DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

0.

PÁTEK 7.6.2019
Fabrika SVITAVY

Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

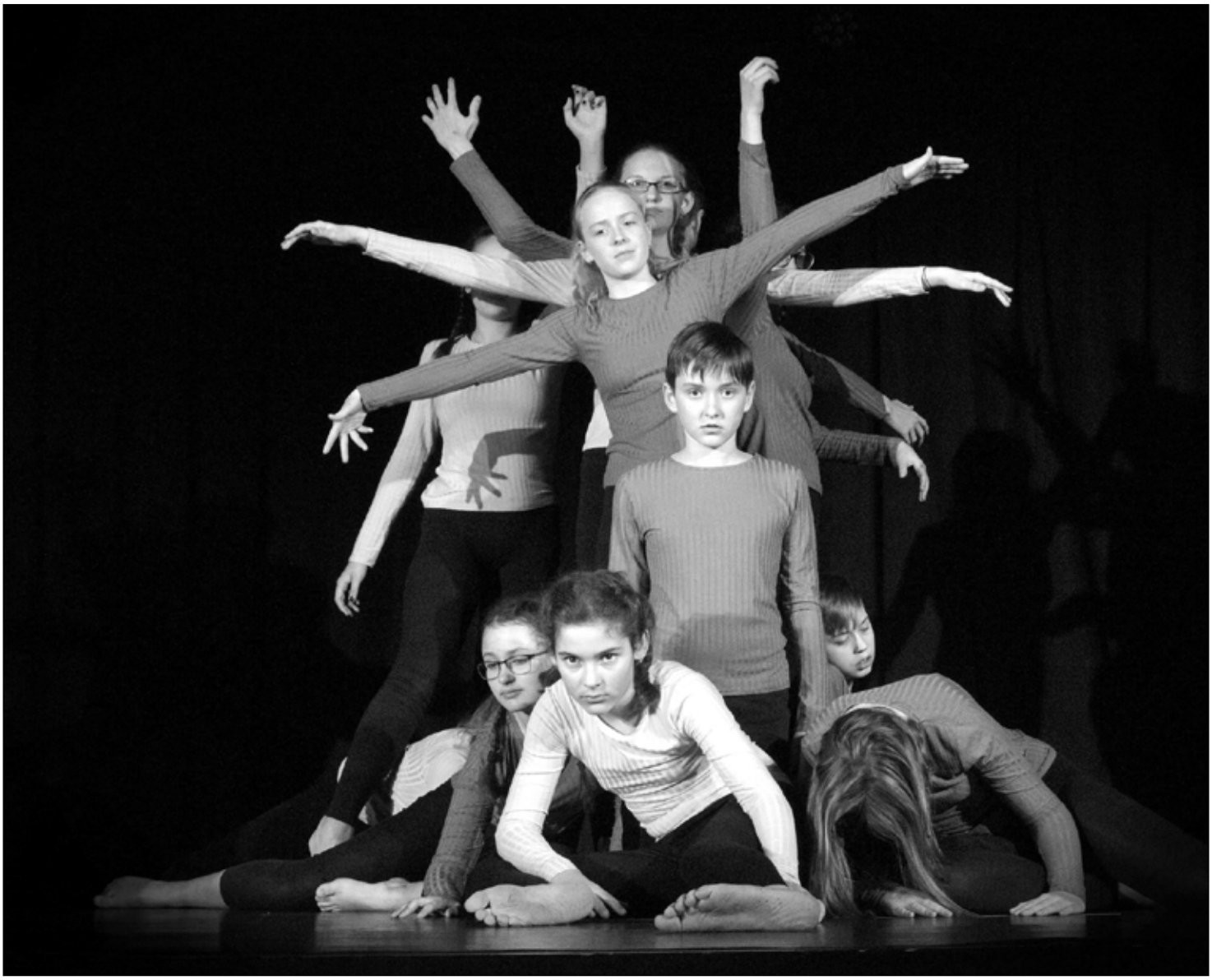

ZPRÁVY Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

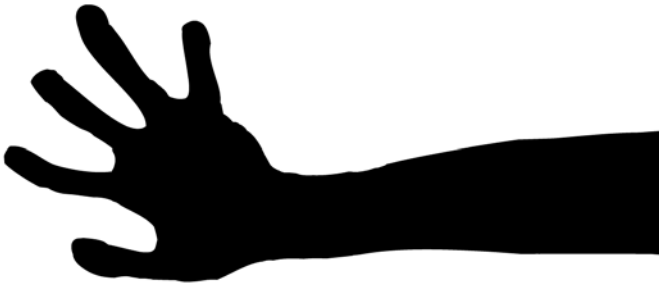

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

PRAŽSKÉ POETICKÉ SETKÁNÍ, 6. – 7. 4. 2019

O víkendu 6. a 7. dubna 2019 proběhla v Domě dětí a mládeže Praha 8 – Spirála krajská přehlídka dětské recitace známá pod názvem Pražské poetické setkání (finančně byla podpořena MK ČR, MŠMT ČR a hlavním městem Prahou). I tentokrát to byla po všech stránkách velmi příjemná událost. Všichni zúčastnění – recitátoři, diváci i porota – se díky skvělým organizátorkám Monice Moravčíkové a Janě Vaněčkové za Dům dětí a mládeže Spirála a Gabriele Zelené Sittové a Janě Machalíkové za zapsaný spolek Přesah mohli společně vydat na dobrodružnou cestu po literárních a recitačních stezkách. Opět se tu podařilo vytvořit přátelskou atmosféru, v níž hraje společné sdílení a sdělování hlavní roli. Recitátoři mohli využít i bohatého programu v době přestávek, od hlasové rozcvičky přes divadelní cvičení až po literární soutěž spojenou s rozluštěním tajenky. Kromě nových zkušeností a zážitků si také mohli odnést obálky se zprávami od diváků. A samozřejmě byli členové poroty opět pasováni na poradce, s nimiž si mohl každý z přednášejících přijít osobně o svém vystoupení popovídat.

Sobotní program sledovala porota ve složení Radim Šíp, Lucie Klárová a Hana Patrasová a celým dnem mile prováděla Gabriela Zelená Sittová.

Přehlídku otevřela **1. kategorie** s 24 přednášejícími, mezi nimiž se objevili i slibní vypravěči. Ocenění za radost z vyprávění si odnesli **Bruno Hradilek** (A. Mikulka: O fazolce), **Nadia Sedláčková** (Z. Malinský: Jak nože a vidličky hrály kopanou) a **Matěj Revaj** (M. Kratochvíl: Kuklení). Dále byl oceněn **Filip Powel** za osobitý přednes textu J. Dědečka V masně. Ocenění za výběr textu udělila porota **Maxmiliánu Holodňákov**i, který přednesl text M. Macourka Pavouk, a Elišce Kolenčíkové za text S. Silversteina Jedna dvě, Proklaté kly. Za zaujetí textem Sestra Bára (I. Borská – I. Štuka) byla oceněna Štěpánka Kitzlerová.

Odpoledne pak dvacítka recitátorů reprezentovala **3. kategori**i. Za interpretaci textů byly oceněny **Lucia Jacková** (text M. Macourka Ježek) a **Alžběta Švábová** (text I. Wernische Náčrt výkladu básně V šeru). Za výstavbu textu G. Durrella Mluvící balík získala ocenění **Natálie Kloudov**á. **František Souček** porotu zaujal kultivovaným přednesem, za který byl také oceněn.

Do celostátního kola vyslala porota Amélii Lavaud a Agátu Poláčkovou. **Amélie Lavaud** přesvědčila svým kultivovaným a vyrovnaným projevem a velmi citlivým uchopením textu J. Skácela **Uspávanka se starými domy**. **Agáta Poláčková** zase zaujala výstavbou textu Ch. Morgensterna (**Montáž-Beránek, Voda, Noční rybí zpěv**).

Nedělní dění sledovala porota ve stejném složení, odpoledne Hanu Patrasovou nahradila Gabriela Zelená Sittová.

Ve 2. kategorii se představilo 22 přednášejících a naprosto vyrovnaně byla zastoupena próza a poezie. Velký počet ocenění, které porota udělila, svědčí o velice solidní úrovni mladších recitátorů. Za práci s představou v textu S. Silversteina Toníček byla oceněna **Anna Vlčková**, za radost z vyprávění textu A. Lindgrenové Jak Emil zavřel tatínka do Trissovy boudy získal ocenění **Daniel Wood**. Za přirozený projev v přednesu textu Kdo je nejsilnější (J. Žáček) byl oceněn **David Bergman**, za zaujetí textem Moje první zpověď (F. O´Connor) zase **Matouš Zimčík**. Svým kultivovaným přednesem zaujala **Anna Dočekalová** s textem I. Wernische Vyvrcholení žádostných slastí. Práci na výstavbě textu Ukolébavka D. Fischerové ocenila porota v přednesu **Nikity Oleksijenka**. Zaujal také soustředěný přednes Josefa Grece, který vystoupil s textem B. Trojaka Pánův spánek. Za výběr textu F. Simonové Darebák David čtenářem si odnesl ocenění **Daniel Macek**.

Jako **postupující do Svitav** byla porotou zvolena **Anežka Novotná** za velmi přirozený a přesvědčivý přednes textu A. Berkové **Milostná**. Druhým postupujícím se stal **Tomáš Jílek**, který se představil jako naprosto suverénní vypravěč s propracovanou výstavbou textu **Růžová váza v obýváku** (R. Goscinny).

Celou přehlídku uzavřela **4. kategorie** s 18 recitujícími. Objevilo se několik zajímavých vypravěčů, ale byly také patrné rozdíly v přednašečských zkušenostech. Ty mohou být výhodou, ovšem někdy i mírnou překážkou. Zatímco u méně zkušených je většinou takovým „zádrhelem“ nejistota ve výstavbě textu a ve volbě prostředků, u zkušenějších zase někdy může technická stránka potlačit přirozenost projevu. Hledání vyváženosti přirozené výpovědi a využití recitátorských prostředků je úkolem při práci na přednesu pro všechny věkové kategorie, pro recitátory a recitátorky 4. kategorie jako přechodové kategorie do světa „dospělejších“ ale obzvláště.

Oceněna byla **Lucie Furmanová** za výběr textů (C. Wintersová: Ve stínu černých ptáků a F. Halas: Kletba) a **Soňa Linhartová** za práci se žánrem (texty A. P. Čechov: Ňouma, E. Bass: Balada krve). Ocenění za přemýšlivý přístup k textům si odnesla **Agáta Mašková** (texty W. Allen: Toliko šeptem, N. M. Olejnikov: K. I. Čukovskému od autora). **Patrik Mario Ulmon** zaujal svým přirozeným projevem, **Michal Janda** byl oceněn za vhodný výběr textu z románu Saturnin Z. Jirotky. **Jonáš Snítil** převzal ocenění za přednes Úryvku z knihy Bez kalhot ani ránu (M. Lowery).

Postupující se stala **Justýna Tůmov**á, která prokázala svou interpretační vyspělost, zvláště v textu I. Krause **Na obědě**, kdy dokázala přehledně provést diváka i momenty, které byly posluchačsky náročnější. Druhou postupující byla **Luisa Marie Marešová**, u níž porota ocenila opravdovost, přesvědčivost a čistotu přednesu obou textů (Radůza: **Králíci**, J. Hiršal: **Návštěva**).

Všem zúčastněným přednášejícím patří vřelé díky (organizátorkám taktéž) a všem postupujícím (nejen) z Pražského poetického setkání přejeme šťastnou cestu na letošní celostátní recitační přehlídku do Svitav.

Lucie Klárová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OTVÍRÁNÍ PRAHA 27. A 28. 4. 2019

Pražská přehlídka dětského divadla Otvírání 2019 se konala ve dnech 27. a 28. dubna v prostorách Karlínského Spektra a Studia Alta v Holešovicích. V těchto dvou dnech jsme měli možnost vidět celkem čtrnáct inscenací, z velké většiny velmi dobré úrovně. Všechny zúčastněné soubory už totiž prošly sítem obvodních kol, což se pak na podobě krajského kola pozitivně odrazilo.

Tři inscenace pracovaly s náměty z historie, s příběhy, které se skutečně staly. Z nich nejzajímavější bylo autorské představení **Journeys** anglicky mluvícího souboru **Story Theatre, Class Acts z Prahy 3** pod vedením Leah Gaffen. Téma „cest" zaměstnávalo vedoucí už delší dobu, ale moudře počkala, až k němu děti dorostou. Šlo o pátrání v rodinné historii jednotlivých dětí, o hledání okamžiků, které ovlivnily životní cestu některého z jejich předků. A ačkoliv (dle slov vedoucí) zpočátku měly děti pocit, že v jejich historii není nic zajímavého, postupně se ukazovalo, že každá rodina má svůj příběh, který stojí zato sdílet s ostatními. Podnikli jsme tak cestu časem, od roku 1787 přes období první i druhé světové války, až po rok 1968. I když šlo o příběhy vážné a někdy skutečně tragické, jejich témata byla sdělována s nadhledem, který vážnost situací dokázal odlehčit, aniž by jejich smysl jakkoliv zlehčil. K tomu přispěla i zvolená forma: každý příběh byl zpracován jiným způsobem (různé typy loutek, stínohra, činohra) a v jiném žánru. Důležitým atmosférotvorným prvkem byla i živá hudba a zpěv. A velmi dobrá vybavenost dětí, jejich souhra a soustředění. To vše přispívalo k tomu, že více než hodinové představení udrželo pozornost diváků (díky promítaným českým titulkům i těch, kteří příliš angličtinu neovládají).

Z historie (tentokrát ryze české) byl i příběh velbloudice Pepity, kterou těsně po konci druhé světové války našli skauti nedaleko Havlíčkova Brodu a dopravili ji do pražské ZOO - **Pepito, (ne) plivej!** (autor Miloš Doležal) - v podání **Dismanova rozhlasového dětského souboru** s vedoucí Janou Frankovou. Impulzem bylo přání dětí zkusit si po montážích poezie něco více divadelního (jak vedoucí řekla „chtěly příběh a postavu"). Zároveň tím naplňoval soubor svoji hlavní dramaturgickou linii: reálné příběhy 20. století. Na své cestě k divadlu ale zůstali v půli. Výsledný tvar byl (pravděpodobně i díky technickým omezením ve Spektru) hodně statický. Malé jeviště plně obsadila loutka velbloudice v životní velikosti a ani ona, ani děti tak neměly dost prostoru k většímu rozvinutí fyzické akce. Zároveň ale šlo i o problém dramaturgický: epické vyprávění bylo drobeno častým členěním na jednotlivé kapitoly a naučnými vstupy o osobnostech významných skautů, a tím do značné míry postrádalo dramatický náboj. Situace se často spíše odvyprávěly, než odehrály. Ocenit je ale třeba skvěle mluvící a zpívající děti a také originální námět, který divákům umožnil nahlédnout na zdánlivě notoricky známé období novým, neotřelým pohledem.

A do třetice ještě jeden příběh z kritických let 20. století – **Terezínské zvony** souboru **Ty-já-tr Před oponou** (vedoucí Eliška Toperczerová, Jana Kottasová). Dívky ve věku 14 až 16 let si vybraly text Františka Tichého, který vznikl na základě skutečných událostí z terezínského ghetta a ve kterém se objevují i autentické básně terezínských dětí. Silné téma zpracované v psychologicko realistickém duchu. Ale právě zvolená forma, směřující k iluzivnímu pojetí divadla, je základním problémem této inscenace. Protože snažíme-li se o co nejrealističtější podání, pak asi jen s obtížemi lze přijmout, že celou tu partu kluků z jednoho baráku terezínského ghetta hrají dívky, že se tam dokonce objevují i náznaky zrodu milostného vztahu jednoho z „chlapců" k dívce z dívčího baráku, a že i postavy dospělých dozorců hrají děti. Je třeba ale říci, že dívky nikde nepřehrávají, že své klukovské role nekarikují, ale snaží se o co nejcivilnější, nejpřirozenější projev.

Téma totality a jejího devastujícího vlivu na lidi se objevilo i ve dvou dalších inscenacích „náctiletých" souborů. Obě byly situovány do budoucnosti. Soubor **Knoflík ze Slivence** (vedoucí Ondřej Kohout, Veronika Borovková) se představil s hrou **2084** na motivy knihy Lois Lowryové „Dárce". Svět bez vzpomínek, spoutaný mnoha pravidly, který má zajistit šťastnější život lidí, se začne rozpadat pro čtveřici teenagerů v okamžiku, kdy si je Dárce (jediný, který uchovává paměť lidstva) zvolí za své následovníky a začne jim předávat své vzpomínky. Nutnost zpracovat poměrně rozsáhlou předlohu pro potřeby malého a ne příliš zkušeného souboru vedla k výraznému osekání děje a k vypuštění mnoha důležitých motivů. Konec s rozhodnutím odejít a šířit vzpomínky i mezi dalšími lidmi, tak přichází příliš brzy a snadno. Strohý projev hráčů je dán jak záměrem pracovat více než s psychologií postav se znakem a metaforou za pomoci zvuku, světla a pohybové stylizace, tak i zatím menší vybaveností členů souboru. Zpočátku jistý chlad postav souzní s tématem: tato společnost je velmi málo lidská. Ale v procesu předávání vzpomínek by se postavy měly stávat plnokrevnými lidmi, a to zatím této hře chybí.

I inscenace **Hnutí** souboru **JEDNABÁSEŇ ze ZUŠ Jižní Město, Praha 4** (vedoucí Eva Hodinová) se pohybovala v totalitním světě možné budoucnosti. Šlo o autorskou práci samotných členů souboru, napájenou z různých zdrojů (dystopické filmy, Orwell, Lowryová aj.). Představení mělo silnou dramatickou linku, hráči dokázali budovat napětí a přesvědčivě ztvárnit vztahy mezi postavami i jejich nejednoznačnost. Byli jsme svědky masivní manipulace a vymývání mozků skupiny mladých Vyvolených. Přerod hlavní postavy dívky Anety, vyvolaný dopisem od babičky, propašovaným z pracovního tábora Nepřizpůsobivých, byl ale příliš náhlý, stejně tak jako závěr, kdy se v nejdramatičtějším okamžiku své smrti Aneta prostě probudí ze zlého snu. Přesto ve vzduchu zůstává viset otázka, byl-li to skutečně jen sen nebo spíš vize přicházející budoucnosti.

V totalitní společnosti, tentokrát ovšem mravenčí, se odehrává i podobenství souboru **UŽVAK, Divadlo pro Zličín, Praha 5** (vedoucí Dana Svobodová, Karel Tomas), nazvané lapidárně **Mravenci** (autor Petr Hudský). Jádrem textu je srážka dvou názorů (způsobil pád kusu chleba do mraveniště Bůh a jde tedy o zázrak nebo za to může Příroda a evoluce?), která je vedena převážně verbálními prostředky. Hraje se o netoleranci dané omezeností poznání a neschopností, resp. neochotou naslouchat názorům druhé strany a přemýšlet o nich. Soubor hraje s velkým nasazením, energicky (což ale u některých vede až k hlasové křeči). Je vidět, že je to skutečně jejich téma, za kterým si stojí. Celku by možná neškodilo zkrácení, je zatěžkán slovy, a tak ztrácí dramatický spád; věčné opakování „svých pravd" sice patří k věci, ale posléze se stává přece jen příliš stereotypní.

Téma totality v předcházejících třech inscenacích úzce souvisí s tématem tvrdé společenské manipulace. Nenápadný zrod manipulace v individuální podobě v mezilidských vztazích zachytila i hra zcela jiného žánru – autorský „holčičí" příběh ze současnosti **Kamarádka** dalšího zličínského souboru **MašMyš**. Příběh o boji o moc v holčičí partě, který je veden skrytými, ale o to zákeřnějšími prostředky, je vlastně vcelku banální – ale právě touto banalitou děsivý. Až příliš snadno si dokážeme představit, že něco takového se nejen může stát, ale že se to právě teď někde děje, a jak devastující účinky to na duši dospívajících může mít. Největší silou této inscenace (a zároveň možná nejkřehčí komoditou) je herecký projev celé skupiny dívek (ale zejména dvou hlavních představitelek), jejich schopnost věrohodně zachytit psychologii postav, civilně a přesto výrazně.

Fenoménu „zaručených" zpráv a překrucování či přikrášlování pravdy v bulvárním tisku byla věnována inscenace **O prolhaném prodavači novin Bohouškovi** (předloha Vladimír Neff, dramatizace Miroslav Slavík) souboru **6+4 ze ZUŠ Na Popelce v Praze 5** (vedoucí Lucie Švábová). Pohádka V. Neffa byla přehledně vystavěna a soubor prokázal, že její téma má stále co říci. Celek jinak dynamické inscenace ztrácel trochu energii a drobil se při přechodech z jednoho obrazu do druhého.

Stejná próza V. Neffa inspirovala i **Taneční studio Light při ZUŠ Praha 5** (vedoucí Lenka Tretiagová). Své inscenaci dali název **Hlásná trouba aneb S pravdou ven** a už změnou názvu avizovali, že půjde o volnější zpracování. A tak jsme se dostali od tištěných novin až do doby Instagramu, který nehrdinského hrdinu příběhu Bohouška zcela pohltil. Krajské kolo zřejmě zastihlo soubor v okamžiku, kdy struktura původního příběhu byla rozrušena a nová struktura ještě

nebyla dotažena. A tak mnohé z toho, co chtěli sdělit, zůstalo zatím ve fázi obecných proklamací a příběh tak ztrácel na kompaktnosti a čitelnosti. Inspirující u této inscenace (stejně tak jako u dalších věcí z líhně Tanečního studia Light) byla pohybová a herecká vybavenost dětí, práce s prostorem dotvářeným a oživeným výraznou akcí a souhra i protihra dívčího a chlapeckého elementu.

Další inscenace **Tanečního studia Light – Okolečkojinak** vznikla opět na motivy pohádky V. Neffa. Příběh muže, který měl o kolečko méně, byl transponován do dětského světa. A tento dětský svět byl až krutě nemilosrdný ke klukovi, kterému chybělo ono kolečko a proto nedokázal rychle reagovat a raději mlčel. Přesto se tento outsider dočkal své satisfakce – rozum mu zbystřil dar očarovaného kolečka. A on pochopil, že hloupost ostatních mu nestojí za to, aby na ni odpovídal. Naučení? „Ten, kdo nic neříká, nemusí být hloupý“. Naučení druhé? „Nikdo nemá stejný počet koleček“ (škoda jen, že toto druhé naučení na rozdíl od prvního nevyplynulo ze situace). Důležitou a jedinou rekvizitou jsou barety na hlavách dětí. Symbolizují ona dotyčná „kolečka“, ale přebírají i další funkce (jsou reálnou pokrývkou hlavy, květinami, sluncem...) a tato mnohost významů pak vlastně oslabuje ten význam nejdůležitější. I dětská skupina, rozdělená opět na část chlapeckou a část dívčí, přebírá dle potřeby různé role a v těchto rolích se proměňuje jejich vztah k ústřední postavě, aniž by někdy bylo jasně patrné, jaká je motivace této změny. K výrazným kladům inscenace vedle tématu respektu k jinakosti je i suverénní zvládnutí prostoru, cit pro rytmus a gradaci akcí a celková muzikálnost dětí.

Třetí inscenací **Tanečního studia Light** byla hříčka **Už je čas, bratře?** (dramatizace povídky Ladislava Smoljaka Acylpyrínek Cyrda, doplněná o motivy z pověstí o blanických rytířích). Inscenace v podání nejmladších členů souboru ve věku 6 až 7 let měla přehlednou výstavbu, motiv blanických rytířů byl organicky začleněn do děje (a umožnil i milý vtípek s doslovným výkladem „Karlička si vzala Cyrdu“, kdy se na scéně zorganizuje svatba nemocné holčičky s acylpyrínkem). Děti se ve velkém prostoru s přehledem orientovaly, stále byly zapojeny do akce a ani tady nechybělo „štengrování“ mezi chlapci a děvčaty (zde logicky dané i tím, že chlapci byli rytíři acylpyrínci a dívky Chřipajzna, se kterou bojují).

Ještě o něco mladší (5 až 7 let) byly děti ze souboru **Dramaťák I ze ZUŠ Vadima Petrova v Praze 4** (vedoucí Radka Šubrtová), které zahrály loutkovou pohádku **Jak pejsek s kočičkou slavili Vánoce** (autorka Jana Uhlířová; vedoucí si text našla na internetu). Byť šlo o nekvalitní předlohu a zatím jen velmi lehce položené základy dovedností, dětská roztomilost vzbudila velký ohlas diváků.

Soubor **BROULANANŠU z Prahy 7 t**vořily dvě jedenáctileté dívky, které si připravily loutkovou pohádku podle literární předlohy Martiny Drijverové **Král stromů** o tom, jak důležité je zůstat tím, kým jsme. Za ocenění stojí především to, že šlo o jejich zcela samostatnou práci: samy si vybraly text, zdramatizovaly ho, vyrobily si loutky a vytvořily inscenační tvar.

Začínající soubor mladších dětí Úterníci ze ZUŠ v Praze 7 (vedoucí Radka Tesárková) se představil s autorskou inscenací Škola. Šlo vlastně o jakousi jevištní anketu na téma škola: co v ní mají rádi (skoro nic), co jim na ní vadí (skoro všechno). Dozvěděli jsme se tak i skutečná jména jejich „nejhorších učitelek“ (ať žije ochrana osobních údajů). V nedůsledné práci s imaginární rekvizitou, nedbalé tiché mluvě a nejistém pohybu na scéně byla zřetelná menší zkušenost a vybavenost dětí.

Lektorský sbor ve složení Jaroslav Dejl, Tomáš Volkmer a Irina Ulrychová **nominoval na Dětskou scénu** ve Svitavách soubor **Story Theatre s inscenací Journeys**. Do širšího výběru na tuto celostátní přehlídku navrhl inscenace **Kamarádka (MašMyš), Hnutí (JEDNABÁSEŇ) a Už je čas, bratře? (Taneční studio Light).** Čestné uznání získaly inscenace **O prolhaném prodavači novin Bohouškovi (6+4), Mravenci (UŽVAK) a Okolečkojinak (Taneční studio Light)**.

Irina Ulrychová

STŘEDOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

KOLÍN, 10. – 11. 4. DDM

Tato přehlídka shromažďuje široký okruh recitátorů z celého středočeského kraje. Do Kolína přijeli recitátoři nejen z téměř pražského Třebotova, ale dokonce až ze Slaného či z Rakovníka. Někteří museli vážit dlouhou cestu do Kolína hned dvakrát – první den s recitátory I2. a3. kategorie a druhý den s recitátory 1. a 4. kategorie. V tamějším DDM však bylo pro všechny připraveno příjemné zázemí, o které se starala zejména Renata Drahovzalová, zdejší zástupkyně ředitele a vedoucí oddělení dětských soutěží. Nechybělo občerstvení a ani různé aktivity, zaměřené hlavně na to, aby si recitátoři a recitátorky mezi sebou mohli vyměňovat vzkazy a vzájemně si hodnotit své výstupy.

Další velkou službu recitátorům poskytla Martina Longinová, která s každou kategorií provedla hlasovou rozcvičku. Martinu známe jako recitátorku, hlasovkářku a porotkyni z celostátních kol Dětské scény i Wolkrova Prostějova. V Kolíně je však známa i jako učitelka dramatické výchovy.

Dům dětí a mládeže poskytl také dva mladé konferenciéry Julii Horčákovou a Jana Bugu. Ti provázeli recitátory oběma dny a snažili se odlehčit atmosféru napjatou trémou. Byli do věci tak zapáleni, že se druhého dne společně s Renatou rozhodli vytvořit pro recitátory vlastní cenu – Cenu moderátorů, kterou oceňovali vždy dva pro ně nejinspirativnější recitátory. Byl to krok, který u recitátorů získal podporu. Cena moderátora tak byla třetím možným oceněním, vedle ceny diváků a ceny odborné poroty.

Základ poroty letos tvořili Jana Machalíková a Jan Mrázek, kteří vyhodnocovali recitátorské výstupy po oba dny. První den spolu s Kamilou Drtilovou a druhý den s Ivanou Lubinovou. Jana Machalíková byla nejprve jednohlasně zvolena předsedkyní poroty, v průběhu hodin a dnů se však tato funkce rozmělnila a tak mohli moderátoři porotce představovat takto: Jana Machalíková, lektorka, recitátorka, improvizátorka, zdravotní klaunka, předsedkyně poroty; Jan Mrázek, divadelní lektor, trenér středoškolského improtýmu, muzikant, předseda poroty; Ivana Lubinová, recitátorka, odborná pracovnice Nipos Artama, předsedkyně poroty a Kamila Drtilová, redaktorka ČRo, předsedkyně poroty.

Porota se v případě každé kategorie rozhodla udělit dva postupy do celostátního kola. Většinou spíše vybírala z více kandidátů na postup, než že by byl problém vybrat alespoň někoho. A to i ve čtvrté kategorii, kterou někteří zlí jazykové prohlašují za prokletou. Konečným kritériem byla vždy recitátorova přirozenost a autenticita.

V první nepostupové **kategorii**, které se účastnilo dvacet recitátorů, udělila porota čtyři čestná uznání: **Adamu Jarůškovi, Elišce Kolenčíkové, Lindě Sukové a Barboře Matouškové**; a dvě ceny poroty: A**nežce Staňkové a Matěji Koudelkovi**. Ocenění překvapili porotu především vyzrále sebevědomým a příjemným vystupováním, které dává tušit, že s nabytím dalších dovedností se tu rýsují skvělí noví recitátoři.

I d**ruhá kategorie** se nesla v tomto duchu. Čestné uznání získal **Tadeáš Oplatek, Adam Seidl, Amálie Kasperová, Rozálie Fidlerová, Radovan Galuška a Matyáš Ondřej Lebeda**. Deset dalších účastníků zůstalo prozatím neoceněno, zato **Debora**

Toepferová (J. Brukner: **Proč má pes jazyk v hubě**) a **Vojtěch Johanides** (J. Čapek: **O klukovi, který se tuze bál pana doktora**) získali cenu poroty s postupem do celostátního kola. U Debory zejména pro její energii a kontakt s publikem v Bruknerově textu o tom, proč má pes jazyk v hudbě; u Vojtěcha za přednes textu Josefa Čapka o „Próťovi", který se bál pana doktora. Vojta v tomto textu kromě energie a kontaktu ukázal i jasný postoj k titulnímu hrdinovi.

Ve **třetí kategorii** recitovalo devatenáct účastníků a oceněna byla téměř polovina. Čestným uznáním **Sofie Anna Janebová, Matyáš Novák, Robert Ernest, Matouš Kratochvíl, Vojtěch Stanislav Hrabánek, Maxmilián Kocek a Anna Irová**. Ve Svitavách se potkáme s **Alžbětou Rajmonovou** (M. Černík: **Kulka a mušketýr**; P. Žižka: **O chystaném rozhovoru s rakem**) a kolínským **Kryštofem Bednářem** (Z. Jirotka: **Saturnin**; S. Silverstein: **ACE**). Alžběta zaujala zejména tím, jak vědomě přistoupila k závažnějšímu tématu v básni Michala Černíka Kulka a mušketýr. Kryštof Bednář zase patří do rodu „rozených vypravěčů," což se ukázalo v jeho přednesu úryvku z Jirotkova Saturnina.

Patnáctičlenná čtvrtá kategorie vydala na čtyři čestná uznání a dva postupy. Uznaní byli **Jan Němec, Vilém Motl, Eliška Louková a Eliška Rédlová**; **uznaní k postupu** pak dva hoši **Matěj Havelka** (J. Prévert: Stránka ze sešitu; J. Seifert: **Cukrářský krám**) a **Hynek Havlíček** (Z. Svěrák: **Betlémské světlo** – úryvek; B. Andersen: **Pondělí**). Oba přistoupili ke svým textům s jemností – tak jak to texty vyžadovaly. Text Zdeňka Svěráka Betlémské světlo, který recituje Hynek, vyžadoval jemnost ve svěrákovském humoru a také ve stylizaci hlavní postavy – naivně pravdomluvného autistického chlapečka. To se Hynkovi povedlo. Matěj se oproti tomu rozhodl recitovat Seiferta a jako druhý text Préverta, přičemž oba texty vyžadují jemnost v lyričnosti, která by ale neměla sklouznout k sentimentalitě. Porota se shodla, že Matějovi se toto povedlo uhlídat u obou textů, u druhého ale překvapivě přesvědčivěji a doporučila, aby v celostátním kole vystoupil právě s Prévertovou básní Stránka ze sešitu.

Tři porotci (slovy Jany Machalíkové spíše poradci) vždy na konci recitačního dne pozvali recitátory do tří kroužků, aby řekli svoje připomínky a dojmy. Všechny rozbory se nesly v přátelském duchu a povedlo se, že téměř všichni recitátoři z nich odcházeli zdá se spokojeni, s vědomím, že na svém textu udělali, co mohli a víc udělat nemohli. Byla jen škoda, že z kategorie, která recitovala dopoledne, na závěrečný rozbor nezůstal téměř nikdo. Je tedy otázkou do pléna, zda není účelnější koncipovat program krajských přehlídek tak, aby rozbor proběhl rovnou po každé kategorii. Model tří poradců umožňuje rozdělit recitátory do tří skupin a každý poradce může shrnout i to, co říkali druzí dva – rozbory tak mohou plnohodnotně proběhnout v relativně krátkém čase. Na druhou stranu, je otázka jestli recitátoři 1. a 2. kategorie rozbory vůbec potřebují a jestli jim nestačí několik hromadně řečených slov, tak jak je Jana Machalíková vždy před předáváním ocenění pronesla.

Jan Mrázek

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

DĚTSKÁ SCÉNA VE STRAŠECÍ, 27. – 28. 4. 2019

Dětská scéna v Novém Strašecí se odehrávala už tradičně střídavě na velkém kukátkovém jevišti Novostrašeckého kulturního centra a v malém Modrém sále ZUŠ. Představilo se celkem 9 souborů, proběhly tři rozborové semináře pro vedoucí souborů, 3 věkově odstupňované dílny pro celkem čtyři skupiny účastníků (vedené studentkami SpgŠ Futurum, s. r. o. v Praze) a pro nejmenší účastníky a novostrašecké rodiny bylo připraveno v sobotu v podvečer představení na přidanou Kocour v botách v bodání loutkářského spolku Před branou Rakovník.

Rozborové semináře vedl lektorský sbor ve složení Vlasta Gregorová, Veronika Rodová a Radka Svobodová a probíhaly v přátelském duchu v malém koncertním sále v budově ZUŠ.

Dramaťáček ZUŠ Rakovník – Džin (vedoucí Eva Suková)

Hororové dílko vzniklo částečně z improvizací a částečně na základě předlohy Ch. Priestleyho Příšerné příběhy strýce Montaguea. V částečně již fixovaném rámci si děti vyprávějí horový příběh. Zatím však inscenace není příliš přehledná a soubor čeká ještě hodně práce při zpřesňování.

Tři boty ZŠ a MŠ Třebotov (mladší) – Samí známí (vedoucí Václava Makovcová, Jana Barnová)

Pásmo Fryntových a Morgensternových veršů hrané žáky prvních a druhých tříd odpovídalo poetice veršů. Největšími přednostmi tohoto představení je hravá práce s textem, rytmem a pohybem. Pásmo je kompaktní, děti mají kultivovaný, výrazný a sdělný projev, zdařile spolupracují a vnímají se na jevišti. V pásmu se pracuje s pointou a humorem. Tempo představení udržuje hudební složka v podobě harmoniky, která doprovází zpěv dětí. Jedinými rekvizitami jsou klobouky, které jsou přesně užívány v drobných situacích.

Inscenace byla oceněna **přímým postupem** na Dětskou scénu ve Svitavách.

Ochotnický spolek Postupice – Ukliď si ten pokoj (vedoucí Blanka Jíšová)

Soubor nabídl příběh oživlého nepořádku v dětském pokoji a přinesl zajímavé momenty. Pro aktéry je příběh zajímavý a dobře mu rozumějí, pro diváky však ztím působil nepřehledně. Velké rezervy jsou zejména v práci s loutkou a v pointování jednotlivých vtipných situací.

Pátečnice ZŠ a ZUŠ Jesenice – Strašidelné prázdniny (vedoucí Štěpánka Borská)

Soubor se inspiroval knihou Strašidelné prázdniny Ivany Peroutkové. Dvě kamarádky na prázdninách pátrají po osudu zmizelé desetileté dívky a to je zavede do období druhé světové války. Při snaze zabydlet inscenaci vysvětlujícími fakty se inscenátoři dopustili některých faktografických nepravděpodobností. Děti však inscenací žijí a to je pro diváka zřejmé. Chyběla lépe zpracovaná zápletka a gradující rozuzlení.

Okno do zdi ZUŠ Kralupy nad Vltavou – O pohádce nejlepšejší (vedoucí Jan Bouchner)

Základní snahou bylo vytvořit bláznivou komedii s tématem obtížného života dětského herce. Skupina dětí se pod vedením nekompromisní vedoucí (která je na nějaký čas vyměněna vlastní kamarádkou, která je přesvědčena, že vše zvládne lépe) snaží inscenovat pohádku. Příběh (práce vedoucí s dětmi na inscenaci a i její vlastní pohádkový obsah) je však nevyjasněný, nesourodé kostýmy jsou na hranici vkusu (což byl pravděpodobně autorský záměr, ale nepříliš zřejmý), hudební složka někdy přebíjí vlastní dění na jevišti. Inscenace potřebuje ještě hodně "klestit".

Tři boty ZŠ a MŠ Třebotov (starší) – O ctižádostivém krokodýlovi (vedoucí Václava Makovcová, Jana Barnová)

Představení vychází z předlohy Terryho Jonese. Forma bajky, kterou soubor zpracoval tak, že využil dřevěné kostky různých tvarů, které si sám vyrobil. Základní geometrické tvary pomáhají vytvářet představu krokodýlí tlamy a další situace. Bajka pojednává o potížích krokodýla, který se snaží popřít svoji přirozenost, které však neunikne. Představení působí dojmem, že předloha jde pod věk hrající skupiny. Forma kostýmů v podobě zelených triček a plaveckých čepic zelených odstínů podtrhly představu plazovy strakaté kůže. Silnou stránkou inscenace je přesný temporytmus, nesený bubnováním do kostek. Hlasité bubnování však v určitých dějově důležitých momentech přehlušilo slovní sdělení. Soubor je dobře technicky vybaven, souhra dětí podtrhuje gradaci děje a výstavbu vtipných situaci.

Soubor byl oceněn **doporučením do širšího výběru** programu Dětské scény ve Svitavách.

Žádní lenoši ZUŠ Nové Strašecí - Tři malé rakvičkárny (vedoucí Iva Vachková)

Kratičký sled tří vypointovaných minipříběhů je hrán kašírovanými loutkami, které jsou dílem hrajících dětí. Scénografie je střídmá, černý paravan, tři loutky, rakev, krabice, strom. Představení je svěží, vtipné a naplňuje zvolený žánr. Na ozvučení je používán zvuk kazoo, slov je v představení minimum, což napomáhá spádu jednotlivých etud. Tato repríza měla mírně nepřesné fázování, vodění loutek a ozvučení jejich akce. Soubor na podobě představení dále pracuje.

Soubor byl oceněn **doporučením do širšího výběru** programu Dětské scény ve Svitavách.

ZUŠ J. J. Ryby Rožmitál – pobočka Hvožďany – Přej si, co chceš (vedoucí Ivana Procházková)

Tato inscenace měla největší rezervy. Autorský scénář dětí ze souboru nebyl vedoucí nijak ovlivněn a ani upraven, výsledný celek byl značně nesrozumitelný. Dětmi zamýšlený záměr se nepodařilo divákům rozluštit. Tato inscenace připomněla nezastupitelnou roli vedoucího při tvorbě (i autorské) inscenace dětského souboru.

Jinečtí přeživší ZUŠ J. J. Ryby Rožmitál – Patálie (vedoucí Josef Pekárek)

Inscenace má velmi dobře nakročeno. Pracuje s vhodnou předlohou (některé epizody z Mikulášových patálií). Nebylo však zřejmé, zda aktéři příběhu si na výlet hrají ve škole při přestávce a nebo zda jej skutečně prožívají po vyučování. Některé postavy se nepodařilo dostatečně charakterizovat tak, aby se divák mohl v příběhu orientovat a zjistit, kdo je jeho vypravěčem. Přesto soubor předal divákům celou řadu vtipných a zajímavých inscenací a obrovskou energii všech hrajících dětí. Nepochybně jim bylo na jevišti společně moc dobře a společné hraní si pořádně užívali.

Nedílnou součástí novostrašecké přehlídky (a její stochovské předchůdkyně) je od roku 2000 putovní cena **Modrý delfín**. V roce 2018 se jeho držitelem (včetně dvou delfíňat, rodného listu, odpočívacího polštářku) stl soubor Pátečnice ZŠ a ZUŠ Jesenice a ten ho letos předal společně i se zdravou delfíní stravou souboru **Okno do zdi ZUŠ Kralupy nad Vltavou.**

Vlasta Gregorová, Veronika Rodová, Radka Svobodová a Iva Vachková

JIHOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

ČESKÝ KRUMLOV, 25. – 26. 4. 2019

Tak jako v minulých ročnících bylo i letošní setkání recitátorů v Českém Krumlově skutečným svátkem interpretace poezie a prózy. Během dvou dní vystoupilo ve slavnostních prostorách Prokyšova sálu 47 dětí. O dětské i dospělé účastníky bylo ze stany pořádající instituce (DDM český Krumlov) vlídně a bezchybně postaráno. Duší krumlovské přehlídky je již po vícero let organizátorka Marie Smeykalová, která dokáže být na sto místech současně, nesčetné prosby, dotazy a povinnosti zvládá a řeší s úsměvem.

Zahřívací dramatické dílny pro všechny kategorie byly tentokrát svěřeny Veronice Holcové. Pod Veroničiným vedením se děti protáhly, nadechly, rozmluvily, zasmály, vešly do kontaktu – a pakliže přijížděly s trémou, ve cvičeních a hrách na ni zapomněly. Výstupy recitátorů jasným hlasem a s přehledem uváděl Ondřej Smeykal, vrstevník účastníků 4. kategorie.

Třetí kategorie, čtvrtek 25. dubna

Přehlídku zahájilo třináct mladých recitátorů, ovšem jen někteří nabídli svůj pohled na text a téma. Přednes často zdobily prvky dodané zvnějšku, prvoplánové a popisné modulace bez vztahu ke kompozici. Jindy řeč plynula kultivovaně, ale celkovému projevu chyběl nadhled nebo představa. Právě za osobitý přístup k básni Chci-li zmizet beze stopy (J. H. Krchovský) získal čestné uznání **Jakub Kasper**. Přes nejistoty technického rázu působil Jakubův projev uvěřitelně i při přednesu Puškinovy básně Vězeň. Čestné uznání si odvezl také **Mikuláš Smetana**, který s porozuměním přednesl Prévertův text Kůň na ostrově. V dialozích přirozeným způsobem odlišoval a charakterizoval postavy, sděloval svůj názor a sdělení vedl až k pointě. V póze Jiřího Suchého Červ Mikuláš ukázal, že rozumí hře se slovy, že se jí baví a svou radost dovede přenést na diváky.

Na celostátní přehlídku **postupuje Kryštof Brand**. Přednesem básně **Jak namalovat portrét ptáka** (Jacques Prévert) ukázal, že je tím, co říká, zaujatý a že na základě svých představ dovede sdělit atmosféru. Celkovému vyznění by prospělo, kdyby svůj projev v úvodních verších odlehčil, zobyčejněl. V Černíkově básni **Sen nejmocnějšího z nejmocnějších** Kryštof pěkně zacházel s veršem, gradací a kultivovaným projevem dovedl své sdělení k pointě. Kultivované vystupování a přednes patří i k postupující recitátorce **Viktorii Mohňanské**. Zvolila si vskutku náročné texty lišící se formou, zacházením se slovem – ale zároveň jaksi příbuzné pro svůj hravý a jemný humor. **Pohádka o abecedním pořádku** od Petra Nikla vyžaduje i od čtenáře soustředění, aby pochopil a přišel na chuť autorovu zahrávání si s názvy zvířat a následnou pointou. Díky tomu, že Viktorka chápe nejenom hravé obměny slov, ale i o co v textu jde, vypráví a je schopná udržet si nadhled. Pomocí stylizace umí předat svou radost ze hry divákům. V interpretaci Skácelovy básně **Uspávanka s vosou, která píchla Viktorii** byl Viktorčin přednes náhle až nepřirozeně tichý. Ačkoli je patrné, že recitátorka ví, o čem mluví a je dobrou vypravěčkou, divák se v tomto případě ve vývoji dění ztrácel. Je možné, že toto Skácelovo lyricko-epické a zároveň hravé „uspávání“ přesahuje síly a dovednosti recitátora třetí kategorie.

Čtvrtá kategorie, čtvrtek 25. dubna

Škoda, že i v nejvyšší kategorii nedokázali někteří z devíti vystupujících sdělovat verše po smyslu a v próze dělili větu na drobné úseky. V několika případech se text nepotkal s osobou recitátora.

Svérázné a místy ledabylé pojetí textu Občanský průkaz (Petr Šabach), které předvedl Erik Cimfe, zaujalo svou otevřeností. Bylo patrné, že recitátora text baví a má chuť ho sdělit. Svůj skutečný zájem Erik projevil i v přednesu básně Galileo Galilei (Miroslav Holub). Ač porušoval autorem danou formu, nezřetelně vyslovoval a uchýlil se k mechanické intonaci refrénu, jeho výpověď vyzněla opravdově, poctivě. **Erik Cimfe** si odvezl čestné uznání. Stejné ocenění získal **Pavel Koláček**. V básních Mezi tupci (Jiří Kolář) a v textu účastníka slam poetry, který si říká Dr. Filipitsch, Umění lhát (feat. Jim Carrey) objevil témata, která ho zajímají a chce je sdělovat. Zatím si však neumí poradit s formou, z veršů se často stává próza. Přes veškeré nedostatky ve spojení s texty a tématy působil pravdivě a zaujal.

Další svéráznou osobností krumlovské přehlídky se ukázal být **Filip Škarda**, který pro osobitý přístup k textu Jiřího Suchého **Z deníku praktické dívky Zuzany** (zde transponováno do mužského rodu Z deníku praktického chlapce) a **Líná kachna** od Ivana Wernische **postoupil na celostátní přehlídku**. Společným znakem pro obě Filipova vystoupení je příjemný odstup. Recitátorův nadhled přirozeně vyplývá ze znalosti textů, z pochopení a osobního zpracování humorného ladění či absurdity. V některých momentech ale zdůrazňuje svůj pohled na věc posazením hlasu a intonací. Tento výrazový prostředek by se však mohl zvrhnout v nežádoucí šarži. V textu Jiřího Suchého by měl věnovat více pozornosti veršované části. Dále na celostátní přehlídku **postupuje** zkušená a kultivovaná recitátorka **Karolína Jasovská**, která umí divákům zprostředkovat své pojetí závažné prózy Úvahy ve sklepě (István Örkény) a zároveň i hravé napětí básně **Malá holčička stahuje ubrus** (Wisława Szymborska). Zvolené texty se naprosto liší atmosférou, formou i poselstvím. Karolína k nim přistupuje s velkou dávkou vnitřního pochopení, a přitom je její projev civilní. Čili: vypráví bez nadbytečného sentimentu, výrazové prostředky nezneužívá k ilustraci, nedodává nadbytečnou cituplnost – je upřímná. Zároveň svá sdělení vědomě komponuje od expozice k pointě. Přesto bylo recitátorce doporučeno více pozornosti věnovat již samotnému nadpisu (Malá holčička stahuje ubrus), uvést překladatele a v závěru básně potvrdit svou pozici pozorovatele a komentátora. Po doznění textu Istvána Örkénye pak dopřát divákovi čas na katarzi.

Ve čtvrtek 25. dubna posuzoval vystoupení recitátorů 3. a 4. kategorie následující lektorský a abecedně vyjmenovaný sbor: Lenka Ebelová, Zuzana Jirsová, Jiří Pokorný, Jaroslav Provazník, Ema Zámečníková.

Za významného přispění Jaroslava Provazníka zprávu o vystoupení recitátorů 3. a 4. kategorie zapsala Zuzana Jirsová.

První kategorie, pátek 26. dubna

Stejně jako v minulém roce nejmladší recitátoři potěšili divákovo oko i ucho – asi proto, že vzhledem k věku jsou bezprostřední, neumějí ještě „vytvářet umění“. Sem tam se sice objevila nadbytečná a nacvičená gesta nebo se těm bázlivějším nepodařilo zvednout oči od podlahy, celkově však měla kategorie dobrou úroveň. Mnoha recitátorům se podařilo odlišit přímou řeč a dokonce ji plynule spojit s větou uvozovací, dialogy vyzněly většinou přirozeně, bez nadbytečných modulací. Čtyřem ze třinácti vystupujících udělila porota čestné uznání.

Beáta Brandová předala divákům báseň Františka Halase Jak přišla hrdlička k pásku. Sdělovala s pochopením, se vztahem a jasnou představou. Dokázala přirozeně oddělit popis situace od přímé řeči, aniž by přehrávala. Šťastné potkání Kahounova textu Sluníčko a zlatá rybka s chlapcem nabitým energií působilo až neskutečně. Ovšem nezapůsobilo jen kouzlo osobnosti. **Maxim Dlouhý** se ukázal jako poučený recitátor, který zvládá přímé řeči, dbá na výstavbu a pěkně mluví. Pravda, mohl by trochu zbrzdit, aby to všechno, co v sobě má, mohl vstřebat i divák. K podobnému splynutí, kdy můžeme říci, že text přednášejícímu sluší, umí ho sdělit a chápe humor, došlo i během vystoupení **Vojtěcha Houšky** s textem Emanuela Frynty Kráva. Stejně tak, i když v jemnější, velmi kultivované podobě a zároveň s nadhledem i s pochopením Fryntova humoru předala své sdělení **Mia Řeřichová** v básničce Óda na lelky.

Druhá kategorie, 26. dubna

U recitátorů této kategorie převládala próza. V porovnání s mladšími dětmi se častěji vyskytlo „nepotkání se s textem“, dělení vět na nepatřičné úseky nebo zbytečný spěch.

Civilně, bez umělých příkras, sentimentu a bez výše uvedených chyb přednesla úryvek z knihy Kristiny Ohlssonové Kamenní andělé **Barbora Zachová**. Pět z celkového počtu 12 vystupujících získalo čestné uznání a nebo postup do Svitav na celostátní přehlídku. Čestným uznáním byly oceněny recitátorky, které pojednaly Macourkovy texty. **Adéla Hančová** vystoupila s textem O Kateřince a tlustém červeném svetru. Osobitým a věku odpovídajícím způsobem převyprávěla prózu Dopis a známka Šarlota Harajová. (Nutno zmínit, že Šarlota vycházela z podivného přepisu, který absolutně nerespektuje autorem danou formu – takže vlastně vznikl útvar v podstatě „nemacourkovský“.) **Matyáš Ludvík** ukázal, že rozumí a že souzní se zápisem Grega Heffleyho, hrdiny Deníku malého poseroutky (Jeff Kinney).

Na celostátní přehlídku **postupuje** pozorná čtenářka **Táňa Smeykalová**. Kniha Tobiáš Lolness (Timothée de Frombelle) ji oslovuje a velice dobře ji zná. K přednesu si vybrala první kapitolu nazvanou Štvanice. Táňa je dobrou a kultivovanou vypravěčkou, sděluje vázaně, po smyslu. Snad právě proto, že je zaujata celkovým pohledem, vkládá do svého projevu již od začátku poetický přídech, později intonací napovídá, že jde o velkou tragédii – ovšem divák, který nezná celek, tápe. Přes zmíněné připomínky si Táňa, která se ve svém věku chopila nesnadného úkolu, zaslouží pozornost a uznání. **Kristýna Sovová**, která rovněž postupuje, zvolila žánrově zcela odlišný minipříběh **O zlobivé Žofince** od Daniila Ivanoviče Charmse. Kristýně se díky pozici vypravěče - pozorovatele povedlo navázat komunikaci a nastolit hravou atmosféru vzájemného porozumění. Její projev je přirozený, sděluje, co ve své fantazii vidí. Literární podoba nespěje k výrazné pointě. Ač poslední věta textu končí vykřičníkem, nastává spíše prostor pro otázku a domýšlení se, co asi bude dál – což je pro recitátora druhé kategorie poměrně těžký úkol. Díky jasné osobní představě i tuto pasáž Kristýna zvládla.

Vystoupení recitátorů 1. a 2. kategorie sledoval následující lektorský sbor: Lenka Ebelová, Veronika Holcová, Zuzana Jirsová, Hana Patrasová, Jiří Pokorný.

Zuzana Jirsová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

BECHYŇSKÉ JARO, 12. A 13. 4. 2019

JARO PŘIVEZL LETOS DO BECHYNĚ JINDŘICHŮV HRADEC

Po sedmadvacáté hostila Bechyně krajskou přehlídku dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů z jižních Čech. Co do počtu představení to byla přehlídka bohatá. Do dvou dnů – 12. a 13. dubna 2019 – se řediteli Kulturního střediska města Bechyně Štěpánu Ondřichovi podařilo vtěsnat do programu šestnáct představení (původně jich dokonce mělo být osmnáct) a jedno inspirativní, které přivezl profesionální spolek Loutky bez hranic.

Na obou scénách bechyňského Kulturního střediska vystoupily soubory ze základních uměleckých škol (ty byly v nejhojnějším počtu), ale také soubory ze základních škol, jednoho domu děti a mládeže a také tu vystoupil jeden soubor, který žádného zřizovatele nemá, a soubor, který pracuje pod hlavičkou Pionýra. Žánrově byla přehlídka pestrá. Nejčastěji se na jevišti objevovaly příběhy s dětským hrdinou, v nichž se soubory zaměřovaly na aktuální témata – šikana, nebezpečí virtuálních her, sourozenecké vztahy, vztahy pokřivené popkulturou… Viděli jsme tu inscenace inspirované fantasy a sci-fi příběhy, ale i horory a samozřejmě několik pohádek – klasických i těch moderních.

Nejzajímavější a nejpřínosnější inscenace přivezly letos do Bechyně soubory z jindřichohradecké Základní umělecké školy V. Nováka, v níž se jejímu řediteli Vojtěchu Maděryčovi podařilo shromáždit kvalitní pedagogy dramatické výchovy.

K přímému postupu na celostátní přehlídku doporučil lektorský sbor jeden ze souborů ze **ZUŠ J. Hradec** pod vedením Františka Oplatka s inscenací **Jameiáda**. Je to další dramatizace „evergreenu“ české dětské scény posledních let – Jacquesovy hororové povídky Jamie a upíři. Inscenace je velmi dobře vystavěná a divadelně nápaditá, zejména zdařile využívá groteskní stylizaci (nejpůsobivější je metaforické „zmnožení“ Jamieho matky na tříhlavou „saň“). Za pozornost stojí i to, že se inscenátorům daří v závěru vytvořit i náznak hororové atmosféry, která k této látce neodmyslitelně patří. Na členech souboru je vidět systematická pedagogická práce – děti jsou přirozené, dobře vybavené a situace dokáží naplňovat přesvědčivě.

Z téže školy doporučil lektorský sbor **do širšího výběru na celostátní přehlídku** i další čtyři inscenace, které byly v různém stupni rozpracovanosti, ale u všech je „dobře zaděláno“.

Platí to především pro **Přeháňku**, kterou připravil se svými žáky Jiří Rezek. Známou povídku Raye Bradburyho Celé léto v jediném dni zajímavě posunul: místo na Venuši se příběh odehrává na jakési planetě Raina, děti vyučuje neosobní bytost podobná kyborgovi (jejíž nelidskost je působivě podtržena tím, že se nemůže pohybovat z místa a mluví přes mikrofon) a postavy dětí jsou oproti předloze individualizovanější, což umožňuje zajímavě rozehrávat vztahy mezi nimi. Dalším posunem je pojetí Margot, která není jen nevinnou obětí šikany, ale svým chováním ostatní děti – bezděčně, ale trochu i záměrně – provokuje, takže příběh není černobílý. V inscenaci se šikovně využívá scénografie, zejména pláštěnek jako výrazného kostýmního prvku, který umocňuje kontrast mezi dlouho očekávaným sluncem a věčnou vlhkostí a syrovostí, na kterou je Margot alergická. Inscenace je působivá, dramaturgicky zajímavá, jen jí na krajské přehlídce chyběl přesvědčivější závěr – zejména je potřeba divadelně dořešit sluneční svit, který hraje v příběhu zásadní roli. Členové souboru, jde o 6. ročník LDO, jsou na tento náročný divadelní tvar dobře připraveni, na jevišti působí přirozeně a jsou evidentně zaujati tématem.

Další inscenací jindřichohradecké ZUŠ, kterou lektorský sbor doporučil do širšího výběru, byla dramatizace příběhu Briana Jacquese Prolhaný Henry Mawdsley. **Henryho sladký týden**, jak inscenaci František Oplatek se svým souborem nazval, zaujal zejména naplňováním situací, živými dialogy a přirozeným jednáním, přehlednou stavbou příběhu a přiměřeností úkolů, které si tvůrci kladli. Vypravěčem příběhu a do určité míry i jejím jakýmsi pobaveným manipulátorem (využívá se přitom štronz, stylizace jednání je posunuta ke grotesce) je Henryho anděl Gabriel. Oproti předloze přibyla postava ďáblovy asistentky, což je dramaturgicky i jevištně zajímavé řešení, které pomáhá tempu a účinku dramatických situací. Patřičnou gradaci zatím postrádají scény Henryho ďábelsky neodolatelného lhaní, kterému by prospěla – v duchu nastolené stylizace – větší míra absurdity.

Dvě drobné inscenace přivezl na přehlídku ředitel jindřichohradecké ZUŠ Vojtěch Maděryč – a i tyto dvě doporučil lektorský sbor do širšího výběru na celostátní přehlídku ve Svitavách:

Nonsensový příběh Miloš Macourka **Jakub a dvě stě dědečků** v podání **2. ročníku LDO ZUŠ z Jindřichova Hradce**, se stal bezpečným prostorem pro objevitelské krůčky dětí na jevišti před publikem. Jevištní zpracování příběhu umožnilo dětem experimentovat s předměty. A právě práce s předmětem – rekvizitou (hlávky zelí, klobouky) či nejjednodušší loutkou (motýli, postavy dědečků) – byla hlavním záměrem jejich vedoucího. Proměňovaly se také role či spíše „funkce“ dětí. Děti nebyly jen herci a loutkoherci, ale stávaly se také živými kulisami, dotvářejícími prostředí zahrady. Inscenace, pracující s malým množstvím textu a založená hlavně na proměňujících se obrazech a více drobných akcích, byla ukázkou dobře odstartované přípravy nejmladších žáků LDO ZUŠ. Lektorský sbor ocenil také přirozený projev dětí, schopnost vnímat se, živě komunikovat mezi sebou, naplňovat jednoduché situace. Dořešit by bylo potřeba zasazení dědečka, které působí zatím rozpačitě.

Případ Pedro Urdemalas je dramatizací Šrutovy „velice americké“ pohádky Jak se Pedro dostal do nebe a z nebe z knihy Prcek Tom a Dlouhán Tom. **Inscenace 3. ročníku hradecké ZUŠ**, s nímž pracuje také Vojtěch Maděryč, potěšila přirozeným dětským projevem v jevištním tvaru, který divadelně i pedagogicky zohledňoval potřeby a možnosti dětských tvůrců. Úvodní a závěrečnou scénu (Pedrovo fixlování při hraní karet) si herci i diváci užívají, je to sdělný a nosný rámec. Také ve sborových scénách andělíčků se děti cítí dobře a akce si užívají. V inscenaci se na řadě míst daří nastolit zárodky groteskní nadsázky, která tomuto zpracování sluší. Těžištěm inscenace ve fázi, kterou soubor prezentoval v Bechyni, byla ta část Pedrova příběhu, která se odehrává v nebi, zatímco scéna v pekle nebyla bohužel příliš akční – byla redukována na krátký dialog. Také Pedrovy lumpárny by slušelo v úvodu bohatěji rozvinout do různorodých situací, aby byla jeho nenapravitelnost zřetelnější.

Pátou inscenací, kterou lektorský sbor doporučil do širšího výběru, byl revuální pořad Venduly Kecové **The Olders**, který do Bechyně přivezl soubor **Divoch DDM z Českých Budějovic**. Jde o drobný divadelní tvar, který si kolektiv vytvořil sám sobě na míru. V přípravě využili jak specifik svého souboru (složeného ze dvou skupin, které jsou od sebe věkově vzdálené), tak i individuality jednotlivých členů. Hlavním motivem jsou sourozenecké vztahy, resp. konflikty mezi staršími a mladšími sourozenci. Děj je jednoduchý a do určité míry slouží jako příležitost k tomu, aby starší část souboru demonstrovala svou chuť muzicírovat: Skupinka kamarádů si založila hudební skupinu a potřebují zkoušet. Dostali ale na starost své mladší sourozence, kteří se teď nudí a „otravují“, a tak starší svou zlost a vztek vloží do textu nové písničky. Konflikt je založený na tom, že mladší si to nenechají líbit a každému ze starších připraví „prank“ – nevinný šprým. Série kratičkých anekdot vrcholí nápadem jednoho z mladších dětí využít událostí k natočení videoklipu k písničce. S námětem k inscenaci přišli sami členové souboru a můžeme usuzovat, že jeho zpracovávání s sebou neslo mnohé přidané hodnoty pro jejich osobnostní rozvoj. Inscenace je cenná svým tématem a některými nápady a také zaujetím dětí, ale působí zatím spíše jako sympatický startovní bod k budoucímu divadelnímu tvaru.

Z jindřichohradecké ZUŠ byla na programu ještě inscenace **Leni** (soubor Krekry, 4.–5. ročník LDO). Věra Lánová sáhla po své dramatizaci románu Zdeny Bezděkové Říkali mi Leni (kterou připravila ještě jako Věra Šlechtová) a pokusila se z ní udělat „velké plátno“ – vsadila ji do avenue, tedy do prostoru, který je pro herce, ale i pro režiséra mimořádně náročný. Byl to úkol nad možnosti souboru, takže jsme byli někdy svědky spíše plnění technických úkolů

(zejména v případě zbytečně složitých přestaveb) než naplňování situací. Ani dramatizace není nejšťastnější, protože její autorka z příběhu z velké části „odpreparovala“ situace, které zažívá Leni v německé rodině (konflikty s bratrem atd.) a těžištěm se staly situace ve škole, což věrohodnost příběhu oslabilo.

Jana Wertigová, která vloni prezentovala na krajské přehlídce dvě nadějně nastartované, byť nedotažené inscenace, přijela do Bechyně i letos se dvěma skupinami. Skupina **Velký poškolák**, která pracuje oficiálně pod **Centrem volného času v Hluboké nad Vltavou při ZŠ** (i když je skupina ve škole podle slov vedoucí spíš trpěná), si vybrala sousto tak velké, že bylo nad její možnosti. Členové souboru se pokusili zpracovat tři povídky Raye Bradburyho – Celé léto v jediném dni, Step a Chodec – a spojili je do celku nazvaného **Uzavření**. Evidentně tím chtěli naznačit závažné téma, ale výsledek byl spíše jen hromadou více či méně pěkných nápadů (často obrazů spíš než situací), které nebyly ani dramaturgicky ani režijně propojené, takže výsledek působil chaoticky. Syrově, spíše nahozeně působila i druhá inscenace Jany Wertigové – **Navždy hra souboru Parta kámošů ze ZUŠ Borovany**. Tentokrát šlo o čistě autorskou záležitost, jejímž námětem byly počítačové hry. Místo sdělení vlastního vztahu k tomuto veleaktuálnímu jevu zůstalo bohužel jen u přehrávání jednotlivých her, u jakéhosi divadelního demonstrování her na jevišti, kterému chyběl nadhled.

Eliška Sassmannová přivezla do Bechyně dvě skupiny – Šramotík 1 a Šramotík 2, s nimiž pracuje v Českých Budějovicích pod hlavičkou Pionýra. Obě působily příjemně a bylo zřejmé, že chtějí hrát o problémech, které je zajímají, které řeší ve svém životě. „Dvojka“ předvedla minipříběh ironicky pojmenovaný **Správná parta** o neupřímnosti v kamarádských vztazích a „Jednička“ zahrála Žárlivou kamarádku – z titulu lze snadno odečíst, o co souboru jde. Obě drobné inscenace mají ale zásadní handicap a tím je text. Místo aby si soubory se svou vedoucí vybraly kvalitní příběhy, v nichž by bylo možné tato témata objevit, příběhy se zajímavými postavami a nosnými situacemi, kterých se dá v literatuře pro děti najít dost, vedoucí souborům sepsala násilně vykonstruované, schematické, banální texty, které šustí papírem a svou přímočarostí chvályhodnému záměru spíše podrážejí nohy.

Do velkých témat se pustila Martina Čarková, která sama, bez zřizovatele vede ve **Strakonicích soubor Tlaminy**. Apelativní název inscenace – **Proč?!** – naznačuje, že půjde patrně o cosi velice závažného, co nám bude chtít soubor sdělit. Příběh Majky o problémech, s nimiž si neví rady a které ji zavedou až do terapeutické skupiny, je natolik potrhaný a natolik jsou v něm přeexponovány jednotlivosti (obrazy, motivy), které jsou navíc neustále, monotónně prokládány deklamací stále se opakujících otázek, že se divák v příběhu ztrácí a přestává mu věřit. Otázka z titulu se bohužel vznáší nad celou inscenací. Obávám se, že se tady téma vedoucí nesešlo s dětským souborem a možná bylo dětem zvnějšku implantováno.

Protože jihočeské krajské přehlídce nepředcházejí žádná okresní nebo meziokresní (oblastní) předkola, dostanou se do programu i inscenace, které se vyznačují minimální nebo dokonce nulovou informovaností o dramatické výchově a divadle hraném dětmi.

Dramathálové ze ZŠ Volary zápasili se zmateným příběhem **Kouzelnická škola**, zjevně podléhajícím klíšé odvozeným z potterovských příběhů. Mnohomluvný text, sepsaný vedoucí Janou Fistrovou, je co do příběhu nepřehledný, nelogický a jazykově necitlivý. I když jde jakoby naproti zájmu dětí o čarodějnickou tematiku a fantasy (třída se octne v jakési kouzelnické škole, kde se mají projevovat a řešit charakterové vady dětí – postupně zjišťujeme, že to vše má být sen), je to celé natolik diletantské a chatrné, že si s tím děti na jevišti prostě nevědí rady a jsou odkázány na deklamování textu a nemotivované přecházení sem a tam.

Nejvýše k táboráku jako volná zábava by se hodil **Divnej svět Dramaťáčku Sosík ze ZŠ Dukelská ze Strakonic**, který vede Pavla Sosnová. „Srandička“ parodující „na první dobrou“ reklamy a další pokleslé kousky, které na nás tečou z některých televizí, je založena na grimasách a pitvoření a hraničí s nevkusem. Záměrem možná bylo původně kritické nasvícení této pseudozábavy a pseudokultury, ale výsledek je přesně opačný. Nelze se ubránit otázce, co se prací na takovémto divadle děti naučí – o divadle, o světě a o sobě.

Soubor Na Pohodu z Českých Budějovic jsem viděl na bechyňské přehlídce už vloni. Tehdy tu předvedl víc než hodinovou Sněhurku a sedm trpaslíků (snahu o věrnou kopii disneyovské Sněhurky). Letos přivezl neméně ambiciózní produkci – **Popelku** (text jim podle vyjádření vedoucího sepsal Tomáš Adam, který s nimi spolupracuje). A opět jsme byli svědky show kopírující dílem disneyovky, dílem film Tři oříšky pro Popelku. Je s podivem, že tahle nevkusná produkce, pod níž je podepsán Eduard Hubený, vzniká při Jihočeském divadle (!). Je evidentní, že ani vedoucí, ani autor textu netuší, že existuje cosi jako metodika práce s dětským souborem, že pracovat s dětmi je něco jiného než pracovat s dospělými profesionály; ale mám vážné podezření, že ani jeden, ani druhý nebyli v posledních padesáti letech v divadle – protože tolik prohřešků proti divadelním zákonitostem, tolik nelogičností ve vedení příběhu, v práci se situacemi atd. atd., kolik jich nakupili na jevišti za víc než hodinu, tolik jalového, nic neříkajícího textu, tolik trapných vtípků a tolik nevkusu nemůže dát dohromady ten, kdo se zajímá o divadlo nebo ho v poslední době aspoň viděl aspoň z rychlíku. Typické je, že argumentem pro takovéto produkce, jak jsme si poslechli na besedě s vedoucím, je to, že právě tohle se dětem líbí, právě tohle vyžadují, právě tohle je to pravé divadlo pro děti…

Z podobného kadlubu, i když s jiným záměrem vznikla hodinu a půl dlouhá inscenace Drdovy hry **Dalskabáty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert**, kterou se souborem **Madraha ze ZŠ Dukelská ve Strakonicích** secvičila už vloni Hana Šimková (letos je skupina ve věku kolem 16 let – většinou jsou v 1. ročníku na gymnáziu). Stejně jako budějovická Popelka i strakonické Dalskabáty byly ukázkou divadelního diletantismu a nevkusu. Drdova hra sama o sobě je mnohomluvná (na rozdíl od jeho prozaické pohádky Zapomenutý čert z knihy České pohádky), plná problematických odboček, a ke všemu ideologicky tendenční. Se špalky textu si soubor pochopitelně nevěděl rady, a tak se uchyloval k prázdnému deklamování, o vytváření situací nemohlo být ani řeči. A aby to bylo to „pravé“ divadlo, byly na jevišti postavené megalomanské nevkusné kulisy, děti, vlastně už studenti, byli víc než bohatě namaskováni a k tomu se ozývala reprodukovaná hudba doslova od Bacha (když jsme byli na faře) po sladký šlágr (když šlo o zamilovávání se). O kultuře a technice mluvy a pohybu a dalším vybavení studentů nemohla být ani náhodou řeč. Co tedy bylo záměrem práce na takovémto kusu? Vedoucí souboru, učitelka ZŠ, vysvětlila, že tímto způsobem děti seznamuje s klasikou – před Drdou prý takto nastudovali Švandu Dudáka a Lucernu… I tak bohužel může vypadat seznamování dětí s divadlem.

A závěrem jednu glosu na adresu regionu, kde se přehlídka koná: Dramatická výchova, v jejímž rámci mají děti příležitost rozvíjet komplexně svoji osobnost a poznávat divadlo, je součástí rámcového vzdělávacího programu na základních školách. Byla doba, kdy se na krajské (ale i celostátní) přehlídce výborně prezentovala také Základní škola z Bechyně. To už je bohužel minulostí. Ještě více je ale s podivem, že tak významné město, jakým je v jižních Čechách Tábor, nemůže nabídnout do programu krajské přehlídky nic (ani ze základní umělecké školy, ani ze základních škol), co by svědčilo o tom, že se tvořivá dramatická výchova a kvalitní divadlo s dětmi rodí i v tomto okrese, kde se koná dobře organizovaná krajská přehlídka.

P. S.: Porota krajské přehlídky pracovala ve složení: Martina Svobodová (ZUŠ Bechyně), Tomáš Machek (divadlo ToTeM) a Jaroslav Provazník.

Jaroslav Provazník

PLZEŇSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

RECITÁTOR, HORŠOVSKÝ TÝN, 16. 4. 2019

Tento den recitace v Plzeňském kraji se už počtvrté konal v Horšovském Týně. Organizátorem přehlídky byla Základní umělecká škola Staňkov ve spolupráci s Městským kulturním zařízením Horšovský Týn. Velký dík za plynulost a příjemnou atmosféru celé přehlídky patří bezesporu Jitce Pluháčkové, která měla celou organizaci na starost.

Lektorský sbor pro 1. a 2. kategorii pracoval ve složení Lenka Čurdová, Andrea Gombárová a Vojtěch Maděryč. Vystoupení recitátorů 3. a 4. kategorie hodnotili Jiřina Lhotská, Jakub Hulák a Jan Mrázek. 16. duben byl světovým dnem hlasu a dětští recitátoři jej svými výkony řádně oslavili.

1. a 2. kategorie

Lektoři s velkým potěšením sledovali výkony dětských recitátorů. Kvalita textů byla uspokojivá a vše nasvědčovalo tomu, že v Plzeňském kraji se recitaci mladších dětí daří. Z výkonů recitátorů byla cítit velká chuť text předat a i po formální stránce byly výkony převážně velmi zdařilé. V některých případech porotci shledali, že text není jako celek vystavěn, není zapracováno na charakterizaci postav či se recitátorovi zcela nepodařilo sdělit příběh. Neduhy typu přílišné frázování, zpívání či nepřirozená intonace, se vyskytovaly minimálně. Ač se v 1. kategorii nepostupuje na celostátní přehlídku, některé výkony by si tuto možnost dozajista zasloužily. Lektoři ocenili šest z čtrnácti dětí za jejich skvělou práci.

V druhé kategorii lektorský sbor udělil **přímý postup** Viktorii Dufkové a Vítkovi Vodrážkovi.

Viktorie Dufková si vybrala text Marie Korandové z knížky **Pročpohádky**. Text je neotřelý, nabízí dobré možnosti jak text uchopit a interpretovat. Recitátorka těchto předností textu plně využila a svůj projev poutavě vystavěla. Svými dovednostmi dokázala text přesvědčivě interpretovat posluchačům, se kterými po celou dobu příjemně udržovala kontakt. Kladem byl také její přirozený způsob vyprávění, práce s napětím a zdařilé vypointování příběhu.

Vítek Vodrážka zvolil jednu z epizod Reného Goscinnyho o Mikulášovi. Konkrétně se jednalo o text **Kouřím**. Mírně a citlivě krácenou verzí textu si Vítek získal zasloužený úspěch. Literární text a povaha recitátora se zde příjemně setkaly, což bylo umocněno i dobře voleným oblečením, které v posluchačích podpořilo představu o malém Mikulášovi. Recitátorovi se podařilo přesně a výstižně uchopit postavu Mikuláše i Vendelína, s lehkostí nás provedl epizodou z Mikulášova života a velmi citlivě také přistoupil k humoru, který Goscinnyho text nabízí.

U starších kategorií převládl spíš problematický výběr textů, ať už se jednalo o literárně pokleslé „puberťácké“ prózy, nevhodně vybrané úryvky, nebo básně nepřesvědčivé kvality. U většiny recitátorů se navíc projevoval typický nešvar nepřirozeného „kouskování“ textu a rozsekávání myšlenkových celků. I přes tyto problémy se zde ale objevila i řada jiných kvalit, za něž si recitátoři zasloužili ocenění.

Ve 3. kategorii získal diplom s oceněním za kultivovaný přednes **Dominik Uriča** (Pavel Cmíral: Táhli jsme spolu do mekáče; Shel Silverstein: Únos), Jindřich Boula za přednes básní Shela Silversteina (Drama, Strach a Třásti krávou), **Karolína Ulrich** za osobitý přednes obou textů (Petra Dvořáková: Schovávačka na netu, Michal Bystrov: Svůj), **Mirka Johánková** za přednes textu Daniely Fischerové Kyselé ovoce, **Veronika Janovcová** za citlivý a soustředěný přednes (Thomas Brezina: Nehoda u vody; Jarmila Hanzáková: Con spirito, Dolce, Allegro) a **Veronika Pučelíková** za kvalitní přednes obou textů (Roald Dahl: Jirkova zázračná medicína; Vilém Dubnička: Hodnocení). **Postupem do celostátního kola** byl oceněn asi technicky nejvyspělejší recitátor ze 3. kategorie, **Vojtěch Moulis** ze ZŠ Přeštice. Zaujal zejména svým kontaktním projevem, živým vystižením situací, dobrou prací s přímou řečí a pointováním, i když svou energií místy přebíjel jemnější slovní humor. Přesvědčivěji vyzněl jeho první text, **Atleti** od Reného Goscinnyho než jednoduše převyprávěný text **Slepice a televize** Jiřího Dvořáka. Druhým postupujícím byl **Vojtěch Kříž** ze ZŠ Plánická, Klatovy, u něhož přes řadu technických nedokonalostí převládl dobrý dojem z vnitřně pravdivého a nevyumělkovaného civilního projevu. Mnohem víc než rozkouskovanou a poněkud jednotvárně podanou **Sépií** Miloše Macourka ovšem přesvědčil textem Franka Tashlina **Vačice, která se nesmála**.

Ve 4. kategorii ocenili porotci **Anežku Brahovou** za autentický projev (Charles Bukowski: Předpověď počasí; Evžen Boček: Sedm dnů do odletu), **Anežku Tetřevovou** za technickou vybavenost (Karel Čapek: Dášeňka, K. J. Erben: Holoubek), **Terezii Hodkovou** za přirozený projev (Evžen Boček: Poslední aristokratka, Michal Černík: Šantánová písnička) a stejně tak **Vandu Ludvíkovou** za přirozený projev (James Thurber: Vlak za dveřmi, Daniela Fischerová: Anděl strážný). Je to neobvyklé, ale dva nejpřesvědčivější recitátoři 4. kategorie pocházejí ze stejné „líhně“ (ZUŠ Klatovy, uč. Markéta Lukášová) a zaujali textem stejného autora a ze stejné knihy. **Do celostátního kola** tak postoupili **Adam Válek i Matyáš Boublík** se dvěma různými epizodami z knihy Ivana Krause **Medová léta**. Oba dva vyprávěli autenticky a s velkým zaujetím a udržovali stálý kontaktu s diváky, oba dva ovšem často půlili myšlenky zbytečným „čtením čárek“. Adam Válek překvapil i druhým, dobře vybraným textem Jarmily Hoškové **Z notesu svatého Petra**, tam by ale stálo za to ještě zpřesnit vztahy postav a pozici vypravěče. Matyáše Boublíka druhý text naopak spíš zradil. Z drobných epizodek jinak literárně kvalitního **Tajného deníku Adriana Molea** Sue Townsendové se tentokrát nepodařilo složit dostatečně nosný a uzavřený tematický celek.

Celá přehlídka dětských recitátorů Plzeňského kraje probíhala v důstojné a zároveň příjemné atmosféře. Je samozřejmě chvályhodné, že Horšovský Týn poskytuje přehlídce Plzeňského kraje potřebné zázemí, přesto se lektoři neubránili úvaze, zda rozlehlý sál kina

s vysokým jevištěm není pro recitátory poněkud stresující a zda by nedosáhli lepších výkonů v nějakém vlídnějším a méně formálně působícím prostoru.

Vojtěch Maděryč a Jakub Hulák

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

TARTAS DOBŘANY, 26. – 28. 4. 2019, KÁČKO

PŘÍBĚH V DOBŘANECH

Své účasti v lektorském sboru na festivalu dětského divadla Tartas v západočeských Dobřanech jsem se trochu obávala. Nevěděla jsem, podle jakých kritérií dětské divadlo hodnotit, jestli se zaměřovat na herectví, na režii, na dramaturgii, nebo spíše na pedagogické aspekty takového divadla. Ale stejně mi nezbývalo nic jiného než nahlížet na inscenace jako dramaturg, režisér a autor, kterým jsem a můj náhled praktikujícího profesionálního divadelníka snad mohl být ve společnosti dvou lektorů z pedagogických kruhů (Roman Černík a Hana Nemravová) přínosem.

Ostatně mé obavy se rozplynuly hned po příjezdu do Dobřan, kde od začátku vládla dobrá, komunitní nálada. Okamžitě bylo jasné, že studenti základních uměleckých škol a dramatických kroužků a jejich pedagogové jezdí na Tartas rádi, vracejí se sem a jsou otevřeni diskusím a vzájemným inspiracím. Koncept festivalu je vystavěn cíleně a pečlivě tak, aby vládla otevřenost, komunikace a komunitnost, nikoli konkurence a soutěživost. Na rozborových seminářích hovoří lektoři se všemi pedagogy a vedoucími souborů a probíhá čilá diskuse, na které si všichni vzájemně kladou otázky a sdělují své postřehy a připomínky, rady a zkušenosti. Zároveň s rozborovým seminářem probíhají semináře, které vedou Studenti Ateliéru dramatické výchovy plzeňské Pedagogické fakulty, do kterých se na začátku hlásí zájemci napříč soubory, seznamují se a společně tvoří a hrají si. Na těchto seminářích v pauzách mezi představeními a ve skvělé jídelně základní školy pak probíhá čilá diskuse o inscenacích a o divadle vůbec i mezi dětmi.

V programu festivalu se objevilo pět adaptací prozaické předlohy, jeden pevný dramatický text, jedna politická satira, jedna inscenace s dokumentárními prvky, jedno divadlo poezie, jedna pohádka a dvě čistě autorské inscenace.

Viděli jsme adaptaci afrického lidového vyprávění **Duchové Buše** od souboru **TajtrDlíci ze Stříbra.** Příběh vzpurného chlapce, který se rozhodne pokácet kus buše a založit zde kukuřičné pole. Jenže duchové buše chrání svou zem a jednají podle vlastních nepřevratitelných pravidel. Příběh vyprávěl chór duchů buše a jedna sólistka, která představovala chlapce Kigbu čistými, minimalistickými prostředky za pomoci slov a drobné choreografie doprovozené perkusemi. Jednalo se o čistý první vstup hodně mladých studentů do divadelního světa.

Inscenace **Půlnoční gang** souboru **Blechy z Klatov** je adaptací knihy pro mládež Davida Walliamse, která vypráví o tajných dobrodružstvích party vážně nemocných dětí, které si v uzavřeném a přísnými pravidly svázaném světě nemocnice plní skrze hru a imaginaci své největší sny. Soubor si uložil náročný úkol, který se jmenuje černá groteska. Hrdinové inscenace musí při realizaci svých dobrodružství překonávat své hendikepy (upoutání na vozík, slepota atd.) a bojují s dospělým personálem nemocnice, který je vykreslen tlustými tahy karikatury. Souboru Blechy se podařilo předat téma radostného kamarádského ilegálního odboje churavých dětí proti nesvobodě a neutěšenému životu. Žánr černé grotesky je zatím nad jejich síly. Herci jsou si jisti a dojemně představují churavé děti a jejich originální povahy, teď musejí najít klid a soustředění, aby se jejich postavy zabydlely ve fantazijním světě nočních dobrodružství a svým jednáním v prázdném prostoru divákům svůj imaginární svět vsugerovali také.

Inscenace **Morana Mařena** souboru **Kosáci z Plané** je adaptací knihy Honzy Vojtka, jejíž příběh se odehrává právě v okolí Plané a čerpá z místních legend. Jde o rozkošatělý příběh party dětí, outsiderů, kteří na posvátném místě proniknou do čarodějného světa starých pohanských principů, získají nadpřirozené schopnosti a uprostřed parného léta přivolají na kraj zimu a s ní i smrt. Kosáci mají za sebou velkou dramaturgickou práci na samotné adaptaci, vytvořili velkoformátové plátno s mnoha dějovými liniemi a propady do jiných časoprostorových dimenzí. Stejně jako soubor Blechy si uložili náročný žánrový úkol – zinscenovat horor na divadle. Dle reakcí jejich vrstevníků v publiku se jim to podařilo. Herci bojují o život s plným nasazením a soustředěním a mystické situace mají tu správnou temnou atmosféru. Občas jim ulítne nějaký infantilní fór, který atmosféru zruší, a je to škoda. Jinak je ale jasné, že svůj kraj a jeho duchovní sílu znají, a že si dovedou představit, že by se jim podobný příběh klidně mohl stát, možná by si to i přáli, soudím z nasazení, s jakým se do svých rolí převtělují.

Soubor **Blešky z Domažlic** se pustil do adaptace jednoho z příběhů **Paní Láry Fáry** od Betty McDonaldové. Příběh je to prostý, vlastně jen taková anekdota o tom, jak hodná holčička je jednoho dne stižena nemocí zvanou Hubatida, která v určitém věku postihuje všechny děti. Zoufalá maminka zavolá paní Láry Fáry, která jí pošle papouška Penelopu, která opakuje po hubaté holčičce všechny její drzosti a tím jí dokonale vyléčí. Nic víc, nic míň. Tahle drobnička dává prostor zejména postavě papouška, který je zdrojem humoru, je loutkový a jeho představitelka mu dokázala vdechnout originální osobnost, loutka přitahuje pozornost a také scénografie je uzpůsobena pro papouškova sóla, vše ostatní (tedy vedlejší postavy, jednání a prostor) zůstává tak trochu provizorní, nevýrazné a upozaděné.

Výhradně loutková byla inscenace **O Budulínkov**i souboru **Akta X z Horažďovic**. Herci hráli s velkými molitanovými marionetami, které oplývaly výraznou drsně komickou výtvarnou stylizací. Tvůrci nešetřili brutálním humorem, který pohádka O Budulínkovi skýtá. Pastvou pro oči byla práce loutkoherců, respektive loutek s rekvizitami a kulisami. Například akce věšení obrázku, vaření kakaa, otevírání dveří, hraní na kytaru a bubínek a všechny komplikace, které nastávaly a byly zdárně vyřešeny, vytvářely napětí příběhu. Text byl naopak deklamován sympaticky suchým, drsným způsobem, bez špetky kýčovitosti, nebo malebnosti. Ostatně příběh o uneseném chlapečkovi a vendety v podobě pobitých liščat není žádná malebná pohádka.

Na programu festivalu se objevily dvě adaptace příběhu o krysařovi. Tou první byla autorská politická satira s názvem **To slibuji na svou čest** souboru **O-E—ICE z Rožmitálu pod Třemšínem**. Soubor nám poměrně chaotickým, punkovým pojetím představil příběh o korupcí prolezlém městečku, kterému vládne esenciální buran. Ten se má ve volbách utkat s osvícenou humanističtěji založenou protikandidátkou. Rychtář má v plánu vystěhovat všechny obyvatele a skoupit domy v obci. Kdo neposlechne, propadne exekutorům. Jenže mu krysy překousají kabel od počítače a on ztratí důležitá data. Zjeví se Krysař a dostane úkol vyhnat krysy atd. atd. Do této chvíle je příběh i přes už zmíněné chaotické herectví docela srozumitelný a svou razantní politickou angažovaností sympatický. S příchodem krysaře se vše komplikuje a celé poselství současného příběhu Krysaře je zamlžené. Ale pokud jsem v mlze něco rozeznávala, bylo to to, že krysař odvede krysy, vezme si svůj honorář a zmizí, rychtář realizuje svůj plán a je lidem v čele s protikandidátkou defenestrován. Zdá se tedy, že rožmitálští došli k názoru, že dnes není žádný krysař potřeba, že jediné řešení je vzít spravedlnost tvrdě do vlastních rukou.

Druhá adaptace Krysaře byla z dílny souboru **Ajtakrajta z Klatov.** Inscenace **Městečko Hammeln** trpělo obdobným dramaturgickým problémem. Kdo je Krysař? Soubor se víceméně držel verze Krysaře Viktora Dyka. Vypustil milostnou linii a linii rybáře Seppa Jörgena. Šel, podobně jako rožmitálští, po linii zkorumpovaného městečka, jehož obyvatelé jsou bandou závistivých, krutých, hamižných lidí, na něž po zásluze přijde pohroma v podobě krys. A opět, s příchodem Krysaře přišlo jakési zamlžení příběhu. Krysařovou podmínkou bylo, že až bude odvádět krysy, musí občané nechat otevřené dveře. Možná to od něj byla zkouška morálky. Ráno se zjistí, že spíže a pokladnice zejí prázdnotou. Ze scénického řešení nebylo jasné, zda se občané okradli navzájem, nebo zda jim jejich majetek odnesly krysy. Poselství

příběhu a funkce a postoj krysaře se tím zcela znejasnilo.

Rožmitálští jsou parta, která chaoticky klade situaci za situaci a na divákovu orientaci v příběhu a dění na jevišti příliš nedbá. Klatovští odehráli svého Krysaře s velkou soustředěností na jevištní akce, které ale způsobilo efekt jakéhosi neosobního, chladného odehrání příběhu. Jedněm by prospěla trocha řádu, druhým zas trocha spontaneity.

Polodokumentární inscenace **Hrdinství** souboru **Ježkovy voči z Plané** se zabývá osobnostmi a událostmi mezi lety 1938 a 1945. V inscenaci se objevují střípky příběhů reálných historických osobností, které prokázaly ve válečných letech hrdinství, např. Josefa Balabána, Jana Kubiše, Inky Bernáškové, Jindřišky Novákové atd. Tvůrcům ale nejde o nějakou galerii českých hrdinů. Vyprávějí příběh společnosti. Společnosti, která žila spokojeným životem v míru, ale když přišla válka, začali se z anonymní masy vylupovat jednak hrdinové a jednak zrádci, o jejichž činech možná neměla společnost ani potuchy, a jejichž význam si uvědomujeme až s odstupem. Jejich činy jsou v inscenaci ztvárněny skrze komiksovou zkratku, nic se edukativně nevysvětluje, nic se pateticky nerekonstruuje. A inscenace má jednu výbornou vlastnost. Vedle akčních činů válečného odboje se ukazují podoby malého, civilního, anonymního hrdinství. A tvůrci tím říkají, že odvaha není jen zabít protektora, ale i zalhat gestapákovi. A pak má jeden háček. Čas se tu posouvá skrze videoprojekce, jejichž obsahem jsou záběry, nebo rekonstrukce historických událostí v době protektorátu. Práce s autentickým materiálem je v jednom momentě ošemetná. Historický komentář k záběrům z odsunu Němců ze Sudet je ryze propagandistický, oslavující odsun. Soubor jej nechává zaznít na závěr, bez dalšího jevištního komentáře. Při diskusi padla otázka, jestli projekce nemá opačný účin, než si tvůrci přejí. Jestli nehrozí, že si divák bude myslet, že poslední zpráva inscenace, ve které se setrvale bojuje s Němci, je, že se nám je nakonec podařilo vyhnat, a že je to dobře.

Soubor **V šest z Horažďovic** sehrál dramatický apokryf **Na arše** z pera Ulricha Huba. Příběh o tučňácích, kteří se potřebují zachránit před potopu světa a propašovat se ve třech na Noemovu archu, kam mají vstup povolen pouze páry. Inscenace nám až postupně prozrazuje, že se ocitáme kdesi v ledové zemi, a že našimi hrdiny jsou tučňáci. Vidíme tři bíle oděné bytosti v nekonečné pustině a hlas z megafonu hlásá zničení světa. Zdá se, že půjde o postapokalyptické sci - fi. Až postupně se vyjevuje, že budeme sledovat příběh o přátelství. Tři zvířecí kamarády, filosofující naivním způsobem o existenci Boha hrají generačně rozdílní herci. Dvě holky a jeden mladší a menší kluk. Starost o slabšího a riskantní záchrana mladšího přítele za každou cenu bylo v inscenaci tím hlavním a rezonujícím tématem, které herci cílevědomě a srozumitelně komunikovali, i přes nepovedené jevištní efekty, bortící se scénu a rozpadající se situační rytmus.

Soubor **IDI klub z Plzně** se v inscenaci **Zlatý kolovrat** zaměřil na malé divadelní formy a představil baladu K. J. Erbena Zlatý kolovrat v šesti různých formách uvozených slovníkovými hesly divadelního pojmosloví. Postupně vystřídali voiceband, pouliční divadlo, pohybové divadlo, loutkové divadlo, operu a recitaci podle toho, která pasáž balady se hodila k té které formě. Ty formy, které jsou v podmínkách amatérského divadla a ve výbavě amatérských herců proveditelné, měly kouzlo, vtip a přesah a dovedly vyhmátnout poetickou kvalitu verše i absurditu děje tohohle drastického lidového krváku. Konkrétně šlo o voiceband, pouliční a loutkové divadlo. Pohybové divadlo vlastně nebylo pohybovým divadlem, ale jakousi nedokonalou pantomimou, opera se logicky stala parodií na operu a recitaci zůstali zatím interpreti hodně dlužni. Nicméně jako slovníček mnohdy už překonaných divadelních forem to byl osvěžující kabaret poezie.

K mému velkému překvapení se v programu objevila jen dvě čistě autorská představení. Ale nutno přiznat, že k výše zmíněným původním literárním či dramatickým předlohám přistoupili jejich tvůrci velice osobně a svobodně.

Prvním autorskou inscenací bylo představení **Pátek třináctého** souboru **Johánek z Nepomuku**. Scénář byl postaven na známém příběhovém principu (například z Nekonečného příběhu), kdy nespokojený mladý hrdina vstoupí do knihy, do světa fantazie, kde prožije iniciační příběh a do reálného světa se vrací proměněn. V tomto případě se do světa tajemné knihy dostaly tři rozhádané puberťačky, kterým prožité dobrodružství pomohlo se smířit a odpustit si banální křivdy. Této ústřední příběhové lince předcházel neúměrně dlouhý a dramaturgicky trochu nešikovný prolog o tom, že v pátek třináctého přinesl každé z hrdinek na cestě do školy smůlu, a proto k vrcholnému konfliktu došlo. Tomuto prologu byla věnována taková plocha a důležitost, že hlavní příběh iniciace vlastně trochu zanikl a jeho význam byl oslaben, protože za konflikt vlastně mohla vyšší moc, nikoli hrdinky samy. Tvůrci si vtipně poradili s obsazením generačně rozdílných herců. Role maminek, učitelek a knihovnic hráli o hodně mladší a menší herci, než role pubertálních hrdinek.

Druhou autorskou inscenací bylo představení **Nižší princip** souboru **Kastrol z Plzně**. Představení je uvozeno osobní definicí pojmu příběh každého z aktérů. Tento prolog zprvu působí jako jakýsi zbytný „dvoreček“. Následně se před námi začne odvíjet příběh skupiny dětí skrze minimalistické, nenápadné akce s minimem slovního jednání. Příběh o tom, jak spolu lidé nemluví, nevšímají si sebe navzájem, neposlouchají se, každý zůstává ve své veřejné samotě, a když vysloví nahlas potřebu, nevoli nebo cit, narazí na desku, která nerezonuje. Nakonec dojde k tragické smrti jednoho z členů komunity, jejíž běžné, všednodenní jednání jsme celou dobu pozorovali, a nikdo vlastně neví, kdo ten mrtvý kluk, se kterým se každý den setkávali a mluvili s ním, vlastně byl. Divák si na konci uvědomí, co bylo na začátku řečeno o pojmu příběh. A že příběh se může odehrát zcela nenápadně, nedramaticky, bez povšimnutí a až když dojde ke svému (třeba tragickému) konci, tak si teprve uvědomíme, jaké detaily jej utvářely. Soubor si zvolil náročný herecký přístup bez velkých gest a téměř beze slov, bez dramatických situací, tím se velice odlišil od ostatních představení, mnohdy přehlcených slovy na úkor obrazů, a představil nám civilní a velice pravděpodobný příběh své generace.

Nakonec lektorský sbor **nominoval na Dětskou scénu** inscenaci **Nižší princip souboru Kastrol** ze **soukromé ZUŠ Trnka Plzeň**.

Doporučení do širšího výběru programu Dětské scény získaly inscenace **Morana Mařena** souboru **Kosáci občanského spolku KOS z Plané** a **Hrdinství** souboru **Ježkovy voči ZUŠ Planá.**

Čestná uznání si odvezly celkem tři soubory. Za loutkářskou houževnatost v inscenaci **O Budulínkovi** ho získal soubor Akta X ze ZUŠ Horažďovice. Za radostnou hereckou souhru v inscenaci V šest soubor **Na arše** ZUS Horažďovice a za znovuobjevování malých divadelních forem v inscenaci **HEXAFOR (šest forem) – Zlatý kolovrat** soubor IDI klub při GFK Plzeň.

Viděno s odstupem jsem díky dvanácti představením prožila jeden velký příběh o přátelství, o bolesti samoty a výjimečnosti, o odpovědnosti ke společnosti, ve které žiji, a šanci, že existují světy, do kterých můžu díky své velké fantazii uniknout z náročné a komplikované reality. Takovým světem je i divadlo, díky kterému dávají skvělí pedagogové a vedoucí souborů, kteří se v Dobřanech sešli, dětem možnost jednak uniknout z náročného světa povinností, úkolů a generačních sporů a jednak se vyjádřit, mluvit o tom, kdo jsou, co je pro ně důležité, a jak vnímají svět a společnost kolem sebe. Děkuju jim za to.

Marie Nováková

KARLOVARSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

AŠ, 5. 4. 2019

Aš se nachystala
Přehlídka dětské recitace v Aši podruhé a opět v novém

Regionální přehlídka dětské recitace pro Karlovarský kraj se podruhé uskutečnila v nejzápadnějším místě České republiky, v Aši. Ve čtvrtek 4. dubna byla hlavním hostitelem Základní umělecká škola Roberta Schumanna v Aši, ale také spolupracovníci z Centra volného času Sova z Chebu, kteří se postarali o administrativu náležitostí i částečné financování přehlídky. Poděkování za finanční podporu patří i městu Aši, které spolufinancovalo přehlídku prostřednictvím městské grantové podpory. Ašští pořadatelé uchystali všem účastníkům stejně jako loni architektonické překvapení. Přehlídku i letos hostily další nové prostory. K centru LaRitma se přidala velmi účelně rekonstruovaná druhá část bývalého průmyslového areálu proměněná na novou budovu samotné Základní umělecké školy Roberta Schumanna. O tom, že mají mladí ašští umělci být na co pyšní, se mohli přesvědčit účastníci přehlídky na několika kolech komentované prohlídky v podání ředitelky ZUŠ Anny Pokorné. Zájem města demonstroval i starosta Aše Dalibor Blažek, který přehlídku uvedl. Ale pojďme nahlédnout, co se v Aši odehrálo.

Soutěžících do Aše přijelo šedesát z celého Karlovarského kraje. Recitátoři se představili ve čtyřech kategoriích a přehlídka probíhala paralelně ve dvou sympatických a přednesu vstřícných sálech. Každý sál, dvojici kategorií, sledovala jedna tříčlenná porota. Sympatické bylo také připravené recitátorské rozcvičení, o které se postarali starší žáci ašské ZUŠky, spolu se svou pedagožkou Jolanou Zacharovou.

Nejmladší recitátoři z první a druhé kategorie přednášeli v divadelním sále LaRitmy a jejich přednesu naslouchala lektorská trojice: pedagožka ze ZUŠ v Plané a ve Stříbře Terezie Pecharová, herec chebského divadla Jindřich Skopec a spolu s nimi učitel plzeňského gymnázia Františka Křižíka a divadelník František Kaska.

Lektorský sbor nakonec ocenil **v první kategorii Amálii Pokornou** s textem Shela Silversteina **Monika, co chtěla poníka**, **Annu Oslovičovou** s prózou Jiřího Havla **Jak šla písnička na výlet** a vtipný výstup Jana Novotného **O Sněhurce** od Michala Černíka. Nejmladší kategorie v Aši letos nebyla silná ani počtem recitátorů, ani výjimečnými výkony – recitovalo pouze deset dětí, a to převážně básně. Objevily se texty vtipné, hravé i poetické, většinou známých autorů – například Miloše Kratochvíla, Jiřího Havla, Františka Hrubína či Hany Doskočilové. Volba byla, vzhledem k věku recitátorů, vhodná, nároky nepřevyšovaly možnosti interpretů. Menší zkušenost ale byla znát, objevovaly se i základní nedostatky při práci s tempem, důrazem, rytmem, a především s pravidelným veršem.

V druhé kategorii to již bylo jinak. Mix „dětských“ a „pubertálních“ přístupů k přednesu účastníků této kategorie přinesl to, co v první trochu chybělo: šestnáct vystoupení již zkušenějších recitátorů, rozmanitější dramaturgický výběr, sympatické, i když ne třeba dotažené pokusy o sdělení silných témat či práci s komplikovanější formou. Kromě „léty prověřených“ autorů a recitátory několika generací „ještě prověřenějších“ textů (opět Hana Doskočilová či Shel Silverstein, Ilja Hurník, Miloš Macourek, František Nepil) jsme zaznamenali i dramaturgické objevy (Pete Johnson, Petr Petříček). Ocenění lektorského sboru si odnesl **Matyáš Nusharta** za přirozený civilní přednes úryvku **Stanu se Batmanem** (právě od P. Johnsona). Do celostátního kola pak postoupil, nejen díky velmi osobitému projevu a bavičskému talentu, **Kryštof Daněk** s textem **Já, Baryk** a má vlaštovka, a také **Lucie Hertlová** s povídkou **Než začne ptáček hnízdit** (autorem obou textů je František Nepil). U Lucie lektoři ocenili komplexně zvládnutou interpretaci, barevnost a přiměřenost využitých prostředků i samotnou mluvní techniku.

Třetí a čtvrtou kategorii pečlivě sledovali v novém koncertním sále Základní umělecké školy ředitelka ZUŠ z Chrástu a hlasová pedagožka Pavla Sovová, dramaturgyně Západočeského divadla v Chebu Martina Pokorná a pedagog Roman Černík ze Západočeské univerzity v Plzni. **Ve třetí kategorii** se představilo dvanáct recitátorů a recitátorek. V této kategorii je tradičně zajímavé pnutí mezi rozverným přednesem ještě dětských textů (zazněly texty Žáčkovy, Macourkovy) a hledáním výrazu pro nastávající dospívání, které se projevilo například velmi kultivovaným zvládnutím hokusaiovské **Skácelovy uspávanky** (**Dominika Boková**) nebo klukovsky přidrzlý, ale umně vyvedený přístup ke Šrutově americké pohádce v podání **Jana** Žibrického. V diskusi lektorů bylo podstatným tématem velmi široké spektrum zdrojů od učebnicového klasika J. V. Sládka (Ledová královna) přes A. Lindgrenovou, E. Fryntu až například po youtubera Kovyho. Zajímavé bylo sledovat jistý souboj mezi hledáním osobní výpovědi, přes představení „zájmových textů“ (sci-fi, fantasy) až po důraz na samotné vystoupení, prezentaci jdoucí někdy až k líbivému bavení publika. Čtvrtá kategorie v Aši nabídla od čtrnácti vystupujících některé hodně povedené, zralé, technicky vytříbené a srozuměné výstupy. Takovým příkladem může být šťastné potkání s textem Ivana Wernische **Doupě latinářů** (**Matěj Pokorný**) nebo dobře vybraná a s jistotou a porozuměním nabídnutá pasáž z **Deníku Anny Frankové** (**Barbora Netrhová**) či výborné uchopení další ze Skácelových uspávanek, **Uspávanky s bývalými anděly a modrým ptáčkem** (**Diana Čermáková**).

Vypadá to, že do Aše je tak daleko, až tam někde za obzorem, že tam pro samé lišky s dobrou nocí nebude čas na krásnou literaturu a poezii zvlášť. Ale není to tak! V Aši se i podruhé všichni účastníci setkali se vřelým přijetím, s pečlivě připravenou a vstřícnou přehlídkou, příjemným prostředím i zájmem představitelů města.

Když sestupoval autor těchto řádku k soše Johana Wolfganga Goetha po skončení přehlídky, přišla mu na mysl tato drobná úvaha: Dva roky jsou zatím jen startem k tradici, zahřívacím kolem, ale městu by taková literární přehlídka slušela. Goethe se usmál nejen na krystal egeranu, který už více než sto padesát let drží ve své dlani.

S úctou a radostí a pomocí kolegů a kolegyň zapsal

Roman Černík

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OSTROV, 15. A 16. 4. 2019

Celkem dvanáct představení obsahovalo krajské kolo přehlídky Dětská scéna 2019. Snad jediným negativním momentem jinak dobře organizačně zvládnutého dvoudenního maratonu byl termín konání, protože se zároveň konaly přijímací zkoušky na střední školy, takže řada souborů nemohla vidět práci svých kolegů a zúčastnit se celé přehlídky, naopak většina ihned po představení odjížděla domů. Je

to velká škoda – pro všechny zúčastněné – a jistě pro příští ročníky memento.

Nelehké úlohy prvních vystupujících se zhostili členové divadelního souboru **HOP-HOP ZUŠ Ostrov.** Šlo o žáky cca pátých tříd, pro něž představení **Klárka a 6 babiček** (na motivy textu Olgy Černé Klárka a 11 babiček) bylo druhou větší divadelní prací pod vedením Ondřeje Šulce.

Velký praktikábl uprostřed jinak prázdného jeviště soustředil na sebe všechny zásadní scény příběhu Klárky, jejíž dědeček kominík se po úrazu o ni nemůže starat, takže ji pošle za „babičkami" – svými známými ženami. O svém pobytu u nich (ne vždy snadném) Klárka dědečkovi píše dopisy. Rozehrávání těchto minipříběhů tvoří základní osu hry.

Sbor „dědečků" zdatně sekunduje „babičkám", náznakově pojaté kostýmy jednoduše charakterizují celou škálu postav, a tak je jen škoda, že dosud neusazená inscenace trpí mnoha „přibližnostmi", pramenícími jak z trémy, tak určité jevištní nedotaženosti. Můžeme mluvit o přibližnosti práce postav s imaginárními rekvizitami, nedostatečným, ba někdy až zmatečným jednáním v zadním plánu či rozkolísaném rytmu představení. Tyto dílčí nedostatky jsou ale vyváženy jak vhodnou volbou předlohy, tak pozitivním vkladem herců a jejich zaujetím.

Inscenace má všechny předpoklady k dotažení a dozrání, proto byla d**oporučena do širšího výběru**.

Představení **Císařovy nové šaty Spolku švandy ze ZŠ Kraslice** pod vedením učitelky Lenky Winkelhöferové nastolilo mnoho otázek. Žáci sedmé třídy bez jakékoliv divadelní průpravy tvořili na jevišti očividně víc než nejednotnou, povýtce rozpačitou komunitu. Paní učitelka přiznala, že se pokusila tímto divadelním projektem stmelit velmi nesourodý kolektiv žáků s nejrůznějšími handicapy.

Děti si samy udělaly výpravu (želbohu nefunkční, začasté dokonce překážející pomalované krabice), přichystaly rekvizity (nápadité bedýnky na břiše trhovců a davu) a zvolily kostýmy (někdy sahající až k vulgární kýčovitosti, např. chlapec v dlouhé blonďaté paruce a přiléhavých šatech, který se marně snažil předstírat, že je švadlenka, a jehož zjev nutně vyvolával výbuchy smíchu v hledišti i na jevišti).

Mechanické odrecitovávání rolí, ba někdy oddrmolení nijakých textů, očividné „neslyšení" se postav, nesmyslné přestavby krabic, absence sebemenší herecké práce, natožpak režie, to vše se negativně podepsalo na jinak jistě sympatickém pokusu.

Paní učitelka češtiny se podle vlastních slov bude snažit nadále vzdělávat v oboru dramatické výchovy. Její nadšení je chvályhodné a odvaha malých herců vystoupit na jevišti v někdy až dehonestujících situacích obdivuhodná.

Už samotná dramatizace klasického Čapkova textu Válka s mloky kladla řadu otázek. Nedivadelní text, notně zkrácený a přejinačený pro potřeby nevelkého kolektivu (součást souboru **HOP-HOP ZUŠ Ostrov**) byl stejně jako celá inscenace dílem pedagoga Ondřeje Šulce. Náročný divadelní tvar však pro děti 5. – 6. tříd očividně představoval příliš velké sousto stejně jako pro režiséra. Divák (natožpak mladý divák), který nezná dopodrobna předlohu, chvílemi jen tápe, kdo je na jevišti, kdo a co tam vlastně pohledává. Napomáhá tomu značná neurčitost až ledabylost v práci s rekvizitou i přehnaná vyumělkovanost divadelních prostředků, které rozhodně přesahují herecké schopnosti účinkujících.

Depresivní hudba, pláštěnkové černé kostýmy s kapucí jako znak zotročených mloků, dlouhé přechody (možná zaviněné velkým jevištěm) mezi jednotlivými částmi, nelogické a nefunkční usazení „lidských" hrdinů na forbíně – to vše spolu s nedbalou výslovností některých představitelů podpořilo dojem chaosu a nepotkání se jak s předlohou, tak s dramatickou výchovou. Výsledný divadelní tvar sice nepostrádal vnější zajímavost (červené stuhy jako krev apod.), bohužel povětšinou samoúčelnou a míjející se účinkem. Problém nejspíš tkví už ve volbě tématu, předlohy a dramatizace samotné a jejich vhodnosti pro danou věkovou skupinu.

Jako živá voda naopak zapůsobilo představení dětí z téhož souboru, **HOP-HOP, ZUŠ Ostrov**, tentokrát žáčků z 1. – 2. tříd, které pro vedením zkušené Ireny Konývkové nabídlo kratičké texty o zvířátkách pod společným názvem **Věřte nevěřte**. Dvacetiminutová feérie s hravou hudbou, zpěvnými texty písničky a básněmi přiměřenými věku interpretů, poučenou divadelní zkratkou a stále ještě spontánností dětí (přes několikerou produkci v mateřských školkách) prozrazovala poctivou pedagogickou práci: děti mluvily zřetelně, nestyděly se, nepředváděly se, nepřehrávaly ani se na jevišti neztrácely. Snad jen Straka měla až příliš plná křídla práce... (a překážejících rekvizit). Byla to teprve druhá inscenace tohoto slibného kolektivu a jistě si zasloužila **postup do širšího výběru**. Pokud slovo divadlo znamená nejen dívat se, ale i divit se, na tomto představení byl divák vrcholně odměněn a těšil se ze sdílené radosti a hravosti. Jen hnidopich by se dál ptal, zda by se neslušelo „divadelně" předat divákovi i názvy jednotlivých básní, jejichž neznalost může ztížit pochopení pointy. Přece jen škodolibá otázka na závěr: kdy jen ten ulétlý balonek spadne?!

Kdo by neznal Kopčema, Veverčáka a spol. z oblíbené knihy Eduarda Štorcha Lovci mamutů? A bude mamut na scéně? A jaký? To jistě napadlo každého, kdo se těšil na poslední představení prvního dne 2. ročníku Dětské scény v Ostrově, na představení **Mamuti**. Bohužel mamut viděn byl, a to sice molitanový, v inscenaci plodného pedagoga Ondřeje Šulce ze souboru **HOP-HOP ZUŠ Ostrov**. V loňském roce nazkoušené představení bylo prvním divadelním počinem tohoto rozsahu pro mladý kolektiv, který podle všeho k sobě i k tématu teprve hledá cestu.

Končící doba ledová se změnila na jevištní dobu plastovou – jak kostýmy, tak část výpravy sestávaly z různě potrhaných igelitových pytlů, doplněných plastovými různobarevnými trubkami, které následně získaly prostřednictvím herecké akce mnoho účelů a významů. V pořádku, řeklo by se, kdyby výsledný tvar, umocněný šamanským bubnováním pedagoga (vnutil jím inscenaci výrazný rytmus, byť sám nebyl na scéně), nebyl tak zmatečný, chaotický, rozpačitý, nevěrohodný a nejvíc ze všeho nepřehledný. Vrcholem všeho byl onen nevkusný mamut s obrovskou molitanovou hlavou, který byl jakože loven.

Možná právě toto slovo nejvíc vystihuje podstatu problematické inscenace: jakože. Nic nebylo tak úplně – na frak zde dostala divadelní pravda, stejně jako jevištní řeč, orientace v prostoru (možná podmíněná malým jevištěm na tolik „akcí" včetně četného zmateného běhání odnikud nikam), bez vzájemného slyšení a reagování spoluhráčů (a že je těžké nevšimnout si mamuta, byť molitanového).

Je velká škoda, že tak silný inspirační zdroj, navíc blízký věku představitelů, v jevištním tvaru nepřinesl adekvátní divadelní zážitek. Na konci představení pak udivení diváci i rozpačití herci jako by ani nevěděli, zda už je opravdu konec těchto lovců mamutů.

Den druhý přehlídky Dětská scéna v Ostrově odstartovalo dopolední představení **Poslední vlaštovka**, opět z tvůrčí dílny Ondřeje Šulce z divadelního souboru **HOP-HOP ZUŠ Ostrov**. Předpokládám, že jedním z inspiračních zdrojů byla kniha Eduarda Petišky Kouzelný dědeček, konkrétně pohádka O poslední vlaštovce.

Osm žáků 3. tříd, s nimiž pedagog systematicky pracuje už od jejich školkových let, se velmi sympaticky, hravě a s odvahou drželo svého lana – doslova, protože základním výtvarným prvkem bylo dlouhé, silné lano – a v půlhodinovém představení potěšilo jak poučené, tak nezaujaté diváky. Bylo to vystoupení spontánní, v němž četné výměny rolí byly řešeny pouze náznakovým kostýmem (rozstřižený zadní díl trička místo krovek, chlupatá čepice symbolizující kočku). Soustavná práce – jednotlivé situace vznikaly postupně na základě etud a her, děti si nakonec role vybíraly samy – se bohatě zúročila. Přirozenost aktérů a příchodů-příletů nenarušily ani někdy nešťastně zvolené rekvizity (ježčí žrádlo), ani občasné problémy s jevištní mluvou (drmolení).

Představení má veškerý potenciál k dalšímu pozitivnímu vývoji, proto bylo doporučeno **do širšího výběru** do programu celostátní přehlídky Dětská scéna.

Není důležité, zda izraelská spisovatelka Jael Biranová ví o tom, že její kniha Překážka, ovečky, človíček a problém (v překladu Lenky Bukovské) posloužila Ireně Konývkové a jejím malým svěřencům ze souboru **HOP-HOP ZUŠ Ostrov** jako inspirace k představení Človíček a ovečky. Důležité je, že divadelně čistě jsou malému divákovi nabízena východiska tématu: každý problém je řešitelný, nic

není tak strašné, jak to vypadá, protože řešení (nejen matematické) se vždycky najde.

Režisérka Irena Konývková divadelně velmi umí, ví, jen možná v tomto konkrétním případě platí, že méně by bylo více – méně čarování se světly, méně péče o kostým (dokonce i na rolničky došlo, aby nebylo mýlky, že se jedná o ovečky). A protože šlo jen o desetiminutovou moralistní hříčku, přílišným zatěžkáním jinak roztomilého „netextu" jevilo se použití až opulentních divadelních prostředků jaksi nadbytečné. Nepochybně inscenaci ublížilo i velké jeviště, na němž se malé ovečky „ztrácely". Podle informací vedoucí má však toto představení svůj kratičký divadelní život víceméně za sebou, neb je ke spokojenosti všech mnohokrát odehrané a všechny ovečky to mají „spočítané".

Představení **Liška s dobrou náladou** patřilo k tomu nejlepšímu, co přehlídka přinesla. Pro nás relativně neznámý autor, filolog Jaime de Angulo, v knize Jak se Lišáček stal Lišákem zpracovává originálním způsobem mýty severoamerických indiánů. Ondřej Šulc ze souboru **HOP–HOP ZUŠ Ostrov** si zvolil příběh Liška s dobrou náladou – a udělal dobře.

Dobrou náladu rozdávali i herci, žáci 4. tříd, pro něž to bylo první „velké" představení na jevišti. Svými tkanými malými koberečky, náznakovým kostýmem a plným nasazením vytvořili přímo před očima diváků dokonalou iluzi lesa, kanoe, zvířených vod peřejí, podoby různých zvířat i ptáků, ba dokonce hry v kostky, již originálně zpředmětnil mladý herec neskutečným pohybem hyperaktivních paží. Uměřené prostředky a neilustrativní jednání, vzájemné poslouchání a naslouchání (živou hudbu provozující pan učitel mimo scénu tak nenápadně „donutil" děti k maximálnímu soustředění a pozornosti), to vše určilo jasného favorita na postup do celostátního kola.

Je radost sledovat tento tvůrčí přístup, kdy soubor s minimem textu, který slouží vlastně jen jako inspirační zdroj, nikoliv jako kánon, jenž musí být naplněn, dosáhl tak pozitivního divadelního zážitku, který je obohacením účinkujících i diváků. Velkou předností inscenace kromě uměřené a nenásilné režie je v tomto případě kolektiv, jeho souhra, vzájemné potěšení ze hry a prožitku. A občasné rozpaky a hledání partnerů jsou jen důkazem toho, že představení je živý, nezakonzervovaný organismus, který se vyvíjí a stále košatí.

Inscenace **My a strach** předvedl soubor **Rytíři a víly ZUŠ Aš** pod vedením Pavly Hoškové. Děti samy si jako téma vybraly strach a jako jednu z inspirací zvolily povídku Stanislavy Reschové Noční můra. Tento povýtce literární útvar ale pak paradoxně souboru jako by překážel při „inscenování" a vizualizaci strachů a obav. Možná jistá vnímaná faleš výpovědí mladých pramenila z toho, že jednotlivé „strachy" byly vybrány nahodile z internetu a nepramenily z osobních bázní herců samotných. Sympatická zkratka výpravy – matrace v různých polohách – naznačovala, jakým směrem se asi toho představení bude dál vyvíjet, protože je pořád ještě ve stadiu zrodu. Přejme mladým adeptům úspěch při jejich poctivém hledání adekvátního divadelního tvaru „strachu".

Zcela jiný pocit zůstal po zhlédnutí představení **Holky Elky** autorky Radmily Adamové, které jako absolventskou inscenaci připravila děvčata ze souboru **4 plus 1, ZUŠ Aš,** pod pedagogickým vedením Anny Pokorné. Pomiňme jistou povrchnost textu (vydala ho DILIA), a soustřeďme se na jeho vhodnost pro mladé absolventky literárně-dramatického oboru. Předkládané herecké úlohy – čekání na fotografování při castingu mladých modelek – představují 45 minut vychrlených monologů, zveřejněných, ač stěží uvěřitelných, motivací, v nichž hrají jistou roli mobily a cosi, co se odehrálo kdysi a kdesi jinde, to vše na čtyřech židlích obrácených čelem k divákovi. To je pořádná kláda i pro zkušenou, vyzrálou a režijně pevně vedenou herečku. Bohužel tato inscenace přinesla nevěrohodné, ba až nepříjemně působící herecké výkony, zmatečnou režii a řadu trapných pocitů. Jistě, na jevišti se může nečekaně stát ledacos neplánovaného, pistole se může rozbít, herečky se mohou „odbourat", téměř nemluvící fotografka může spořádaně ve vedlejším plánu svačit i delší dobu, nic z toho by pevně postavenému divadelnímu tvaru nemělo ale uškodit. Jenže právě absentující režijní vedení, které herečkám umožnilo především předvádění nejrůznějších poloh hysterie, vždy stoprocentní, vždy uječené a pitvorné, nejenže dívkám nepomohlo, ale utvrzuje je ve falešné cestě nikoliv k herectví, ale k exhibici a předvádění. Není třeba být hysterický, abych mohl hysterii zahrát – tedy zpředmětnit ji divadelními prostředky. Což se bohužel v dané inscenaci vyjevilo v celé nahotě a plytkost příběhu a nepřipravenost nesrozumitelně mluvících dívek, které nereagovaly ani na takové podněty jako blesk fotoaparátu, jímž byly „tajně" foceny, tím víc bila do očí. Se vší úctou ke světu modelingu a modelek, autorce, režisérce, dlouholeté práci mladých absolventek – nic pozitivního představení nepřineslo.

Tatáž pedagožka – Anna Pokorná – byla podepsána i pod představením **Dívka v červeném**, tentokrát souboru **Darebáci, ZUŠ Aš**. Prvním překvapením byl fakt, že si očividně dospívající žáci zvolili parafrázi na pohádkovou Červenou karkulku (východiskem byl dramatický text Francouze Joëla Pommerata Červená karkulka, rovněž publikovaný DILIA). A překvapením nemělo být konce – Karkulky byly tři, jejich jedna maminka byla prezentovaná coby uječená domovnice v zástěře, jinak velmi půvabný vlk se choval ve výsledku jako prznitel malých děvčátek… Vrcholem nevkusu byla scéna, kdy „ztrojení" vlci nakládají chromou (asi) babičku na svítící invalidní vozík a drandí s ní po jevišti, natolik malém, že babička málem vypadla. Nikdo netušil, kdo, s kým, o čem, pro koho, jediným štěstím bylo, že i nezkušený divák měl za to, že vše dobře dopadne. Jenže ouha, i tady vše bylo jinak, matka nakonec rozhodne – kde se v domečku údajně sežrané babičky vzala, tu se vzala –, že vlk Karkulku nesní či co to s ní na matraci tropí…

Bylo to truchlivé podívání. Nemá smysl vyjmenovávat, co všechno na tomto představení bylo špatně – jak z hlediska dramatické výchovy, tak čistě divadelního, nedej příroda uměleckého. Talentovaní mladí herci se snažili ze všech sil. Tím smutnější byl výsledek.

Shodou náhod i **Pohádkování Divadla Centrálka ze Sokolova** představilo jako jednu z pohádek Červenou karkulku, následovanou Šípkovou Růženkou, Sněhurkou a Popelkou. Text sepsal Martin Volný, zkušený divadelní ochotník, pro děti, s nimiž dobrovolně ve volných chvílích pracuje. Každý rok dostává „nové" děti, s tímto souborem má za sebou šest inscenací.

Na setmělém jevišti visí na velkém věšáku dospělé divadelní kostýmy a překáží jakási palma v obrovském květináči. Chumel děti na jakési prohlídce hradu neposlechne varování průvodců (jakýchsi fantomů hradu včetně masky a hudebního motivu muzikálu), takže za trest musí děti sehrát pohádku, na jejímž konci na ně vždy čeká moralistní poučení: poslouchej rodiče, neber si nic od cizích lidí atd. Základem je tedy aktualizovaná a zmodernizovaná klasická pohádka (jistěže v každé hrají velkou roli mobily, což v případě zrcadla macechy i funguje). Tento princip je zachován v celém hodinovém představení.

Autor textu sám přiznává, že je to jeho prvotina, že nemá s psaním pro děti zkušenost, že děti v souboru chtějí „jen" hrát divadlo. Bohužel takto pojatý text má všechny nectnosti, stejně jako herecké ztvárnění a neexistující režie. Děti převlečné do příliš velkých kostýmů na forbíně mechanicky a udýchaně odříkávají namemorované texty, fungují jakoby „na písknutí" – teď se obrať, teď přejdi, teď si sedni na trůn… Smutnou podívanou je např. zcela nefunkční a zdržující převlékaná dvou malých herců za sedm trpaslíků, ač řada dětí občas přecházejících po jevišti se žádné role nedočkala.

Nechceme mírnit svaté nadšení autora a režiséra v jedné osobě. Je jistěže chvályhodné a obdivuhodné, že s dětmi podobný kus secvičil. Možná by však bylo pro něj zajímavé seznámit se s jinými cestami, jak může vzniknout a divadelně zajímavě vypadat představení malých, mladých a divadla chtivých herců a jejich vedoucích.

Lektorský sbor přehlídky pracoval ve složení: Jaroslav Provazník (předseda), Jaroslav Dejl a Jiřina Tejkalová.

Jiřina Tejkalová

ÚSTECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

LOUNY, 27. – 28. 4. 2019

Je mi jasné, že recitujícím dětem je jedno, kdo je pořadatelem přehlídky. Chtějí se cítit dobře a uvolněně, aby se jim přednes povedl. Mně však při putování za dětským přednesem napříč republikou připadá zajímavé, jak proměnliví jsou pořadatelé, kteří dětem podmínky pro potkání s přednesem připravují. Například v Českém Krumlově se sice recitovalo v historických prostorách knihovny, ale nadšenci, kteří vše zajišťovali, byli pracovníky Domu dětí a mládeže, včetně pana ředitele, který akci velmi mile a zasvěceně zahájil. V Olomouci zase převážná organizační tíž ležela na bedrech pedagožek ze ZUŠ, nutno však uznat, že i pracovník DDM byl přítomen a vykonával potřebné úkoly, převážně finančního charakteru. V Pardubicích jsem zato nikoho z DDM za dlouhá léta, kdy mám možnost dětská recitační setkávání navštěvovat, nepotkala (vím však, že zajišťuje okresní kola, na krajských se podílejí zřejmě jen finančně), o vše se stará, též obětavě, Krajská knihovna v Pardubicích oddělení regionálních a kulturních služeb. Musí přitom hledat a využívat cizí prostory, knihovna sama vhodné nemá.

Tyto problémy nemusí řešit Městská knihovna Louny, která je vzdělávacím, kulturním, informačním a setkávacím centrem ve městě a pořadatelkou velké řady vzdělávacích a kulturních akcí i dalších zajímavých projektů (např. vzdělávání seniorů Třetí věk) a disponuje nejen svou hlavní budovou, která je krásně zrestaurovanou historickou dominantou lounského náměstí, ale i Klub(ovnou) Luna s komorním divadelním sálkem a s klubovými prostorami a v rozsáhlém parku nádherným, čerstvě zrekonstruovaným Pavilonem A, kde se konala divadelní část krajské Dětské scény. Hlavní budova je plná příjemných prostor, jejich názvy jako Lehárna apod. už naznačují, že se v žádném případě nejedná pouze o sklady knih. Už jen pouhý pobyt v nich přináší potěšení a pohodu v duši, natož když knihovnice a knihovníci jak kladní hrdinové z pohádkových knížek připraví pro návštěvníky rozmanité zážitky. V čele stojí a všem jde vzorem paní ředitelka (i ta svým dívčím obličejíkem připomíná knížky pro děti, tady konkrétně s ilustracemi Heleny Zmatlíkové). Jejich recitační přehlídky (dětské předcházelo krajské kolo WP Louny, poeticky!) se konají v kongresovém sále, který oproti svému názvu je malým milým sálkem jako dělaným pro takovéto setkání, přičemž dětem a jejich doprovodu jsou k dispozici i ostatní vymoženosti lounské knihovny, včetně Kavárny Jeroným. Vše dohromady, prosvětlené prostory, všude vystavené knížky a zejména naladění a vstřícnost knihovníků vytváří úsměvnou atmosféru, která se odráží na tvářích nejen recitátorů, ale i dospělých. Specialitou lounské přehlídky jsou předskokani, zajišťující „že nikdo není první“, což už není na přehlídkách takovou raritou, ale v Lounech předskokany bývají ocenění z jiných kategorií (dopoledne bývají nižší kategorie, odpoledne vyšší, dvoutextové), vystoupení se stává pro ně další formou odměny, s čímž jsem se ještě nesetkala. Paní ředitelka předstupovala před publikum jako profesionální moderátorka a její podřízení (přehlídka se konala o víkendu) ve svých neméně důležitých funkcích nezůstávali pozadu - od nápovědky až po fotografa, někteří se mohli dokonce plnohodnotně zhostit i lektorské funkce, natolik jsou již v oboru zorientováni a poučeni.

Tentokrát ale nemuseli, jako lektorky byly povolány, krom mé maličkosti, Lucka Veličková a Oxana Kaplanová a na spolupráci s těmito dámami se mi vzpomíná velmi příjemně. Renata Vordová, se kterou se většinou potkáváme na lektorské pozici, se ujala Ladění – tak v Lounech nazývají uvolňovací přípravu recitátorů – pokud jsem měla možnost zahlédnout, jak děti ladila, mé nadšení nebralo konce. Domnívám se, že uvolňovací chvilky by neměly být jen o rozmlouvání, složité jazykolamy apod., které některé „nedramákové“ děti neznají a napoprvé nezvládnou, je příliš neuvolní, spíše naopak. Renata dokázala dětem nejen rozvázat jazýčky, ale probudit i ztrémovanou dušičku.

I z odborného hlediska hodnotím celkově lounskou přehlídku velmi kladně, nic výjimečného nezaznělo, tudíž se pozastavím jen u některých poznatků, které mi přinesla.

1. kategorie

Při hodnocení dětí (nejen v 1. kategorii) se mi opět potvrdilo, že v dětském přednesu přístup odměna – trest, čili jednička – pětka, vítězství – prohra může zradit. Pokud dítě přednášelo z radosti z přednesu, ze sdělování, z komunikace s publikem, mluvilo přirozeně po smyslu, i když text obsahoval ne dětská témata (Když byl Pepa ještě mladý). Pokud docházelo k přehnanému hraní a dikci, vyrážení nelogických přízvuků včetně přízvuku na předložku, pečlivému vymalovávání vět, domnívám se, že se tak často dělo z přehnané touhy po umístění, pochvale paní učitelky apod. A naopak - strach z neúspěchu, z „okna“, děti svazoval. Ovšem vše stojí a padá na výstavbě přednesového sdělení a ta může vyrůst jen z pochopení a uchopení obsahu (proč text říkám) vhodně vybraného textu.

Lektorský sbor přehlídky udělil celkem 5 Cen poroty za přednes těmto recitátorům: **Filipu Elmanovi** (Shel Silverstein: Navlíkli velblouda do podprsenky), **Jakubu Falářovi** (Jiří Havel: Co komu patří), **Eliáši Horáčkovi** (Jaromír Nohavica: Když byl Pepa ještě mladý), **Janu Hoškovi** (Jiří Žáček: Jak šli bratři pro kládu) a **Kateřině Michankové** (Miloš Kratochvíl: Počítání do čtyř).

2. kategorie

V této kategorii říkala dívenka Žáčkův text Hledám tátu. Nechápu, proč se s tímto textem (a s Písničkou o škaredých holkách) potkávám snad v každé krajské! přehlídce. Přitom i v Lounech se potvrdilo, jak děti zrazuje – svou banalitou, sentimentem (nemluvě o tom, že se jedná o ryze klučičí, rádoby, monolog a recitovalo ho děvče). Děti zavádí k nepřirozenému citovému projevu, a často k přehrávání.

Moje tvrzení u 1. kategorie potvrzuje přednes básničky Jiřího Havla: Jak vrána chtěla zpívat v opeře. Zjevně ambiciózní, ale jistě jinak šikovná, recitátorka tlačením na hlas a jeho nevkusným měněním se snažila tak předvádět a zahrát postavy, že její hlasivky byly na pokraji ohrožení, nemluvě o celkovém vyznění.

Opačně na mě zapůsobil přednes kapitoly z knížky Z deníku kocoura Modroočka. Úryvky z této knížky, jistě hodnotné, bývají pro dětskou recitaci zrádné – vyprávění malého kocourka vede často, zejména u holčiček, k roztomilému muckování. V Lounech si ji vybral chlapec, který na svůj věk působil vyspěle a kultivovaně. Modroočka interpretoval s chlapeckým postojem, který ale použil spíše nevědomě, nepracoval s ním do důsledku a tak projev působil poněkud monotónně, což bylo na škodu jinak příjemného přednesu.

Překvapením byl pro mě přednes, v přehlídkách značně frekventované, básně J. Préverta: Jak namalovat portrét ptáka. Překvapením kladným, neboť se někdy potkávám s nepochopením a neuchopením tohoto geniálního textu, který je pak recitován s přehnanou lyričností a sentimentem. Matyáš Matouš však text pochopil po svém a svůj postoj dokázal sdělit, i když, vzhledem k jeho věku, nikoliv v celé jeho tematické podstatě.

Na celostátní přehlídku Dětská scéna Svitavy 2019 postoupili **Tomáš Kisiel** (Miloš Macourek: Želva) a

Josef Procházka (Iva Procházková: **Jak jsme s Alešem léčili našeho jezevčíka**).

Cenu poroty za přednes získali **Jan Josef** (Josef Kolář: Z deníku kocoura Modroočka) a **Matyáš Matouš** (J. Prévert: Jak namalovat portrét ptáka).

3. kategorie

Při vzpomínce na přednesy dětí této kategorie se musím zmínit o dětských interpretacích básní Shela Silversteina. Dle mého mínění, které se zakládá i na mnoha zkušenostech, neboť tyto texty jsou bestsellerem přehlídek posledních let (nic nenamítám, jedná se o velmi kvalitní poezii s vynikajícími překlady), mají některé básničky náročný tematický podtext, na který nemusí menší děti dosáhnout. Například Klaun Konrád. Nemyslím, že by se proto neměly dětem nabízet, ale je nutné s nimi provést důkladný rozbor obsahu, formy a zejména dojít k odhalení a nalezení prostředků pro sdělení pointy.

V Lounech se představila dívenka plná energie, touhy po vystupování a velice hezká. Avšak texty, které se svou učitelkou zvolila, plus její přílišné ambice, ji svedly k nedětskému hraní, šaržírování a předvádění se (Julie a Romeo). Pedagogické vedení, se kterým nelze souhlasit, se projevilo zejména při přednesu úryvku z Deníku Anny Frankové, který byl tak nešetrně seškrtán, že se vytratila charakteristika a osud židovské dívky. Protože recitátorka neznala celou knížku, jen tušila, kdo Anna Franková byla, působil její přednes emočně prázdně, přičemž mě při rozboru přesvědčila, že je citlivou dívkou jistě schopnou hlubokého sdělení.

Na celostátní přehlídku Dětská scéna Svitavy 2019 **postoupili Vendula Elmanová** (Shel Silverstein: Klaun Konrád; Shel Silverstein: Škeble) a **Jana Neužilová** (Daniil Charms: O zlobivé Žofince; Daniela Fischerová: Rada pro setkání s Golemem).

Cenu poroty za přednes získali **Adam Hrdina** (Miloš Kratochvíl: Růže; Jiří Kolář: Slaneček), **Ladislav Husák** (Jaroslav Husák, Motýli; Karel Čapek: Minda čili o chovu psů) a **Kateřina Matušková** (Zaphod Beeblebrox:, O Červené Karkulce; Jaroslav Seifert: První dopis mamince).

4. kategorie

Jsem ráda, když se na recitačních přehlídkách potkám s přednesem české klasiky. Ale je důležité jaká klasika to je, jak recitátor text pochopí a zejména jak se s textem ztotožní. A jak je pedagogicky veden. Ve školách se klasika recituje vlastně neustále, ale moje zkušenosti z přehlídek nasvědčují, že se přitom přednesových postupů příliš nepoužívá, protože pedagogové o přednesu mnoho nevědí, neboť na přehlídkách přednes klasiky je velmi často odříkáváním zpaměti, nebo nepoučeným předváděním se. V Lounech takto zazněly Osudy dobrého vojáka Švejka (předvádění se) a Šrámkův Raport (odříkané zpaměti). Tato problematika mě zajímá, nejen proto, že na letošní Šrámkově Sobotce mám vest seminář s pedagogy právě o využití přednesu v hodinách literatury

Na celostátní přehlídku Dětská scéna Svitavy 2019 postoupili **Tomáš Friese** (Martin Třešňák: **Jakoby pohádka**; Ernst Jandl: **Něco na podlaze**) a **Agáta Krobová** (Robert Fulghum: **Seď klidně**; James Thurber: **Mírumilovný lemur**).

Eliška Provazníková získala Cenu poroty za přednes textů Karla Čapka Goneril, dcera Learova a Aleny Vránové Zlobítko.

Ema Zámečníková.

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

LOUNY, 26. 4. 2019

Přehlídku organizovala tradičně Městská knihovna Louny, tentokrát ve svém novém prostoru v parku, v nově zrekonstruovaném Pavilonu A. Prostory jsou sice nádherné, ihned vedle pavilonu je dětské hřiště - tedy ideální k zabavení dětí během přestávek - bohužel však ne zcela divadelní. Chybělo hlavně zatemnění, tedy nebylo možné vůbec využít práci se světly. Což nakonec nebylo až tak na škodu - inscenace se „odhalily", v celé své „nahotě".

Celkem jsme na přehlídce viděli devět inscenací.

Nejplodnější se ukázala být **ZUŠ Most**. Ta přivezla celkem čtyři inscenace čtyř souborů a dvou vedoucích - Pavla Skály a Báry Gréeové. Soubor Stonožka ve sprše (vedoucí Bára Gréeová) přivezl inscenaci povídky Raye Bradburyho Celé léto v jediném dni pod názvem **Déšť a pak ticho**. Ta byla lektorským sborem nominována na celostátní přehlídku. Soubor je složený z dětí osmi až devítiletých, v jejich interpretaci velice citlivě vedené režisérkou je vše čitelné, uvěřitelné a sdělení naprosto jasné. Tematicky se inscenace zaměřuje na vztahy mezi dětmi, neakceptování jinakosti.

Další inscenací **ZUŠ Most** - tentokrát pod vedením Pavla Skály bylo jevištní zpracování knihy Ericha Kastnera **Emil a detektivové** - v podání souboru **Děti v ohni** jsme viděli téměř grotesku v rytmu hudby dvacátých let 20. století. Děti zvládly udržet rytmus inscenace, bylo zřetelné jejich zaujetí tématem i formou. Tato inscenace byla **doporučena na celostátní přehlídk**u spolu s autorským představením **Filelém, Kosode, Miedo souboru Špenát a kedlubna** - soubor složený ze zkušených interpretů (14 - 15 let), kteří diváky v bravurně zvládnutém žánru divadla poezie pozvali do světa svých strachů, obav, děsů. Ku pomoci jim byli tentokrát oba pedagogové Pavel Skála i Bára Gréeová.

S poezií současných českých autorů pod společným názvem Žvejkačky pracoval soubor **ZUŠ Louny Žlutý citrón** (vedoucí Oksana Kaplanová). Dvě dívky (14 let) prostřednictvím textů nechaly nahlédnout diváky do svých "pokojíčků" - intimity vzájemných vztahů v celé složitosti nahlížené náctiletými slečnami.

Viděli jsme také dvě drobničky souborů **Píďalky ze ZUŠ Litoměřice** a souboru Šesťáci. První soubor nejmenších dětí se pokusil o zpracování textu C. Floota **Ti otravní králíci** - zůstal však bohužel pouze u popisné a doslovné interpretace bez divadelního přesahu**. Šesťáci** je soubor několika žáků šesté třídy, se kterými jejich učitelka českého jazyka a hudební výchovy nazkoušela vcelku milý pokus o voiceband a využila k tomu text Jaroslava Herdena **Skákal pes**.

Ze **ZUŠ Litoměřice** přijel i soubor Péra z gauče (vedoucí L. Slámová) s inscenací Šrutoviny. Jednalo se o sólová i sborová pojetí několika Šrutových básní, které ale byly dost nešťastně propojeny vlastními texty, které inscenaci neprospěly. Za zmínku stojí i pokus souboru **Divočiny (ZUŠ Litoměřice)** o zpracování Mikulkova textu **O pokažené válce**. Nastolení tématu klukovsko-holčičího vidění světa ale neudrželo inscenaci pohromadě po celou dobu.

Soubor **Děti v kaši** (**ZUŠ Most**, vedoucí P. Skála) si pohrával s tématem focení, sdílení na Instagramu, postojů jednotlivých dětí k fenoménu sociálních sítí v autorské inscenaci **Ach, ty fotky**!

Lektorský sbor: Jakub Hulák, Ema Zámečníková, Renata Vordová

Renata Vordová

LIBERECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

LIBEREC, 27. 4. 2019

Krajské kolo celostátní přehlídky dětských recitátorů pro Liberecký kraj pořádal, tak jako v minulých letech, liberecký Dům dětí a mládeže Větrník, v již minulými ročníky prověřeném a pro tuto akci vhodném prostředí – v libereckém Experimentálním studiu. Během jednoho dne se představilo celkem 43 recitátorů z okresů Česká Lípa, Jablonec n/N., Liberec a Semily. Dopoledne patřilo recitátorům první a druhé kategorie, odpoledne pak vystoupili recitátoři třetí a čtvrté kategorie.

Krajskou přehlídku otevřelo deset recitátorů první kategorie. Nad jiné mezi nimi vynikla svým přirozeným, autentickým a zaujatým přednesem **Andrea Matějíčková** (ZŠ Aloisina výšina, Liberec) oceněná čestným uznáním, v této kategorii oceněním nejvyšším. Andrea, recitátorka a vypravěčka byla soustředěná i uvolněná, s radostí vyprávěla příběh (H. Doskočilová: Oříšek), přirozeně citovala přímé řeči, byla psychofyzicky propojená a „svítila“. Text sdělila se smyslem pro detail i celek, se sdělovanými představami. Byla adresná, kontaktní, vybavená a kultivovaná; výrazně převyšovala úroveň své letošní kategorie. Druhé čestné uznání si odnesl **Daniel Kopal** (ZŠ Dr. F. L. Riegra, Semily) za přirozený nemechanický a osobitý přednes básně E. Frynty Angličané. Daniel přednášel se zaujetím, s radostí z přednesu i z humorného textu a své potěšení předal posluchačům nejen svým soustředěním ale i svýma „svítícíma“ očima. Pochvalu poroty obdržela Žofie Špačková (ZŠ Na Šumavě, Jablonec n/N.) za jemný a citlivý přednes, s pochopením pro poetiku, formu i obsah, místy však příliš tichý, nicméně vymykající se z úrovně I. kategorie krajského kola (D. Fischerová: Co všechno je slyšet, když se dobře zacpou uši).

Dramaturgický výběr textů byl sice odpovídající věku všech recitátorů první kategorie, leč u značného počtu přednášejících se ještě projevily rezervy (nedostatky) související zejména s problémy v traktování textu po smyslu („čárkování“), s přirozenou větnou intonací („vlnkování“, klopení vět či veršů do přílišného ticha) i s nepřirozenou intonací a s nedostatečným zaujetím pro sdělení; také se objevily případy mechanických důrazů, „malování“ hlasem a vnějších ilustrativních gest.

V obecné rovině i **druhou kategorii** (vystoupilo v ní 12 dětí) provázely shora uvedené problémy a nedostatky uvedené u kategorie první. Ba co hůř, byly namnoze ještě výraznější, což se týká zejména práce s přímou řečí („dramatizace promluv“), vnějších ilustrací (hlasem či gesty), nedostatečné kultury mluvy až k naprostému nepochopení poetiky textu (Frynta: Podzim či Blatný: O hádavých skřítcích). A naproti tomu se v této kategorii objevily děti, které svým přirozeným a autentickým přednesem posluchače zaujaly. Nejlepší porota ocenila.

Jedním z nich byl **postupující Antonín Adam** (Doctrina – SŠ, ZŠ a MŠ, Liberec), který svým vystoupením slibně zahájil přehlídku recitátorů své kategorie přednesem prózy **Jak postarší hlava rodiny věší obraz** (z knihy J. K. Jerome: Tři muži ve člunu). Představil se jako přirozený autentický a plastický vypravěč, soustředěný na přednes a sdělení, zaujatý příběhem jako celkem i jeho jednotlivými epizodami, na nichž však neulpíval, nýbrž z nich budoval celek vyprávění. Psychofyzicky propojený recitátor (vypravěč) byl v přednesu kultivovaný, vybavený vnitřní i vnější technikou, v projevu adresný, kontaktní, sdělný a sdělující s vnitřní energií, se zaujetím a s potěšením humorného textu, k jehož vyznění přispěla i kultivovaná recitátorova práce s přímou řečí (nehrál postavy, nýbrž citoval jejich promluvy) a temporytmem. Recitátorovu autentičnost v přítomném okamžiku v neposlední řadě dokládala i přirozená gesta, která vycházela z vnitřní potřeby recitátorovy a přispívala k osobitému adresnému přednesovému vystoupení.

Slibnou úroveň druhé kategorie nabídlo i vystoupení druhého, a posléze i **postupujícího Michala Drahého** (ZŠ Lesní, Liberec), který byl vnitřně zaujatý a přesvědčil svým citlivým přirozeným přednesem (M. Macourek: **Jak Žofka sehnala oči pro Ctirada Krtka**). Michalův přednes byl osobitý, kontaktní, adresný, autentický; byli jsme svědky vystoupení vybaveného plastického recitátora (vypravěče) se vztahem a vnitřně propojeným postojem. Michal sděloval příběh s vnitřním potěšením a s vědomým směřováním k pointě i k osobní výpovědi; disponoval kultivovaným přirozeným projevem, včetně práce s přímou řečí.

Cenu poroty a jmenování náhradníkem postupujících si za své vystoupení zasloužila **Adéla Podholová** (ZŠ Vratislavice n/N., Liberec), které se, navzdory tomu, že po formální stránce jde o pro přednes značně komplikovaný text, podařilo posluchače oslovit a získat (D. Mrázková: Můj medvěd Flóra). Adélin přednes byl přednesem zcela zjevně příběhem zaujaté recitátorky s evidentním bohatým vnitřním životem a představivostí i zaujetím a empatií pro osud ztraceného medvěda. To jí pomáhalo v citlivém (a zároveň nepatetickém) sdělování vybraného textu. Její projev byl autentický, citlivý, adresný s osobním stanoviskem a pochopením, až k závěrečnému pointování. Recitátorka přes „mozaikovitost“ textu udržela pozornost svou (i posluchačů) díky své vnitřní koncentraci. Adélino vystoupení se řadilo k těm výrazně lepším v kategorii.

Kromě výše oceněných obdržela čestné uznání ještě **Lucie Mazánková** (ZŠ Dr. F. L. Riegra, Semily), která přednášela (vyprávěla) plasticky a přirozeně, měla potěšení z přednesu i z humorného textu a směřovala k závěrečné pointě (J. Holub: Jak se zbavit mstivý Soni). Pochvalu poroty dostal **Tadeáš Šich** (ZŠ Žižkova, Turnov) za přednes prózy Co nedokáže ani čaroděj (Z. Malinský) - recitátor byl propojený s textem a přednes byl jeho osobním sdělením, kterým oslovil i přes drobné rezervy v kultuře mluvy.

Ve třetí kategorii zahajující odpolední část přehlídky, vystoupilo šest recitátorek a pět recitátorů; o přednes druhého textu bylo požádáno šest dětí. Úroveň této kategorie byla zhodnocena udělením jedné pochvaly poroty pro **Jakuba Klabana** (Gymnázium, Česká Lípa), který v prvním kole zaujal nepatetickým projevem a hezkou prací s veršem (V. Vysockij: Píseň o kamarádovi). V druhém kole (J. Seifert: Hora Říp) byl bohužel přednes textu opakem prvního (formální přízvuky a důrazy, nepřirozený patos a intonační ilustrace). Ocenění získal i za výběr textů, a to i přes rezervy, které se projevily právě v přednesu Seifertovy básně. Jedno čestné uznání putovalo za **Kristinu Adamovou** (Doctrina – SŠ, ZŠ a MŠ, Liberec), která se v obou kolech představila jako kultivovaná recitátorka, ačkoli přednes básně Památce Jaroslava Foglara (M. Stöhr) byl poněkud „lineární“ a dost tichý; lépe se jí dařilo v přednesu básně Rozhovor (S. Silverstein), kde se jí (i přes poměrně tichý projev) podařilo dospět k výpovědi a pointě.

Do Svitav za třetí kategorii p**ostupují Jozef Kováč a Vojtěch Matějíčka** (oba ze ZŠ Aloisina výšina, Liberec). Jozef přednesem Werichovy prózy (**Máta peprná**) potvrdil svou schopnost traktovat prozaický text se smyslem pro jeho stavbu, se smyslem pro jeho poetiku a humor. Přednes byl zaujatý, sdělný po formální i obsahové stránce, přehledný, autentický a přirozený. Recitátor (vypravěč) byl „při věci“, měl potěšení z přednesu, jeho projev byl kultivovaný (včetně přímé řeči a přirozené gestikulace), temporytmicky strukturovaný a přinesl mu nominaci na postup, i přesto, že přednes Skácelovy **Uspávanky s básníkem** (v druhém kole) nebyl tak zdařilý.

Vojtěch Matějíčka se v letošních přednesových vystoupeních představil jako svébytný recitátor, osobitý, kontaktní, adresný, sdělný a sdělující, soustředěný a kultivovaný. Obě vystoupení byla

na srovnatelně dobré úrovni a výrazně svými kvalitami přesahovala obecnou úroveň třetí kategorie krajské přehlídky. V prvním kole Vojtěch zaujal výrazným přednesem prózy **Telefon** (V. Havel), v němž nepřehlédnutelná byla recitátorova vnitřní energie, zaujetí a potěšení z textu (i podtextu) a z jeho interpretace. Byl to přednes s patrným recitátorovým vědomím kontextu, celku i detailu, se směřováním k pointě a s osobním stanoviskem, nadhledem a smyslem pro situaci, poetiku, temporytmus a gradaci. I v druhém kole osvědčil recitátor své kvality, a to při interpretaci prózy Želva (M. Macourek), kdy se Vojtovi podařilo nejen sdělit text, ale i vystihnout jeho poetiku; přednesu nechyběl nadhled, odstup a humor, smysl pro situaci.

Ve čtvrté kategorii postupuje z jedenácti jejích účastníků (všichni se prezentovali oběma připravenými texty) **Haštal Ort** (ZŠ U Lesa, Nový Bor), který v prvním kole přednášel prózu **Za co, Jiříku, za co?** (z knihy E. Papouškové Cílovníci), v druhém pak úryvek z knihy R. Bacha **Jonathan Livingston Racek**. Haštalova vystoupení nesla stejné kvality: Recitátor byl živý, vnitřně zaujatý, kontaktní, osobitý, se smyslem pro detail i celek, s jasným osobním stanoviskem a výpovědí. Přednesu slušel i recitátorův odstup a nadhled, smysl pro gradaci a temporytmus i dobrá kultura mluvy a kultivovaný projev po všech stránkách v obou přednesových vystoupeních.

Druhým postupujícím je **Josef Čurda** (ZŠ Hejnice), který zaujal oběma přednesy srovnatelných kvalitou a vyrovnaným výkonem obou vystoupení (J. Skácel: **Předměstské kino**, J. Nelsonová: **Dám ti slunce** – úryvek ze stejnojmenné knihy). Josef se projevil jako citlivý a nepatetický interpret, který je „při věci". Byl autentický, skromný, pokorný a zároveň sdělný a sdělující – interpret, který ví, o čem a proč přednáší, a který sděluje své osobní stanovisko. Přednáší „obyčejně", zároveň ale disponuje kultivovaným projevem, je ve službě textu a osobní výpovědi v přítomném okamžiku; je otevřený, kontaktní, adresný a osobitý, svébytný.

Cenu poroty a jmenování náhradníkem postupujících si za své vystoupení zasloužila kontaktní, adresná a s chutí přednášející **Veronika Kupková** (ZŠ Lesní, Liberec). Při přednesu úryvku z knihy (L. Chapmanová: Přátelství plné koláčů) se jí dařilo udržet vyprávění v jeho celku, projevil se zde recitátorčin smysl pro detail i celek, pro gradaci, temporytmus a pointování, sdělení textu i podtextu. Interpretací Žáčkovy básně Odrhovačka o plavbě Titanicu Veronika z textu vytěžila maximum možného. To zřetelně vyplývá z toho, že interpretace nebyla pouhou mechanickou reprodukcí textu, ale nepřehlédnutelným vědomým sdělením o nalezení paralel s tím, o čem báseň pojednává, a tím, o čem interpretka přemýšlí, a z toho plynoucí osobní výpovědi.

Čestná uznání byla udělena dvě. **Tadeáši Redlichovi** (ZŠ U Lesa, Nový Bor) za přehledně a s pochopením přednesený text Slepci a slon (J. G. Saxe). Týden v barvách (V. Nezval) byl pro Tadeáše využitou příležitostí předat poetistické sdělení básně propojené s vlastními představami, jemně a civilně. Druhé čestné uznání obdržel **Martin Váňa** (ZŠ T. G. M. Lomnice n/Pop.), který oslovil přirozeným projevem, osobitým postojem a zejména schopností nadhledu, která

mu byla cestou k jasnému osobnímu sdělení poselství obou textů, cestou k vlastní výpovědi (M. Ollivier: Život k sežrání, J. Suchý: První láska).

Všechna recitační vystoupení krajské přehlídky se těšila zájmu a posluchačské pozornosti zúčastněných dětí, jejich doprovodů (rodinných či pedagogických) i odborné veřejnosti zastoupené členkami poroty – Vlastou Hejnicovou, Jiřinou Polanskou a Eliškou Vobrubovou. K hladkému průběhu a příjemné atmosféře celé akce přispěl rovněž Jakub Hříbal, moderátor přehlídky, který nadto vedl hlasovou a mluvní rozcvičku a připravil krátký program dramatických her pro děti (v rámci doprovodného programu pro děti na závěr dopoledního a odpoledního bloku v čase závěrečné porady poroty a přípravy vyhlášení výsledků příslušných kategorií).

Závěrečná pochvala patří nejen účastníkům přehlídky, ale i libereckému DDM Větrník, jmenovitě Kateřině Sýbové za pečlivou a pozornou přípravu přehlídky a za zajištění hladkého průběhu na akci samé včetně dobrého zázemí, zajištění občerstvení pro děti (i porotu), a i její kolegyni Natalii Kresslové, která se mimo jiné postarala i o fotodokumentaci přehlídky. Všichni recitátoři si odnesli diplom a čokoládu. Postupující nadto obdrželi poukázku na nákup knihy dle vlastního výběru.

A ani letos nechyběl rozborový seminář pro všechny zájemce, recitátory i jejich dospělé průvodce, vedený členkami poroty (lektorského sboru). Seminář se nesl v přátelském duchu a v otevřené diskusi, zaměřené na rozbor přednesových vystoupení. Došlo i na upozornění na rezervy a na doporučení, v čem je možné se do budoucna zlepšit a čeho se vyvarovat. O úrovni jednotlivých kategorií svědčí nejen počet udělených ocenění, ale i to, že v jedné kategorii nebylo možno delegovat (a tedy ani ocenit) náhradníka postupujících (tj. takového z recitátorů, jehož vystoupení by bylo na téměř srovnatelné úrovni postupujících). Zajímavým faktem také je, že z letošního libereckého krajského kola jsou všichni postupující kluci. Byli zkrátka ve svém projevu přesvědčiví, výrazní a sdělní, autentičtí. Nechť se jim i ve Svitavách podaří oslovit a zaujmout posluchače celostátní přehlídky a sdělit to, co sdělit chtějí.

Eliška Vobrubová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

JABLONEC NAD NISOU, 12. – 13. 4. 2019

Regionální přehlídky se zúčastnilo 12 souborů z Libereckého kraje. Představili se žáci ve věkovém rozsahu 6 – 15 let se svými nazkoušenými krátkými inscenacemi. Diváci měli možnost zhlédnout pestrou nabídku vystoupení od zpracování klasických příběhů přes upravené pověsti až po autorské představení. Ve velké míře se používala živá hudba. Mnoho souborů se pokoušelo pracovat i se světelným designem, zatím pouze na nižší úrovni. Porota udělila několik ocenění za pedagogické vedení, práci s loutkou, výtvarné, hudební i pohybové ztvárnění

Mravenci ZUŠ Turnov – Loupežníci

V režii Romany Zemenové a Aleny Tomášové vznikla na motivy pověsti 15minutová inscenace. V jednoduché dramaturgii žáci rozehráli příběh o loupežnících, kteří nakonec pověsí své řemeslo na hřebík a pomáhají dívkám v domácnosti a na trhu. Je využívána recitace, zpěv i živá hudba. Na scéně využívali herci oboustranné obrázky. Jde o začínající soubor, ve kterém aktéři stále trochu bojují se zapamatováním textu, situace lze více rozehrát a propojit jednotlivé akce. Vedoucí však připravily pro žáky jasnou strukturu příběhu a bezpečný prostor, kde se mohou realizovat, proto má soubor potenciál k lepšímu výkonu v dalších reprízách. Bylo uděleno ocenění za pedagogické vedení.

ZŠ Aloisina Výšina, Bezejména 3. C Liberec – Kamil neumí lítat

Upravený příběh Jennifer Berne o Kamilovi režijně zpracovala Jarmila Šírlová. Na scéně se žáci proměnili ve špačky, kteří mezi sebou mají Kamila, který se více zajímá o knížky než o to, jak se naučit létat.

Když však mají špačci odlétat do teplých krajin, Kamil stále létat neumí. Ostatní ho neopustí a on pak v bouřce všechny zachrání svým nápadem. Cílem souboru bylo upozornit na akceptaci odlišností. Předloha však neposkytuje dramatický konflikt, nedotažené postavení Kamila ve skupině vedlo k neurčitým situacím v inscenaci. Nebyl jasný záměr, zda bude ztvárnění realistické nebo stylizované. Samotný proces zkoušení a práce s tématem byl pravděpodobně velmi přínosný a pro žáky zajímavý. Inscenace obsahovala velmi povedené scény – vytváření písmen, slov, vět.

Světeláček Světlá pod Ještědem – Malý princ

Známý příběh od Antoine de Saint-Exupéryho v úpravě Lubomíra Kubátka s žáky režijně připravila Irena Kozáková. Motivy k zpracování tohoto tématu vycházely ze zaujetí jednoho člena souboru příběhem o malém princi. Filosofické otázky a témata jsou vhodná spíše ke sdílení ve skupině v rámci procesu zkoušení a není nutné vzniklý tvar za každou cenu prezentovat divákům. Velmi těžké téma bylo zpracováno dle podrobného návodu scénáře, a neposkytovalo aktérům dostatečnou volnost pro osvojení a prožití příběhu. Žáci však splnili zadaný úkol na výbornou, v rámci svým možností a nastavených podmínek odvedli dobrý herecký výkon.

Divadelníčci Vikýř, Dům dětí a mládeže Vikýř, Jablonec nad Nisou – O palačinkové Pepince

Jiřina Polanská se ujala režie pohádky Aloise Mikulky v dramatizaci Věry Dřevíkovské. Scénář příběhu Pepinky a Marmelajdy , jak spolu nakonec dělali palačinky, byl souborem nápaditě vylepšen. Marmelajda byl na Pepinku zlý, ona ho ale i přesto zachránila před utonutím. On si svou chybu nakonec uvědomil. Žáci si v tomto ztvárnění vyzkoušeli manipulaci s loutkou. Původně šlo pouze jednotlivé etudy, které zpočátku neměly ambice předvést se před publikem. Inscenace není dotažená rytmicky, některé pasáže jsou pouze mechanicky opakované. Soubor se vyznačoval svou výbornou hlasovou vybaveností. Inscenace byla oceněna za práci s loutkou a hlasem.

AD/HaDi – Černí andělé

Klasický černošský příběh Ludvíka Aškenázyho upravila Alena Tomášová se souborem (režie: Alena Tomášová a Romana Zemenová). V příběhu není žádný dramatický konflikt, jedná se pouze o vyprávění o tom, jak vzniklo Los Angeles. Žáci používají také anglická slova k dotvoření atmosféry a pokusu o stylizaci. Tato inscenace vzbudila rozdílné názory na její dramaturgii. Každopádně se jedná o intenzivní práci se žáky, kde držení rytmu a rytmické říkanky pomohly žákům prezentovat soustředěný výkon. Velice povedené byly stylizované kostýmy černochů a bělochů. Bylo uděleno ocenění za rytmizaci inscenace a kolektivní práci.

Malé Bezejména Liberec – Strom Lidožrout

Příběh od Alexandra Klimenta ze sborníku Uzel pohádek zrežírovala Miroslava Čechlovská a Jarmila Šírlová. Členové souboru jsou dle slov vedoucí filosoficky zaměření s ambicemi vytvořit politicky angažované divadlo. Na základě předlohy si vytvořili svůj scénář o životě v jednom městě, které ovládal strom lidožrout. Inscenace měla jasně nastolený konflikt, herci se orientovali v situacích a prezentovaných vztazích mezi postavami. Problémem inscenace byl poněkud nezřetelný konec, hlavní postavy se vmísily do davu. Nejasně vystavěný byl také rozsudek nad postavou hrdiny. Celkově byly výborně využity výrazové divadelní prostředky, nechyběla znakovost, metafora. Žáci pohybově nadaní, pohyby a gesta precizně dotažená. Inscenace byla oceněna za silné téma a pohybové ztvárnění spojené s návrhem do širšího výběru do celostátního kola Dětská scéna.

TaPS Magdaléna, z. s. Rychnov u Jablonce nad Nisou – Čím větší strach, tím větší...

Vystoupení inspirované postavami z knihy V. Vančury Kubula a Kuba Kubikula ztvárňuje boj se strachem, popisuje, jak se strašidlo může změnit třeba v pejska (režie a choreografie: Ludmila Rellichová). Vystoupení je koncipováno jako tanečně pohybové s využitím skupinové recitace, písní a projekce. Promítané obrázky vytvořily děti samotné a dotváří celkovou atmosféru příběhu. Nepatrné problémy nastaly v přechodu situacemi, kdy se děti bojí a kdy jsou strašidlem. Velice milé a čisté představení, děti pohybově nadané a zainteresované do tématu vystoupení. Bylo uděleno ocenění za pedagogické vedení.

Divadlo Vydýcháno ZUŠ Liberec – 4. ročník – Přátelé z plátna

Jedná se o autorské představení souboru v režii Michaely Palaščákové. Žáci rozehráli situaci, kdy mají ve škole za úkol vypracovat práci o tom, co je to groteska. Po promítání grotesky postavičky vystoupí z plátna a děti si je vezmou domů a spřátelí se s nimi. Vybrané téma a prostředky jsou výborné, nedotažené a nedokončené je finální provedení. Je třeba více zapracovat na jednotlivých scénách a celkovém hereckém výkonu žáků. Velkou pochvalu si zaslouží spolupráce se žáky a výběr autorského divadla. Již na první pohled je patrné, že se na nápadu a procesu zkoušení podíleli sami žáci.

Dramatický kroužek DRKR ZŠ Liberecká, Jablonec nad Nisou - Rozdílní

Autorské představení souboru, jehož režie se ujala Petra Čermáková, představuje skupinu žáků, kteří dostali za úkol připravit zábavné odpoledne pro budoucí prvňáčky a představit jim na jednotlivých stanovištích školu. Jedná se o pokus o autorskou etudu, do skupiny přijde nová spolužačka. Navrhuje vylepšení a inovace, spolužáci ji zpočátku odmítají, nakonec společně úkol zrealizují. Vystupování žáků je příliš zmechanizované a bez fantazie. Nedostatečná a nefunkční je práce s prostorem. Kladně lze hodnotit pokus o divadelní ztvárnění např. situace, kdy dívku všichni obklopí a skandují, že k nim nepatří. Členům souboru se podařilo reflektovat sami sebe a své chování ve skupině, tato tendence je velmi pozitivní.

Ani Muk ZUŠ Turnov – Daidalos a Ikaros

Divadelní ztvárnění pověsti od Eduarda Petišky režírovaly Romana Zemenová a Alena Tomášová. Výběr tématu navazuje na učivo probírané ve škole. Žáci sami vytvořili dramatickou linku a vytipovali záchytné body v příběhu. Zpracování však bylo poněkud unylé, příliš popisné vyprávění. Některé situace nedotažené do konce. V inscenaci byla použita živá hudba. Detailně promyšlené kostýmy, se kterými se pracovalo i scénograficky. Bohužel někteří herci neměli dostatečné dovednosti v manipulaci s kostýmem. Členové souboru však mají divadelní prostředky, které lze dále rozvíjet a zvýšit tak kvalitu inscenace. Inscenace byla oceněna za výtvarnou a hudební složku.

Divadlo Vydýcháno (Mezikontinentální balistická rodina) ZUŠ Liberec – Příběhy z konce předměstí

V režii a pod pedagogickým vedením Lukáše Horáčka vznikla dramatizace několika povídek od Shauna Tana. V celé inscenaci se hojně využívá vizuálních a pohybových prostředků. Celý soubor se vyznačuje pohybovou vybaveností a soustředěním na provedení jednotlivých scén. Je zde patrná výborná práce se situací, plně využity jsou divadelní prostředky, např. práce s krabicemi. Prostor ke zlepšení je v oblasti mluvního projevu herců. Chvályhodná je spolupráce s divákem a zdařilé uchopení tématu. Soubor byl oceněn za inscenaci a divadelní metaforu spojené s přímým postupem do celostátního kola Dětská scéna.

Šumák ZUŠ Turnov – Koralína

Klasický příběh si žáci pro ztvárnění vybrali sami, režie se ujala Romana Zemenová. Jedná se o nové pojetí příběhu, který režisérka již dříve nazkoušela. Využity byly loutky zhotovené pro předchozí inscenaci. Celý příběh až moc kopíruje příběh z předlohy. V celé inscenaci se střídají pasáže ztvárněné divadelně a pasáže nepříliš zdařilé pojaté příliš dětsky. Scénograficky zajímavá byla scéna vytvořená ze sukně s náznakem divadelního využití. Herci sebevědomě pracovali s materiálem a byla patrná i cílená herecká práce s loutkou. Inscenace byla oceněna za práci s loutkou a materiálem.

Za lektorský sbor ve složení Kateřina Schwarzová (předsedkyně poroty), Karel Tomas, Pavel Skála, sepsala Radka Kulichová

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

HRADEC KRÁLOVÉ, 16. – 19. 4. 2018

Několik postřehů z Královéhradeckého kraje

Od února se tým devíti porotců rozjel do okresních kol našeho kraje (některým okresním kolům předcházela i „pracovní setkání", kde měli recitátoři možnost společně s pedagogy konzultovat své výběry a přístupy k interpretaci). Tým porotců se po ukončení krajského kola sešel a společně se pokusil zodpovědět několik otázek spojených s průběhem letošního ročníku přehlídky dětských recitátorů.

Co se mi líbí na dětském přednesu?

- především samotný fakt, že děti mají chuť pracovat s literaturou, textem, slovem
- určitá míra autenticity
- vnitřní dětská čistota úmyslu u většiny dětí
- pokud je spontánní a přirozený
- osobitost bez vnějšího zásahu
- když je osobnost vytušitelná z interpretace
- upřímnost výpovědi, pokud je přítomna
- když v projevu není kalkul a na nic si nehraje
- když je pro interpreta důležité osobní sdělení

Nejsilnější zážitek z letošního roku?

- autentičnost především u 1 .kategorie
-interpretace vážných témat týkajících se života a smrti v emočně silných sděleních (řada recitátorů 4. kategorie)
- letos bylo mnohem více přirozených vystoupení proti kolovrátkovým, neosobním, mechanickým a formálním projevům, a to napříč všemi kategoriemi
- v 1. kategorii to byla letos větší hravost, nadšení, nezkažená přirozenost
- ve 4. kategorii byla pro mne nejsilnější interpretace textu My děti ze stanice ZOO Veroniky Vítkové, a to čistotou emocí a silou výpovědi
- sledování vývoje recitátorů, které známe od 1. kategorie a letos jsme se s nimi loučili ve 4. kategorii (např. Aglája Krausová, David Štandera, Matěj Neumann, kteří vyrostli v interprety s jasným názorem, srozumitelným, přirozeným a osobitým sdělením)

Co mě v souvislosti s dětským přednesem letos nejvíc mrzelo?

- absence pedagogického vedení u některých dětí – jejich upřímná snaha vázne na základních technických problémech v artikulaci a ve volbě prostředků
- když byla daleko více než snaha interpreta cítit manipulace pedagoga, která interpreta svazovala v přirozeném projevu
- stále se opakují podobné texty, mnohdy ne moc kvalitní, nebo čítankové texty, kdy interpret ani netuší, co je před a co je po a na nás se valí jen slova, slova, slova
- chybí mi snaha hledat nové texty
- když macha přebila upřímnost a opravdovost
- když děti nedokázaly přijmout „prohru"
- když si interpret vybral text „na první dobrou", ale chyběla vysloveně poctivá práce na jeho uchopení
- často o výběru textu rozhoduje dospělý – učitel, rodič
- že se v celostátním kole stále přednáší jen jeden text ve 3. a 4. kategorii – v krajském kole jsme slyšeli tak zajímavé výkony, které dávaly smysl právě ve výběru a rozdílnosti obou připravených textů a daly nám ucelený obraz o interpretových schopnostech
- pedagogové, kteří nejvíc potřebují poradit jak na to, většinou na rozborové semináře nechodí a většinou z nich odvedou i své žáky

Z **2. kategorie** byli na celostátní Dětskou scénu ve Svitavách **nominováni Gabriela Hejčová** (M. Čunderle: **Jak se včela Minda málem vdala**) a **Matyáš Hubálek** (P. Nikl: **Hodiny**). Gabriela zaujala zejména svojí hlasovou vybaveností a prací s tempem, pauzou a dynamikou. Matyáš pak velkou vnitřní představivostí a neotřelou prací s veršem.

Ve **3. kategorii postupuje Ondřej Fifk**a (F. Nepi:, **Já, Baryk**; J. Suchý: **Divná věc**), který zaujal zejména citem pro humor a nadsázku, osobním zaujetím a vědomou prací s výrazovými prostředky, a **Filip Šisler** (A. Lindgernová: Bratři Lví srdce; M. Drijverová: Sísa Kyselá). Filip dokázal své texty dobře logicky vystavět, pracovat s pauzou a s pointou. Působil přirozeně.

Postupujícími ze **4. kategorie** jsou **Matěj Neumann** (R. Fulghum: **Dobří přátelé**; E. Keret: **Najednou někdo klepe na dveře**) a **Veronika Vítková** (Christianne F.: **My děti ze stanice ZOO**; V. Dyk: **Smrt panenky**). Matěj je dobře technicky vybavený a vědomě pracuje s výrazovými prostředky. Autentický byl zejména v úvahových pasážích v textu R. Fulghuma. Veronika si vybrala opravdu náročné texty, které velmi citlivě zpracovala a přinesla silnou autentickou výpověď. Technicky je dobře vybavená a přesně pracuje s výrazovými prostředky.

Aleš Dvořák, Josef Kopecký, Jan Holek, Jaroslav Pokorný, Monika Janáková, Tereza Vodochodská, Karel Pešek, Jiřina Krtičková a Jana Portyková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

HRADEC KRÁLOVÉ, DIVADLO JESLIČKY JOSEFA TEJKLA (SPOLU S PŘEHLÍDKOU LOUTKÁŘSKÝCH SOUBORŮ), 13. A 14. 4. 2019

V sobotu 13. dubna a v neděli 14. dubna 2019 se konalo v inspirativním prostředí Divadla Jesličky Josefa Tejkala postupové kolo na celostátní přehlídky Dětská scéna ve Svitavách a Loutkářská Chrudim. Nadšenci z Jesliček poskytli techniku a prostory a bezchybný servis. Andrea Moličová z Impulsu Hradec Králové zorganizovala dvoudenní maratón 14 inscenací a příjemně jej moderovala. Za pozornost stojí i programová brožura přehlídky ve vynikající grafické úpravě Maria Alfieriho. Prostě dokonalé. Díky. A co jsme tedy viděli.

Studio Šrámkova domu Sobotka, Co takhle čaj, bábi

(předloha B. Jacques, Sedm strašidelných příběhů, překlad: Pavel Dufek, dramatizace, režie, kostýmy: Lada Blažejová, premiéra: 17. 12. 2018)

Představení začíná zvukem starého hracího strojku, na scéně je křeslo, stolek s lampou, pět rámů s postavami starých dam. Dívka Alma si prohlíží své poklady - prsten, náramek aj. Postupně se dozvídáme, že ona pomáhala oněm starým dámám, ale zároveň je o tyto své poklady okrádala. Do příběhu je vsunuta historie jedné drahocennosti, která pocházela z válečného Německa. Celý příběh končí výkřikem Almy, kterou dohnalo špatné svědomí. Což bylo dost drsné a zbytečné. Představení vzniklo na námět knihy Sedm strašidelných příběhů. Výsledkem je tak poznání, že dobrý skutek, může být provázen pěknou lumpárnou. Ke kladům patří jednoduchá scénografie, rámy slouží nejen pro portréty starých dam, ale i pro představení postav vloženého příběhu z Německa, stávají se i

klekátkem v kostelu, znakem náletu aj. I jednoduché kostýmování slouží k atmosféře představení. Problémem je někdy temporytmus, retardující přestavby. Z jeviště bohužel šla minimální energie, děvčata ve věku jedenáct až třináct let byla fyzicky povolena. Rezervy byly někdy i v mluvě. Celkově ale lze říci, že šlo o zajímavé představení, které nastolilo otázky dobra a zla. **Cena za dramaturgické uchopení tématu.**

Čtyřlístek ZUŠ Chlumec nad Cidlinou, Pohádky od Čtyřlístku

(autor předlohy Jiří Kahounek, režie a dramatizace: Romana Hlubučková, premiéra: 05. 03. 2019)

Z pohádek od Čtyřlístku si Romana Hlubučková vybrala pro skupinu deseti malých dětí tři pohádky - O Ježečkovi, který si chtěl hrát, O žabáčkovi, který si myslil, že je nejlepší a O myšce princezně. Jednoduché hříčky umožňují malým dětem se s hrdiny příběhů ztotožnit. V každé části jsou použity jiné loutky - v první plošné, v druhé stínohra a ve třetí loutky na vařečce. Asi nejlépe vyšel žabák, který nabídl řadu humorných situací. Největší rezervy byly ve třetí, vařečky nenabízely mnoho možností. Děti jsou oblečeny v černém, na jevišti jsou přirozené, slušně jevištně mluví. Stínohru na svůj věk velice dobře zvládly. Sympatické, svěží. A navíc děti se seznámily se třemi způsoby loutkového divadla. **Cena za citlivé vedení dětí k práci s loutkou.**

Dramatický kroužek ZŠ Železnická Jičín, Chci zpátky školné

(překlad: Ladislav Hradský, režie a dramatizace: Richard Koníř a Pavel Horák, premiéra: 08. 03. 2019)

Známý soubor z Dětské scény si tentokrát zvolil jako předlohu téměř sto let starou povídku z knihy Prosím, pane profesore. Členové souboru trochu zestárli a tak se hledal text, který nebude pohádkový. Bývalý žák soukromé školy přichází do své bývalé školy, aby vymáhal vrácení školného, protože dle jeho tvrzení ho škola nic nenaučila. Jak jednoduše přijít k financím. Na vše bude tvrdit, že to neumí. Pedagogové, ale milého pána také přelstí, neboť primitivními otázkami mu dokazují, že vše umí. A vyhrávají. No jo. Ale text je typická konverzačka, hraje se ve sborovně, prostoru, který nenabízí moc možností pro akci. Představení je statické. Slova nás zahlcují. Představení asi dobře rezonuje v domácím prostředí. Tentokrát to asi nebyl nejlepší dramaturgický výběr pro jinak velmi sympatický soubor devíti starších žáků základní školy. **Čestné uznání za obraz atmosféry sborovny.**

Soubor Dámy v černém ze ZŠ Bezručova Hradec Králové, Černý kocour

(předloha: E. A. Poe, Jáma a kyvadlo, překlad Josef Schwarz, režie Magdaléna Olívková, premiéra: 30. 01. 2019)

Horor je oblíbený žánr dospívajících, tady si ho zvolily dvě dívky (ta třetí se objeví až v přidaném závěru). Představení je vlastně ilustrativním literárním čtením. Povídka vypráví o člověku, který již od dětství miloval zvířata. Nejraději měl černého kocoura, který se k němu tulil a lísal. Nikdy na zvíře nevztáhl ruku a nikdy ho neudeřil. To se ale změnilo od té doby, co propadl alkoholu. Obtěžovalo ho kocourovo dolézání, proto začal kocoura bít. Když ho kocour zase obtěžoval, vzal nůž a vyřízl mu oko. Poté ho oběsil. Za několik dní se z nejasných příčin jeho dům shořel. Děj spěje až k hororovému konci, kdy muž vzteky zabije manželku, zazdí ji, ale vše je prozrazeno. Dívky jsou oblečeny v černém, postavu muže si předávají za pomoci bílé šály, ale tento princip je časem opuštěn, a tak je místy divák zmaten, kdo je vlastně kdo. Kocoura představuje černá rukavice, ale její animace také není důsledná. Naturalistickou scénu konzumace vyříznutého oka si dívky náležitě užívají. Na scéně jsou pouze dvě židle potažené červenou látkou. A tak zazdění manželky vypadá spíše jako zabalení do koberce. K povídce je přidán dovětek ošetřující lékařky šíleného Poea. Ale to jsme najednou v jiné komedii. Zajímavý pokus, jak seznámit žáky s tvorbou E. A. Poea, jevištně zůstal na půli cesty. Čestné uznání za osobitou adaptaci literární předlohy.

Pod kloboukem ZUŠ Chlumec nad Cidlinou, Jak to chodí u medvědů

(předloha Hana Doskočilová: Jak to chodí u medvědů, režie a dramatizace: Romana Hlubučková, premiéra: 05 .03 .2019)

Romana Hlubučková si pro skupinu pěti dětí mladšího školního věku vybrala tři příběhy medvědů a navlékla je na nit říkanky Jaro, léto, podzim, zima, u medvědů je vždy príma. V první části je řada humorných situací kolem námluv, nadbíhání, odmítání, souhlasu, až po svatbu. V prostřední části O zlatém knoflíku, si medvídek po jeho nalezení myslí, že je nejlepší na světě a všichni mu musí sloužit. Až jeho maminka ho vrátí zpátky do reality, knoflík hodí do rybníka. V závěrečné části o sadu je příběh o závisti a snaze medvěda o sad připravit. Vše je zakončeno obrazem medvědů v zimním doupěti. Romana vytvořila dětem bezpečné prostředí hry - čtyři židle potažené zelenou látkou. Děti výborně animují plyšáky medvědů, jsou přirozené, z jeviště jde radost ze hry a nadšení malých loutkářů. Nejvíce rezerv je ve třetí části. Jinak lze říci, že jde o citlivé, milé, chytré a sympatické představeníčko. Soubor byl **doporučen do širšího výběru na celostátní přehlídky Dětská scéna a Loutkářská Chrudim**.

Soubor Klokan ZUŠ Střezina Hradec Králové, Pipi Dlouhá punčocha

(předloha Astrid Lingrenová: Pipi Dlouhá punčocha, překlad: Josef Vohryzek, režie a dramatizace: Jiřina Krtičková, premiéra: 11. 04. 2018)

Vedoucí vybrala pro skupinu deseti až dvanáctiletých dětí několik situací ze známe a populární knihy o Pipi - nastěhování do vily Vilekuly, seznámení s kamarády Anitou a Tomym, útěk před policajty, návštěvu školy, nakupování a odjíždění. Představení je někdy scénickým čtením (velké rezervy ve sborovém přednesu) a v některé části jsou rozehrány formou dramaťácké hry a improvizace. V hlavní postavě Pipi se dívky střídají předáváním výrazné Pipininy rezaté paruky, střídají se v rolích Anity a Tomyho. Škoda, že tyto výměny nejsou výrazněji jevištně sděleny (vyjma první předávky - hádka, stříhání). Úroveň jednotlivých scén kolísá v závislosti na zkušenosti dětí. Hraje se na jednoduché scéně za pomocí praktikáblu. Rezervy jsou i v jevištní mluvě. Asi se jedná o představení důležité z pedagogického hlediska pro tuto skupinu dětí.

Studio Šrámkova domu Sobotka, Srdce hvozdu

(předloha Michelle Paver: Letopisy z hlubin věků 1 - Bratr vlk překlad: Jana Jašová, režie, dramatizace a scénografie: Lada Blažejová, premiéra: 25. 02. 2019

Lada Blažejová velice šikovně vybrala několik motivů a situací z rozsáhlé literární předlohy Bratr vlk do přehledného příběhu z úsvitu dějin. A má partu šesti kluků, kteří hrají o přátelství, konci dětství, boji dobra se zle, osamění. Příběh Toraka, 12 letého

hocha, který slíbí umírajícímu otci, že se pokusí zbavit Hluboký hvozd krutého medvěda. Chlapec musí před medvědem prchnout a postarat se o sebe sám v divočině. Nyní se musí rozhodovat, aby přežil - váhá nad možností ponechat si, či zabít a sníst vlčí mládě. Malý vlček k němu přilne a Torak zjistí, že mu dokáže porozumět a štěknutím či pohybem mu i něco sdělit. Vydávají se pro Ducha světa. Vlček nepřežije boj s velkým medvědem. Kluci hrají v jednoduchých náznakových kostýmech na holé scéně. Scénografii a zvukovou stránku vytvářejí velké hole v jejich rukou. Efektně se pracuje s kontrasvětlem. Stíny, šero, atmosféra, často nádherné obrazy. Šťastné je nepopisné zobrazení obrazu obrovského medvěda, cesty pralesem atd. Pracuje se i s chórem, který představuje hlas otce či je vypravěčem. Kluci jsou parta, z jeviště sálá jejich nadšení ze hry. Představení se tak stalo jedním z vrcholů hradecké přehlídky. Představení bylo **nominováno na celostátní přehlídku Dětská scéna ve Svitavách**.

Divadelní soubor ZUŠ Jičín, A takhle my žijeme

(Martina Komárková a soubor, režie: Martina Komárková, hudební spolupráce: Pavel Krčmárik)

Viděli jsme dvě aktovky - Je mi třináct a ještě nemám kluka! a Referát. V první aktovce dívky řeší „generační“ problém - nemají kluka, neustále jsou konfrontovány mladšími holkami, které s tím tedy nemají problém. Druhá část je skutečně referátem o dvou ikonách šansonu - Edith Piaf a Marlene Dietrich. V průběhu pásma se obě divy objevují jako mladé dívky, pisatelky referátu jsou vyrušovány mladšími sestrami, které si chtějí hrát. Zazní i dvě hudební ukázky z tvorby Edith a Marlene. Obě dvě aktovky jsou asi velice vhodné pro spolužáky a známé. Čestné uznání za autorskou tvorbu.

V loutkářské části přehlídky jsme viděli šest souborů. Mladí ze souboru Jarky Holasové **Convivium z Jaroměře** sehráli rakvičkárnu **Všech pět mých** podle pohádky H. Ch. Andersena Malý a velký Kalouš. Na první pohled nádherný paraván, který ale časem pro neustálou manipulaci s ním začal retardovat temporytmus. I v textu by prospělo škrtat, aby rakvičkárna dostala tempo. Viděli jsme mnoho práce při přípravě, mnoho práci při jevištní realizaci, ale výsledek nebyl úplně odpovídající vložené námaze. Škoda. (Čestné uznání za práci na inscenaci). Další Jarčin soubor **Je to tajný!, Jaroměř** - mladší členové předvedli dramatizaci básně Jacquesa Préverta Výjev ze života antilop pod názvem **A co antilopy?** Představení má dvě části - první se hraje za použití stínového divadla, a to velmi zajímavě, s nádhernou žhavou atmosférou Afriky. Druhá část večeře antilop je činoherní. Není úplně jasné proč. Soubor starších dětí **Za dveřmi ze ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** pod vedením Romany Hlubučkové uvedl bajky podle Jamese Thurbera Karneval pod názvem **O lidech - v hlavní roli**. Tak jak jsme Romanu výše chválili, tady je to trochu bezradné a zmatečné, bez temporytmu a nápadu. Vrcholem této loutkářské části se stalo představení souboru **Mízou do dřeva, Hradec Králové** s inscenací **Kdyby se ztratili...** Dvě zralé ženy, poezie, hudba, zpěv, animované obrazy. Křehké, ženské, poetické, životně prožité. Něžný zážitek.. (Představení nominováno na Loutkářskou Chrudim a doporučeno na Wolkerův Prostějov). Vzápětí dramaturgie přehlídky nabídla další ženské představení, tři dívky a jejich „pivní happening“ v rámci představení **Na zdraví! souboru Desgirafes, Jaroměř**. Hraje se jednak s velkými manekýnovými loutkami námořníků, kteří nejen popíjejí pivo ale i močí na scéně, a jednak s malými maňásky ve vsunuté rakvičkárně podle povídky E. A. Poea. Nejen děvčata ale i diváci si užili hlavně piva. Loutkové divadlo **Maminy Jaroměř** předvedlo svou autorskou variaci na téma rusalky či malé mořské víly **Kašpárek a princezna**.

Představení spolu s množstvím diváků sledovali i Jiřina Vacková, Michal Drtina, Josef Kopecký a Jaroslav Dejl. Diskuse o představeních probíhaly v přátelské a dělné atmosféře a staly se i důležitým podkladem pro tento článek.

Jaroslav Dejl

PARDUBICKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

PARDUBICE, 4., 5., 8. A 9. 4. 2019

Každá kategorie má svůj den - tím považuji pardubickou přehlídku za mimořádnou. A je jedinou, kterou v této podobě znám. Obětavé a nadšené pracovnice Krajské knihovny v Pardubicích (odd. regionálních a kulturních služeb) nelitují času, je ho dost nejen na přednes dětí, ale i na výměnu zkušeností, na chvíle směřující k uvolnění recitátorů, na důkladné rozbory jednotlivých vystoupení a dokonce i na vystoupení hudebníků před vyhlášením výsledků. Žádný spěch a nervozita, jen klid a pohodový průběh. Nejčastěji se setkávám s variantou, že se spojí v jeden den dvě kategorie, obvykle nižší a vyšší, čili kratší (děti recitují jen jeden text) a delší (dva texty), někdy v jeden den recitují menší děti a druhý starší. Zcela nevyhovující, dle mého názoru, je model, kdy se všechny kategorie nacpou za sebou do jednoho dne. S touto variantou mohu souhlasit pouze v případě, kdy mají alespoň 2 kategorie své lektory, organizační dohled a samozřejmě i vyhovující prostor. Z praktického hlediska nelze mnoho proti variantě všechny kategorie za sebou v jeden den namítat, zvlášť, když pořadatelé tvrdí, že nelze jinak. Ovšem, opět na základě mých zkušeností, v odpoledních hodinách se v tomto případě dostavuje jistá únava, nervozita, spěch, posléze utíkání na dopravní prostředky před vyhodnocením dané kategorie a rozborovým seminářem. Zkrátka, vždy se jedná o závod s časem, který se může výrazně podepsat na atmosféře a zejména na zážitku dětí.

Co lze dále doporučit z pardubické přehlídky, je vystoupení „předskokanů“, například nepostoupivších dětí z okresních kol. Lze představit i oceněné recitátory z předcházejících kategorií (tak vybírají předskokany v Lounech), sólové recitátory Wolkerova Prostějova (mohou například zahájit přehlídku IV. kategorie) ap. Nikdo z oficiálních účastníků tak nevystupuje první a publikum se naladí na „to hlavní“.

V Pardubicích se tentokrát recitovalo ve velkém reprezentativním sálu Jana Kašpara krajského úřadu. Tento prostor, úřední a svatebně přeslavnostní, s velkými židlemi, nelze považovat za úplně nejvhodnější pro přednes dětí, zejména těch malých. Sváteční místo však jakoby povýšilo význam akce, zejména v očích dospělých účastníků, rodičů dětí. A vše je o lidech, tudíž ani tato okolnost nenarušila vlídnost a vstřícnost setkání dětských recitátorů a lidí zabývajících se dětským přednesem.

I po odborné stránce mohu krajský výběr dětských recitátorů z Pardubicka pochválit. Zajímavá a pestrá dramaturgie, někdy i překvapující a ojedinělá, až na několik stále se objevujících „evergreenů“ recitačních přehlídek. Nevím, čím to je, že se v přehlídkách některé texty pravidelně objevují, dokonce stejné úryvky z větších celků. Snad za to můžou zásoby okopírovaných textů, čítanky, málo času při hledání nových předloh, rutina. Některé jsou i velmi kvalitní literaturou, ověřené hodnotným dětským přednesem. Nechápu však, proč se stále dokola recitují i texty pro dětský přednes ne zcela vhodné. Přitom se v tomto duchu o nich při rozborech hovoří. Mám na mysli např.: Jiří Žáček: Hledám tátu, Píseň o škaredých holkách, M. Kratochvíl: Na hrady, M. Čunderle: Jak byla vosa Marcelka ráda, že je (o komárech - alkoholicích). Letos se velmi často „nakopírovaně“ objevovaly i básničky S. Silversteina, např.

Rocková kapela, tradičně již M. Macourek: O Kateřince a tlustém červeném svetru a M. Jirous: Ptala se Františky Marta, M. Drijverová: Sísa Kyselá (úryvek s myší Josefem), J. Prévert: Jak namalovat portrét ptáka (často se nezná ani kdo báseň přeložil, protože se text už okopírovaný vybral bez uvedení překladatele), F. Nepil: Než začne ptáček hnízdit, I. Dousková: Hrdý Budžes, Jiří Suchý: Střela a monology z Z deníku praktické dívky Zuzany, D. Hevier: Zapomnětlivý parašutista... Myslím, že někteří kolegové by mohli další stále se opakující texty doplnit ...

Většina dětí, napříč kategoriemi, recitovala na pardubické přehlídce texty, které přijala za své, neboť je říkala přirozeně, s touhou po sdělování a sdělení, ať už naplněnou či nikoliv, bez povrchního předvádění se, přehrávání a pitvoření. Velmi často však děti nedokázaly svůj výkon vystavět, předat téma, myšlenky v textu nalezené, nenalezly nebo neuměly použít výrazové přednesové prostředky. Někdy samy, někdy jim nepomohl ani pedagog, nebo je dokonce zmátl - například při pokládání se do každé čárky, frázování, při kladení falešných větných důrazů. Právě důrazné dodržování čárek často monotónnost dětského projevu zvyšovalo, jako i zbytečné kouskování vět, zvýrazňování nepodstatného a potlačení důležitého.

Výjimečné bylo pro mne letos v Pardubicích setkání s některými dětmi a jejich pedagogy z IV. kategorie. Ne snad pro jejich přednesové výkony, ty působily velmi nepoučeně a s dramaturgií zcela mimo věk a přednesové schopnosti (např. J. Prévert: Hon na dítě, Ch. Baudelaire: Kamkoli mimo tento svět, F. Villon: Balada závěrečná, V. Hrabě: Zavři oči, J. Skácel: Píseň o nejbližší vině, a další.), proto taky nebyly nikterak oceněné. Ale silně na mě zapůsobila jejich touha přednášet, výpovědní hodnota a osobní nasazení. Při rozhovoru (ve kterém nechyběly slzy) vyšlo najevo, že jejich zájem o přednes vychází z vyučování literatury, ze zájmu o interpretované autory, z vášnivé četby. Děti naslouchaly velmi vstřícně a chtěly se o přednesu dozvědět více, předala jsem jim potřebné informace - kam a na koho se obrátit (a již je využily). Inspirativní pro mě byla tato setkání i z důvodu, že povedu na Šrámkově Sobotce seminář o využití přednesu při výuce literatury, a postřehy dětí a názory jejich pedagogů se staly pro mne podnětem pro přípravu.

Ve tříčlenných lektorských sborech se vystřídali MgA. Emilie Zámečníková, MgA. Zdeněk Janál, Mgr. Petr Kouba, Bc. et BcA. Eva Hadravová, MgA. Milan Němec, MgA. Nina Martínková, Ing. Mgr. Jiří Svoboda a BcA. Růžena Štanclová (oba posledně jmenované na poslední chvíli doporučila náhle onemocnělá Eva Hadravová).

1. kategorie

Recitovalo celkem 19 dětí. Pět z nich bylo oceněno diplomem: **Helena Kočová** (ZŠ Česká Třebová, Ústecká) - M. Drijverová: Sísa Kyselá; Šárka Pohorská (ZŠ Moravská Třebová, Kostelní náměstí) - J. Žáček: O rybáři a rybce; **Vít Pilař** (ZUŠ Chrudim) - J. Holub: Kolik váží Matylda; **Jáchym K. Roberts** (ZŠ Seč) - M. Čunderle: Jak byla vosa Marcelka ráda, že je a **Ivan Tišl** (ZŠ a MŠ Korouhev) - R. Dahl: Karlík a továrna na čokoládu.

Čestné uznání získali E**ma Klikarová** (ZŠ Chrudim, Dr. Peška) - J. Žáček: Telefon; **Vojtěch Mareš** (ZŠ Sezemice) - M. Kratochvíl: Mořská panna a **Leoš Vodvárka** (ZŠ Včelákov)- J. Žáček: Kdybych nebyl mrtvý.

2. kategorie

Vystoupilo celkem 20 recitátorů. Diplom obdržel**a Aneta Miletínová** (ZUŠ Pardubice-Spořilov) - J. de la Fontaine: Myšší porada. Čestné uznání si odvezli: **Nina Marková** (ZŠ Moravská Třebová, Palackého) - A. S. Exupéry: Malý princ; **Viktorie Růžičková** (ZŠ Lanškroun) - J. Kahoun: Ježeček a kličky; Monika Vávrová (ZŠ Seč) - J. Žáček: O rybářovi a staré botě; Šimon Dospiva (ZŠ a MŠ Staré Město, okres Svitavy) - Z. Pospíšilová: Lev a moucha a **Erik Jetmar** (ZŠ Skuteč, Komenského) – I. M. Jirous: Ptala se Františky Marta.

Do celostátního kola ve Svitavách postoupila **Viktorie Hilská** (ZŠ Lanškroun, náměstí A. Jiráska) s textem Martiny Drijverové **Domov pro Marťany**. Vhodně zvolila úryvek ze své oblíbené knížky, což jí umožnilo tématické sdělení. Viktorčin projev byl autentický a uvěřitelný. Doporučení: Zapracovat na mluvní technice, zejména neztišovat některá slova. Druhou postupující se stala **Natálie Tučková** (ZŠ Pardubice, nábřeží Závodu míru), která přednesla úryvek **Nocujeme v seníku** od Astrid Lingrenové. Předvedla přesvědčivý, vystavěný projev, s jasným postojem vypravěčky. Je třeba vyzdvihnout dobré vedení dialogu.

3. kategorie

Představilo se 15 recitátorů. Čestného uznání dosáhli: **Valentýna Mrkvičková** ze ZUŠ Chrudim (A. Kastnerová: O líné babičce; M. Macourek: Krocan), **Klára Anežka Plháková** z Gymnázia Vysoké Mýto (Z. K. Slabý: Tři banány aneb Petr na pohádkové planetě; T. de Fombelle: Tobiáš Lolness), **Magda Vymětalová** ze ZŠ Jevíčko (P. Nikl: Holá pohádka; J. Werich: Lev a notes) a **Lukáš Kohout** ze ZŠ Chrudim, Dr. Peška (E. Lindo: Manolito na cestách; M. Kratochvíl: Mořská panna).

Diplomem byli oceněni: **Dorota Jonášová** (ZŠ Bystré, texyt: L. a S. Hawkingovi: Jirkův tajný klíč k vesmíru; J. Werich: O rybáři a jeho ženě) a **Viktor Teichmann** (ZŠ Lanškroun, texty J. Patterson a Ch. Grabenstein: Já, srandista; J. Skácel: Rodičům do ucha, aby děti neslyšely).

První **postupující** se stala **Kateřina Bacíková** (ZUŠ Pardubice-Polabiny, Lonkova) s texty Daisy Mrázkové: **Nic a plch** a Shela Silversteina: V**yšetření, Recept na vyléčení škytavky, K smrti...**

Představila se ve sdělném přednesu různých textů - próza, poezie. Dokázala v posluchačích vzbudit smyslové představy, poutavě a upřímně. Dále postoupil i **Vítek Weinlich** (Gymnázium, Moravská Třebová) s texty Andersa Jacobsona, Sörena Olssona: B**ertův supertajný deník** a Michala Černíka: **Jak se Ťak topil**. Vítek je přirozený vypravěč, jeho projev je upřímný a uvěřitelný. Oba texty přijal za své, vyprávěl po smyslu a sdělně.

4. kategorie

Vystoupilo 13 recitátorů. Čestná uznání získali: V**eronika Adámková** (ZŠ a MŠ Kameničky, texty: E. Erbenová: Vyprávěj, mámo, jak to bylo H. Ullrichová: A kdo má rád mě?), **Hana Andrusivová** (ZUŠ Chrudim) - za přednes básně Toníček S. Silversteina (druhý text J. K. Jerome O umění rozhodnout se) a **Radka Šindelářová** (ZŠ Ronov nad Doubravou) - za přednes básně Zapomnětlivý parašutista D. Heviera (druhý text I. Brandejsová: Nejsem žádná Popelka).

Diplom si odvezli: **Kateřina Krajová** (Gymnázium T. G. Masaryka Ústí nad Orlicí, texty P. Van Ostaijen: Krabička s překvapením; P. Šrut: Taková chytrá hůl), **Pavlína Matoušková** (Středisko kulturních služeb města Svitavy, texty O. Wilde: Sobecký obr; U. Hub a J. Mühle: Na arše v šest) a **Eliška Mauerová** (ZŠ Jevíčko, texty F. Nepil: Než začne ptáček hnízdit;K. Čapek: Zločin a trest).

Na celostátní dětskou scénu postoupily dvě dívky. **Ráchel Kellerová** (Středisko kulturních služeb města Svitavy), texty Lily Eisenschimlová: Kostka cukru a Douglas Adams: **Sušenky** (z knihy Losos pochyb). Ráchel je na svůj věk již zkušená recitátorka. Její projev je autentický, s výbornou výstavbou a vypravěčsky skvěle vytvořenými postavami a situacemi. **Anežka Vopařilová** (Masarykova ZŠ Morašice), texty Irena Dousková: **Hrdý Budžes**

a Miroslav Holub: **Kočka**. Zaujala svým subtilním, ale především osobitým sdělením dvou odlišných textů. Dokázala sdělit svůj postoj nejen k postavě, ale i k době, o které vyprávěla. Dobrá práce s veršem, i když v poezii ne určené přímo dětem. Předala své představy a postoje.

Ema Zámečníková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

SVITAVSKÝ DÝCHÁNEK, 12. – 13. 4. 2019

Pořadatel: Středisko kulturních služeb města Svitavy za finančního přispění Pardubického kraje a Ministerstva kultury ČR

Letošního ročníku loutkářské a dětské divadelní přehlídky Pardubického kraje se zúčastnilo 10 souborů, z toho 6 pro výběr do celostátního kola Dětské scény a 4 pro Loutkářskou Chrudim. Spojení obou přehlídek se ukázalo jako šťastné. Letošní ročník byl zajímavý právě v oblasti loutkového divadla, pro dětské soubory tak mohla být představení starších souborů pracujících s loutkou nebo předmětem jako jedním z důležitých inscenačních prostředků zajímavou a kvalitní inspirací.

Organizačně přehlídku zajišťuje Středisko kulturních služeb města Svitavy (organizační tým pracoval pod vedením Martina Mohra) a nelze než konstatovat, že byla připravena velmi dobře. Vhodné prostory (Fabrika, divadlo Trám), dostatek času na diskuse, zázemí pro soubory a péče o ně, semináře pro děti vedené zkušenými lektorkami (Berit Blumaierová, Anna Votrubová), příjemná atmosféra...

Organizační kvality bohužel letos nepodtrhla kvalita dětských představení. Porota pracující ve složení Luděk Richter, Zoja Mikotová a Radek Marušák nenavrhla z letošního ročníku žádnou inscenaci k přímému postupu na Dětskou scénu. **K širšímu výběru** bylo navrženo představení **Na arše v šest svitavského souboru Paramian** vedeného Janou Mandlovou (autoři předlohy: Ulriche Hub a Jorg Muhle, úpravy a dramatizace Jana Mandlová a soubor). Soubor zaujal jevištní stylizací, humorem, zaujatostí aktérů. Inscenace se bohužel v závěru opírá dominantně o verbální prostředky, ztrácí oporu pro anekdotické vyznění ústřední situace, málo využité zůstává i scénografické řešení jevištního prostoru. Přesto toto představení patřilo k tomu nejlepšímu, co letošní Svitavský dýchánek v oblasti divadla hraného dětmi přinesl.

Představení ZŠ Litomyšl Poctivec nebo bohatec nabídlo divákům ukázku práce se školní třídou (Jitka Bobková upravila text L. Kubátka pro děti ve věku 6–7 let). Vedoucí souboru poskytla dětem prostor pro hru na jevišti, a tak - přestože mělo představení mnoho problémů - bylo ukázkou sympatické práce na poli školního divadla.

Soubor **Kecky z Heřmanova Městce** vycházel ve svých **Werichohrátkách** z dramatizace Jiřiny Lhotské (úprava Kateřina Vacková). Bohužel se ukázalo, že Werichova poetika, hravost, nadsázka a nadhled zůstávají souboru, i přes zjevné zaujetí aktérů, ještě vzdáleny.

Soubor **Dramaťáček pana Heřman**a pod vedením Jany Čurdové zdramatizoval pohádku **O koblížkovi**. Představení nabídlo v některých okamžicích zajímavé jevištní prostředky (míchání těsta znázorněné rytmizovanou hrou dětí, využití masky, práce s refrény), ale bohužel často nedotaženě, nahodile.

Se zajímavým režijně dramaturgickým záměrem přistoupil ke klasickému dílu české literatury soubor **No name z České Třebové** (vedoucí Zuzana Kulhánek Habrmanová) v představení **Polednice**. Třikrát variovaný Erbenův text je pojat jako matčina neodbytná vzpomínka. Soubor bohužel našel málo prostředků pro sdělení tohoto záměru, pro mnohé diváky zůstal nepochopený. Náročnost tématu se sděluje zejména přes hlavní postavu, jejíž představitelka se tak v herecké práci dostávala na hranici divácky obtížně přijatelného afektu - psychologicky náročná situace postavy je však takovýmito prostředky pro dětského herce obtížně uchopitelná.

Posledním představením určeným pro Dětskou scénu bylo představení **Alenka ještě není svoucná** souboru **ZUŠ Dolní Újezd**. Vzniklo na motivy Alenky v říši divů Lewise Carolla pod režijním vedením Barbory Faflíkové. Vedoucí souboru nabídla dětem výrazné scénografické prostředky, které byly však v malém prostoru souboru spíše překážkou. Snaha o iluzivnost je navíc v takto pojatém představení nedosažitelná a dětem nabízí malou oporu pro bytí a hru v situacích.

Jak už bylo uvedeno výše, divadelní kvality letošního Svitavského dýchánku dotvářela i představení, z nichž vybírala porota postupující pro Loutkářskou Chrudim. Tato představení byla hrána staršími dětmi, nebyla tedy určena k postupu na Dětskou scénu. K těm nejzajímavějším patřila představení souboru **MajTO ze Žamberka Ach, ach to divadlo** (na motivy K. Čapka, režie Olga Strnadová) a svitavských souborů JAMkA-drumka No Time for Losers (autor S.D.CH., režie Martin Mohr a soubor) a **Nové divadlo! YESSS!!! Rašín na E4** (autor V. Havel, režie soubor).

Radek Marušák

KRAJ VYSOČINA

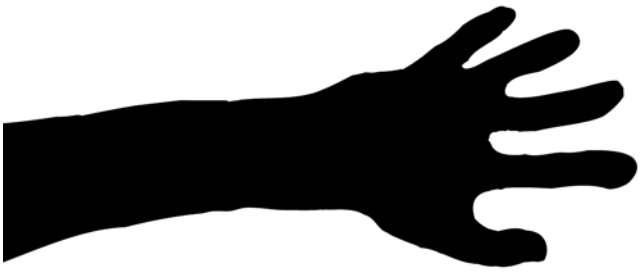

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

TŘEBÍČ, 25. 4. 2019

Krajské kolo Dětské scény 2019 pro kraj Vysočina se odehrálo v příjemném prostředí Městské knihovny v Třebíči. Vnímaví diváci a posluchači z řad rodičů a pedagogů mohli o přestávce nahlédnout do útulných prostor knihovny. Jakou mělo letošní setkání recitátorů podobu? Již tradičně kladl lektorský sbor velký důraz na srdečné a neformální přivítání. Radostná atmosféra ostatně provázela celou přehlídku. Recitátoři se tak uvolnili a následně se seznámili s komorním prostorem a lidmi v něm. Děti z 1. a 3. kategorie letos obsadily malý sál knihovny a jejich výkony posuzoval lektorský sbor ve složení Jaroslav Dejl, Hana Laštůvková a Markéta Nekudová. Hudební sál patřil 2. a 4. kategorii. Jejich vystoupení hodnotili Jaroslava Kučerňáková, Marie Pavlovská a Tomáš Mohapl Doležal.

V 1. kategorii recitovalo v Městské knihovně v Třebíči deset děvčat. Osm z nich přednášelo báseň, převládaly texty českých autorů (F. Halas, P. Šrut, J. Žáček, F. Hrubín, D. Fischerová, M. Kratochvíl). Všechny dívky byly výborně připravené, text pamětně zvládaly. Ve srovnání s některými dětmi starších kategorií na nich ani nebyla patrná tréma. Výslovnost většiny recitátorek byla také dobrá, občas jsme zaznamenali drobné chyby ve frázování a intonaci. Lektorský sbor nakonec ocenil diplomem **Ellu Jedličkovou a Tinu Hejátkovou**. Ella si připravila úryvek z knihy Tančit ke hvězdám autorky Sarah Rubinové a Tina báseň Opuštěné štěně Agnije Bartové. Obě děvčata zaujala přirozeností, kontaktem s publikem a zaujetím. Čestné uznání dostaly **Julie Poulová, Adéla Šmídová a Marie Mazačová.**

Ve 2. kategorii se objevily převážně prozaické texty starých českých klasiků Karlů Poláčka (Bylo nás pět) a Čapka (Dášeňka), Miloše Macourka (O Kryštůfkovi, který se schoval v mixéru) společně s novějšími texty, psanými pro čtenáře starší než byli sami jejich interpreti. Sem by šly zařadit mimo jiné úryvky z děl Martiny Drijverové (Nekonečné prázdniny a Jak získat rybičky) a velmi překvapivě pro tuto kategorii přednesený úryvek z knihy **Hana** od Aleny Mornštajnové. Ten porotu v interpretaci **Elišky Zahrádkové** zaujal natolik, že jej doporučila i n**a celostátní přehlídku** společně s **Terezou Honzlovou** přednášející **Dášeňku**. Čestné uznání pak také obdržela K**arolína Feitová** za přednes úryvku z knihy Nekonečné prázdniny.

Ve 3. kategorii se objevily převážně známé texty Aleny Mornštajnové (Slepá mapa), Bruna Ferrera (Dva ostrovy), O. Hofmana (Prázdniny u dědečka), J. Préverta (Jak namalovat portrét ptáka), O. Černé (Klárka a jedenáct babiček). Dvakrát jsme mohli slyšet texty Stanislava Rudolfa (Kopretiny pro zámeckou paní a V podzámčí). Lektory zaujala interpretace textu I. M. Jirouse (**Ptala se Františka Marty**) v podání oceněné N**ely Šedové**. Vyspělý a přirozený projev se zřejmým porozuměním textu byl jasnou devizou malé recitátorky. Udržovala kontakt s publikem, zdařile hlasově charakterizovala postavy a prokázala kvalitní práci s temporytmem. Text Květy Legátové **Drak** výborně zvládl druhý oceněný interpret. **Martin Dvořá**k si získal porotu přirozeným a sympatickým projevem. V jeho podání bylo patrné pochopení textu a jeho možností. Oba recitátoři byli n**ominováni na celostátní přehlídku.**

Jedenáctičlenná skupina recitátorů **4. kategorie** čítala šest chlapců a pět dívek. I zde převládaly prozaické texty a poezie byla spíše světlou výjimkou. Jednalo se povětšinou o úryvky z literatury pro dospělé čtenáře (J. K. Jerome: Tři muži ve člunu, V. Nezval: Manon Lescaut, J. Neruda: Kde jsem se to ocitl, L. Ferlinghetti: Dlouhá ulice, D. Duchovny: Kráva nebeská, J. Seifert: Píseň o Viktorce). Jejich uchopení samotnými recitátory ale nebylo vždy úplně šťastné (špatné frázování, přízvuky, splývání slov, nejasné konce vět, bez přesahu) a tak mezi nimi vynikly ti, kteří byli se svými oběma texty více sžití a v projevu vyzrálejší. **Šimon Škrla** si bravurně poradil s Ferlinghettiho **Dlouhou ulicí** stejně jak s mnohovrstevnatou zprávou o dění v jenom okamžiku zachycenou v textu **Mystérium svět** (autoři J. Škrla a B. Jandová). Pozoruhodný byl i výkon **Vojtěcha Kostky**, který dokázal vhodně využít svých přednesových dovedností a zaujmout posluchače s dvěma zcela odlišnými texty (J. Kolář: **Slaneček** a R. Křesťan: V pavučině). Oba byli nominováni na celostátní přehlídku.

Krajské kolo recitační soutěže v Třebíči provázela přátelská atmosféra. Vzájemně jsme se mohli inspirovat a těšit radostí z přednášených textů. Do budoucna přejeme dětem krásné zážitky s uměleckou literaturou a pedagogům dramaturgickou objevnost a radost při práci s texty.

Jaroslav Dejl a Tom Mohapl Doležal

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

TŘEBÍČ, 24. 4. 2019

Letos se opět konalo v Národním domě v Třebíči. Sjelo se šest souborů ze čtyř škol. Zajímavé bylo, že všechny soubory chtěly uvádět svá představení na velké scéně.

TANDIVLO ZUŠ Třebíč, Záchrana pohádkové říše

(autor textu: Monika Indrová a soubor, režie: Monika Indrová, premiéra: 11. 03. 2019)

Monika Indrová vytvořila velký celoškolní projekt s tanečním, dramatickým a výtvarným oborem. Převažující formou jsou taneční výstupy. Malá Katka je ve škole šikanována, čte ráda pohádky z knížky od babičky. Usíná a dostává se do pohádkové říše, kde je zmatek, protože vše je naopak. Zmatek. Katka chce pomoci. Konec vše vyřeší, navíc se ukáže, že Sněhurka je v této říši její babička. Hlavní příběh je kostrbatý, neuvěřitelný, o všem se stejně jen mluví a to ještě nedbale. Vše činoherní je nedůsledné, je tu vše - činohra, muzikál, balet, tanec, hudba je vybírána podobně. Na závěr je velkolepý muzikálový tanec. Vše je oblečeno do kostýmů, zvířátka včetně oušek a ocásků. Představení slouží možná k prezentaci školy pro rodiče a kamarády. Celkem vystupovalo třicet osm dětí. Škoda. Práce to muselo být neskutečné, peněz to asi stálo také dost, ale s divadlem to mělo málo společného.

Soubor Hrozný Š ZUŠ Jihlava, Vy budete moje smrt

(autor textu: soubor a Martin Kolář, režie: Martin Kolář a soubor, premiéra: 31. 03. 2019)

Autorský text, který vznikal souborově na téma kantoři, škola, kamarádství, kluci a holky. Tedy vše, co hýbe světem sedmáků až deváťáků. Ocitáme se v jedné třídě, která je postrachem učitelů. Jsou to také dobré týpky. Učitel Žáček také není žádný typ ideálního pedagoga. Nervózní a snad i vyhořelý (hraje ho největší kluk). Tu a tam se ve třídě ozývá věta „Já ho zabiju“. Nakonec Žáček oznamuje, že se pojede na výlet na Žďárské vrchy. Změna. Jsme v autobuse, začíná pochodový výlet. Žáci odpadají. Na ubytování se dále rozvíjí debata o Žáčkovi, ten zřejmě hovor nechtěně vyslechne… Přibíhá jedna z dívek, která šla zjistit, zda učitel spí, a hystericky křičí, že Žáček je mrtvý - „Leží tam celý od krve“. Dojde k hádce a obviňování, že kdo je tedy ten vrah. Zajímavě se zde odehrávají retro scény ze školy. Kantor se ale náhle objeví živý, celý od kečupu. Úleva. Všichni se navzájem pokusí o větší respektování a pochopení. Hraje se holé scéně, s praktikláblem a židlemi. Mladí herci jsou na jevišti přirození a autentičtí. Soubor navržen do širšího výběru na Celostátní přehlídku Dětská scéna 2019 ve Svitavách.

Hadřík ZŠ Jihlava - Havlíčkova, Dívka z Černé věže

(autor předlohy: Zdeněk K. Slabý, režie a dramatizace: Alena Hromádková

Typický školní soubor, ale poučený základy dramatické výchovy. Vedoucí zdramatizovala pro jedenáct děvčátek a jednoho kluka ze třetí až páté třídy část knihy o dívce z černé věže, kterou objeví současné děti. Ta jim začne vyprávět příběh „Jak se z Julči stalo prase". Konec představení je nenadálý, ale prý chtějí příští rok pracovat na dalším příběhu. Sólové výstupy střídá skupinový přednes. V práci s hlasem jsou asi největší rezervy. Soubor je také limitován tím, že nemá vlastní zkušení prostor a na zkouškách se stěhuje ze třídy do třídy.

Padající kachličky ze ZUŠ Nové Město na Moravě, Noemovo dítě

(autor textu: E. E. Schmitt, režie a dramatizace: Jana Mokrá)

Jana Mokrá zdramatizovala knihu zabývající se časem holokaustu, situací židovských dětí za války a těsně po válce. Příběh malého Josefa, kterého maminka nechá ukrýt u paní hraběnky. Josef ale následně musí měnit místa úkrytu, až narazí na odvážného křesťanského pastora otce Pemzu. Díky jemu začíná chápat rozdíl mezi židovstvím a křesťanstvím. A díky jemu i přežije a setká se pouze s maminkou, protože tatínek zahynul v koncentračním táboře. Hraje se na holé scéně, pouze s třemi stoly a dvěma židlemi. Stoly jsou v některých scénách funkční - součást místnosti, krypta, postele, ale často překážejí a manipulace s nimi je obtížná a zdržuje temporytmus a napětí. Velké rezervy jsou v práci s hlasem a slovem. Děti často pouze text odříkávají. Pokus o naléhavé téma a jeho scénické zpracování. Možná by byl lepší pro starší děti.

Soubor 3. ročník, ZUŠ Nové Město na Moravě, Před spaním - hororky na dobrou noc

(Předloha: Půlminutové hororky na dobrou noc, režie a dramatizace: Jana Mokrá)

Jana Mokrá zdramatizovala pro menší děti pět hororků. Děti mají horory rády. Příběhy, co se nám zdají v noci. Asi se i rády bojí. Mají strach z různých věcí. Nejlépe asi vyšel hororek Pavouci a Panenka od macechy jako woodoo. Na scéně je dětská postýlka a kolem ní se vše odehrává. Pracuje se se světlem. Zajímavá práce, ale s mnoha rezervami.

Soubor Tousty z housek ZUŠ Jihlava, Vítejte v nebi

(autor textu: soubor a Martin Kolář, režie: Martin Kolář, premiéra: 31. 03. 2019)

Autorský text, který vznikl z improvizací a hledání zajímavých témat. Jsme v nebi, v přijmu duší, ale těch je momentálně nedostatek. Vládne zde ale i chaos, byrokracie. Objeví se duše zloděje, řidičky, zdatného jedlíka a hodné dívky, která měla hlídat malého bratříčka. A přináší nový prvek - oknem na zem vidí andělé, že bratříček by také mohl zahynout. Holčička se s řidičkou mohou vrátit zpět na zem a bratříček je zachráněn. Snad i kousek satiry, Všichni jsou oblečeni v bílém, polštářky jsou obláčky - beránci. Děti jsou přirozené, některé okamžiky a situace jsou lehce morbidní.

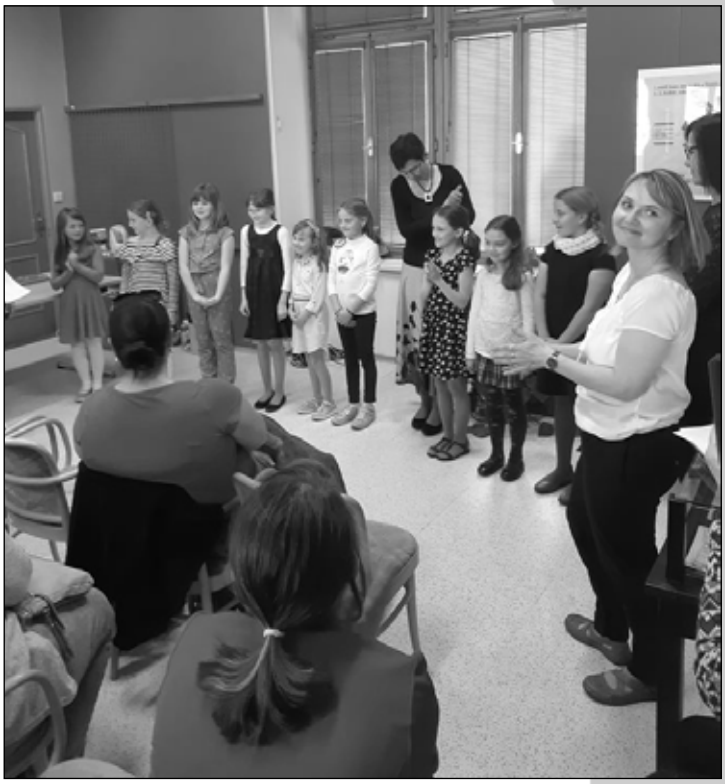

Tak tedy - přehlídka probíhala v klidné a příjemné atmosféře, všechny soubory zhlédly představení svých kamarádů. Bohužel více souborů z kraje se nepřihlásilo a to je škoda. ZUŠek a základních škol je u nás v kraji hodně. Lektorský sbor pracoval ve složení Jaroslav Dejl, Tomáš Doležal a Marie Pavlovská.

Jaroslav Dejl

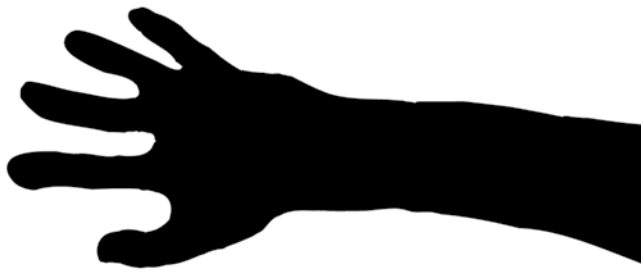

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

BRNO, KNIHOVNA J. MAHENA, 25. – 27. 4. 2019

Recitační část krajské Dětské scény Jihomoravského kraje se konala v příjemném komorním prostoru knihovny Jiřího Mahena. U vystupujících všech kategorií převažovaly, jak je tomu v posledních letech obvyklé, prozaické texty.

V nulté kategorii, ve které jsme viděli deset vystoupení, se nejlépe dařilo **Leontýně Polčákové** s textem Mochomůrka, **Marii Dohnalové** s textem M. Kratochvíla Proč je pštros největší a **Davidu Kašpárkovi**, který si s chutí řekl text Aloise Mikulky Noční návštěva.

Dvanáct recitátorů viděli posluchači **v 1. kategorii**. Nejlépe si vedl **Vojtěch Pospíšil**, který přesvědčil textem **Dvě zamilované básničky** od Miloše Kratochvíla, **Daniel Kazda** vyzrálým přednesem prózy **Anděl strážný** od stejného autora a **Sofie Ševčíková**, v jejímž podání jsme slyšeli báseň Jana Vodňanského D**ejte mi pastelku**.

2. kategorii ovládli pánové. T**omáš Musil** si připravil a s chutí převyprávěl montáž **Z Deníku kocoura Modroočka** od Jiřího Koláře a byl n**ominován na celostátní přehlídku**, stejně jako **David Stupka,** který si ve Svitavách řekne znovu **Radovanovy radovánky** Zdeňka Svěráka. Ocenění od lektorů získal **Jiří Tillich** s textem D. I. Charmse byl doporučen jako náhradník do celostátní přehlídky. V této kategorii vystoupilo 16 recitátorů.

Ve **3. kategorii** si **Vítězslav Pálenský** vybral úryvek J. Wilsonové **Benovo trápení** a hravou báseň **Pepita** E. Frynty, které přednesl s porozuměním pro slovní i situační humor a byl **nominován do Svitav**. Čestné uznání v této kategorii obdržela **Klára Hejlíková, Tereza Šebestová a Adam Chytrý**. Celkem vystoupilo 14 přednašečů.

I ve **4.. kategorii** byly slyšet převážně humorné prozaické texty. Tím byl I**deální člověk** Jiřího Suchého v podání Štěpánky Chabičové. Jako druhý si vybrala úryvek z veršovaného románu A. S .Puškina **Evžen Oněgin**. V Suchého povídce dokázala logicky provést jednotlivými situacemi a předala i humor autora i přes přechýlení textu do ženského rodu. S obtížným úkolem interpretovat klasické dílo ruské literatury se vyrovnala vzhledem ke svému věku se ctí. Šikovně si vybrala úryvek, ve kterém se dívka svěřuje se svým milostným vzplanutím chůvě a její projev působil autenticky. Dokázala dát Taťáně opravdovost a dobře si poradila s verši. Proto byla n**ominována na celostátní přehlídku ve Svitavách**. Ocenění obdržel **Jan Zeman**. V této kategorii se představilo 15 interpretů.

Jiřina Lhotská

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

BRNO, LABYRINT SVČ LUŽÁNKY, 27. 4. 2019

Divadelní část Dětské scény se konala v sobotu 27. dubna v prostorách Labyrintu, který je pracovištěm SVČ Lužánky v Brně. I tento prostor vybrali pořadatelé vhodně vzhledem ke komornímu prostoru divadelního sálku i zázemí pro jednotlivé soubory. Z oblastního kola v Brně sem postoupily tři soubory (dva ze SVČ Lužánky a soubor MaléDivy z Blanska) a jeden soubor z Jihlavy, který se časově nevešel do svého spádového kola v Třebíči. Protože oblastní kolo se v jihomoravském kraji konalo pouze v Brně, nabídli pořadatelé krajské přehlídky možnost účastnit se i souborům z kraje, které oblastní přehlídkou neprošly, a to pod podmínkou, že pošlou videozáznam představení, na základě kterého by mohl být soubor zařazen. Většina inscenací však nevyhovovala svojí kvalitou požadavkům krajských kol. Několik souborů pak z různých důvodů svoji účast odřeklo (nemoc, nevyhovující termín). Brněnští se snaží najít pořadatele, aby se v budoucnu konala dvě další postupová oblastní kola a tak se přehlídka zařadila po bok ostatních krajů, kde se tento systém ukázal jako funkční.

Divadelní blok otevřel host **z Jihlavy, soubor Dramatická ondatra** z tamní **ZUŠ**, který pracuje pod vedením Martina Koláře. Svoji inscenaci nazvali **(skoro) Krysař**. Inspirovali se německou legendou, kterou posunuli do obecné roviny mimo čas a prostor a doplnili aktualizovanými skeči. Ty rozvíjely motiv nenasytné a povrchní společnosti v několika rovinách. Soubor pracoval se stylizovaným herectvím a znakovostí, která nastolené poetice svědčila. Představení bylo naplněno invencí autora i představitelů, energií, ale i mnoha nedůslednostmi. Problémem byla především dramaturgie tvaru. Aktualizované skeče divadelně a motivačně „válcovaly“ základní téma, které zůstalo v pozadí a nebylo důsledně dořešené.

Představení **Berta a Mladá** divadelního souboru **Berty** (jde o **divadelní kroužek SVČ Lužánky**, kde účinkují děti z Waldorfské základní školy v Brně) vychází volně z pohádkového baladického příběhu T. Pěkného Havrane z kamene. Mladá čarodějnice, která neudělá zkoušku z čarodějnictví, se kvůli přátelství s lidmi vzdává svojí identity. V inscenaci ale roli hybatele nehrají přírodní síly, jak je tomu v původní předloze. Podobné nepřijetí, které prožívá Mladá ve světě lidí se svými vrstevnicemi, zažívá i čarodějnice Berta ve své komunitě. Představení tak jako hlavní téma řeší odlišnost

a nepřijetí ve svém společenství a hledání své individuální cesty. Je budováno čistými prostředky, potřeba je ještě posílit magii a imaginaci příběhu a lépe vystavět motiv ostrakizace Berty, zpřesnit některé situace a zmírnit patos v závěru inscenace. Jinak je posunutí tématu blízké současné generaci 14 – 15 ti letých dívek, které soustředěně a přirozeně budují své postavy. Soubor vede Monika Jelínková. V předposledním představení měli možnost diváci vidět soubor **MaléDivy ze soukromé ZUŠ z Blanska** v představení **Bílá košile**, ve kterém malé děti, většina ve věku 6 – 7 let, nedostaly příliš příležitosti uplatnit svoji hravost a přirozenost. V příběhu volně inspirovaném Čapkovou prózou O noční košilce působily poněkud estrádně. Představení s dětmi připravila Olga Šperková.

Čtvrté představení bylo z dílny divadelního kroužku **SVČ Lužánky. Soubor MYŠMAŠ** pod vedením Moniky Jelínkové a Kláry Sofie Čermákové uvedl **Létající babičku**, představení které je inspirováno knihou Štěpána Zavřela Létající dědeček. Inscenace vychází z osobních zkušeností dětí se svými prarodiči a přirozeně vypovídá o hodnotě a potřebě mezigeneračních vztahů. Inscenace používala nápaditě dětské kufříky jako úkryty pro unesené a zachráněné babičky a dědečky a byla ozvláštněna audionahrávkami účinkujících dětí, které vyprávějí konkrétní příhody svých prarodičů. Představení ale postrádalo přesnost ve výstavbě, temporytmus a stálo by za to si s tématem ještě tvořivěji pohrát.

Na závěr snad jen poznámka; komorní a útulné prostředí Labyrintu společně s bezchybnou organizací přispělo k příjemné atmosféře přehlídky.

Jiřina Lhotská

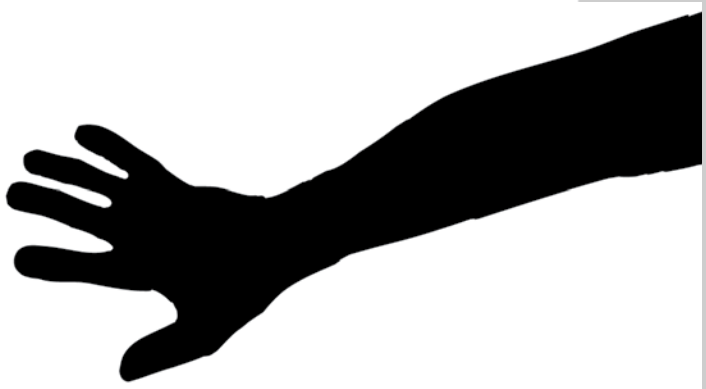

OLOMOUCKÝ KRAJ

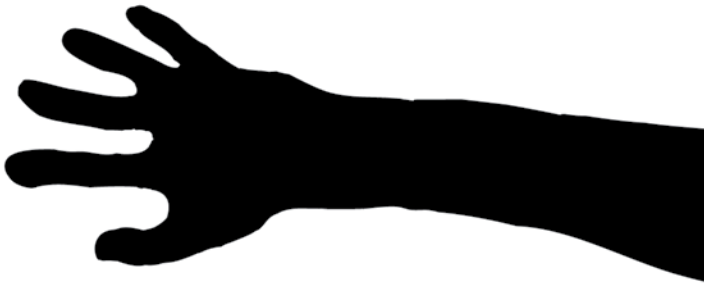

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

OLOMOUC, ZUŠ ŽEROTÍN, 5. 4. 2019

V pátek 5. dubna 2019 se do Základní umělecké školy „Žerotín“ v Olomouci sjelo přes 80 dětí z různých koutů Olomouckého kraje, aby zde „změřily své síly“ v krajském kole recitační přehlídky Dětská scéna 2019. Ještě před zahájením samotné přehlídky měli soutěžící ve všech čtyřech kategoriích možnost absolvovat recitátorskou dílnu s vybraným lektorem, jejímž cílem bylo společné seznámení, uvolnění se a hlasová rozcvička. V 10.00 hod se pak recitátoři rozptýlili po budově do sálů a sálků, kde je již očekávali lektoři i diváci z řad rodičů a doprovázejících pedagogů, a mohlo se začít…

V 1. kategorii se sešlo 22 recitátorů a 3 lektoři – Ivana Němečková, Alena Palarčíková a Jana Turčanová. Všichni posluchači byli potěšeni velmi dobrou interpretační úrovní. Ve výběru se objevila řada kvalitních textů od známých „klasiků“ – D. Fischerové, O. Hejné, S. Silversteina, D. Heviera, M. Černíka, P. Šruta, ale také texty méně známých autorů či řada textů od Jiřího Žáčka, často ty „oříkanější“ – ale přesto je děti sdělovaly s chutí a zaujetím. Prakticky všichni vystupující byli velice dobře technicky vybaveni – bylo je „vidět“, slyšet, bylo jim rozumět, byli osobití. Většina dětí zaujala schopností naplnit text představami, komunikovat s posluchači. Lektoři předali čtyřem dětem čestné uznání, ocenění s knížkou pak získali **Petra Kapustová** (text D. Fischerové), **Tadeáš Minář** (text E. Janikovszke), **Vít Navrátil** (text S. Silversteina), **Nikola Piňosová** (text J. Ptáčkové) a Tereza Šelmeciová (text D. Fischerové). V závěru přehlídky v 1. kategorii, která tímto krajským kolem skončila, byl dostatek prostoru věnovat se tomu, co se dětem podařilo, i tomu, na co si dát třeba příště větší pozor: posuzovat text ne podle kvalit autora, ale podle kvality konkrétního textu, zaměřit se na osobní vztahy ke sdělovanému… a samozřejmě byl i dostatek času věnovat se podrobnějšímu rozboru jednotlivých vystoupení.

V 2. kategorii, v níž „úřadovaly“ lektorky Magda Johnová, Klára Literová – Jedličková a Martina Kolářová, se na pódiu koncertního sálu „utkalo“ 21 recitátorů. Již od začátku přehlídky se projevila slabší úroveň v této kategorii: přibližně polovina účastníků si zvolila nevhodný text. Lektorský sbor v závěrečné besedě s recitátory a jejich doprovodem doporučil zaměřit se více na dramaturgii textu (vhodný výběr a úpravy), na práci s vypravěčem, vystavění postav, humor a přirozenost projevu. Pět recitátorů obdrželo za svůj výkon čestné uznání, jedna recitátorka ocenění (Anna Kofroňová – text A. Lindgrenové Pipi jede do školy) a 2 nejlepší účastnice pak ocenění **s postupem na celostátní přehlídku**: **Lea Juřenová** (text I. Wernische **Otravná pohádka pro otravná pacholátka**) a **Pavlína Kriegová** (text E. Papouškové **Kosprd a Telecí**). U oceněných recitátorů lektoři ohodnotili jejich technickou vybavenost (výslovnost, práci s pointou, s postavami a vypravěčem).

V 3. kategorii, která je dvoukolová, si přišlo „změřit své síly“ 21 recitátorů, do lektorského sboru zasedli Hana Šprynarová, Jana Jurkasová a Michal Bureš. V této kategorii se objevilo několik výrazných recitátorských osobností, které již vědí, co jim sedí, a přemýšlejí, o čem chtějí vyprávět… Prakticky všichni účastníci si vybrali vhodné texty, bohužel ale někteří z nich nenašli „klíč“ k interpretaci, nebylo zřejmé, proč si daný text vybrali a jaký je

jejich postoj, přístup, záměr… Řada recitátorů pak vystoupila s nezvládnutým nebo nedoučeným druhým textem (nabízí se otázka, zda je nutné, aby děti měly dva texty, když na národní přehlídce pak stejně vystupují jen s jedním). Díky druhému textu pak bývá přehlídka neúměrně dlouhá a recitátoři nám odjíždějí ještě před koncem… Jinak bylo vidět, že recitátoři jsou většinou dobře technicky vybaveni (pěkné řečové dovednosti) a jsou i dobře pedagogicky vedeni. Čestné uznání obdrželi tři recitátoři, oceněný byl **Daniel Palla**, druhým oceněným (i jako náhradník pro postup na národní přehlídku) byl **Jakub Jeremiáš Zelený** (texty R. Fulghuma a M. Paly), **na celostátní přehlídce pak budou 3. kategorii reprezentovat Martin Lužík** (texty R. Bertrama **Coolman a já** a F. Nepila **Fejeton z králíkárny**) a Štěpán Vacula (texty K. Poláčka **Bylo nás pět** a E. Papouškové K**osprd a Telecí**). Lektoři u nich ocenili především přirozené vyprávění, hezké vypointování, ztotožnění se s hrdinou a kontakt s publikem.

4. kategorie měla přihlášených 21 recitátorů (jeden pro nemoc nedojel), jejich výkony posuzovali lektoři Jakub Hulák, Tomáš Mohapl Doležal a Zuzana Nováková. Již během recitátorské dílny vznikla v kolektivu účastníků přátelská atmosféra (děti si vzájemně přály úspěch), která pak přetrvávala i během samotného recitátorského „klání“. Lektoři i diváci měli co do činění se zkušenými recitátory, za což patří i velký dík pedagogům, kteří žáky připravovali. V repertoáru této dvoukolové kategorie převládaly spíše prozaické texty, básní bylo výrazně méně a bohužel ne vždy byly dobře zvládnuté (J. W. Goethe, J. Skácel aj.) Recitátoři byli většinou dobře technicky vybaveni, projevili osobitý přístup k textu, dokázali zaujmout, vypointovat, pobavit… Ocenění bez postupu (ale s knižní odměnou) získali **Petra Holubová** (texty D. Charmse a I. Svobodové) a **Tereza Juřenová** (texty I. Őrkényho a J. Suchého), k **postupu na celostátní přehlídku** pak lektoři vybrali **Anetu Kapustovou** (texty R. Fulghuma **Když je nádobí umyté** a E. Milatové Čas pro človíčka) a **Mikuláše Svěntého** (texty I. Děněžkinové **Smrt a chat** a J. Boyne **Chlapec v pruhovaném pyžamu**).

Všem recitátorům děkujeme za účast, jejich pedagogům za přípravu, oceněným blahopřejeme a postupujícím na národní přehlídku přejeme hodně štěstí!

Z hodnocení jednotlivých kategorií zpracovala Zuzana Nováková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

PODĚS OLOMOUC, 6. A 7. 4. 2019

Poděs, který jsem měla možnost navštívit 6. a 7. dubna letošního roku jako členka lektorského sboru (spolu s Ivanou Němečkovou, pedagožkou místní ZUŠ, velmi znalou dění v oboru dětského divadla a recitace, a s Jakubem Hulákem), není nic děsivého ani hororového. Jedná se o velice milou, všudypřítomnou pohodou se vyznačující dvoudenní regionální přehlídku dětského divadla olomouckého kraje s postupem do celostátního kola Dětské scény. Odehrává se ve starých kasárnách, ty však připomínají jen červené cihly na fasádě budovy, nyní hezké architektonicky i lidsky. Nejděsivější na Poděsu je jen sprejová čmáranice nějakého syčáka, který si dovolil takto znectít tento jinak všemi uctívaný stánek olomoucké ZUŠ Žerotín Olomouc. Škola ale není pořadatelem Poděsu, veškerá tíž příprav a realizace spočívá na bedrech dramacentra Sdružení D Olomouc. Stejně jako loni, kdy jsem tuto přehlídku navštívila poprvé, jsem obdivovala, jakou úžasnou pečlivostí, vstřícností, velkorysým finančním zajištěním (dárky pro soubory, stravování, ubytování) a odborným pochopením vůči všem účastníkům se Poděs vyznačuje. A každý poděsově zainteresovaný, kterého jsem před 6. dubnem potkala, mne ubezpečoval, jak se těší a nemůže dočkat: skutečně je to velmi oblíbená přehlídka.

Letos ale měli všichni, kdož kolem přehlídky běhali, trochu smutné oči, neboť dorazilo jen osm souborů, což je údajně nejméně ze všech sedmi ročníků. Dovolím si však slůvko „jen“ vložit do uvozovek, neboť na mě působil program bohatě, a i nemalý sál se mi zdál rozradostněnými dětmi i dospělými naplněný dostatečně. Pravdou však je, že i po odborné stránce se zdála být přehlídka maličko šedivou. Sice se neobjevily inscenace, které v oboru dětského divadla neradi vídáme (např. nevkusné napodobeniny dospělého činoherního divadla se vším všudy, kopie televizních zábavek apod.), ale na druhou stranu lektorský tým spolu s publikem žádné z představení nenadchlo do té míry, že by je s čistým svědomím nominoval na národní přehlídku. Přesto i po odborném nahlížení považuji letošní ročník za úspěšný, neboť představení se odehrávala před citlivým a vstřícným publikem, besedy s vedoucími souborů probíhaly smysluplně, věcně, konkrétně, se vzdělávacím aspektem a zejména s pochopením. Nahlíženo z obou pohledů - z mého lektorského a myslím, že i očima vedoucích souborů (alespoň soudě podle jejich reakcí). Rozborové sondy do procesů tvorby jednotlivých inscenací ukázaly, že všechny zúčastněné vedoucí, s ohledem na rozdílné podmínky a přístupy, pracují s dětmi citlivě a pokud se v inscenační tvorbě dopustily některých nepřesností a nedotažeností, stalo se tak pro nedostatek zkušeností a z neznalosti. Přičemž většina se jich v oboru vzdělává, či vzdělávat míní a nebojí se jít do konfrontace s jinými soubory, ostatně, i proto se na Poděsu ocitly. Proteplené poděsové atmosféře jistě napomohly i dětské dílny her a improvizací (vedli je pracovníci Sdružení D), zejména děti Poděs milují a těší se na něho.

Každý soubor jsme odměnili, přičemž jsme poctivě hledali, jak ocenění specifikovat a pojmenovat, což se mi nyní hodí při následujícímu nastínění mozaiky představení, neboť naznačují, co bylo na inscenací nejlepší, nejsdělnější a co nejvíce fungovalo (představení uvádím tak, jak se hrála za sebou).

Libavské komety ZŠ Libavá – Jak se máš…

(Monika Nová a kolektiv)

Autorský příběh dvou dívek, kamarádek, které se ocitnou v psychiatrické léčebně, kde je víceméně neléčí strojoví lékaři. Příjemná minimalistická scéna, maximální soustředění starších dětí, které vzbuzuje v divácích jisté napětí. Příběh však působí nevystavěně, jednání postav postrádá motivaci, vztahy jsou jen naznačené. Inscenaci by prospěl nadhled, takto se občas ocitá na hranici sentimentu. Ale děti se účinně brání proti padnutí do banality svou upřímností a pravdivostí, zřejmě vědí, o čem hrají a příběhu věří. Jen by zřejmě potřebovaly, aby jim vedoucí – režisérka pomohla v inscenační nabídce (obrazy v prostoru, mizanscény apod.), aby svůj příběh a téma lépe sdělily publiku.

Ocenění za soustředěný projev dětí na jevišti

Ráčci Roveňáčci ZŠ Rovensko, Jonáš spěchá domů

(vedoucí Pavla Schönová, předloha Marka Míková, Martina Kolářová)

Vedoucí svému velkému souboru malých dětí, se kterým pracuje krátkou dobu, nabídla scénář inscenace, uvedené před časem na národní DS (pokud si vzpomínám, velmi sympaticky). Scénář, který ve Svitavách dobře fungoval, však dosti upravila. Hrálo se s plyšáky a dalšími hračkami, které si do dramaťáku přinesly samy děti. Děti, schované většinou za paravánem, vodění loutek příliš nezvládaly, hračky neoživovaly, většinou pouze držely v ruce. Řada výjimek však naznačovala, že nastolená cesta by mohla být tou správnou. Například velmi přirozeně, vystavěně a loutkově přímo skvostně vyšla scéna s Mouchami, přičemž při debatě o představení jsme se dozvěděli, že právě tu si soubor vytvořil sám, mimo výchozí scénář…

Ocenění za loutkářské provedení scény „Mouchy“

ZUŠ Šternberk, Přátelství na věčnost

(předloha František Tichý, upravila Jana Jurkasová a kol.)

Jednalo se o velmi náročné a složité východisko - František Tichý: Transport za věčnost (ocenění „ Magnesia Litera za knihu pro děti a mládež“ v roce 2018). Inscenace se vrací k období Protektorátu Čech a Moravy v letech 1940–1943, přibližuje sílu nerozlučného dívčího (v knížce klučícího) přátelství, které se rozvíjí bez ohledu na zákazy a omezování, na bariéry a zdi terezínského ghetta, na hranice života a smrti. Knížka dosahuje účinnosti prostupováním literární fikce s autentickými dokumentárními materiály a přibližuje dobu z pohledu dvanáctiletého kluka, jenž zraje ovlivněn jak rodinou

a statečnými postoji svého otce, tak kamarádstvím s Petrem Ginzem a dalšími chlapci soustředěnými kolem terezínského časopisu Vedem, a touto cestou se snažila jít i dramatizátorka a režisérka Jana Jurkasová. Příběh, v němž nechybí silný morální a etický aspekt, se souboru plus-minus předat podařilo, avšak starší děti, převážně dívky, působily na jevišti ne zcela přirozeně a uvěřitelně. Zejména ve scénách, ve kterých vstupovaly do postav dospělých. Jakoby souboru velmi schopných, kultivovaných a pro jeviště vybavených dětí nebylo dostatečně nabídnuto dostatek motivací, mizanscén, pojmenování situací a vztahů. Snad proto situace a jednotlivé části postrádaly pointy a celé představení pak vyústění v tematické sdělení. Ale přes to všechno lze ocenit úctyhodnou práci jak dramatizátorskou, tak i pedagogickou.

Ocenění za práci s předlohou.

My jsme všechno, jenom ne kuře na paprice, soubor ZUŠ Mohelnice, Děti s cedulkou

(Předloha Eduard Pergner, Zdeněk Karel Slabý , vedoucí Martina Kolářová)

Dovolím si zde ocitovat zdůvodnění doporučení mého poděsového lektorského kolegy Jakuba Huláka, se kterým se zcela ztotožňuji: „Inscenace vychází z příběhů vybraných ze stejnojmenné knihy Eduarda Pergnera a Z. K. Slabého, která vyšla v r. 1982 a přinesla literární zpracování autentických osudů lidických dětí, které byly po vypálení a vyvraždění vesnice převezeny na převýchovu do Německa. Inscenace se záměrně vyhýbá psychologickému prožívání. Život před tragédií a následná ztráta domova jsou vyjádřeny výstižnou výtvarnou metaforou (dokreslování rodného domku na pásu papíru, jeho následná destrukce, deformace dětských papírových čepiček na identifikační cedulky, posléze cenovky...). Střední část inscenace, pojednávající život dívky Emilie v německé rodině je rozehrávána živě, zatím je ale nedodělaná a trpí absencí čitelných vztahů mezi postavami - především není jasné, jestli mezi hlavní hrdinkou a jejími německými pěstouny vznikl nějaký vztah. Další slabinou je zbytečná zatěžkanost začátku, kdy děti svým projevem zbytečně předznamenávají tragický duch příběhu. Nadbytečný patos také přinášejí sborově pronášená slova „žalujeme!“. Vedoucí souboru si je ale všech těchto nedostatků dobře vědoma a většinu z nich je jistě schopna odstranit. Nezpochybnitelnou kvalitou inscenace je soustředěný a přesvědčivý projev dětí.“

Ocenění s doporučením na celostátní DS

Dramaťák ZUŠ Zábřeh, Mořský racek

(předloha Daisy Mrázková, vedoucí Ivana Markytánová)

Jednalo se o volnou dramatizaci, a jak uvádí vedoucí Ivana Markytánová v hlavičce scénáře, „koncipovanou pro skupinu proměnlivého počtu dětí ve věku od 5 do 10 let“. A skutečně – dětem bylo na jevišti velmi dobře, hravě a uvolněně, představení potom působilo mile, přirozeně a lyricky. Svou lyričností, abstraktností a obrazností je lze zařadit k zdařilým inscenacím dětských divadel poezie. Jen použité nonverbální prostředky by neměly mást, ale umocňovat, jak poetičnost, tak dopad příběhu, který se poněkud vytrácel, i když děti ho jistě znaly a věřily mu. Ale vcelku se jednalo o vynikající, vědomou a cílevědomou, dramaťáckou práci.

Ocenění za hravou souhru dětí na jevišti

DS KIX při ZŠ a DDM Krasohled Zábřeh, Vánoční sen

(předloha Ch. Dickens, Vánoční koleda, scénář Jiří Teper, další zpracování Magdaléna Schwarzová a soubor)

Jak již udělené ocenění napovídá, inscenace Vánoční sen na sebe upozornila snad největším počtem divadelních prostředků – scénickou hudbou, náročnou a propracovanou scénou, funkčním využitím stínohry, kostýmy (někdy s nadbytečným líčením), obrazy a vystavěnými situacemi, uceleným tvarem. Režisérka pracovala se zřejmou inscenační znalostí a zkušeností (ty nabyla, jak později při besedě řekla, v místním ochotnickém souboru). Realizace představení byla jistě pro soubor velmi náročná, ale děti na jevišti vystupovaly s jistotou, bez zmatků a stresů. Přičemž věkové složení souborů lze označit přinejmenším za různorodé – od prvňáčků až po téměř dospěláky. Posledně jmenovaní, chlapci, ztvárnili hlavní postavy – lakotného (později napraveného, tudíž dobráka a štědrého dárce) obchodníka Sroogeho a Jakuba Marleye, obchodníkova bývalého společníka, nyní ducha. Ostatní, mladší až nejmladší členové souboru, však nebyli nikterak odstrčeni, každý si jeviště užil dosyta. Někdy až příliš – když se snažily hrát a hrát, až došlo k přehrávání, až pitvoření (Srooge, a zejména Hrobník). To místy kazilo dojem z jinak velmi sympaticky sugestivního divadla, které se vyznačovalo jinak střídmými hororovými prvky a snovou atmosférou.

Ocenění za práci s inscenačními prostředky

Kolektiv žáků ZUŠ Uničov, Pirátský soud

(vedoucí Lenka Szokalová)

Začít se nějak musí, práce vedoucího dětského dramatického souboru je náročná, vzdělání pouze nestačí, zkušenosti se získávají dlouho a někdy poměrně náročnou cestou. To mi běželo hlavou po zhlédnutí tohoto představení starších dětí, které bylo spíše předváděčkou různých cvičení, více, či méně, zdařilých, zastřešených náznakem pirátského pseudopříběhu. Účast v přehlídkách děti často velmi motivuje do další činnosti, proto lze pochopit a ocenit začínající vedoucí, která se rozhodla vystoupit na Poděsu, ačkoliv věděla, že se souborem, který převzala nedávno, a se kterým se teprve hledá, nemá šanci získat nějaká ocenění, o postupu nemluvě. Ale děti si přehlídky užily, ledacos viděly a slyšely, vedoucí je ochotná naslouchat a hledat dál cestu ke svému dětskému divadlu.

Poděkování za účast

V sobotu večer měli možnost účastníci přehlídky navštívit inspirativní klaunské představení Michala Chovance a Ondřeje Klíče Cvičenci za čárou. Inscenace vychází z Re-kabaretu Divadla Bolka Polívky a plně své poslání - pobavit, odlehčit a inspirovat - naplnila.

Díky za Krajské kolo dětské divadelní přehlídky Poděs 2019. Za inspirující víkend plný dětského divadla a skutečně přátelských setkání. Těšme se na další ročník.

Ema Zámečníková

foto: Vladimír Janek

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

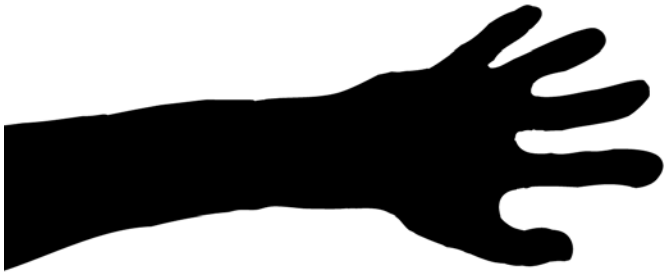

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

OSTRAVA, SVČ KORUNKA, 26. 4. 2019

Tak jako již mnoho let tradiční Krajské kolo dětské recitace ve všech pěti kategoriích proběhlo v pátek 26. 4. 2019 v prostorách Korunky, Ostrava – Mariánské Hory. Hlavním pořadatelem a organizátorem byla, zase tradičně, Helena Skálová za pomocí další kolegyň z Korunky. Do lektorského sboru byli zařazeni: Hana Cisovská, PdF Ostrava, Eva Dusová, učitelka LDO ZUŠ, Josef Bičiště, herec Těšínského divadla a učitel ZUŠ, Zdeněk Pavlíček, herec, učitel, Saša Rychecký, lektor DV, učitel LDO ZUŠ.

Celá přehlídka měla vysokou úroveň. Jak po stránce organizace (tradičně), ale i vystoupení VŠECH přednášejících. Nikdo nebyl horší, než dobrý, mnozí byli výborní, vybraní byli vynikající. Vstřícná atmosféra. Veškeré technické zabezpečení, to všechno umocnilo slavnostní pocit, který si snad všichni zúčastnění odnášejí domů, ať už vystupující, či jejich rodiče, učitelky – prostě dospělí. Vzhledem k souběhu akcí byli přednášející i diváci přesunuti do menšího sálu, což se ale paradoxně osvědčilo – lepší akustika, bližší kontakt… Plný sál na všechny kategorie svědčí o velikém zájmu o recitaci.

Nultá kategorie překvapila svou vyrovnaností a kvalitou. Ocenili jsme především velmi citlivý a věku dětí přiměřený výběr. Problémy byly především v mluvní češtině, ale to u malých dětí je pochopitelné. Z osmi vystupujících vystoupili jasně do popředí **Izabel Bečáková** – O strašném drakovi Jaroslava Kerlese, **Dorka Zámostná** – Déšť Jiřího Ortena a **Viktor Glabazňa** – Popletená kačena Jana Brzechwy. Zvlášť Dorka se svým Ortenem překvapila příjemně.

V první kategorii vystoupilo 12 postoupivších z předešlých kol a jeden náhradník. Zase jsme ocenili vysokou úroveň, skvělou práci s dětmi, jazyk a vědomí toho, o čem přednášejí. Nakonec byli oceněni: **Agnieszka Burešová** – Cirkus Daniely Fischerové za přirozený projev, naprosto uvolněný, i skvělý výběr textu a jeho sdělení. P**etr Boček** – Velké Boříkovy lapálie překvapil přirozeným vyprávěním příběhu. **Dorotka Stanková** – **Schovávaná** A. A. Milneho má zaděláno na mnohé úspěchy v dalších letech. Jen těžko by ji někdo nevybral k ocenění…!

Ve druhé kategorii už jde o postup – a paradoxně tady byla úroveň rozpačitá – relativně, to v porovnání s mladšími. Je to o věku, kdy se děti hledají… Nakonec jsme ocenili jen jednoho recitátora a **na postup nebyl doporučen nikdo**…

Ocenění poroty za talentovaný přednes dostal **Jakub Hrbáč** – Jak jsem jel pro vši Vojtěcha Steklače. Za pozornost by stála i Thúi Hoai Trih se Stevesonovým textem Cizí kraje, chtěla sdělovat příběh, ale byla tichounká a velmi nesmělá.

Po polední pauze přišla třetí kategorie. Radost byla sledovat vystupující, protože většina z nich už ví co, proč a někdy i jak chtějí sdělit! Občas byly problémy s technikou řeči, ale pokud uměli sdělit, pak to byly jen drobné kazy. Je nutno vzdát obdiv všem těm, kteří je připracovali, kteří s dětmi pracují. Všichni víme, kolik práce za tím vším je!

Vystoupilo zase dvanáct uchazečů o postup. Nechali jsme – mimo soutěž - vystoupit i přišedší náhradnici, aby si užila atmosféry a aby měla radost. A nezklamala. Je to jen o čase a v tomto svátku recitace nemůžeme jinak…!

Nakonec jsme k postupu n**a celostátní přehlídku nominovali Emu Chramostovou – Dítě** F. X. Šaldy, a **Píseň o myši a jedu** Jiřího Suchého. Šaldův obtížný text byl přesně pro ni, byla přirozená, uvolněná, sdělující, držela nás v napětí až do konce, který ještě uměla akcentovat. Suchého text písně říkala s nadhledem, přesným fázováním, zaujetím. Zasloužil si jednoznačně postup i **Matyáš Matúš – Malý princ** A. Exupéryho. Velmi dobře si dokázal poradit s tím složitým a mnohovrstevnatým textem, nepotřeboval k tomu žádné vnější znaky, bylo to s prožitkem a vědomím… Potěšil i přednesem **České moře** Jiřího Žáčka.

Lucii Žídkovou – Malý princ A. Exupéryho – jsme nominovali jako náhradnici k postupu na s doporučením, aby se celé přehlídky zúčastnila. Její přednes byl velmi citlivý, bez přehánění a patosu dokázala sdělit i další významové roviny. Cenu poroty pak dostaly: **Nikoleta Kusáková** – Petruška Daisy Mrázkové a „En“ Daniila Charmse, a **Eliška Čimburová** s textem Miroslava Horníčka (ta jako náhradnice nemohla postoupit, ale byla uvolněná, přesvědčivá, dokázala pobavit a přesně vystihnout autorovu poetiku).

Od čtvrté kategorie očekáváme především sdělení tématu, ztotožnění se s tím, co přednášejí. Techniku řeči, přesvědčivost, uvolněnost a pravdivost, jsou to přece jen už skoro dospělí lidé… Zároveň ale je to věk hledání vlastní identity. Ne, že bychom se toho všeho nedočkali. Rozhodně nebyl jediný výkon pod úroveň…! Opět jsme viděli dvanáct skvělých vystoupení a jen s obtížemi jsme vybírali oceněné.

Nakonec ocenění poroty za skvělý interpretační výkon, s doporučením postupu na celostátní přehlídku jako náhradník získal **Samuel Chlopčík** – První rande Rudolfa Křesťana. Přednášející je velice vyspělý mentálně a umí si s textem pohrát, umí ho zahrát. Ve druhém textu pak předvedl hodně dobře Píše se, píše písemka Pavla Cmírala. **Přímý postup** získal **Antonín Drábek** za excelentní přednes Žvahlava Lewise Carolla. Zajímavý byl i ve svém druhém textu J**ak jsme vyhrabali partyzána** Ireny Douskové z knihy Hrdý Budžes.

Jednoznačně postupující - a pravděpodobně nejlepší z celé přehlídky - byla **Andrea Marko** – hluboký a přitom krásný text **Klan koní** Live Bonnevievové (umí prohloubit vědomí každé věty, každého slova toho očišťujícího sdělení). V textu **Dvě tvrdohlavé kozy** Oldřicha Syrovátky nás přesvědčila o své nominaci. Stačí maličko – a obě věci budou skutečně pravdivým sdělením. A umí i nadhled, zkratku, znak. Krásný talent do budoucna…

Závěrem se chce říci: Byl to opravdu svátek! Potěšení a pohlazení po duši! Moc děkujeme všichni za možnost si to zažít – a užít! Krásný jara začátek…

Saša Rychecký

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

OSTRAVSKÁ LOKÁLKA, DIVADLO LOUTEK OSTRAVA, 14. – 15. 4. 2018

Ostravská lokálka 2019

Už potřetí se krajská přehlídka dětského divadla Moravskoslezského kraje konala v Divadle loutek Ostrava, tentokrát ve dnech 12.–13. dubna. A to, co se ke mně v minulých letech dostalo z doslechu, jsem tentokrát měl možnost vidět na vlastní oči: vynikající organizace, laskavá až rodinná atmosféra, bohatě naplněný program a skvělé a atraktivní zázemí, které divadelní budova přehlídce poskytuje. Navíc je patrné, že díky proměně přehlídky postupně roste zájem souborů a čím dál víc jich zůstává i přes noc. To všechno je zásluhou Hany a Tomáše Volkmerových a týmu jejich Theatra Ludem. A samozřejmě díky vstřícnosti vedení DLO Ostrava.

Pokud jde o divadelní inscenace, průvodním znakem letošní přehlídky byla silná a závažná témata. Přes řadu kvalit ale jejich úspěšnému zpracování zatím bránila nedostatečná vybavenost dětí, nedostatky ve stavbě situací a další problémy.

Divoši ze ZUŠ Bedřicha Smetany v Karviné (ved. Lucie

Semančíková) se představili ve scénické montáži nazvané **Až vyrostu**. Soubor se při práci na inscenaci odrazil od textů Emanuela Frynty, ty pak doplnil nejrůznějšími dialogy, jednoduše rozehranými situacemi ze života či úvahami o budoucnosti. Z komplikované struktury výrazněji vyčnělo téma nechuti dětí respektovat představy dospělých. Pásmo ale ve výsledku působilo poněkud přehlceně a překombinovaně a pohyb dětí na jevišti vnímal nezasvěcený divák spíš jako nepřehledné hemžení.

Děcouři ze ZUŠ Třinec (ved. Klára Kvasničková) se v představení **Dáte si?** věnovali tématu lidské nenasytnosti. Sympatický byl přirozený a zaujatý projev dětí, stejně jako jejich hra se žánrem grotesky. Srozumitelnosti ale bránila řada nepříliš čitelných či nejasných situací a znaků.

Papíráci ze ZUŠ Třinec (ved. Pavla Masaříková) se v pozoruhodné inscenaci **Jonatáne?** pokusili pojednat pro děti poměrně náročné téma pocitu neviditelnosti (na základě knihy Michelle Cuevasové Zpověď Jonatána Papírníka). I zde byl ale problém v jisté nepřehlednosti – v divadelním vyjádření často nebylo čitelné, kdy se jedná o skutečnou neviditelnost (imaginární kamarád) nebo o znázornění pocitu, že „nikoho nezajímám". Děti také zatím ne vždy zvládaly přesvědčivě jednat v situaci, často spíš jen mechanicky plnily úkoly.

V inscenaci **Naděje** zpracoval soubor **BezeSM** ze ZUŠ Leoše Janáčka, Frýdlant nad Ostravicí (ved. Jitka Kvasničková), příběhy dětí z terezínského ghetta (tato tematika byla letos na přehlídkách dětského divadla obecně velmi frekventovaná). Základ inscenace tvoří deníkové záznamy (soubor vycházel z knih Michaela Gruenbauma a Todda Hasaka-Lowyho Někde ještě svítí slunce a Hannelore Brenner-Wonschickové Děvčata z pokoje 28). Soubor nevypráví příběhy terezínských dětí prostřednictvím dramatických situací, jde spíš o ilustrovanou faktografii. Děti zatím bohužel nejsou dost technicky vybavené, aby ambiciózní tvar naplnily, navíc se nedokážou svým výkonem vyrovnat monumentálně znějící živé hudbě v podání žáků hudebního oboru ZUŠ. Velkou hodnotou inscenace je scénografický koncept založený na postupném zmenšování životního prostoru dětí. Sympatické je i to, že inscenace neidealizuje vztahy mezi dětmi v ghettu, ale zachycuje i jejich vzájemné konflikty.

I na ostravské přehlídce byla samozřejmě k vidění i představení založená na hravosti či humoru:

Malíšci ze ZUŠ V. Petrželky z Ostravy-Hrabůvky (ved. Irena Schubertová) zahráli představení **Sněhurka a šest trpaslíků** – postavený na oblíbeném textu Milady Mašatové. Řada situací, původně psaných pro loutky, ale v „činoherním" provedení působila nešikovně. Situace byly navíc zatíženy zbytečnou popisností, nepřirozenou gestikulací, lacinými aktualizacemi a nefunkčními výtvarnými prostředky. Děti ale byly plné sympaticky nespoutané energie.

Divadelně, navíc v zásadě „činoherně" zpracovat příběhy dvou medvědů ze známých animovaných filmů Břetislava Pojara je opravdu výzva. Soubor **ZDIVIDLA** ze ZUŠ E. Runda ze Slezské Ostravy (ved. Tereza Krejčová a Klára Horáková za pedagogického dohledu Saši Rycheckého) se o to pokusil v inscenaci **Pojďte, paní, budeme si hrát**. Oběma dívkám ze souboru nechyběl esprit a energie a jejich svérázné klauniádě nechyběly hezké nápady, výsledek ale přesto působil trochu rozpačitě – poetika založená na neustálých proměnách, a hlavně bytostně postavená na zázraku animace, v divadelním převodu působila často popisně a toporně.

Jako pozoruhodný úkaz zapůsobil soubor **Bum Trach** ze ZŠ s polským jazykem vyučovacím z Českého Těšína (ved. Marie Szymaniková) se svým představením **O biednym wilku i przebiegłym Niebeskim Kapturku** (O nebohém vlkovi a vychytralé Modré Karkulce). S velkou nadsázkou a humorem hrají děti drobnou dětskou hříčku o Karkulce, která přelstí vlka a nenechá se od něj sežrat. Součástí nadsázky jsou i naivní malované kulisy, papírová ouška apod. I když jde o žertovnou hříčku, představení je ukázkou skvělé jevištní souhry, vzájemné komunikace a dramatického jednání. Inscenace byla doporučena do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna.

Soubor **Štěkátko** ze SVČ Opava (ved. Daniel Kollmann) přivezl inscenaci **Třikrát zpátky do pohádky**. Pro rozehrání tří známých pohádek zvolil vedoucí spolu s dětmi kuchyňské náčiní, Otesánek se hraje s plechovými hrnky, hrnci a kastroly jako oživlými předměty, Červená Karkulka s chňapkami-maňasy, pohádka O veliké řepě s vařečkovými javajkami. Scénu tvoří třístupňový paravan, na každém se odehraje jedna pohádka podle typu loutek. Zpracování pohádek je jednoduché a čisté, většinou se daří dobře loutkářsky vyřešit klíčové situace, snad jen některé momenty by stálo za to ještě nápaditěji rozehrát. I tato inscenace, podle mého soudu možná zatím nejlepší z těch, které Daniel Kollmann se svými soubory vytvořil, byla doporučena do širšího výběru na Dětskou scénu.

K přímému postupu byla ovšem doporučena jedna z inscenací, které se zabývaly závažnějšími tématy. Soubor **Jitřenka** ze SVČ Opava (ved. Petra Bublíková) se v **Příběhu jednoho trička** zabývá tématy vykořisťování a zneužívání dětí jako levné pracovní síly či konzumního přístupu k životu. Představení zaujalo rytmickou stylizací, zaujatým a přesným projevem dětí, čistou stylizaci jen občas naruší nepřesná práce s imaginární rekvizitou. Patos v závěru posouvá inscenaci až do „aktivistické" polohy, v dětském divadle nevídané.

Jakub Hulák

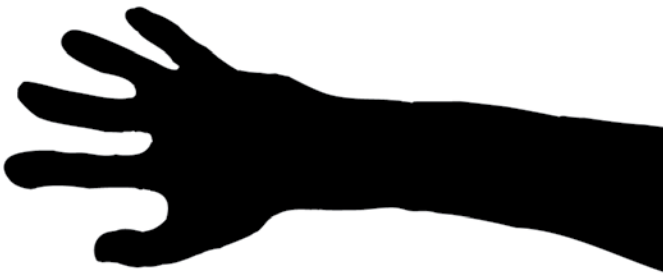

ZLÍNSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉ RECITACE

REDUTA, UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 16. 4. 2019

Nádech noblesy a elegance v barokním rouchu šitý na míru dětskému přednesu všech kategorií přinesly letošní přehlídce dětské sólového přednesu Zlínského kraje prostory a zázemí uherskohradišťské Reduty. Vedle sebe pracovaly dvě poroty. První a druhou kategorii hodnotili O. Strašáková, V. Trávníčková, P. Chramosta. Třetí a čtvrtá kategorie se představila v krásně upravených podkrovních prostorách a posuzovali ji Tomáš Mohapl Doležal (Brno), Lenka Sasínová (Uherské Hradiště) a Lucie Semančíková (Karviná, Bohumín).¨

V 1. kategorii soutěžilo 11 dětí, zazněly povětšinou kvalitní texty od výhradně českých autorů (D. Mrázková, P. Šrut, A. Mikulka, O. Sekora, M. Drijverová, M. Kubátová ad.). Próza a poezie byly zastoupeny stejnoměrně. K práci dětí s textem se porota vyjádřila pochvalně, ocenila radost ze sdělení, sdělování emocí, čitelnost představ. Přednesové stereotypy se objevily zřídka, častějším problémem bylo frázování textu a stavba přednesu jako celku. Porota ocenila čtyři přednašeče – **Rozálii Švehlíkovou, Anežku Hanákovou, Amálii Kamlarovou a Marianu Vrbovou.**

Ve 2. kategorii soutěžilo 10 dětí. Opět zazněly kvalitní, většinou prozaické texty nejen od českých autorů.(F. Nepil, A. Mikulka, M. Macourek, I. Vyskočil, Z. Malinský, T. Horváthová, J. Tuwim, A. Lindgrenová ad.) Až na jeden byly texty přiměřené věku recitátora. U některých textů porota debatovala nad délkou. Občas se.vyskytly přednesové stereotypy, ale méně než v 1. kategorii. Zdatnější interpreti pracovali s pauzou, dynamikou, stavbou sdělení. Některé děti bojovaly s vysokým tempem, které pak ovlivnilo kvalitu artikulace. Opět se vyskytlo chybné frázování textu. Někdy chyběla charakteristika postav, jejich vnitřní rovina a sdělení postojů vypravěčem. V porotě jsme se názorově shodli a společně vybrali 4 děti k ocenění. **Na celostátní Dětskou scénu** do Svitav postoupil David Josef Koller s textem J. Tuwima Pan **Tralalínský** a **Eliška Příleská** s textem A. Mikulky **O měsíci a velblouďátku.** Další ocenění bez postupu si odvezli M**artin Talaš a Adéla Suchánková**.

Ve výběru textů recitátorů 3**. kategorie** (7 děvčat a 3 chlapci) byla poezie i próza zastoupena rovnoměrně. Známé poetické texty Jana Skácela (hned několik Uspávanek, Modlitba), Jiřího Žáčka (O obrech aj.) a Jacquese Prevérta (Jak namalovat portrét ptáka) však ani svou interpretací nezaujaly natolik, jako některé velmi dobře vybrané a překvapivě interpretované, méně známé texty prozaické. Jmenujme například úryvky z knih Morrise Gleitzmana: Když nebo z knihy Povídání pro děti od Petra Bichsela: Zachar nechává pozdravovat. Za osobitý a kultivovaný výkon spojený s velmi dobrou interpretací si **nominaci na celostátní přehlídku** zasloužila **Tereza Hubáčková** s textem Petra Nikla: **Pohádka o abecedním pořádku** (druhý text J. Prévert: **Jak namalovat portrét ptáka**) Další postupující se v této kategorii porotě vybíral velmi těžce, do Svitav se vypraví také **Veronika Machálková** (I. M. Jirous: **Velikonoční pohádka o kohoutech, bouřce a duze**; M. Míková**, Žvejkačky** – montáž). Dále byl **oceněn také Jan Klabačka.**

Ve 4. kategorii (také 7 děvčat a 3 chlapci) se pouze ve dvou případech objevuje ve výběru poezie (Ch. Morgenstern: Bim, Bam, Bum; J. Dědeček: Za trochu lásky). U převažujících prozaických textů je v předvedených výkonech vidět snaha o přesvědčivou výpověď (P. Šabach: Občanský průkaz, I. Březinová: Řvi potichu brácho, J. Suchý: Z deníku praktické dívky Zuzany). Ne vždy, se to však interpretům podařilo. **Kryštof Švehlík** si s tímto v obou textech (P. Šabach: **Opilé banány**, Z povídek olomouckých) dokázal dobře poradit. A navíc v tom druhém zvládl uchopit libozvučně i archaický text z pera středověkého anonyma. T**omáš Kreisl** (I. Březinová, Řvi potichu, brácho; P. Nikl, **Co píšou jeleni?)** zaujal zejména Niklovým textem, který dobře vystavěl i vygradoval a dokázal si hrát se slovy i s celými obrazy). Oba dva jsou dobrými reprezentanty této kategorie **na celostátní přehlídku**. Dále byli oceněni Jan Karola a Patricie Guričová.

Za lektory 1. a 2. kategorie Víťa Trávníčková a za 3. a 4. kategorii Tomáš Mohapl Doležal

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA

KULTURNÍ DŮM VÉSKY UHERSKÉ HRADIŠTĚ, 4. – 5. 4. 2019

ROZMANITOST VE VÉSKÁCH VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Krajská přehlídka dětského divadla pro Zlínský kraj se již tradičně konala v kulturním zařízení ve Véskách (vesnice mezi Uherským Hradištěm a Kunovicemi) a pořadatelství se opět chopil DDM Šikula z Uh. Hradiště, jmenovitě Martina Dorrová. Účastnily se jí soubory z Uherského Brodu, Kunovic, Vsetína, Zlína, Rožnova pod Radhoštěm a Kroměříže. Tříčlenná porota (ve složení Tomáš Doležal, Hana Volkmerová a Luděk Richter) se mohla těšit ze žánrové i divadelně druhové rozmanitosti. Na přehlídce se objevily inscenace obsáhlých literárních děl a románů (např. Dobrodružství Toma Sawyera či Pollyanna), textů českých klasiků pro děti a mládež (např. O Vánocích, které nechtěly být), známých i umělých pohádek a bajek (např. Dřevěný zámeček, Princ(?)!), básní (např. Kostkovaný ideály) a autorské inscenace (např. Handicap). Viděli jsme činohru, loutkové divadlo, kolektivní recitaci i operetu. Hrálo se od rána až do večerních hodin.

Soubor Divadlo Brod a spolek ZUŠ Uherský Brod ve vzájemné spolupráci přehlídku otevřeli regulérní divadelní snahou o výpravnou inscenaci, ve které dětské postavy ztvárnili dětští herci a dospělé postavy dospělí. Dramatizace knihy **Dobrodružství Toma Sawyera** od Marka Twaina se chopil vedoucí obou souborů a zároveň režisér inscenace Roman Švehlík. Soubor pracoval se scénografií (praktikábly, látkový horizont...), se světly, herci byli dobově okostýmovaní, používal hudbu k dokreslení atmosféry jednotlivých situací. Šlo o věru ambiciózní dílo, myšleno v dobrém. Na druhou stranu nutno podotknout, že si soubory vzaly příliš velké sousto. Není snadné dramatizovat obsáhlou literární látku. Romanovi Švehlíkovi se to podařilo částečně. Rozhodně by stálo za to na textu ještě pracovat dál, vyčistit od zavádějících odboček a méně nosných epizod ze života Toma Sawyera a držet se jednoho obsáhlejšího příběhu, který se rozbíhá v momentu, kdy jsou Tom a Huckleberry Finn v noci na hřbitově svědky vraždy. Příběh o svědomí, dobrosrdečnosti a touze po spravedlnosti je dostatečně nosný. Na závěr rozhodně nelze opomenout, že herecké výkony všech dětských protagonistů byly v mnohém autentické, uvolněné a osobité. Pobývání dětí na jevišti bylo příjemně sebevědomé, na rozdíl od jejich dospělých spoluhráčů. Lektorský sbor ocenil dětské herecké výkony.

Dalším počinem ve smyslu dramatizace rozsáhlé literární látky, v tomto případě románu pro dívky a ženy, byla **Pollyanna** od Eleanor H. Porterové. Inscenace souboru ze **ZUŠ Jižní Svahy Zlín** měla své kvality právě v dramatizaci vzniklé z pera vedoucí Hany Markové. Vytvořila ji na míru dívčí skupině ve věku 9 až 14 let. Jde o příběh, kdy do zapšklého městečka Portland přináší radost, otevřenost a pozitivní energii dívenka Pollyana a mění jej tak v město vstřícné a veselé. Bohužel jsme neviděli představení v původním obsazení, kdy tři sousedky (dámy ve středních letech), měly hrát věkově starší dívky souboru, které se však nemohly regionální přehlídky zúčastnit. Mladší dívenky, jako záskok, se pokoušely se ctí a pokorou tyto role

uhrát, ale prudérní dámy z počátku minulého století byl pro ně nadmíru těžký úkol. Pojetí i ztvárnění dospělých postav tak zůstalo spíše jen v rovině náznaku a ve výsledku bylo povrchní. Na druhou stranu dívka, která hrála Pollyanu (postava příběhu byla ve věku dětské herečky), byla přesná, uvěřitelná a přirozená. Souboru se podařilo udržet divákovu pozornost po celou dobu představení (45 minut) a získat si jeho zájem pro košatý příběh. Lektorský sbor měl dramaturgické i inscenační připomínky převedším k situaci, která je zásadní pro sdělení tématu inscenace, které je možno shrnout jako pozitivní přístup k životu (jde o situaci, kdy Pollyanu samotnou zaskočí vstřícnost a starostlivost všech obyvatel městečka ve chvíli, kdy je po nehodě sama připoutána na lůžko a začíná pochybovat). Tato situace je sdělena pouze ve slovech a nezřetelně. Její dopracování by pomohlo výraznějšímu sdělení tématu. Škoda jen, že jsme nemohli vidět verzi, ve které dámy ze sousedství hrají starší žákyně ZUŠ. Možná by to přispělo ke sdělnosti inscenace.

A do třetice inscenací tzv. velkého formátu patří **Jednou v Chelmu** od Isaaka B. Singera žáků DS při ZŠ Vsetín Trávníky. Příběh dvou mladých lidí, kteří si byli zaslíbeni a nebyli zrovna z nejchytřejších, zato však měli upřímné srdce a měli se rádi, soubor traktoval dle jeho dosavadních hereckých zkušeností a možností. Dle slov vedoucí bylo pro členy souboru důležité seznámení s židovskými tradicemi a zvyky, naučili se tančit svatební tanec a v průběhu zkoušení se více obeznámili s židovskou kulturou. Možná by šlo tento jejich počin zaškatulkovat jako divadlo ve výchově. Mnohé se odehrávalo více ve slovech, než v zahraných situacích. Dva hlavní protagonisté byli uvěřitelní v herecké poloze dvou naivních až hloupých zamilovaných lidí.

Do mozaiky rozmanitosti přehlídky patřily inscenace textů českých klasiků. Byť byl duben, tak k Vánocům vztahující se text Karla Čapka **O Vánocích, které nechtěly být** interpretoval recitační kolektiv **Keře ze ZUŠ Uherského Hradiště pobočky Kunovice**. Nikomu tato „časová smyčka“ nevadila, proto ani nebylo třeba přidávat úvod o Velikonocích („Brzo budou Velikonoce. A jak to bylo tehdy o Vánocích?“). Děti, které spolu pracují druhým rokem, již měly zvládnuté mnohé jevištní dovednosti: artikulaci, sborovou recitaci, určité pohybové dovednosti. Bylo však zřejmé, že jsou na začátku své divadelní a interpretační cesty a jevištní pohyb a bytí na jevišti si teprve osahávají, sbírají své první divadelní zkušenosti a jistotu. Nová zkušenost hraní pro zcela neznámé publikum je zatím ještě lehce zaskakuje, což se projevilo v jejich ne zcela sebevědomém projevu. Divák si často také nebyl jist, komu text děti říkají. Jednomu z nich? Sobě navzájem? Divákovi? Bylo možno vnímat, že jejich vedoucí Olga Strašáková s dětmi pracuje citlivě a vede je k pochopení textu a sdělování jej po smyslu.

Do této skupiny inscenací patří také Človíčkova dobrodružství souboru dětí ve věku okolo 7 let ze **ZUŠ Jižní Svahy ve Zlíně s názvem Človíkáčci.** Již výše zmiňovaná vedoucí Hana Marková velmi poučeně dramatizovala stejnojmennou knižní předlohu Zdenky a Pavla Teisingerových. Méně divadelně zkušené děti (navštěvují „dramaťák“ teprve rok) souboru Človíkáčci dobře zvládaly pohyb

na jevišti. Suverénně vstupovaly do zvířecích postav příběhu a bylo vidět, že je to baví. Hraní na jevišti si patřičně užívaly. Byly přirozené a spontánní, sem tam i mírně rozpustilé. Tak se stalo, že si někdo zapomenul obléct kostým, což diváka zmátlo a nevěděl, o jakou postavu se jedná. Jiný nevystoupil na jeviště včas, což vytvořilo pověstnou „divadelní palmu“ apod. Vzhledem k věku i zkušenostem dětí s jevištní hrou vedoucí dětem pomáhala vhodně vybudovanými mizanscénami, které je ukotvovaly v situacích a pomáhaly zvládnout vlastní živelnost (hloučky, přesuny po diagonále, vstupy na jeviště z různých míst atp.) a využívala vhodných přechodů ze hry dramatické do hry jevištní. Mnohdy to moc pěkně vycházelo (např. ještěr nebo záchrana před buvolem). Děti věděly, co hrají a proč. Obě dramatizace, Človíčkova dobrodružství i Pollyanna (viz výše), lze považovat za velmi zdařilé a obě inscenace byly d**oporučeny na celostátní přehlídku** Dětská scéna 2019.

Dále jsme ve Véskách viděli dvě divadelně ztvárněné bajky. V prvním případě šlo o druhý ambiciózní divadelní projekt vedoucího Romana Švehlíka. Byla jím opereta Dřevěný zámeček. Ve spolupráci s hudebním oddělením ZUŠ Uherský Brod Malý soubor nazkoušel a nazpíval text Samuila Maršaka. Šlo v podstatě o přebásněnou známou pohádku Boudo budko, kdo v tobě přebývá. Já osobně smekám před pěveckými výkony všech dětí ve věku okolo 8 let. Hudba nebyla k tomuto textu úplně jednoduchá (kvarteto dětských muzikantů ji pod vedením pana učitele zvládalo výborně) a všechny děti nastupovaly a intonovaly přesně, zpívaly čistě a moc dobře se poslouchaly i se na ně dívalo. Byly v situacích. Škoda jen, že se musely pařit v teplých kombinézách s ocásky a v kapucích s oušky, aby snad divák poznal, o jaké zvířátko se jedná. Více znakovosti, a to i ve scénografii, by bylo pro celé toto dílo příjemnější. Dětská opereta se hned tak na dětských přehlídkách nevidí, což přispělo k rozmanitosti přehlídky.

Druhý soubor vedoucí Olgy Strašákové ze **ZUŠ UH pobočky Kunovice** s názvem **Háďata** byl o něco málo zkušenější než soubor Keře. Interpretoval text Radka Malého **Proč nemusí vadit, když had šišlá**, z knihy Příhody matky přírody. Opět bylo cítit citlivé vedení dětí a rozvíjení jejich interpretačních schopností, pohybu na jevišti, podpora jejich individualit a radosti z hraní. Lehce didaktický příběh šišlajícího hada, kterého cepuje učitelka, která sama šišlá, jen to před svými žáky tají, děti hrály s radostí. V některých momentech však byly mizanscény nejisté a děti v některých situacích také. Jevištní tvar nebyl ještě dostatečně usazen, aby v něm děti nabyly potřebnou jistotu a tím svobodu projevu. V rozhovoru vedoucí lektorům sdělila, že téma příběhu, které si pojmenovali jako „každý má nějaký handicap“, bylo pro soubor hodně důležité. Možná důležitější než výsledná inscenace. Proces tvorby může být mnohdy cennější než výsledek.

Dalším střípkem do obrazu Rozmanitost ve Véskách byla hned tři autorská díla. Autorská inscenace **Handicap souboru Džanovy sedmikrásky z Rožnova pod Radhoštěm** byla velmi zajímavá především tématy, která v ní tento mládežnický soubor nabízel. Což také lektorský sbor ocenil. Škoda jen, že takzvaně honil mnoho zajíců, a nezvolil si jedno ústřední téma. Tím se totiž souboru inscenace rozdrobila do mnoha jednotlivých témat a stávala se nepřehlednou. Divák se v ní ztrácel a nevěděl, o čem chce soubor vyprávět především. Příběh se otevírá ránem holčičky před jejím odchodem do nové školy. Je pouze naznačeno, že má nějaký handicap. V retrospektivě vidíme, že její rodiče se rozešli a matka brojí proti setkávání s otcem. Objevuje se první téma rozvrácené rodiny. Ve škole se ukazuje, že špatně slyší a stane se jí něco s naslouchátkem, což je řečeno v jedné replice, bohužel nikoli odehrané v situaci. Jiné téma - fyzický handicap. A dále se dozvídáme, že holčička byla v předešlé škole šikanovaná. (Možná proto se stala nedoslýchavou? To nebylo zcela zřejmé.) Téma další. Všechna témata naznačena, nedotažena. Každé z nich by bylo možné rozvíjet a snažit se o hlubší divadelní zpracování. Mnohé bylo sděleno ve slovech, nikoli zahráno v situacích. Jistě bylo pro soubor důležité se těmito tématy zabývat a snažit se je inscenačně zpracovat. Tady soubor čeká ještě dlouhá cesta.

Z Rožnova pod Radhoštěm do Vések zavítal také soubor **9 Herzů.** Jeho autorská inscenace nesla název **V každé době, v každém století**. Fakt, že soubor dětí ve věku dvanáct až čtrnáct

let inscenaci zpracovával sám, pouze s dohledem vedoucí, byl zřejmý. Chyběla základní dramaturgická práce. Textová složka byla nepřehledná a dialogy popisné. Bohužel. Pohyb na jevišti byl často bez vědomí elementu diváka a dětští herci nedisponovali zatím ještě základními hereckými dovednostmi, jakými jsou artikulace, hlasitost, kontrolovaný jevištní pohyb, naslouchání si navzájem, práce s napětím, rytmem atd. Nutno však poznamenat, že soubor je jeho vedoucí veden k získávání prvních divadelních zkušeností svobodným výběrem námětů, které chce zpracovávat.

Soubor **BUBU**, pod vedením Barbory Dohnálkové, se krajské přehlídky ve Véskách účastní pravidelně (loni byl nominován s inscenací O bílé kočičí princezně). Zaměřuje se převážně na divadlo hrané loutkami, obvykle i vlastnoručně vyrobenými. Letos pracovali členové souboru velmi loutkoherecky zručně a nápaditě s maňásky. Patnáctiminutové představení **Princ!?** mladí loutkoherci odehráli ve svižném tempu a tudíž nepostrádalo šmrnc a spád. Plně využívali mnoha možností svých maňásků (např.: rychlé objevování se a mizení za paravánem, uchopování různých předmětů, nečekané zjevování na rozličných místech vymezeného prostoru atd.) a hráli s radostí a energií. V představení jsme viděli mnoho vtipných zkratek (např. dynamické objevování loupežníků na různých místech za rytmického odříkávání textu). Cenný byl i živý hudební a zvukový doprovod všech hrajících. Zvuky a hudba dotvářeli atmosféru situací a obojí je rytmizovalo. Také scénografická podoba inscenace je vzhledem k věku členů souboru (scénu a loutky vytvářeli opět sami členové) velmi zdařilá. Loutky jsou bizarní a paraván, za kterým se hraje, je vytvořen ze zajímavě výtvarně pojednané krabice s několika otvory, s plošným sklápěcím hradem a několika smrky. Lektorský sbor souboru doporučil zpřesnění některých situací (nejasná a nemotivovaná byla proměna prince v hrdinu, k níž dojde ještě před střetem s loupežníky) a dopracování podoby loutky prince před proměnou i po proměně. Hodnotné na inscenaci je mimo jiné to, že si příběh o princi, který se promění z bojácného nafintěnce v odvážného nebojsu, soubor vymyslel sám. Lektorský sbor soubor BUBU **nominoval na celostátní přehlídku Dětská scéna 2019**, jelikož se domnívá, že loutky, a jejich umná animace, by mohly oživit a doplnit rozmanitost Dětské scény.

V neposlední řadě jsme zhlédli i inscenovanou poezii. Již tradičně se této přehlídky účastní **Recitační soubor gymnázia Kroměříž**. A jelikož funguje jako dobrovolný kroužek při základní škole, tak se jeho členové neustále mění. V pásmu **Pryč se školou!** soubor zpracoval básně L. Pavláska a B. Pralovszkého. Soubor v tomto složení nemá ještě velké zkušenosti s interpretací textů, a tak jeho nástup působil nejistě a některá gesta popisně. Dramaturgický výběr a skladba textů, které byly především v gesci vedoucí souboru, byly vybrány s ohledem na složení souboru, a to čtyři dívky a jeden chlapec. Členění textu mezi dívky a chlapce bylo logické i významové. V jiném složení soubor na přehlídce vystoupil ještě jednou s pásmem Kostkovaný ideály. Výběr a skladba textu, tak jako v předešlé skupině, byl dílem vedoucí a opět vycházel ze složení souboru. V tomto případě interprety doprovázela hra na kytaru jednoho z chlapců. Živá hudba dotvářela atmosféru, vytvářela hudební předěly mezi jednotlivými básněmi a bloky básní. Hra na kytaru odpovídala tématu dospívání a zrání. Černé kostky, zapůjčené od souboru z Kunovic, splňovaly funkci sedátek, soklů a příjemně členily prostor. Původně chtěli interpreti sedět na podlaze. Tak si přímo na přehlídce soubor vyzkoušel jednoduchý scénografický prvek, který mu při recitaci a pro sdělování osobních témat, pomáhal. Stále však má ještě rezervy v práci s prostorem. Často byli interpreti v řadě a jejich postoj na jevišti nebyl pevný a pohyb sebevědomý, což platilo pro obě skupiny. Nebylo často jasné, komu tyto, často osobní, krátké příběhy v básních mladí lidé vyprávějí? Říkají si je sobě navzájem? Divákovi? Sami sobě? Jen tak? Soubory mají dobrý základ a nezbývá než jim přát, aby pro nabytí zkušeností nyní co nejvíce vystupovaly.

Hana Volkmerová

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

PÁTEK 9. června

10.00–12.45	prezence recitátorů s doprovodem a seminaristů třídy R	Fka-foyer
13.00–21.30	prezence seminaristů tříd A–D	Fka-foyer
13.00–13.20	**zahájení přehlídky a dílny dětských recitátorů**	kino
13.30–14.30	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. věkové kategorie	SZŠ
	seminář R	Trám
15.00–18.00	**vystoupení recitátorů 3. věkové kategorie**	kino
19.30–21.00	beseda lektorského sboru s recitátory 3. kat. a jejich doprovodem	MMG
	diskusní klub pro doprovod recitátorů 2. a 4. kat.	SZŠ
	dílny pro recitátory 2. a 4. kategorie	SZŠ
	seminář R	Trám
21.45	informační schůzka pro seminaristy tříd A–D	stodola

Fka	Fabrika Svitavy
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	budova Městského muzea a galerie ve Svitavách
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 0.

Odpovědná redaktorka: Iva Vachková. Redakční spolupráce: Jakub Hulák. Fotografie k článkům: archivy pořadatelů krajských přehlídek. Grafika a sazba: Pavel Kocych. Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Uzávěrka čísla 0. 7. června 2019 v 01:26. Náklad 180 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

SOBOTA 8.6.2019
Fabrika SVITAVY

ANTRÉ...

Vážení účastníci Dětské scény,

rád bych vás všechny srdečně přivítal opět po roce ve Svitavách. V místě, které na týden patří velkému svátku dětského divadla a recitace. Jedním z motivů práce redakce bude „oprašování“ **divadelního slangu**. *Nejsem sice žádný* **doyen**, *přesto mě čeká* **premča** *v pozici šéfredaktora. Přede mnou stojí týdenní* **flák**, *než si to budu moci dovolit* **zbourat**. *Věřím, že v příspěvcích* **nevyroste palmový (březový nebo kaktusový) háj** *(dlouhá pauza vzniklá tím, že někdo zapomene text) a že v hledišti nebudou* **sedět Arabové** *(mlčící a nekomunikující diváci). Přeju si, abyste ani* **nehráli přesilovku**, *ani neměli* **walking ovation**, *při němž diváci tleskají, zatímco už odcházejí ze sálu. Zkrátka, ať vám to* **breptá, potvory**. **Zlomte vaz**!

Jak vzniká divadelní hra? Tuto nádhernou uměleckou oblast plnou emocí se nám pokusil už před více než 80 lety popsat – a výborně a vtipně – Karel Čapek. V redakci Deníku Dětské scény poslouchám již tři roky na rozborech od lektorů (rozumějte poroty) připomínky tu k onomu, tu k tamtomu, na čem by mohl soubor ještě zapracovat. Proto jsme se rozhodli, že letošní čísla Deníku věnujeme **divadelním složkám**. *Víme a chápeme, že dětské divadlo má svá specifika. Na druhou stranu chceme upozornit na komplexitu a propojenost různorodých složek v divadle –* **dramaturgie, herectví, zvuku a hudby, scénografie a světla, pohybu a režie** *– a přispět tak (nejen) k přehlídkové diskusi.*

První číslo věnujeme **dramaturgii** *jako královně divadelního procesu. Je nezbytným předpokladem pro kvalitní výběr textu jak pro recitátory, tak i pro divadlo. A svým přístupem k textu a jeho výkladem umožňuje rozehrávat neskutečné představy v mysli divákově.*

Budeme také velice rádi, když si uděláte čas a budete reagovat na naše výzvy. Neostýchejte se a výsledky svého tvoření noste do redakce (3. nadzemní podlaží ve Fabrice), my je budeme rádi uveřejňovat. Zajímá nás totiž vaše tvořivost a divadelní myšlení.

Loučím se prozatím s vámi s myšlenkou, zda o mně nebudete smýšlet v kategorii „umí to“? (Německy Kan der das? – **kandrdas** *– označení pro herce, potažmo šéfredaktora, začátečníka.) Snad na* **dernièře** *zazní* **aplaus**.

šéfredaktor Josef Pekárek

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLNY PRO RECITÁTORY 2. KATEGORIE

Táto dielňa je pre druhú kategóriu špeciálna tým, že ju vedie Vanda, ja a Argi. Argi je vodiaci pes a aj napriek tomu, že má štyri mesiace, nerozhádže ho nič a všetko má pevne pod labkou.

Zo začiatku sme mali obavy, či na seba kolega Argi nebude pútať všetku pozornosť. Obavy zostali obavami. Po prvok kole „pohladkaj si psa“ sme našli cestu k spoločnej hre (a Argi si našiel granulu a zachrápal).

Užívali sme si jazdu na vlne detskej hravosti. Začali sme plný energie, keď sme si predstavovali čo baví nás a skúšali objavovať, čo baví druhého. A to by ste neverili, že aj deti milujú spánok a nekonečne dlhé čumenie do blba. Zistili sme, kto má rád psy, pozeranie sa na televízne správy a koho je najobľúbenejšia čokoládová zmrzlina. Spoločne sme sa ponorili do hlbín – do kráľovstva vodného diabla. Navštívili sme jeho korunovačný sál a nechal nás, aby sme mu ho upravili. Mal rôzne návštevy: žraloky, morské koníky aj delfíny.

Detská predstavivosť predsa nemá hraníc – musíme si to niekedy pripomínať. Hudbou sme sa presunuli do zrkadlového sálu. Neverili by ste, akú atmosféru prinesie trieda plná lavíc, zrkadlo, odraz a hudba z mobilu (improvizuj, improvizuješ, improvizujeme). Spoločne sa nám podarilo stíšiť tak, že by bolo počuť aj padnutie špendlíku do trávy. Ocenili sme, že deti mali v zrkadle parťáka, dôveru a dokázali na neho obrátiť plnú pozornosť.

Spojenie sme našli v rytme. Poznáte túto melódiu?

„-.-.-.-.-.-.-.- .

LLP LLLLP LPLPL P

tlesk.tlesk.tlesk.tlesk EJ“.

Stali sme sa orchestrom. Skúšali sme, učili sa a dostali sme sa až na súťaž! A ako to dopadlo? Zvládli sme aj kánon!

A ako uzavreli celý blok deti? Hravosť, zábava, priateľstvo, zážitky, rozbitý nos, banán, tum-ba tum-ba a Česko – Slovensko. A čo na to my? Zavreli sme si zážitky do krabice a spoločným tlesknutím sme ich rozvírili do priestoru ako kvapky dažďa.

Dovidenia!

A čo bude zajtra? Sobota!

Martina Justusová, Vanda Gabrielová a Argi

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLNY PRO RECITÁTORY 3. KATEGORIE

NAHLÉDLI JSME DO...

... DÍLNY S RECITÁTORY 4. KATEGORIE

Dílnu 4. kategorie, tedy práci s pěti dívkami a devíti hochy, zahájila Lenka Janyšová bez „seznamovacího kolečka“, rovnou skupinovým cvičením, při kterém všichni stáli v těsném kruhu. Paže měli překřížené před tělem dlaněmi vzhůru, a ještě k tomu propojené s pažemi sousedících kolegů. Úkol, při kterém si v tomto propletenci předávali impuls (rozevíráním a zavíráním dlaně), účastníkům zaměstnával jak ruce, tak i mozek. Nebylo možné se soustředit na cokoli jiného. Případný ostych z neznámého prostředí a neznámých lidí musel jít stranou.

Další práce byla rozfázována po krocích tak, aby se recitátoři postupně vzájemně stále více seznamovali. Nejprve si všichni po kruhu sdělovali, jak se jmenují a co nejsou. A tak se dozvěděli, že Lenka není opice, Luisa není tramvaj, Tomáš není holub, Matěj není opice, Filip není kbelík, Tonda není zelík atd. Poté každý zapsal své jméno na list papíru a ten položil doprostřed kruhu. Následovalo kolo, během něhož účastníci zopakovali své jméno a z imaginární hromady uprostřed kruhu si vzali věc, kterou by si sbalili s sebou na výlet. Tu měli ostatním představit v krátké improvizované pantomimické situaci. Ráchel stavěla stan, Matěj fotografoval, Justýna jedla svačinu, Šimon si balil trochu dobré nálady atd. Nápady podpořily pozitivní atmosféru. Poté recitátoři připisovali ke jménům na papírech příslušné předměty. Pak došlo k výměně rolí, kdy někdo jiný přehrál tutéž situaci po svém.

Po dynamické části následovalo zklidnění. Každý kreslil na svůj list papíru obrázek toho, čím není, a pak papír vrátil zpět na zem do středu místnosti. V předposlední aktivitě si museli recitátoři „nacítit“ druhé a vyjádřit to, jak je vnímají a co se o nich zatím dozvěděli, jedním slovesem či výstižným spojením slov. To zase připsali na papír dotyčného člověka. Načež lektorka Lenka Janyšová papíry promíchala. Každý si vybral jeden, nikoli svůj. „Máte minutu na to, abyste si prošli v hlavě, kdo je na kartě. Pak onoho člověka představíte.“ Chybějící informace bylo nutné domyslet. Všichni si sedli na jednu stranu místnosti, prostor se tak rozdělil na hlediště a jeviště. Vznikala krátká humorná vystoupení, v nichž účastníci dílny museli jednak předstoupit před své vrstevníky, jednak projevit improvizační dovednosti. A tak jsme se mohli dozvědět, že se Kryštof hrozně rád učí, ale nemá rád zmrzlinu, Matěj profesionálně fotografuje houby, Tomáš má rád knihy o králících, Josef je vicemistr v hraní šachů, Lenka ráda loví medvědy, Anet má ráda oboustranné věci atd. Co na tom, že pravda se míchá s fikcí? Všichni odcházeli spokojeni a dobře naladěni, tedy připraveni na intenzivnější práci ve večerní dílně.

Zapsal Roman Manda

VČERA JSME VIDĚLI...

Tereza Hubáčková

Kryštof Bednář

Kryštof Brand

VČERA JSME VIDĚLI...

Ondřej Fifka

Vojtěch Kříž

Štěpán Vacula

NA SLOVÍČKO S...

... RECITÁTORY 3. KATEGORIE

Jak dlouho se věnuješ přednesu?
Co rozhodlo o výběru tvého textu?
S čím se při recitaci nejvíc potýkáš?
Zkus jednou větou vyjádřit svůj pocit těsně předtím, než jsi začal/a recitovat.

VÍTEK WEINLICH

(Anders Jacobsson a Sören Olsson: Bertův supertajný deník)

Přednesu se věnuji od 1. třídy. Tenhle text jsem si sám vybral – má to náboj a je to vtipné. Obvykle se potýkám se stresem těsně před vystoupením. Nevím, jestli se mám rozbrečet nebo začít recitovat.

Kdybys přemýšlel, stejně jako hrdina v tvém textu, o jiném jméně, jak by ses pojmenoval?

Nepřejmenoval bych se, mně se moje jméno docela líbí.

VENDULA ELMANOVÁ

(Shel Silverstein: Škeble)

Přednáším od 2. třídy. Tenhle text jsem si vybrala proto, že je vtipný a líbí se mi, že té škebli je všechno fuk. Nejvíc bojuji s tím, abych si zapamatovala text. Těsně před vystoupením jsem si říkala: „Musím to říct v klidu."

Škebli v tvém textu je všechno fuk, co ale tebe dokáže rozčílit?

Když se na mě někdo povyšuje.

AMÉLIE LAVAUD

(Jan Skácel: Uspávanka se starými domy)

S přednesem jsem začala před dvěma lety, když jsem přišla do dramaťáku. Měla jsem původně jiný text, ale paní učitelce se zdálo, že tenhle se ke mně hodí víc a mně se také líbil. Potýkám se s nervozitou před vystoupením. To jsem ani netušila, že je to tu takhle velké!

Znáš nějakou takovou starou uličku, jako byla ta v tvém textu?

Neznám takovou uličku, ale vybavuji si hezká místa poblíž naší chaty.

MATYÁŠ MATÚŠ

(Antoine de Saint-Exupéry: Malý princ)

Dalo by se říct, že přednáším tři roky. Mamka mi hledala nějakou prózu a náhodou vytáhla z knihovny Malého prince. Mně se líbilo, že tenhle úryvek je krátký. Ale byl až moc, tak jsme spojili dva krátké, které se mi líbili. Mívám trému na začátku vystoupení, ale říkám si: „Když chvíli pobudeš, trému mít nebudeš." A dnes jsem si říkal, že to dám! Nebo nedám?!

Kdybys měl ty 53 minut ušetřeného času, co bys udělal?

Kdybych ho měl využít dobře, tak bych šel třeba pomoct mamce. Ale popravdě bych šel spíš do pokojíku dívat se na video nebo si zahrát hru.

JOZEF KOVÁČ

(Jan Werich: Máta peprná)

Přednes dělám třetím rokem. Mám strašně rád Jana Wericha, hodně jsem o něm četl a miluju jeho texty. Vždycky na mě padne nějaká věta nebo odstavec, se kterými se potýkám a nejde mi je zapamatovat nebo říct. Mám strach, ale vymluvím se z toho.

V tvém textu se mluvilo o bonbónech. Který druh bonbónů máš ale nejradši ty?

Opravdu mám rád právě mátové bonbóny!

Ptala se Terezie Pecharová

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z VYSTOUPENÍ RECITÁTORŮ 3. KATEGORIE

ZAUJAL TĚ NĚKTERÝ Z TEXTŮ SVÝM TÉMATEM?

Jakub (18)

Líbil se mi text Saturnina (Autor Zdeněk Jirotka, pozn. red.), protože tu knížku mám rád. Líbí se mi nadsázka, že ten, který má být sluhou, je vedoucím příběhu a vede svého pána k různým excesům, zkušenostem a dobrodružstvím.

Karolína (15)

Skácelova Uspávanka se starými domy. Byla hodně na zamyšlení.

Filip (15)

Obsahově mě zaujal Saturnin, už jen proto, že jsem ho četl. Tato knížka se mi neskutečně líbila. A pak text o krokodýlovi (Petr Nikl: Pohádka o abecedním pořádku, z knihy Lingvistické pohádky, pozn. red.). Líbil se mi chytlavostí vymyšlených jmen pro zvířata.

Martina (37)

Pohádka o abecedním pořádku byla nápaditá a Škeble (autor Shel Silverstein, pozn. red.) vtipná. U textů jsme zkoumali, který z nich by mohl být inspirací k přednesu do dalších let.

Kristýna (11)

Mně se líbila Pohádka o abecedním pořádku a úryvek z Bylo nás pět (autor Karel Poláček, pozn. red.). Bylo to vtipný. A jak příští rok budu ve třetí kategorii, tak se mi to líbilo i jako text k přednesu, i jak to říkali.

Dana (??)

Textů se mi líbilo hned několik: Škeble (autor Shel Silverstein, pozn. red.), Máta peprná (autor Jan Werich, pozn. red.), Telefon (autor Václav Havel, pozn. red.) a O zlobivé Žofince (autor Daniil Charms, pozn. red.).

KTERÝ Z RECITÁTORŮ TĚ OSLOVIL SVOU INTERPRETACÍ?

Jakub (18)

Viktorie Mohňanská s textem Pohádka o abecedním pořádku. Zaujalo mě, jak je text vystavěný. Viktorii bylo výborně rozumět, myslím si, že věděla přesně, co chce říct za téma. A v celku se jí povedla pointa příběhu.

Karolína (15)

Viktorie Mohňanská s Abecedním pořádkem. Zaujal mě její projev, mimika a taky to, jak pracovala s hlasem.

Martina (37)

Nejvíc mě zaujala Vendula Elmanová (Shel Silverstein: Škeble, pozn. red.). I když byl text dobrý, prosťoučký, tak z něj vytáhla maximum tím, jak se u toho tvářila, jaký výraz měla v obličeji.

Kristýna (11)

Mně se líbil Vítek Weinlich (Anders Jocobsson a Sören Olsson: Bertův supertajný deník, pozn. red.), to, jak text říkal, jeho výraz, jak něco zvýraznil a něco ne.

Kristýna (13)

Mně se hodně líbil Saturnin a Bertův supertajný deník. Kryštof (Bednář, pozn. red.) to říkal hezky, s vlastním projevem, ne jako kolovrátek. Deník byl doplněný vlastností kluka (Vítka Weinlicha, pozn. red.), byl takový dětský.

Bohumil (70)

Všichni byli dobří, je jim i dobře rozumět. Líbila se mi například hned ta první recitátorka (Tereza Hubáčková, pozn. red.).

ZAPIŠ SI...

... DOJEM Z DNEŠNÍHO DNE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

VČERA JSME VIDĚLI...

Alžběta Rajmonová

Jana Neužilová

Viktorie Mohňanská

VČERA JSME VIDĚLI...

Veronika Machálková

Jan Žibrický

Martin Lužík

NA SLOVÍČKO S...

... S JANOU FRANKOVOU, LEKTORKOU SEMINÁŘE R

Co byste doporučila, aby si účastníci Dětské scény zabalili do svého pomyslného divadelního batůžku?

O tom jsem hodně přemýšlela. Zabalila bych si pilulku nebo nápoj otevřenosti. Někdy mám pocit, že na krajské přehlídky se chodí člověk ukázat. Co umí a co umí ostatní. Doporučila bych všem, aby se otevřeli tomu, že hodně věcí je možných. A pak bych si tam přibalila notýsek a tužku na nápady a inspiraci.

A co byste naopak z něho vyhodila?

Rozhodně bych do batůžku nepřibrala poměřování a „takhle se to nedělá“ nebo „my to děláme jinak“.

Vyzdvihněte pro ostatní podnětnou knihu ze svého oboru.

Doporučila bych knihu ***Téměř vždycky trapným dojmem*** (více na str. 51, pozn. red.) editorů Markéty Potužákové a Přemysla Ruta. Jedná se o antologii textů o verších i dramatickém přednesu od různých básníků.

Kdy jste byla poprvé na Dětské scéně? A popište zážitek s tím spojený.

Já jsem recitovala od malička, ale nikdy jsem nevyhrála krajskou přehlídku. Teprve když mi bylo patnáct, tak jsem postoupila na národní přehlídku, která byla v Mělníku. Spalo se v chatkách. Byla jsem tam s tatínkem, který vůbec neměl vztah k divadlu. Byl to moc hezký zážitek.

Jaké má recitace přednosti oproti práci v divadelním souboru?

Myslím, že děti na přednesu nejvíc baví to, že si samy vybírají texty, samy se mohou rozhodnout, jaká témata chtějí předat ostatním. V souboru už jsou limitovány dramaturgií souboru apod. Recitátoři mají možnost zvolit si svůj přístup k textu, což je daleko svobodnější.

Co vám nejvíc „trhá uši“?

Vnější přednes, který je zvenku a bez osobního postoje.

Jaký je cíl vašeho semináře? Co byste chtěla předat účastníkům?

Pomoct, aby si věděli rady s textem, kdy neví, co udělat, aby přednes fungoval. Technika a řemeslo se má a může využívat. Nemělo by se o nich uvažovat jako o sprostých slovech.

Děkuji za čas a odpovědi

Josef Pekárek

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE R

Hned po zahájení přehlídky se zájemci o přednes sešli v divadle Trám s lektorkou Janou Frankovou, která je mimo jiné vedoucí Dismanova rozhlasového dětského souboru. Třináct seminaristek doplňovali dva muži, kteří se přihlásili z rozličných důvodů: pedagogické motivace se prolínaly s rodičovskou podporou či studijním zaměřením a zájmem středoškolských studentek. Jana Franková přítomné seznámila se zaměřením třídenního semináře, kdy do centra zájmu je postaven převod literární předlohy do mluveného projevu. S účastníky chce pojmenovat základní prostředky přednesu a projít cestou, jak tyto znalosti a dovednosti předat dětem a žákům.

Seminář je veden čistě prakticky, a proto se všichni hned přichystali na pohybovou a mluvní rozcvičku. Po úvodní aktivizaci celého těla protažením následovaly rytmické výskoky (10, 9, 8, 7... 1). Postupně se zájem přesouval na oblast rezonančních dutin a obličeje, s důrazem na zvědomění mimických svalů a jazyka (masáž v ústní dutině – opička, bonbóny nebo rozverný čertík). Navázala poslední část rychlé a svěží rozehřívačky, a to rozezvučení prostoru – jak divadelního, tak i vnitřního – (artikulace slov jauvajs, jouvej, jíva, cililink či zapojení měkkého patra slovy bla, ble, ble).

Na řadu se dostal rychlý brainstorming, v němž lektorka zjišťovala, co by seminaristy zajímalo a s čím se často potýkají při přípravě mluvního projevu dětí, recitace obzvlášť. Jako klíčové problémy technického rázu byly zmíněny: interpunkce v textu, přesah v básni, přímá a uvozovací řeč, výslovnost písmena „j“, charakterizace postavy hlasem, dialog, intonace, práce s dechem související s tzv. „dlouhým myšlením“ celku, energie jako touha sdělovat, nonverbální projevy, využití rekvizity, zpěv jako součást přednesu a slovní a větný důraz v češtině.

Na závěr úvodního hodinového setkání došlo k praktickému zkoumání problematických jevů nad konkrétními cvičnými texty. Šlo především o správné umístění důrazu ve větě, po smyslu a s logickým významem. Přečetlo se jedno slovo, k němuž se postupně v krocích „nabalovaly“ další informace: Prasátko / šlo / a šlo /až potkalo vlka / který se zastavil / a mlsně se olízl. Daným důrazem na dílčí části ve větě se pak měnil význam a důraz vyznění věty. Je tedy pro důležité interpreta důležitější, že prasátko potkalo vlka, nebo že se vlk zastavil, anebo že se mlsně olízl? Nechám to na vás.

Když se navíc k neutrálně říkané větě přidá to, že má najednou budit napětí, celý proces se ještě komplikuje a zahušťuje. Dochází ke zpomalení tempa řeči a využívání pauz. „Bacha však na to, abyste si nevystříleli všechny náboje na začátek!“ uvozuje cvičení Jana.

Seminaristé se dělí do třech skupin s rozdílnými texty a samostatně hledají jeho ***kompozici*** a ***dramaturgii*** na základě konkrétní zvolené ***situace***. S tímto rozpracovaným úkolem se loučí, než se setkají na druhé, večerní části podnětného semináře.

Zapsal Josef Pekárek

VČERA JSME VIDĚLI...

Nela Šedová

Kateřina Bacíková

Vojtěch Moulis

VČERA JSME VIDĚLI...

Vojtěch Matějíčka

Filip Šisler

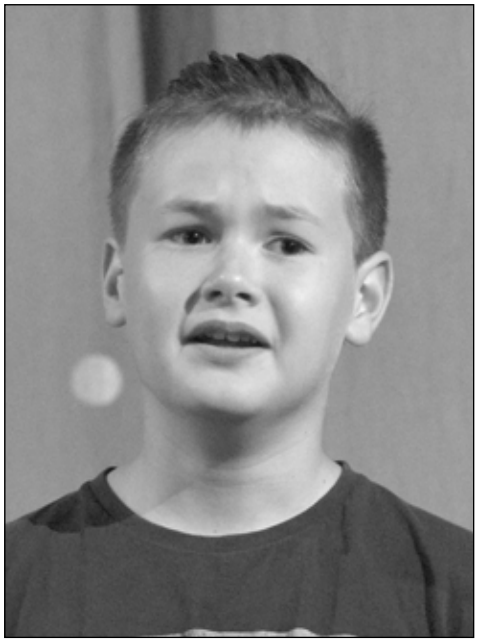
Vítězslav Pálenský

PŘEDSTAVUJEME VÁM...

... LEKTORSKÝ SBOR DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

Položili jsme všem lektorům tři stejné otázky:

Co byste doporučil/a, aby si účastníci zabalili do svého pomyslného recitátorského batůžku? Co byste naopak z něho vyhodili?

Vyzdvihněte nějakou zajímavou knihu pro děti nebo mládež. Čím je inspirativní?

Kdy jste byl/a poprvé na Dětské scéně? Popište nějaký zážitek s tím spojený.

A poté jsme je požádali, aby prostřednictvím svých rukou znázornili odpověď na otázku: Jak uchopit text?

RADEK MARUŠÁK

Chuť podělit se, nechat se inspirovat a užít si naplno to, co nabízí toto setkání. Doma nechte vše, co tomu brání.

To je pro mě vždy těžká otázka – zajímavou pro koho? Inspirativní k čemu? Vždy se v odpovědi začnu topit. Tak se vztáhnu ke zkušenosti posledního měsíce: četl jsem mnoho studentských prací na různá témata a mezi nimi tři projekty s knihou Jiřího Trnky ***Zahrada***. Vrátily se mi vzpomínky na mé dětství, na salvy smíchu, když jsme ji četli se synem a okouzluje mě, jak inspirativní a okouzlující zůstává dodnes.

To bylo v roce 1991 nebo 1992 v Prachaticích a váže se k tomu vzpomínka na Miladu Mašatovou...

VLASTA GREGOROVÁ

Zabalit otevřenou mysl pro vše, s čím a s kým se ve Svitavách potkám, co nového uvidím, uslyším, ucítím... Radost z toho, že mohu ostatní seznámit s verši, které mám rád. Zahodit obavu, že někdo nedocení můj přednes.

Nakladatelství Meandr vydalo již několik půvabných knih o jezevci Chrujdovi od Petra Stančíka s ilustracemi Lucie Dvořákové. ***Jezevce Chrujdu*** si nelze než zamilovat – má dobré srdce i odvahu a touhu po dobrodružství.

To si vážně nepamatuji, ale určitě již na první Dětské scéně (stejně jako na všech dalších) jsem tleskala nějakému úžasnému představení a říkala jsem si přitom, že je neuvěřitelné, co ty děti dokázaly.

LUKÁŠ HORÁČEK

Do hlavní kapsy batohu si nabalte všechny své zážitky i to, co jste kdy slyšeli od přátel, rodinné historky, sny a zážitky z knih a fantazií. Do té menší kapsy si sbírejte všechny situace, kdy jste někomu něco říkali, vyprávěli, oznamovali, vyčítali, radili... a hlavně ten pocit, když vám posluchač porozuměl. A do té malé postranní kapsičky pak můžete strkat různé texty. Jakkoli starobylé, vznešené nebo zeměpisně vzdálené, nechte je nasáknout svými zážitky a pak nám je můžete znovu vyprávět, jako by to byla vaše vlastní osvědčená rodinná historka. (A vyhoďte si z batohu všechna závaží, jako jsou zodpovědnost.)

Knihy: ***Hlava v hlavě***, ***Vynalezárium***, ***Co by sis přál*** a ***Příběhy na dobrou noc pro malé rebelky***. A pro starší taky Prašina a Wernisch a Nikl. Protože hra a jazyk a fantazie. Hodí se to do batohu.

To bylo tak: Celostátní přehlídka recitátorů bývala v Mělníce. Dostávali jsme sponzorsky limonády ve skleněných lahvích. Ty bublinky byly zákeřná past na recitátory. :-) Takže další basu jsme hned ráno zotvírali a nechali do oběda vybublat. Celostátní přehlídku divadel jsem jako dítě zažil v Kaplici, včetně metodické ukázky práce souboru – taková otevřená hodina na jevišti. Zajímavá zkušenost.

ZUZANA JIRSOVÁ

Samozřejmě velkou kupu očekávání a těšení se. Také odvahu, klidnou mysl a hodně zvědavosti na vystoupení spoluúčinkujících. (A možná i špunt na rozmluvení.) Pokud se někde na dně nebo v postranní kapse batohu vyskytnou kousky obav či zmuchlaný strášek, pryč s nimi. Také je zbytečné přibalovat triko s nápisem „Já budu nejlepší“, neboť bývá hodně objemné a utiskuje čisťoučkou a nažehlenou radost.

Díky velmi zajímavé divadelní inscenaci Vzpomínky na Jonyho (soubor Pecky, ZUŠ

Domažlice) jsem si s radostí přečetla úsměvnou i vážnou, a hlavně fantazií nabitou knihu Michelle Cuevasové ***Zpověď Jonatána Papírníka***. Vřele doporučuji. Popud k četbě dalšího, avšak zcela jinak laděného příběhu, ke mně přišel též prostřednictvím inscenace, kterou soubor HOP HOP (ZUŠ Ostrov) vytvořil dle literární předlohy Uriho Orleva ***Běž, chlapče, běž***. Líčení přetěžkého a nekonečného putování chlapce, který uprchl v čase druhé světové války z židovského ghetta, skýtá nesčetná individuální i celospolečenská témata a přímo vybízí ke zkoumání prostřednictvím strukturovaných dramatických procesů.

Ačkoli v Kamenici nad Lipou, kde jsem vyrůstala, dlouhodobě fungoval dětský divadelní soubor Lipka, do Lipky jsem nechodila. Pravda, odmalička jsem recitovala a rok co rok jsem přednášela na STM (na Soutěži tvořivosti mládeže), ale s divadlem jsem neměla pražádné osobní zkušenosti. Dlouho jsem netušila, že existují přehlídky divadla hraného dětmi. Již jako maminka dvou dětí a učitelka v mateřské škole jsem se v červnu 1988 přihlásila do semináře Kristy a Jiřího Bláhových, abych se, jako úplný nováček, přiučila způsobům, jak rozvíjet osobnost a sociální cítění dětí ve školce mně svěřených. Seminář byl součástí přehlídky Kaplické divadelní léto. Setkání s lektory, porozumění si se seminaristkami (například s nynější lektorkou Vlastou Gregorovou), dále možnost vidět dětská představení a poté sledovat rozbory v podání Soni Pavelkové, Evy Machkové a Zdeničky Joskové – tento souhrn vjemů byl pro mne „objevením Ameriky“ a stal zásadní výhybkou na mé lidské i profesní cestě. Nejlépe můj stav „po Kaplici“ vyjadřuje rčení: „Jen drápkem uvízl, chycen je ptáček celý.“ A ještě něco velice osobního. Protože jsem se do Kaplice vydala sama a ocitla se ve světě zcela neznámém, postávala jsem s batohem před místem konání a koukala na shluky zcela neznámých lidí. Moji pozornost upoutala opravdu krásná žena. Jak procházela, vysoká, tmavovlasá, hloučky účastníků se rozplývaly, neboť každý sám za sebe ji chtěl přivítat. Viděla jsem neokázalá a zároveň velice vřelá setkání. Později jsem se dověděla, že se jmenuje Dana Svozilová a že je nejenom krásná, ale také v oboru velice vzdělaná, přemýšlivá, stále hledající a laskavá. Později a později jsme se spřátelily – a pak jsem poznala, že umí pozorně naslouchat, že je s ní nesmírná legrace, že si prozpěvuje, že háčkuje krásné čepičky a dokonce i umí zalátat čumák prastaré plyšové medvědici. Myslím, že všichni, kteří Danu poznali, pociťují po jejím odchodu někde uvnitř sebe prázdné, bílé místo (zní to trochu jako fráze, ale jinak se neumím vyjádřit.)

FRANTIŠEK KASKA

Určitě chuť něco sdělit, pobavit, potěšit, zaprovokovat si a také chuť strávit pár dní s podobně ulítlými lidmi. Vyhodit 90% trémy (těch zbývajících 10% pomáhá soustředění) a moc velké ambice. Ty jsou totiž moc těžké, ty dejte do batohu rodičům a učitelům.

Daniel Hevier – ***Vánoční pošta***, Walter Moers – ***13 a 1/2 života kapitána Modrého medvěda***

Jako dítě jsem nebyl. Poprvé jsem byl v Trutnově asi před 11 lety se souborem. Pamatuji si, že potom, co se jim povedlo představení, naskákali všichni v šatech do místní fontány.

MARTINA LONGINOVÁ

Recitátorský batůžek zní úžasně! Určitě bych doporučila zabalit si do něj radost z vyprávění vybraného příběhu a chuť se s námi o něj podělit. :-) Z batůžku vyhoďte trému, zabere hodně místa, je na cesty dost nepříjemná a k ničemu, protože všichni se na vás těšíme a budeme vám fandit!

Vezmu to obecně. Já miluju poezii (tedy verše) :-) a u recitátorů jí ubývá. Je to škoda. Nebojte se těch „krátkých řádků“, je to s nimi někdy boj, ale dobrodružný, plný tajemství, metafor, netušených obsahů a obrazů. Zkuste si přečíst třeba naše české básníky Skácela, Fryntu, Šruta, Seiferta, Hrubína, Kainara atd. atd.

Když mi bylo 10 let, byla jsem poprvé na soutěžní přehlídce recitátorů, která předcházela Dětské scéně. Byla postupová a pořádaly ji také jako dnes DDM, tehdy ještě pionýrské. Získala jsem 2. místo s postupem do krajského kola a měla velikou radost, že pojedu do Benešova. Hlavně jsem ale získala jasně krásný pocit, že tohle chci dělat celý život a vidíte, už se mi to plní 37 let. :-) Tehdy bylo úžasné i to, že můj první diplom mi napsal můj tatínek, protože pracoval jako užitý grafik v Městském kulturním domě v Kolíně, a tak měl napsání diplomů na starosti. Na tu básničku si, mimochodem, dobře pamatuju. Jmenovala se Neslavný příběh a napsal ji Ludvík Středa. No vida, další dobrý básník k přečtení!

Ptala se Terezie Pecharová

VČERA JSME VIDĚLI...

Dominika Boková

Ema Chramostová

Martin Dvořák

ZAPSALI JSME...

... NA BESEDĚ LEKTORSKÉHO SBORU S RECITÁTORY 3. KATEGORIE

Lektorská dvojice Zuzana Jirsová a Radek Marušák zahájila besedu poděkováním recitátorům za inspirativní odpoledne, za to, co si pro diváky připravili. Účinkujícím připomněli, že vše na jevišti hraje (příchod, postoj, gesta, mluva) a dohromady to vytváří jednotný celek, a to nikoli pro posluchače, ale pro diváky. Zmínili se rovněž o práci s přímou řečí a uvozovacími větami: „Není to pravidlo, ale v přirozené mluvě je člověk většinou zařazuje rovnou k sobě. Oddělováním se sdělení malinko drobí." Použili přirovnání s automobilem. Když zařadíme rychlost, auto plynule pokračuje v určité energii. „Když jedu v určité energii a odseknu to, tak to spadne, a tak to musím znovu nahodit. Uvozovací věty v té energii pokračují." Můžeme si to vyzkoušet na tomto příkladu: „Hurá, jedeme na výlet!" zvolal Kamil. Řeč byla také o práci s pauzou. Pauza zdůrazňuje to, co po ní přichází, a dává prostor divákovi, aby si řečené představil či uvědomil. Proto ji recitátor používá záměrně, tehdy, má-li ji čím naplnit. Lektoři dále hovořili o důležitosti sdělování představ, nikoli slov. Pokud recitátor vidí postavy a situace, pak je mohou vidět i diváci, mohou jít s ním. Témat, kterých se lektoři dotkli dále, byla řada. Kupříkladu tréma a dýchání, výběr textu, stereotypy recitátorů, přesah verše, „přerostení" textu, nebo naopak „nedorostení" do něj. „Velké výzvy nás táhnou dál. Mohou se nám nepovést, ale zaplať pánbůh, že nás táhnou," uzavřel Radek Marušák.

František Kaska a Martina Longinová se po přivítání přítomných recitátorů zamýšleli nad volbou textů v tomto věku. „Je to zvláštní věk – na podzim si vyberete ještě dětský text, ale v průběhu roku se změníte, dospějete." Lektoři ocenili, že se tolik recitátorů rozhodlo „zvednout rukavici" a zkusit poezii, byť není lehké si s ní poradit. I díky tomu bylo celé odpoledne vnímáno jako velmi pestré a rozptyl **dramaturgického výběru** byl velmi široký. Martina Longinová upozornila recitátory také na skutečnost, že i když se mi líbí text jako čtenáři, nemusím ho vždy zvládnout coby recitátor.

Vlasta Gregorová a Lukáš Horáček na dalším lektorském „stanovišti" upozorňovali na úskalí „čarování" hlasem. „Zkuste hledat spíše to, co si postava v dané chvíli myslí. I kvůli bezpečí vašeho hlasu." Soustředíme-li se na motivaci postav, vyplyne jejich rozlišení zevnitř a není vytvářeno pouze technicky. Podobně problematické může být, pokud se část textu opakuje. „Když je něco stejné, nesmí to být stejné, " pravil Lukáš Horáček. Ale nechtějme ani odlišení za každou cenu, spíš s tím pracovat z hlediska vývoje postavy nebo situace. Máme-li v textu „seznam", můžeme mu dát podtext, který do toho vkládá jedna z postav a který je pak vnímán jako „rošťárna".

Zapsali Terezie Pecharová a Roman Manda

DNES HRAJÍ...

... BUM TRACH, ZŠ ČESKÝ TĚŠÍN

O BIEDNYM WILKU I PRZEBIEGŁYM NIEBESKIM KAPTURKU

Fotografie vyjadřují emoce v okamžiku, kdy se soubor dozvěděl, že postoupil na Dětskou scénu.

Jak vznikl název vašeho souboru?

Hledali jsme citoslovce, která nejlépe vystihují energetický náboj našeho souboru. Bum Trach – v překladu z polštiny Bum Prásk, nám přišlo adekvátní. ☺

Co vás na divadle baví?

Všechno! To, jak se společně scházíme, že hrajeme někoho jiného, můžeme se projevit a uvolnit své emoce, vymýšlení různých scén, kostýmů, je tam legrace.

Co vám na divadle vadí?

Dlouhé zkoušky, učení textu, když se někdo nesnaží, někdy až moc emocionální, zkoušení po ránu, nic, někdy pokulhává spolupráce

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Líbila se nám. Hrál ji náš mladší soubor Klíč. My jsme to začali zkoušet taky a trochu jsme to vylepšili. ☺ Je to sranda.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Režijní, dramaturgická – i kdyby bylo všechno super, ale scénář na nic, nestálo by to za to. Herecká a pohybová, protože je to fajn.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Setkání vlka s Karkulkou v babiččině chaloupce. Když se stromy mění na chaloupku.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Když se měnil les na chaloupku.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Hrajeme na přehlídkách, festivalech, pro školy, rodiče, pro děti polské národností... V tomto roce jsme hráli celkem 14krát čtyři různé inscenace, což je spíše naše rekordní číslo.

Ptal se Josef Pekárek

DNES HRAJÍ...

... 6. ROČNÍK ZUŠ VÍTĚZSLAVA NOVÁKA, JINDŘICHŮV HRADEC

PŘEHÁŇKA

Jak vznikl název vašeho souboru?

Líbí se nám ta emočně nic neříkající zkratka: 6. r. LDO ZUŠ J. H.

Co vás na divadle baví?

Můžeme se ztrapnit, aniž bychom to byli my.

Co vám na divadle vadí?

Když jeden nejmenovaný B. hraje na piano.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Oprášili jsme už dřívější nabídku předlohy R. Bradburyho a pustili jsme se do inscenování z důvodu legalizované šikany na jevišti.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Nejdůležitější nám připadají vztahy mezi postavami, protože práce na jejich uvěřitelnosti je nejtěžší.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Nejzajímavější detail inscenace – práce s mobilem.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Když Ema nemluvila a půlka souboru nepřišla.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Hráli jsme zatím dvakrát na přehlídkách. Kromě Svitav nás čeká hraní pro školy a pro veřejnost.

Ptal se Josef Pekárek

DNES HRAJÍ...

... TANEČNÍ STUDIO LIGHT PŘI ZUŠ NA POPELCE V PRAZE 5

UŽ JE ČAS, BRATŘE?

Jak vznikl název vašeho souboru?

Protože jsme žáci školy Popelka, ztratili jsme střevíčky a vždycky hrajeme naboso. Light-lehkými tanečními krůčky stopujeme starší členy souboru, abychom i my Light-rozsvítili celý svět!

Co vás na divadle baví?

Baví mě radost diváků, když jim hrajeme. Baví mě, že se kdykoli mohu stát kýmkoli. Baví mě Lenka. Baví mě hrát a měnit představení. Baví nás tancovat!

Co vám na divadle vadí?

Vadí mi, když jsem neučesaná. Vadí mi, když to pokazím. Vadí mi, když si něco nepamatuju. My totiž nechceme být vadní.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Příběh nám přinesla Lenka – ale nejdříve ten o Blanických rytířích. Potom jsme souhlasili s povídkou o Cyrdovi, protože nám rytíři dávají naději, že nám není nejhůř. A i kdyby bylo, budou za nás bojovat. Zrovna jako léky, když nás přepadne nemoc.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Mě baví, jak to Lenka napsala – jako ten scénář, protože víme, co hrajeme. Mě se líbí, že režisér nás vede, když nevíme kudy kam. Mě baví ta hudba, co nám napsal Ondřej – hlavně ti rytíři. Mě baví ta černo-bílá barva našich kostýmů a dekorací – jsou to protiklady, jako tma a světlo – a o tom je náš příběh. Mě baví dělat pohyby, to je jasný.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace. Nejzajímavější je chvíle, kdy se Karlička rozhoduje mezi lékem a nemocí – Vítek vymyslel, jak to můžeme v inscenaci udělat! Důležitá je ta četba pověsti na začátku, protože je jasný, proč to hrajeme. Já myslím, že důležitý je to smíření na konci, že se kluci zachovají jako gentlemani. Mně se líbí, když Eda jede na koni, to je důležitý. A já myslím, že nejdůležitější je to přetahování chřipky a acylpyrinků o Karličku – o to tam jde.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

No právě když jsme vymýšleli, jak se Eda bude rozhodovat mezi léčbou a nemocí a Vítek naštěstí měl nápad, to nás odseklo. Největší zásek byl, když jsme řekli místo POSEL PRAVDY – OSEL PRAVDY. To vypadalo, že zachránce Karličky je pěknej osel.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Hrajeme pro diváky vždycky, když to chtějí.

Pozn. Lenky – hráli jsme čtyřikrát v divadle ALTA (z toho dvakrát pro přehlídku Otvírání), jednou v Divadle v Celetné na přehlídce Assitej jako náhradníci za Dismančata, dvakrát jsme to hráli ve škole pro rodiče a kamarády z dramaťáku, jednou v Akropoli a teď se těšíme do Svitav.

30. 5. 2019 odpovídali – Karlička, Amálka, Adélka, Julie, Anežka, Ranja, Anička + Pepík, Kilián, Vítek, Honzík, Jonáš!

Ptal se Josef Pekárek

VZPOMÍNKA

Dana má narozeniny! Danuška má narozeniny! Danuška by měla včera narozeniny...

V pátek 7. června by slavila narozeniny Dana Svozilová, která, pokud by tomu osud chtěl, určitě byla na Dětské scéně a všichni byste ji znali. Jelikož ale Dana Svozilová, osobnost, která výrazně ovlivnila dramatickou výchovu i dětské divadlo, v roce 2001 tragicky zahynula, řekli jsme si, že když přehlídka začíná v den jejích narozenin, chceme vám ji připomenout. Požádali jsme tedy ty, kteří ji znali a kteří jsou nějak propojeni s Dětskou scénou, dramatickou výchovou a dětským divadlem.

DANA SVOZILOVÁ 7. 6. 1951 – 13. 2. 2001

Narodila se ve čtvrtek 7. června 1951 v Brně jako Dana Synková.

Studovala na Střední všeobecně vzdělávací škole na Slovanském náměstí, kde se potkala se Silvou Mackovou (Delongovou). Ta ji přivedla do dětského dramatického souboru **PIRKO.**

V roce 1974 ukončila studium na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, obor divadelní věda a sociologie.

Od 1974 pracovala v Krajském kulturním středisku v Brně *na* oddělení zájmové umělecké činnosti (umělecký přednes a dětské divadlo).

V letech 1977–1979 absolvovala dálkový kurz DV v Solenicích (ÚKVČ).

Od 1980 pracovala v Krajském domě pionýrů a mládeže v oddělení estetické výchovy, v roce 1989 spolu se Silvou Mackovou založila **Středisko dramatické výchovy** v Brně v Lužánkách.

Od roku 1992 působila jako pedagožka ateliéru dramatické výchovy (divadlo a výchova) na **Divadelní fakultě JAMU** (předměty: historie dramatické výchovy, projekt dramatické výchovy, projekt osobnostně sociální výchovy), který od roku 1998 vedla. Stala se spoluautorkou osnov dramatické výchovy pro projekt Obecná škola a podílela se na tvorbě osnov předmětu dramatická výchova v RVP pro ZŠ.

V roce 1997 obhájila titul PhD. (disertační práce *Analýza strukturované dramatické hry*).

Na začátku listopadu 2000 se stala obětí dopravní nehody, která se stala poblíž Svitav, v úterý 13. února 2001 na následky dopravní nehody zemřela.

Byla členkou oborové rady pro dramatickou výchovu, dětské divadlo a dětský přednes v ARTAMA Praha a členkou redakční rady časopisu Tvořivá dramatika.

Na Danu Svozilovou vzpomínám jako na nesmírně vzácnou lidskou bytost. Když jsem na podzim 1998 nastupoval do Artamy, vnímal jsem ji jako důležitou osobnost oboru a rád jsem využíval jejích zkušeností, měl jsem ji ve své odborné radě a byl jsem šťastný, že se mi ji hned podařilo přesvědčit, aby vedla seminář na ‚mé' první Dětské scéně v Zábřehu v r. 1999. V té době jsme se ale už dávno znali z nejrůznějších akcí, hlavně seminářů a schůzí… Byl jsem tehdy ještě ‚ucho', ona se mnou ale vždycky jednala naprosto partnersky, jako rovná s rovným – přitom teď s překvapením koukám, že byla o dvacet let starší než já. Na semináři u anglického lektora Kevina Dowsetta někdy začátkem 90. let jsme spolu byli ve dvojici v jakési bezbřehé improvizaci, která trvala snad přes hodinu, Dana byla královna a já její služebník. Ona svou roli udržela po celou dobu, a to s neuvěřitelnou grácií, naprosto jsem věřil, že je královna, ona pro to ale vlastně asi nemusela dělat skoro nic – i v civilním životě byla po všech stránkách krásná, vnějškově i vnitřně, noblesní, charismatická, s jakýmsi vnitřním tajemstvím. Pokud jde o obor, byla vždycky pokorná a velmi poctivá, nebrala věci jako samozřejmé, ale vždycky nad nimi hodně přemýšlela a zřejmě si je zařazovala do svého systému. Dělala si vždycky důkladné zápisky, ale pak z nich dokázala vytěžit hrozně zajímavé myšlenky (viz článek v TD 2/1995 ‚Naše dovnitř' a ‚jejich ven').

Jakub Hulák

Dana Svozilová… To byla jemnost, křehkost, všestrannost, úžasná pokora, skromnost (ovšem naprosto zbytečná), smysl pro humor, pohoda a neuvěřitelná energie… Její práce se vždy vyznačovala respektem ke skupině, obdivuhodnou nápaditostí, ale současně systematičností – vždy dbala na to, aby věci uváděla do souvislostí. Daniny lekce byly vždycky obdivuhodně promyšlené; ale současně jsem obdivoval, jaký mají dramatický tah. *Dana také zásadním způsobem ovlivnila praxi dramatické výchovy. Nejprve v její divadelní větvi a hlavně v její interní (školní) podobě – systematickým propracováváním dramatické výchovy jako samostatného předmětu i aplikovaných podob DV. Vedle toho ovšem ovlivnila také didaktiku a teorii dramatické výchovy. Spolu s Miladou Mašatovou, pak Dana Svozilová do dramatické výchovy něco, co bych nazval noblesou a elegancí.*

Jaroslav Provazník

Když jsem přijala výzvu napsat krátkou vzpomínku na Danu Svozilovou, věděla jsem, že se budu pokoušet o nemožné. S Danou mě pojilo více než třicet let osobního přátelství a profesní spolupráce. Tak se to asi píše v životopisech. Ve skutečnosti jsme se s Danou potkaly na gymnáziu a v průběhu prvního ročníku jsme se víc a víc poznávaly a od druhého ročníku jsme už spolu seděly v lavici a v té pomyslné lavici jsme pak spolu seděly celá ta dlouhá léta a seděly bychom v ní spolu dál, kdyby Danin život neukončila předčasně dopravní nehoda. Po gymnáziu jsme už byly rozhodnuté, kam chceme směřovat a že to bude zase spolu. Studovaly jsme na Filozofické fakultě tehdejší UJEP, dnes Masarykovy univerzity, a to tak, aby naše studium poskládalo odborný základ tomu, čemu jsme se chtěly v budoucnu věnovat, a co se u nás jako obor studovat nedalo, dramatické výchově. Spojily jsme tak divadelní vědu, sociologii, pedagogiku a bohemistiku. Naší společnou lavicí se pak stal Dům pionýrů a mládeže v Brně. Tam jsme také spolu založili ještě před listopadem 1989 nové oddělení, Středisko dramatické výchovy (a samy dvě v pondělí 20. listopadu 1989 Občanské fórum). Spolu jsme také na výzvu tehdejšího děkana Divadelní fakulty JAMU prof. Josefa Kovalčuka začaly na Divadelní fakultě budovat nový ateliér dramatické výchovy (dnes ateliér divadla a výchovy).

Silva Macková

My immediate thought is – she was very, very kind. And I loved her smile. She was a leader in drama in education and because she was so warm and popular other people were always prepared to follow her. I introduced many young English people to her and they always ‚warmed' to her. I attended her funeral and was overwhelmed by so many people who obviously loved her.

Keith Homer

V roce 1974 jsme hráli Město na 18. Šrámkově Písku. V porotě, které jsme se líbili, mluvil také pan Ivan Vyskočil a pan Pavel Bošek. Ten poznamenal, že jsem si neměla dávat trvalou, v Praze byl můj účes pro představení vhodnější. Nehájila jsem své přírodní kudrny. Velmi mne potěšilo, že si mne spletl s krásnou a nadanou Danou. V pražském předkole hrála totiž ona. V době konání Šrámkova Písku ukončovala svá studia divadelní vědy a sociologie na FF MU (tehdejší UJEP). V roce 1990 jsem se stala Daninou kolegyní ve Středisku dramatické výchovy v Lužánkách. Z té doby mám vzpomínku na jednu poradu. Zajímala jsem se, co by se v dané věci mělo a Dana se mne důrazně zeptala na moje přání, co bych chtěla já. Je to dost neuvěřitelné, ale tehdy jsem poprvé přemýšlela o tom, že je důležité dělat to, co mne těší, ne plnit něčí představy o tom, co se musí a co si myslím, že se po mně chce. Dana mi obětavě pomáhala s přípravou výukových programů, s učením na Akademickém gymnáziu, zvyšovala moje sebevědomí. Ráda jsem se jezdila vzdělávat do Jičína. Jednou k ránu, kdy jsme se s Danou a Zuzkou (Zuzana Jirsová, pozn. redakce) plížily do hotelu Paříž, prokázala Dana velikou odvahu a zazvonila na recepci. Na dotaz odpověděla jasným a pevným hlasem: „To jsme my, hoteloví hosté". „… že jsme jen hosté na Zemi," jsou slova písně našeho milovaného Jiřího Bulise. Dlouho jsem se nemohla smířit s Daniným odchodem. Pomohl mi až jeden sen. Viděla jsem rozesmátou Danu hrající s dalšími šťastnými lidmi volejbal. Krajina zalitá sluncem, rozkvetlá louka. A tak už pro mne Dana zůstane spojená s létem, radostí, laskavostí, pracovitostí, vtipem a odvahou, štíhlá a usměvavá dívka, v dlouhých tmavých vlasech kopretiny.

Jarmila Doležalová

Děkujeme Vojtěchovi Lőffelmannovi za poskytnutí seminární práce, kterou vypracoval v rámci předmětu Teorie a historie dramatické výchovy na katedře dramatické výchovy DAMU.

DRAMATURGIE...

... je umělecká činnost, která tvoří základnu práce tvůrců inscenace, zejména režiséra a herců. Prostupuje všemi složkami divadelního tvaru, ovlivňuje ideové zaměření i skladbu divadelního díla. **Není hmatatelná**, nepředstavuje konkrétní hmotný prvek inscenace, vystupuje jako neviditelný prostředník mezi autorem textu a inscenátory.

Dramaturg zpravidla vybere konkrétní titul pro inscenování. Vybírá díla, která jsou vhodná k uvedení na scénu jak z hlediska uměleckého, tak z hlediska ekonomického. Následně připraví pro tvůrce inscenace (režiséra, scénografa, choreografa, kostýmního výtvarníka atp.) podklady, jak je možné přistupovat k textu, chápat jej z hlediska literárního, stylistického či z hlediska jeho poetiky. Dramaturg musí rozumět dobovým souvislostem, řazení děje i postavám a jejich motivacím jednání, protože přemýšlí nad hlubším významem a souvislostmi textu. Připravuje tak půdu pro další tvořivou práci inscenátorů, kteří zvolenou předlohu uchopí a vyloží po svém.

V jádru slova dramaturgie lze slyšet řecké slovo *drán*, což znamená **jednat**, konat, činit. Podle *Teatrologického slovníku* řecké slovo *dramatopoieo* označuje básnickou disciplínu, jejímž cílem je psaní dramat, tj. „vážných událostí prudkého spádu“, kde jde o střetnutí sil, napínavý a konfliktní děj, případně boj. Divadlo nastává ve chvíli, kdy máme „tři prkna, dva herce a jednu vášeň“, říká s trochou nadsázky Zdeněk Hořínek. Dá se říci, že dramaturgie uvádí **jednání do pohybu**.

Dramaturg pracuje především s **textem**. Divadelní antropolog Eugenio Barba připomíná, že jeden z významů slova text je *splétání*, *tkaní* a *vazba*. Možná znáte slovo *textura*, které značí **vnitřní strukturu** či **stavbu** nějakého tělesa (např. textura horniny, textura obrázku, textura písma ve významu způsobu lomení). Můžeme tedy shrnout, že dramaturg se stará o celkovou koncepci a seskládání textu s ohledem na záměr autorů. Dramaturgie připravuje dějový základ, ze kterého vyrůstají všechny další složky, režijní, herecká, scénografická aj.

Slovo dramaturgie se dnes používá nejen v divadelní terminologii, ale všude, kde jde o nějaký koncipovaný výběr prvků a jejich sestavování do vyššího celku. Můžete tedy slyšet, že se mluví o dramaturgii přehlídky, dramaturgii výstavy, dramaturgii volební kampaně nebo třeba dramaturgii olympijských her.

Také v oblasti dětského divadla mluvíme o dramaturgii. Eva Machková konstatuje, že soubor, když se rozhodne pracovat s literární předlohou, musí provést „důkladnou dramaturgickou práci“. Tím se myslí jak improvizace a herecké zkoumání postav, tak psaní scénáře, který si většinou skupina „šije na míru“. Dramaturgie zde zahrnuje výběr vhodného textu podle věku členů souboru, podle zájmů, dovedností či tématu skupiny, podle počtu členů a složení skupiny. Je třeba zvážit, zda je vhodnější jít cestou interpretace převzatého textu, nebo cestou autorského divadla, kdy text vzniká v průběhu práce na zvoleném tématu. Odpovědnost za výsledek leží vždy na vedoucím souboru. *ver*

PŘELOŽENO DO DIVADELNÍHO SLANGU...

... ANEB RADY RECITÁTORŮM

Přidej na výrazu.	***Musíš to víc malovat.***
Dobře jsi pochopil text.	***Máš to doma.***
Zvaž zkrácení textu.	***Byl to špalek.***
Měl bys přidat na výrazu, aby to diváci pochopili.	***Nesmíš to šolichat, jinak to ten štolverk nepochopí.***
Vybral sis mimořádně špatný text.	***S touhle sračkou nic neuděláš.***

ZAHLÉDLI JSME...

DOPORUČENO Z KNIHOVNIČKY...

TÉMĚŘ VŽDYCKY TRAPNÝM DOJMEM

NÁMOŘNÍ
Vozy ze stříbra a mědi –
stříbrná a ocelová příď –
bičují pěnu
a rozhánějí hejna rejnoků.
Proudy od suchopárů
s nesmírnými kolejemi odlivu
plynou v mocných kruzích na východ
k sloupoví lesa,
kde přístavní hráz tvoří pažení,
na jehož hranu narážejí víry světla.
(překlad Vítězslav Nezval)

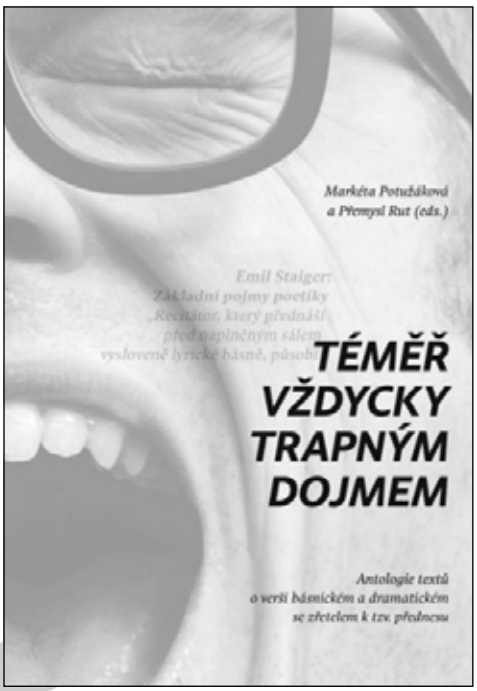

V básni sledujeme dvojí kontrast: první mezi odstraněním metra a dobře uspořádaným, klidným způsobem podání, druhý pak mezi tímto klidem a nezvykle odvážným obsahem. V jistém smyslu se zde řadí výpověď za výpověď. Jen na dvou místech jsou vzájemně propojeny - navíc zcela bezvýznamně – spojkami (verš 6 a verš 10). Tím, že se báseň vyhýbá spojujícím prostředkům, vymyká se pouhé próze, činí své střízlivé, neosobní podání tajuplným, čímž vzniká dojem magické střízlivosti. Verše nejsou pouze typografickým izolováním částí vět, které by se i v próze dožadovaly nějakého zlomu. Tato izolovanost slovních seskupení zvyšuje intenzitu volných veršů a dikcí se blíží biblickému paralelismu. K tomu přispívá, že slovní materiál je převážně nominální povahy. Slovesa ustupují předmětům, jejichž obrazná hodnota je tentokrát důležitější než jejich pohyb. A přece se děje něco převratného, a to díky možnostem reálné fantazie. Mořský výjev začíná veršem, který s názvem nesouvisí: stříbrné a měděné vozy. Druhý verš je už přiléhavější: ocelové a stříbrné přídě. Obojí, vozy a přídě, *bičujících odlivu*, a toto vše směřuje k *sloupoví lesa*, ke *hrázi*, stejnou měrou zalévaným *narážejícími víry světla.* (s. 125–126)

JAK NEPSAT HRU

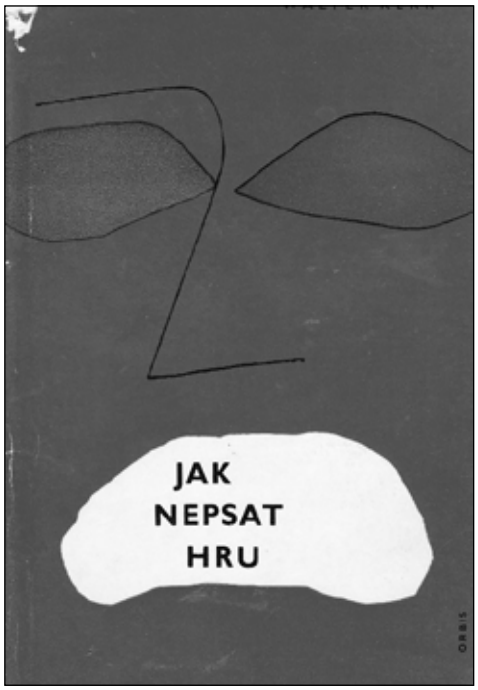

V roce 1962 vyšla kniha amerického autora Waltera Kerra *Jak nepsat hru* (**How not to write a Play**) v překladu Milana Lukeše. Českému vydání je tedy 57 let, přesto si myslíme, že je to titul, který je pro dramaturgickou práci stále inspirativní. Autor na příkladech známých her popisuje, objasňuje a glosuje postupy, které jsou v dramaturgii platné dodnes. Čtivý text porcuje do lákavě nazvaných kapitol (první část se například jmenuje Jak to vypadá, s podkapitolami Mladá krev, Opotřebovaný vzor, Toho dne, kdy prodavačka dostala výpověď a Co plní domy; druhá část se jmenuje Jak ztratit přátele, část třetí Jak zkazit dobrý příběh) a špikuje jej komentovanými příklady úryvků dialogů. Názorné a inspirativní. Jen sednout a začít psát.

„Konečná stanice Touha (dnes více známá pod názvem Tramvaj do stanice touha, pozn. redakce) *má téma. Řekněme, že je to sebeklam. (Netvrdím to jako absolutní pravdu; je takřka v povaze* **témat** *že jsou těžko definovatelná s absolutní platností; neobracejí se k lidské povaze jednou ploškou, ale jako otáčející se krystal skýtají množství odrazů.) V každém případě pojednává hra Tenesseho Wiliamse o dívce, která podvádí sebe samu – či se o to pokouší – jen aby se vyhnula realitě, která ji hrozí rozdrtit.*

Drama nemá tezi. Nezatracujeme Blanche du Bois za to, co dělá, na to ji příliš chápeme. Na druhé straně to, co dělá, neschvalujeme, vidíme totiž, že ji to ničí. Když dojde k úděsné srážce s „normálním“ zvířetem Stanleyem Kowalsikm, nevykazujeme jí místo ve „špatném“ koutě a jemu ve „správném“ – ani ji nevykazujeme do „nerealistického“ kouta a jeho do „realistického“. Nálepky nestačí, lidé jsou příliš komplexní. Ano, Stanley je realista. Prohlédne přetvářku. Ale není s to vidět tu citlivost, která je za přetvářku odpovědná. Má v hlavě jasno, ale taky prázdno. Blanche je simulantka, ale téměř všechny její aspirace jsou pravé. Tihle dva lidé jsou v konfliktu, ne však v matematickém konfliktu. Přihlížíme jim s hrůzou, obavami a úzkostí – a velmi často s vyloženým potěšením. Když křesají jeden o druhého, vidíme, jak provádějí věci dobré a špatné a často obě najednou.

Závěr dramatu je jednoznačný. Blanche se nakonec pomátla. Ale závěr se neprezentuje jako rovnice. Nepraví: „Klam sebe sama, a zničíš sebe sama.“ Můžete si tuto myšlenku ze hry odvodit, když chcete. Můžete si z ní taky odvodit diametrálně odlišné myšlenky. Můžete se například dohadovat, co by se asi s Blanche stalo, kdyby ji nevyřadil tenhle obzvlášť necitlivý člověk. Můžete se dohadovat, do jaké míry je ten medvěd odpovědný za krach citlivky. Můžete mít dojem, že ta Blanche měla spoustu vlastností, které stály za záchranu – a že právě tyto vlastnosti ji činily tak nesnesitelnou. Vaše reakce může být vskutku právě tak komplexní jako život, který jste ve hře sledovali.“ (s. 57–58).

KOMIKS

... DIVADELNÍ SLOŽKY – DRAMATURGIE

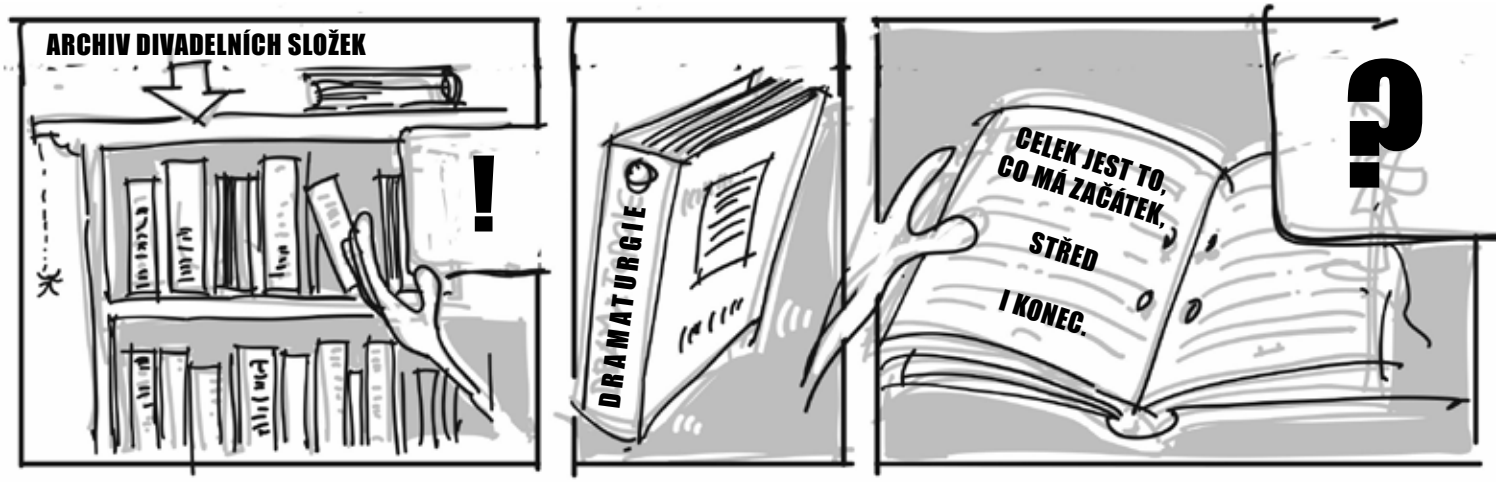

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY NA INTERNETU
www.drama.cz/ds

STAŇ SE AUTOREM!

Pro všechny tvořivé přinášíme možnost dopsat níže načrtnutou situaci a vymyslet si vlastní minutovou hru. Svá díla nám přineste do redakce (sídlíme ve 3. podlaží Fabriky) a možná právě vaši hru otiskneme v dalším čísle Deníku Dětské scény. Využijte znalosti z dramaturgie a napište text s konkrétní dramatickou situací.

*

Ti mladí, já nevím, ti dneska nic nevydrží…

(Pronese polohlasně starší dáma ve žlutých brýlích a s motocyklovou přilbou na hlavě, načež nasedne na svůj moped.)

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

SOBOTA 8. ČERVNA

8.15–9.15	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. kategorie	SZŠ
	seminář R	Trám
9.00–12.30	semináře A–D	Fka, stodola
9.30–12.30	**vystoupení recitátorů 4. věkové kategorie**	kino
10.00–11.20	**1. blok přehlídky** – vystoupení pro veřejnost	
14.00–15.45	**1. blok přehlídky** – vystoupení pro účastníky Dětské scény	
	zahájení přehlídky dětského divadla	Fka
	Přeháňka, 6. ročník ZUŠ Vítězslava Nováka, Jindřichův Hradec	Fka
	O biednym wilku i przebiegłym Niebieskim Kapturku, Bum Trach, ZŠ Český Těšín	Fka
	Už je čas, bratře?, Taneční studio Light při ZUŠ Praha 5	Fka
16.15–17.45	beseda lektorského sboru s recitátory 4. kat. a jejich doprovodem	MMG
	diskusní klub pro doprovod recitátorů 2. a 3. kat.	SZŠ
16.15–18.15	dílny pro recitátory 2. a 3. kategorie	SZŠ
	seminář R	Trám
16.15–17.00	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 1. bloku	Fka-3. podl.
16.15–17.45	dětský diskusní klub	Fka-aula
17.15–18.30	veřejná diskuse o představeních 1. bloku	stodola
18.30–19.30	raut pro recitátory Fka-foyer	
20.00	host přehlídky	
	Sávitrí, Divadlo Líšeň, Brno	Fka

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	Městské muzeum a galerie ve Svitavách
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 1.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Terezie Pecharová, Veronika Rodová, Roman Manda, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou. Uzávěrka čísla 1 - 7. června 2019 v 23:05. Náklad 200 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

NEDĚLE 9.6.2019
Fabrika SVITAVY

ANTRÉ...

Letos nás každé ráno v redakci vítá graficky pojatý legrační meteorologický pozdrav, který pro nás vytváří Eva Chlubnová, pracovnice Fabriky. Dnes tam stálo, že má svátek Medard. Ve středověku se lidé modlili ke sv. Medardovi, franckému biskupovi, který žil v 1. století n. l. Považovali ho za ochránce a patrona sedláků, měl na starosti úrodu polí a vinic. Také pomáhal při horečce a choromyslnosti. Moje babička říkávala: **Medardova kápě, čtyřicet dní kape**. *Jako dítě jsem si 8. června přávala, aby nepršelo. Už nejsem dítě a moc bych si přála, aby pršelo (a asi nejsem sama). Kéž by pršelo 40 dní a nocí! Kéž by se naplnily podzemní rezervoáry, hladiny vod se vyrovnaly. Dnes je nadějně zataženo, ale šedá obloha je zatím na vodu skoupá. V představení* **Přeháňka**, *které otevíralo divadelní část přehlídky, však pršelo deset let bez zastávky, a to už bylo moc.*

Brněnský bubeník Zdeněk Kluka (člen kapely Progres a Čankišou) jednou vyprávěl, jak si kupoval **dešťovou hůl**. *Prý ji velmi pečlivě vybíral, zkoušel mnoho holí. A do čtrnácti dnů přišly velké povodně. Mezi 4. a 8. červencem spadla na řece Moravě a Odře místy až polovina ročního úhrnu srážek. Psal se rok 1997. Minulý rok, když jsem byla na návštěvě u Jiřiny Lhotské, bylo ukrutné sucho. V koutě pokoje jsem objevila dešťovou hůl. Vzpomněla jsem si na Zdeňka a začala na ni „***hrát***", přesýpat mušličky. Do hodiny přišla bouřka, ačkoliv radary hlásily slunečno.*

Možná, že novověk stvoří nějakého nového světce, který bude umět spustit déšť: Dramede, naplň oblaka a sešli déšť, ať prší, voda zurčí (po lučinách) a šumí (po skalinách), kape a pleská, vře a zpívá tak, jako jsem to slyšela dnes ráno. Byla to kašna na náměstí.

Přemýšlím, jestli se dnes někdo jmenuje Medard. Třeba Medard Hulák, Medard Pálenský, Medard Provazník, Medard Weinlich, Medard Manda, Medard Fifka, Medard Černík, Medard Matúš, Medard Pekárek, Medard Kováč, Medard Pokorný, Medard Žibrický nebo Medard Marušák... A říkalo by se mu Mede! A začalo by pršet.

Veronika Deštíková

ZAPSALI JSME...

... NA BESEDĚ LEKTORSKÉHO SBORU S RECITÁTORY 4. KATEGORIE

Beseda lektorského sboru s recitátory 4. kategorie se nesla v duchu přátelské diskuze, protože recitátoři této věkové skupiny dovedli již velmi dobře a bez zbytečného ostychu obhajovat svůj výběr textu a jeho pojetí. Právě výběr textu byl u všech lektorských dvojic rozmístěných po prostorách svitavského muzea podstatným důvodem pro pochvalu či důvodem k zamyšlení. Například u Tomáše Jílka z 2. kategorie, který přednášel svůj text již dnes, se podle Zuzany Jirsové „potkal text s recitátorem". Byla to dobrá volba, navíc dobře zpracovaná. František Kaska se přidal s pochvalou, že postavy příběhu nevyzněly jako šarže, ale měly svůj vývoj. „Nezpychni!" varovala nakonec s humorem, a přesto vážně, recitátora Zuzana Jirsová. To v případě textu od Rudolfa Křesťana V pavučině byla volba textu spíše kamenem úrazu. Lektoři měli za to, že tento text recitátorovi příliš nepomáhal a musel ho táhnout sám, což se projevilo rušivě v temporytmu projevu i v pohybu těla. Doporučili recitátorovi hledat další text pro přednes i v jiném „teritoriu" než v díle jeho oblíbeného autora. „Je to pořád o tom textu a dovednostech, které k tomu ten vypravěč má," shrnula Zuzana Jirsová. V rozhovoru nad textem Sera, který přednášela Diana Čermáková, zase František Kaska doporučil vypravěčům, aby měli jasný názor na téma, které chtějí divákovi sdělit. „Nelze předat všechno. Pokud není rozhodnutý vypravěč, těžko si z toho vybere divák."

Ke dvojici Lukáš Horáček a Martina Longinová jsem dorazila v momentě, kdy se zabývali otázkou, kdy je možné přechylovat ženský text do mužského rodu (nebo naopak) a kdy to vhodné není. Lukáš byl toho názoru, že v případě textu Jiřího Suchého Z deníku praktické dívky Zuzany díky tomu zmizelo autorem zamýšlené téma a humor zůstal jen na povrchu. Recitátorovi Filipu Škardovi dále doporučil pracovat na uvolnění těla, aby neztuhnul v zajetí jedné pozice, což pak neblaze ovlivňuje celý výraz.

Radek Marušák a Vlasta Gregorová rozebírali s recitátorem Tomášem Friesem, jestli je možné interpretovat text pocházející ze slam poetry, protože se jedná o dílo vznikající v danou chvíli z improvizace autora a je to vlastně text jemu šitý na míru. Podle Radka Marušáka se text chvílemi „vzpouzel" a bylo těžké ho interpretovat. To potvrdil i samotný recitátor, který přiznal, že se mu do textu těžko vnášela individualita, jelikož jeho prvotní zkušenost s textem byla audiovizuální a těžko se mu od toho odpoutávalo. Každopádně bylo dobré, že si Tomáš vyzkoušel tento typ textu, který se mu jevil spíš jako protiúkol a nasbíral při práci na něm cenné zkušenosti. Při rozboru vystoupení Ráchel Kellerové zas vyšlo najevo možné odlišné vnímání žen a mužů napříč publikem i porotou. Někteří vnímali tento přednes jako přiměřený, dostatečně naplněný vším, co k němu patřilo, někteří si přáli něco víc, třeba určitý kontrast, vytvoření protipólu mezi postavami příběhu. Bezesporné bylo ale ocenění recitátorky za práci se slovem, přirozený projev a za to, že si našla svou vlastní rovinu a myšlenku příběhu.

Zapsala Terezie Pecharová

PŘEDSTAVUJEME VÁM...

... LEKTORKY DÍLEN PRO RECITÁTORY

Položili jsme všem lektorkám dílen pro recitátory tři stejné otázky: 1. Co byste doporučila, aby si účastníci zabalili do svého pomyslného recitátorského batůžku? Co byste naopak z něho vyhodily? 2. Vyzdvihněte nějakou zajímavou knihu pro děti nebo mládež. Čím je inspirativní? 3. Kdy jste byla poprvé na Dětské scéně? Popište nějaký zážitek s tím spojený. A poté jsme je požádaly, aby prostřednictvím svých rukou znázornily odpověď na otázku: Jak uchopit text?

VANDA GABRIELOVÁ

1. Svou oblíbenou tužku a zápisník věnovaný inspiraci a nápadům, které k nám přichází a stačí je zachytit.

2. Neil Gaiman: ***Odd a mraziví obři***. Hrdinský příběh inspirovaný severskou mytologií. Gaiman jako spisovatel fantasy dokáže vtáhnout do příběhu, že člověk přejede nejednu zastávku.

3. Na Dětské scéně budu sama poprvé, takže i pro mne je to premiéra.

KRISTÝNA MLATEČKOVÁ

1. Určitě by si neměli zapomenout svůj text, protože bez něj se na pódiu špatně vystupuje. Na druhou stranu je improvizace velká legrace, když se člověku povede. Dál bych rozhodně vzala dobře rozmluvenou pusu a dobrou náladu, což může znít jako klišé, ale to je snad to nejdůležitější ze všeho. Je skvělé mít možnost se takto setkávat, hledat si nové kamarády a nechávat se jimi inspirovat.

Doma bych rozhodně nechala jakýkoliv ostych a trému. Ty sem nepatří. Není důvod se bát nebo být nervózní.

2. Poslední dobou jsem si oblíbila autora Franka Tashlina a jeho tři knihy, které se čtou jedním dechem. To znamená, že vás zaujmou, protože jsou plné krásných ilustrací, ale také jsou velice tenké a není v nich mnoho textu, takže čtení nezabere déle jak deset minut. ***Medvěd, který nebyl. Vačice, která se nesmála. Svět, který není.*** Toto jsou jejich názvy. Jedná se o knihy tenké, krátké, ale s velkými tématy odrážejícími se v našich životech.

3. Jako dítě jsem nikdy na Dětské Scéně, jako národní přehlídce, nebyla. Naopak Svitavy a s tím krajská kola dětské scény, pravidelně navštěvuji už od roku 2011. Pátrám v hlavě. Stíhám prolétnout všechny momenty strávené ve Svitavách. Jediné, co mě napadá, je ta gumová černá věc natažená na stropě před vchodem do velkého sálu Fabriky. Zkusili jste si na ní už sáhnout? To musíte zkusit! Asi by se to nemělo... Tak to zkuste jenom trochu, ať to neponičíme.

MARTINA JUSTUSOVÁ

1. Určite pero a zošit na zapísanie zážitkov a podnetov a možno aj kontaktov na ich „spolužiakov“ z dielne. Nesmie chýbať dobrá nálada, nadšenie a fotoaparát (aspoň v telefóne) na zachytenie nezabudnuteľných momentov. Trému treba nechať doma, aby si mohli recitátori ale aj diváci, plnohodnotne užiť výstup.

2. Pred nedávnom som narazila na knihu nórskeho spisovateľa Helge Torvunda ***Vivaldi***. Okrem nádhernej grafickej úpravy a silných ilustrácií ma oslovila aj téma šikany. Nie je to však prvoplánovane pojatý príbeh ale veľmi nenápadne a skryto zachytený a rozvinutý. V strede toho celého sa tam nachádza dievčatko, ktoré si dokázalo vytvoriť silný vzťah s mačkou, no od svojich rovesníkov má veľmi ďaleko.

3. Je to moja prvá Dětská scéna a musím povedať, že sa už neviem dočkať. Som pravidelným účastníkom a aj divákom slovenského *Hviezdoslavovho Kubína*, preto som zvedavá, aká bude atmosféra na Dětskej scéne. Verím, že neodídem sklamaná. :)

SILVIE MŁYNARCZYKOVÁ

1. Asi bych doporučila zabalit hlavně pozorné oči a uši a taky emoce. Vyhodila bych zbytečné kecání :-)

2. Mě osobně zaujala knížka Marky Míkové ***Škvíry***. Každý rok hledám nějaký materiál a inspiraci pro dětské víkendové pobyty či tábory a tohle zatím byla nejinspirativnější předloha, kterou jsem si vybrala – doporučuji. :-)

3. Na Dětské scéně jsem se poprvé objevila jako malá recitátorka v roce 2010 (to bylo ještě v Trutnově). Pamatuji si, že to pro mě úplně nový svět. Spoustu zážitků mám z našich dílen, kde jsme společně s ostatními recitátory fungovali celý víkend, ale ten nejlepší je, že vždycky po dílně jsme šly s mojí paní učitelkou Radkou Veselou na americkou limonádu na náměstí!

LENKA JANYŠOVÁ

1. Zabalit si dobrou náladu, zdravý hlas a hodně energie pro zvládnutí celé divadelní přehlídky a vyhodit všechny starosti, které by bránily v užívání si představení, workshopů, nových přátelství – např. mobily.

2. Petr Nikl: ***Niklův Blázníček***. Bláznivé verše říkanek, básniček, limericků, příběhů různých postav, které jsou groteskní, absurdní a nestačí nám přečíst si je pouze jednou. A navíc doplněné Niklovými ilustracemi mnoha podob bytostí, převážně různých hlav. Ty vzbuzují velké otázky a inspirují k zajímavým příběhům.

3. Bylo to v roce 2008 v Trutnově. Postoupil mi tam soubor Veselé zrcadlo s představením Brémští muzikanti. Šest dní strávených na zemi v tělocvičně byl pro mne velký zážitek. Hahaha... Nemohu si vzpomenout, jen vím, že se nám tam ujala hláška: A vůbec! A tu děti pak používaly velmi často. A vždycky mě rozesmály.

LINDA JANSKÁ

1. Doporučuji zabalit hlavně skvělou náladu, optimismus, vlastní text a tekutiny. :) Vyhodit soutěživost, nervíky a stres.

2. Timothée de Fombelle: ***Tobiáš Lolness***, skvělé, tučné počteníčko s nádherným stylem vyprávění, které vás donutí dívat se na stromy jinýma očima.

3. Účastním se poprvé.

VČERA JSME VIDĚLI...

Ráchel Kellerová

Matěj Havelka

Andrea Marko

NA SLOVÍČKO S...

... RECITÁTORY 4. KATEGORIE

Jak dlouho se věnuješ přednesu?
Co rozhodlo o výběru tvého textu?
S čím se při recitaci nejvíc potýkáš?
Zkus jednou větou vyjádřit svůj pocit těsně předtím, než jsi začal/a recitovat.

ŠTĚPÁNKA CHABIČOVÁ

(Alexander Sergejevič Puškin: Evžen Oněgin)

Přednáším od 4. třídy. Měla jsem už vybraný jeden humorný text, a tak jsem chtěla takový, na kterém bych mohla ukázat, že umím i něco jiného, proto padla volba právě na tento úryvek. Největší problém mi dělá zpomalit, protože mluvím hodně rychle, a v básních frázování. Pomyslela jsem si: „Už jsem na řadě! Jak to asi řeknu?“

Na konci tvého úryvku se Taťána chystá napsat dopis, komu ty jsi naposledy něco napsala?

Napsala jsem mamince zprávu, že jsem v pohodě a těším se na dnešní den.

KRYŠTOF ŠVEHLÍK

(Petr Šabach: Opilé banány)

Přednes už dělám dlouho – od 1. třídy, čili devět let. (Ale pod lavicí na přehlídky koukal ještě dřív, jak prozradil jeho pan učitel, pozn. red.) Chtěl jsem něco vtipného, protože nemám rád smutné texty a neumím je říkat. Tenhle jsme tak trochu zrecyklovali, ale mně se líbil. Nejčastěji mám problém s výslovností, spěchám a šumluju. Pocit byl: „Sakra, tady je moc lidí.“

V tvém úryvku řídí mladík auto. Co ty, už jsi někdy načerno usedl za volant?

Ne, reálné auto jsem ještě neřídil, jen na počítači.

TOMÁŠ FRIESE

(Martin Třešňák: Jakoby pohádka)

Přednesu se věnuji od 1. třídy, tedy devět let. Ten text mě oslovil, přišel mi od začátku zajímavý a bral jsem to jako experiment. Paní učitelka taky nakonec souhlasila, že bychom to mohli zkusit. Potýkám se s pasivními projevy trémy – klepou se mi kolena. Také polykám koncovky. Říkal jsem si, že to bude úlet.

V tvém textu se dá hlavní hrdina na rap, líbí se i tobě tenhle hudební žánr?

Nejsem aktivním příznivcem rapu.

JUSTÝNA TŮMOVÁ

(Ivan Kraus: Na obědě)

Přednáším pátým rokem. Mám ráda komické texty s vtipnou pointou, a tak mi paní učitelka doporučila tenhle. No, a mně se zalíbil... Problém vyvstane, když nejsem schopná se do něčeho vcítit a okolí mi říká, ať to víc prožívám. Já to potom přeženu a pak musím pracovat na tom, abych se srovnala do přiměřeného projevu. Můj pocit byl: „Tak teď to hlavně nezvorat!“

Na základě tvého textu mám pro tebe otázku, co by sis dala v restauraci k obědu ty?

Nejspíš vepřo-knedlo-zelo.

LUISA MARIE MAREŠOVÁ

(Radka Vranková: Králíci)

Recituji od svých šesti let. Při výběru textu jsem se radila s rodiči. Na tomto textu mi byla sympatická jednoduchost, jeho nálada a také to, že není mezi recitátory moc rozšířený. Snažím se, aby posluchači pochopili moje sdělení a dovedli rozeznat postavy, ale zároveň, aby to bylo tak akorát podané: ani moc, ani málo. Ve chvíli, kdy jsem vstoupila na jeviště jsem si uvědomila: „V tuhle chvíli je to moje.“

Zeptám se tě, jestli máš doma také nějaké zvíře?

Chováme slepice na chalupě. Ano, a taky je musíme zabíjet.

Ptala se Terezie Pecharová

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z VYSTOUPENÍ RECITÁTORŮ 4. KATEGORIE

ZAUJAL TĚ NĚKTERÝ Z TEXTŮ SVÝM TÉMATEM?

Eva (44 let)

Zaujal mě čistě jako výběr ten Carroll (Lewis Carroll: Žvahlav, pozn. red.), tou svou jakousi abnormalitou. A text Kostka cukru (autorka Lilly Eisenschimlová, pozn. red.) mě pohladil.

Viky (11 let)

Líbil se mi ten příběh Jakoby pohádka (autor Martin Třešňák, pozn. red.) a taky mě bavilo, jak to ten recitátor (Tomáš Friese, pozn. red.) říkal.

Honza (44 let)

Z textů, které jsem zatím slyšel, bych jmenoval Kostku cukru ((autorka Lilly Eisenschimlová, pozn. red.) – měl hezkou myšlenku.

Petr (12 let)

Ten text Jakoby pohádka (autor Martin Třešňák, pozn. red.), protože byl dobře ulítlej.

KTERÝ Z RECITÁTORŮ TĚ OSLOVIL SVOU INTERPRETACÍ?

Martin (12 let)

Líbilo se mi, jakým způsobem to říkal ten úplně první (Tomáš Jílek ze 2. kategorie, pozn. red.).

Kryštof (12 let)

Jak recitoval o tom Hamletovi (Filip Škarda, pozn. red.) – líbil se mi vtipný text i jeho podání.

Vojta (13 let)

Mně se taky líbil Hamlet (Filip Škarda, pozn. red.), bylo to skvěle podané.

Přemysl (66 let)

Mně utkvěl úplně ten první, co zahajoval (Tomáš Jílek ze 2. kategorie, pozn. red.) a taky ten „pohádkář“ (Tomáš Friese, pozn. red.).

ZAHLÉDLI JSME...

VČERA JSME VIDĚLI...

Vojtěch Kostka

Diana Čermáková

Karolína Jasovská

VČERA JSME VIDĚLI...

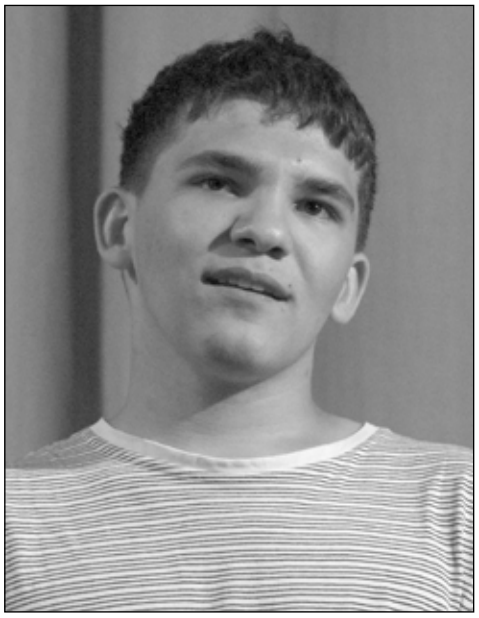

Josef Čurda

Hynek Havlíček

Veronika Vítková

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE C – HRA A DIVADLO

Cililink! Lektorka Nina Martínková zvonečkem zahajuje svůj seminář. „Budeme se zabývat praktickými hrami, cvičeními a improvizacemi k průpravě pro divadlo a pro budoucí učitele dramatické výchovy.“ Lektorka zadává první instrukce a hned poté se seminaristé začínají pohybovat po celé místnosti. Přitom se rozhýbávají, srovnávají si držení těla a zhluboka dýchají. Soustředí se na sebe, ale periferním viděním dávají pozor, aby do nikoho nenarazili. Chodí různými směry a rovnoměrně zaplňují celý prostor. Přicházejí další instrukce, a tak skupina mění rychlost pohybu od nejpomalejší 1 do nejrychlejší 5. V tomto cvičení je pozornost seminaristů zaměřena na několik věcí najednou: na vnímání prostoru a spoluhráčů v prostoru. Zároveň se pracuje s temporytmickými změnami pohybu a také s tělesným napětím a uvolněním. Přichází další cvičení. Všichni jsou stuleni do klubíčka. Představují kaši v hrnečku. Na lektorčin pokyn kaše začíná růst, bobtnat, zvětšovat se, až se hráči začínají dotýkat a fyzicky obsáhnou celý prostor. Na pokyn: „Hrnečku dost!“ se kaše začíná scvrkávat.

Skupina si sedá na zem, přichází chvíle na vzájemné seznamování se. Následuje série aktivit na zapamatování si jmen (např. opakování jmen druhých a ukazování na toho, kdo je pojmenováván; vymýšlení přídavného jména na stejné písmeno, kterým začíná mé jméno; seřazování se bez mluvení podle abecedy).

V další části semináře hráči leží na zemi a představují si, že jejich jméno je napsáno na stropě. Ze jména si vybírají pouze jedno písmeno a poté se jím stávají. Zvedají se a plují prostorem. Tvar písmene se vtěluje do jejich pohybu. Lektorka do aktivity začleňuje dříve rozvíjené dovednosti hráčů (vnímání se v prostoru, rovnoměrné vyplňování prostoru, temporytmické změny pohybu ad.) a zároveň rozvíjí u hráčů představivost (tvar, barva, druh písmene).

Nyní všichni kreslí své písmeno na papír. Využívají k tomu barevných fix. Posléze obyčejnou tužkou zakomponovávají do písmene své jméno.

Po přestávce si všichni sedají na zem do kruhu kolem písmenkové výstavy. Seminaristé se doptávají druhých na to, co je na jejich písmenech zaujalo. Poté hledají ke svému písmenu jiné, jež by působilo kontrastně. A tak se spojuje prostě napsané M se zdobným A, zelené R s červeným A, krasopisné l s graffitovým J ad. Vzniklé dvojice zůstávají spolu. „Představte si místo, kde jste rádi. Povedete kolegu na ono místo. Místo je imaginární, a tak předestřete pro jeho smysly co nejvíce vjemů (čich, hmat chuť, prostorové smysly).“ Průvodce mluví, host naslouchá. Poté probíhá výměna rolí.

Dvojice si sedají tak, že se dotýkají zády. Host převypravuje hostiteli své zážitky z návštěvy, hostitel naslouchá. Poté nastává výměna rolí. Totéž probíhá i ve velkém kruhu. Dvojice sdílí své zážitky s ostatními. Dozvídáme se o návštěvách pokojů, podkroví, různých přírodních zákoutí i tajných míst. Lektorka se doptává tehdy, když představy působí obecně (tráva, strom). Při popisu fungují konkrétní smyslové představy (posečená tráva, vzrostlá tráva, v níž voní kytky).

Na závěr dílny dvojice vytvářejí společnou fotografii (živý obraz), v níž by se objevilo něco z toho, kde dvojice byly, a zároveň ve které by se promítl budovaný vztah mezi spoluhráči. Vznikají obrazy, jež diváci titulkují: čajový dýchánek na zahradě, spokojená Sabča, romantika pod rozkvetlou třešní, „Děláš si srandu?“, „Tak na zdraví!“, výhled z okna, „A támhle jsem si hrála jako malá.“, hvězdář až do rána. Poté lektorka všem zúčastněným děkuje. Dílna končí. Písmena visí na zdi jako připomínka toho, co zde dnes všichni prožili.

Zapsal Roman Manda

NA SLOVÍČKO...

... S NINOU MARTÍNKOVOU, LEKTORKOU SEMINÁŘE C

Mohla bys nastínit metodické principy, které ve své práci používáš?

Na to se mě neptej. To si přečti v doslovu mé knížky (***Hra a divadlo***. Praha: NIPOS, 2018, pozn. red.). O tom tam píše paní Machková. To se sama dozvím, co dělám. Ale protože jsem divadelník, cítím z té skupiny, kterou vedu, co jí schází a co by bylo dobré dále zařadit, aby se tam ještě něco, co chybí, dostalo nebo vrátilo. Nechci nikoho poučovat. Samozřejmě lekce mám předem vymyšlené.

Učíš na DAMU studenty dramatické výchovy. Jaké vlastnosti a dovednosti by měli absolventi mít, aby mohli učit dramatickou výchovu?

Měli by mít pedagogický talent. Také by měli by mít veškeré kompetence divadelní (dramaturgie, režie, herectví, scénografie). Měli by být znalci pedagogiky, vývojové psychologie (od narození po smrt), aby věděli, jak přemýšlí a jak si představuje pěti- nebo desetileté dítě. A také sociální psychologie, té vztahové, lidské. Učitel není stroj na předávání informací. Je to jenom člověk, který se nemá stydět říct, že něco neumí nebo neví. Ještě k tomu všemu by měl mít vzdělání, rozhled. Když chci pracovat s obrazem, výtvarným dílem, měla bych ho umět ho zařadit do kontextu doby, měla bych vědět, kdy dílo vznikalo, kdo ho namaloval a proč ho namaloval takhle a co se dělo v jeho okolí v roce, kdy ho namaloval. Učitel by měl mít přesah. Když holčička recituje Magorovu báseň Ptala se Františky Marta, aby od něj věděla, že to psal ve vězení svým dětem. Když znalosti, tak ne letopočty odshora dolů, ale tady je hudba, tady výtvarné umění a divadlo. Toto nám pořád schází.

Pomáhá ti divadlo v práci vyučující dramatické výchovy?

Vždycky jsem divadlo hrála a zároveň učila. Teď už ale ne. Divadlo je ideální metoda, jak porozumět lidem, kteří jsou jiní, než jsem já, a jak porozumět sám sobě. To je skvělá cesta. Když hraješ někoho, kdo je jiný než ty, můžeš si říct: „Takhle bych to já neřešil, takhle bych to já neudělal.“ Pak přijdeš na to, jak bys to udělal a co je správný, jak bys to udělal ty.

Děkuji za rozhovor.

Roman Manda

ZAHLÉDLI JSME...

... V DĚTSKÉM DISKUSNÍM KLUBU

VČERA JSME VIDĚLI...

Agáta Krobová

Matěj Neumann

Anežka Vopařilová

VČERA JSME VIDĚLI...

Šimon Škrdla

Aneta Kapustová

Haštal Ort

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSÍ O PŘEDSTAVENÍCH 1. BLOKU

PŘEHÁŇKA / 6. ROČNÍK ZUŠ VÍTĚZSLAVA NOVÁKA, JINDŘICHŮV HRADEC

Inscenace **Přeháňka 6. ročníku ZUŠ Vítězslava Nováka z Jindřichova Hradce** v režii **Jiřího Rezka** nabídla zpracování známé předlohy Raye Bradburyho Celé léto v jediném dni. Vyslovuje se především k tématu šikany, i když jsou pootevřena i další možná témata.

Oproti předloze soubor umístil děj na planetu jménem Raina a rozvrstvil jej do několika dnů, ve kterých se očekává příchod krátkého slunečního svitu. Zdařilé je pojetí postavy učitelky, která je prezentována jako jakýsi robot s omezenou možností zasahovat do dění třídy a do toho, jak se žáci k sobě navzájem chovají. Její bezmoc a chlad je umocněn nehybností, nepřímou komunikací (mluví přes mikrofon) a také tím, že je vlastně v moci žáků ji technicky ovládat. Atmosféru dokresluje minimalistická hudba navozující temnotu budoucnosti.

Soubor obohatil předlohu také tím, že postavy více konkretizoval a dal jim určité postavení ve skupině a základní charakter. Například zajímavé je pojetí Margot, která se nejeví zcela bezmocnou obětí, sama ostatní tak trochu provokuje. Škoda, že tyto konkrétních postavy nemají jasnější motivace pro své jednání. Mnohé dialogy a jednání tak vyznívají trochu mechanicky, nezdůvodněně (např. proč se dívky chtějí s Margot nejprve přátelit, a pak se přidávají k šikanující většině? Proč nechce Margot, aby se vědělo, že je na planetě jen omezenou dobu?). Zejména v závěru si klade divák otázku, co přivedlo děti k tomu, aby zpytovaly svědomí? Také je škoda, že málo víme o tom, jak funguje život na planetě Raina. Co znamená déšť, je jen nepříjemný nebo pro někoho nese nějaké nebezpečí (např. pro Margot)? Jak je udržována formální moc učitelky? Také nevíme, jaký vztah mají postavy k očekávanému slunci, co pro ně znamená. A co znamená pro Margot a v důsledku: co znamená to, že ji spolužáci zabrání slunce spatřit. Přesto, že inscenace vyvolala mnoho otázek, je bezesporu zajímavá zejména svým tvořivým přístupem k předloze.

O BIEDNYM WILKU I PRZEBIEGŁYM NIEBIESKIM KAPTURKU / BUM TRACH, ZŠ S POLSKÝM VYUČOVACÍM JAZYKEM ČESKÝ TĚŠÍN

O dávku humoru se postaral divadelní soubor **Bum Trach** ze **ZŠ s polským vyučovacím jazykem z Českého Těšína** s inscenací **O biednym wilku i przebieglym Niebeskim Kapturku (O nebohém vlku a vychytralé Modré Karkulce)**. Krátká anekdota o tom, jak vyzraje Modrá Karkulka nad nebezpečným vlkem, je variací na známou pohádku. Základní kvalitou inscenace je přesná partnerská souhra dětí na jevišti, jejich jasné a motivované jednání, stejně jako radost ze hry, kterou předávají beze zbytku divákům. Nadsázku podporuje nejen samotné jednání a slovní i mimoslovní pointování situací, ale také volba kulis a kostýmů. Soubor se svou vedoucí **Marií Szymanikovou** dovedl povýšit scénář Doroty Dankowske o další významnou rovinu, když využil princip komiksových poznámek k jednotlivým situacím. Hráči na jevišti si skvěle pohrávají s významy a komentáři a dodávají této svěží inscenaci nadhled a další rovinu humoru. Je báječné, jak dovedl soubor využít možné překážky (jazykové bariéry) ku prospěchu představení. Stejným způsobem působí také „krátká lekce polského jazyka“ před samotným představením, která nejen uvede kontext, ale také naznačí žánr. Přes zjevné klady by inscenaci slušela větší invence a tvořivější scénický nápad při rozehrání dialogu Karkulky s vlkem, kterého by tento soubor byl jistě schopen. Stejně jako zpřesnění rytmizovaného nástupu „lesa“ (zejména v dopoledním představení). To jsou ale jen drobnosti v jinak vydařené inscenaci.

UŽ JE ČAS, BRATŘE? / TANEČNÍ STUDIO LIGHT PŘI ZUŠ PRAHA 5

Dramaturgicky zdařilé propojení pohádky Ladislava Smoljaka a pověsti o blanických rytířích dalo vzniknout inscenaci **Tanečního studia Light** při ZUŠ Praha 5, které pracuje pod vedením **Lenky Tretiagové**. Motiv blanických rytířů působil v příběhu o Acylpyrínku Cyrdovi přirozeně a dal vzniknout další rovině vyprávění. V inscenaci, která vyváženě propojuje složku tanečně pohybovou a mluvní do přirozeného divadelního jednání, dostaly příležitost nejmladší členové souboru. Přes své malé zkušenosti ukázali celou řadu dovedností – prostorového vnímání, přirozené komunikace, partnerského jednání a v jisté míře také nadhledu. Jednotlivé taneční sekvence velmi plynule prolínají dialogy s mluvenými pasážemi.

Slabšími místy inscenace je nedůsledné zastávání jednotlivých postav; skupina děvčat na začátku představuje maminku, pak jsou vypravěčkami, pak chřipkou a nakonec skupinou dívek v situaci svatby Karličky s Cyrdou, aniž by byl dán klíč k tomu, jak proměna probíhá. Také se nabízí možnost scénicky lépe vyřešit některé podstatné okamžiky (volba Karličky vzít si raději Acylpyrínek Cyrdu) či podpořit zajímavé okamžiky příběhu výraznějším pohybově tanečním provedením (boj chřipky a acylpyrínků o Karličku).

V inscenaci je pochopitelně neopomenutelná složka hudební, která výborně podporuje záměr inscenace, dokresluje a komentuje. Citace známých hudebních motivů pomáhají vytvářet potřebnou nadsázku a humor. Jedinou výjimkou je poslední píseň, která se nejen vymyká předchozímu způsobu užití hudby a je žánrově odlišná, ale také ruší svou podbízivostí jinak velmi čistý divadelní tvar.

Hana Cisovská

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 1. BLOKU

Co vás napadne po zhlédnutí tohoto představení?

PŘEHÁŇKA

Eliška (17 let)
Nechápu konec a jeho smysl.
Hana (43 let)
Šikana je hrozná.
Lucka (23 let)
Sci-fi
Štěpánka (15 let)
Jsem ráda, že žijeme na Zemi, a ne na jiné planetě.
Honza (17 let)
Mělo to poselství a klobouk dolů před výkonem dětí.
Megie (17 let)
Skvělý prvek zlatého slunce.
Mája (17 let)
Nepochopila jsem konec.
Eva (41 let)
Skvělá předloha, nepochopila, jsem přesně pointu.
Katka (35 let)
Musím si to ještě promyslet.
Radek (30 let)
Bylo to statické.
Petra (49 let)
Bezradný herecký projev, vadily mi založené ruce.

O NEBOHÉM VLKOVI A VYCHYTRALÉ MODRÉ KARKULCE

Anna (17 let)
Skvělá polština.
Saša (18 let)
Hezká práce s prostorem.
Oliver (13 let)
Bylo to vtipné a super byla polština.
Vojtěch (16 let)
Hezká myšlenka hrát polsky.
Zuzana (30 let)
Milé vtipné, hezky vymyšlené.
Kamila (18 let)
Vtipné ztvárnění známého do nové formy.
Táňa (11 let)
Líbilo se mi to od začátku do konce.
Tomáš (47 let)
Líbily se mi nápady, hra s jazykem a forma hraní.
Lucka (17 let)
Obdivuji, že se děti učily polštinu už od 2. třídy.
Anička (17 let)
Bylo to vtipné, a i když neumím polsky, moc se mi to líbilo.

UŽ JE ČAS, BRATŘE?

Elena (18 let)
Obdivuji talent dětí.
Eva (45 let)
Jsem ráda, že jsou zde tak tvořiví lidé.
Klára (18 let)
Karlička byla boží.
Nora (18 let)
Skvělá byla práce s pohybem.
Ondra (19 let)
Obdivuhodná je souhra všech dětí na jevišti.
Ëliška (16 let)
Oceňuji práci se souborem, jde vidět, že to děti baví, a to baví i mě.
Amélie (12 let)
Děti byly velmi sebevědomé, nestyděly se.
Jakub (18 let)
Bylo to příjemné, jednoduché a líbily se mi prvky humoru a spolupráce dětí.
Jana (50 let)
Jsem nadšená, líbilo se mi spojení pohybu a zpěvu, dobře jsem se bavila.
Víťa (20 let)
Moc se mi líbila choreografie, předloha a souhra humoru, hudby a tance.

Zapsali Víťa a Saša, studenti SPgŠ Krnov

ZAHLÉDLI JSME...

VČERA JSME VIDĚLI...

Tomáš Kreisl

Antonín Drábek

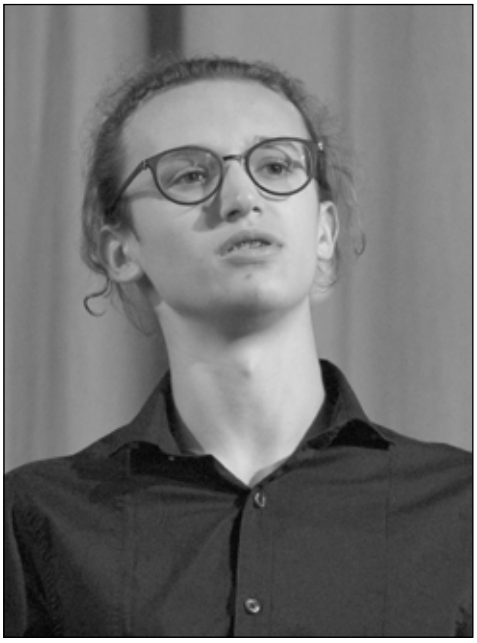

Filip Škarda

VČERA JSME VIDĚLI...

Přeháňka

O nebohém vlkovi a vychytralé Modré Karkulce

Už je čas, bratře?

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSE O PŘEDSTAVENÍCH 1. BLOKU

Ve stodole se sešli všichni, kteří chtěli společně přemýšlet o svých dojmech. Šlo o početnou skupinu, spolu se ocitli lidé s různorodými zkušenostmi v oblasti dramatické výchovy a divadla. Moderátorem byl Roman Černík, který na začátek připomněl, že je třeba mluvit nahlas a zřetelně. Je možné pojmenovat svůj zážitek a pokusit se o hledání zobecnění. Je možné se také ptát ostatních, jak tomu či onomu rozuměli.

PŘEHÁŇKA

Hlavní otázkou byl rozdíl mezi divadelním pojetím a původní předlohou Raye Bradburyho. Kdo se těšil na Bradburyho, mohl být zklamán. Motiv, že děti na slunce netrpělivě čekají a upřou ten zážitek Margot, až zjistí, že ona jediná slunce zná, se ztratil. Zde ji šikanovali hned, jakmile mezi ně přišla. Zmizela naléhavost touhy uvidět slunce poprvé v životě. Slunce vytvářejí (divácky působivě), ale není vidět jejich prožitek. Předloha se jim vzepřela. Na některé diváky zapůsobilo, jak robotická učitelka byla vůči špatným vztahům ve skupině nevšímavá (ukázalo se, že dívka v roli učitelky zastupovala nemocnou herečku). Herci často stáli zády k divákům. Diskutovalo se o scénografické a kostýmní složce, diváky rušily barevné umělohmotné pantofle nebo trička zastrkovaná do kalhot. Otázkou zůstalo, jaký byl význam sedátek ve tvaru bubnů, na kterých se často sedělo ale téměř nehrálo.

O NEBOHÉM VLKOVI A VYCHYTRALÉ MODRÉ KARKULCE

Představení sklidilo ocenění, diváky pobavilo a rozveselilo, líbila se jim jeho jednoduchost a nápaditost. „Dělat humor na jevišti je velmi těžké a tady se to výborně podařilo“. Příkladem mohou být zvuky, které doprovázely příchod stromů. Každý jednotlivý zvuk podbarvoval charakter stromu a gradovalo to od jehličnanů, přes listnáče až k palmě. Drobným nedostatkem byla překotnost konce. Jiřina Lhotská uvedla, že jde o školní soubor a původním cílem bylo podpořit žáky s různými vzdělávacími potřebami. Teprve po dvou letech práce se rozhodli pracovat na divadelním tvaru. Chtěla dát dětem příležitost, najít sebe samé skrze postavu a kostým. Hledala herecké úkoly, na které by děti stačily a zároveň, aby to fungovalo divadelně. Diváci ocenili vnímavost herců směrem k sobě i k publiku, jejich nadhled. Jakub Hulák poznamenal, že se zde také projevila jiná kulturní tradice a přístupy polského divadla. Textové bubliny, přidali až na poslední chvíli, aby české obecenstvo polštině rozumělo.

UŽ JE ČAS, BRATŘE?

Základem příběhu je text Ladislava Smoljaka. Na diváky zapůsobily dovednosti dětí, jejich schopnost jednat: „Někdo tak malinký může být tak veliký a šikovný.“ Ocenili pohybový výkon Karličky, když se na ni sápe chřipka. Diskutovalo se o nejasnostech pramenících z toho, že zatímco skupina chlapců v bílém hrála jen rytířské acylpyrínky, skupina dívek v černém vstupovala v různých rolích (maminka, chřipka). Nejsou patrné jejich proměny, a proto možná není zcela jasné, proč jsou na konci všichni v souladu, proč se skamarádí léky i bacily. Závěrečná píseň působila nadbytečně až podbízivě, představovala nežádoucí proměnu stylu.

ver

ZAPIŠ SI...

... DOJEM Z DNEŠNÍHO DNE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

VČERA JSME VIDĚLI...

Přeháňka

O nebohém vlkovi a vychytralé Modré Karkulce

Už je čas, bratře?

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSÍ DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

V odpoledních hodinách se sešlo v aule ve 3. podlaží Fabriky obrovských počet nadšených dětí z pěti souborů, což činilo kolem šedesáti kusů hmotné energie. Po přivítání a rozehřívacích aktivitách si děti v rozdělených promíchaných skupinách připravily živý obraz k vybranému představení. Na základě obrazů děti hádaly, o jaké představení se jedná, a které situace je zaujaly. Objevovaly se obrazy: přetahování o Karličku, zavření Margot do skříně a situace mezi vlkem a Karkulkou. V diskuzi jsme se snažili motivovat ke kladnému hodnocení inscenací a nabídli jim možnost ke kladení otázek souborům. V závěru programu měly děti možnost napsat vzkazy s pozitivním hodnocením ostatním souborům na památku.

PŘEHÁŇKA

Jako první představení jsme měli možnost vidět Přeháňku od hradeckého souboru 6. r. LDO ZUŠ J. H. V diskuzích děti hodnotily kladně nápad nové planety, celkový námět představení, charakter kostýmů, čímž myslely vyzdvižení žlutých šatů, které měla Margot jako symbol Slunce. Dále je zaujala robotická učitelka a celkové využití mobilů a tabletů, což znázorňovalo budoucnost. Dětem nejvíce uvízlo v paměti označení Jana jako Evžena. Velmi zajímavým faktem, který děti zjistily prostřednictvím svých otázek, byl vznik básniček na základě skládané poezie. Podle dětí bylo zachováno téma, a to, že herci měli svou roli, kterou splnili. Avšak dětem bylo líto, jak se třída zachovala k Margot. Hodně divákům byl nejasný konec a občas si stěžovali na nedostatečnou hlasitost. Žáci ze souboru uvedly: „Hodně jsme to představení předělávali, protože byli aktéři nemocní. Chtěli jsme především znázornit budoucnost lidstva."

O BIEDNYM WILKU I PRZEBIEGLYM NIEBIESKIM KAPTURKU

Jako druhý se nám představil soubor Bum Trach z Českého Těšína. Od dětí zaznělo mnoho kladných hodnocení, jako například: dvojjazyčnost, vtipný překladač, přeměna rekvizit stromů v chaloupku, příchod na scénu v určitém rytmu za doprovodu hudby. Velmi se divákům líbila role palmy, soustředěná práce a hlasitost. Jedinou chybou bylo podle dětí srozumitelnost textu při potlesku. Soubor prohlásil: „Pro nás to bylo nejlepší představení, které jsme doposud hráli. Nikdy se ještě publikum takhle nesmálo a netleskalo."

UŽ JE ČAS, BRATŘE?

Třetí soubor – Taneční studio Light představilo spojení mluveného projevu s pohybem a hudbou. Nejoblíbenější scénou bylo přetahování Karličky. Publikum obdivovalo propojení s historickým kontextem. Zaujalo je uznání porážky ze strany chřipky. Velký obdiv dětí z ostatních souborů vzkazují nejmladším účastníkům za precizní práci. Děti ze souboru Light dodaly: „Máme rádi témata z historie a naši vedoucí to také baví, takže jsme to schytali."

Anna Šimáková, Justýna Lecianová, Kateřina Formánková, Alžběta Kuchařová a Karolína Havlasová

DNES HRAJÍ...

... KASTROL, SOUKROMÁ ZUŠ TRNKA, PLZEŇ

NIŽŠÍ PRINCIP

Jak vznikl název vašeho souboru?

To víme naprosto přesně. Tehdy jsme jaksi zapomněli na slovo katarze, a tak jsme ho nahradili kastrolem. A když nás omrzel název „První středeční skupina", hned nás napadl Kastrol. A tak jsme Kastrol. (S krátkým O!!!)

Co vás na divadle baví?

Na divadle nás baví ten kolektiv, spolupráce s ostatními, to, že na chvíli můžeme být někdo jiný, atmosféra je taky k nezaplacení. Ten proces vymýšlení inscenace je taky super.

Co vám na divadle vadí?

Přehnaná soutěživost ostatních souborů to dokáže dost zkazit. My si to chceme užít a najít nové přátele, nikdy nám nešlo o to vyhrát. Štve nás taky, když někdo přehrává, nebo (významný pohled na Michala) nám třeba „paní trenérka" špatně pouští zvuky a světla.

Proč jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Naše představení je autorská inscenace, již několik let si hry vymýšlíme sami. Letos jsme chtěli něco ze života, že všichni vlastně žijeme vedle sebe, žijeme svůj příběh a o ostatních toho moc nevíme.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Rozhodně je důležitá ta režijní. Bez režie bychom to nedali. Možná i scénografie. Naše scéna je dost jednoduchá, ale v tom je její neotřelost a jedinečnost. Chtěli jsme donutit diváka k zamyšlení. Nesmírně důležitá je pro nás herecká složka.

Popište nejzajímavější okamžik vaší inscenace.

Házení košem! Zajímavá je ale i věta „Já to chápu.", která vlastně jinak smutnému a pochmurnému životu dodala jiskru. (Významný pohled na Michala.) Ale NĚKDO se rozhodl, že tam přece nebude něco... usmiřujícího.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Já bych za zásek považovala třeba to, že na jednu zkoušku jsme dorazili čtyři. Problém byl se na jevišti vyznat z lásky tak, aby to bylo věrohodné. Jediný opravdový zádrhel je ale to, že taky není Johan. (Johan je bývalý člen souboru. Velký kamarád, který

ale dal přednost hudebním nástrojům před divadlem! Hanba ti, Johane!!!)

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

No, hrajeme vlastně jen na přehlídkách a na zkouškách. Měli jsme hrát i pro rodiče s ostatními soubory naší ZUŠky, ale nevyšlo to, protože spousta herců si jen tak odjela do zahraničí.

(Zpracovaly Helča, Lucka, Dodo)
Ptal se Josef Pekárek

DNES HRAJÍ...

... ŠPENÁT A KEDLUBNA, ZUŠ F. L. GASSMANNA, MOST

FÍLELÉM, KOSODE, MIEDO

Jak vznikl název vašeho souboru?

Oliver: Už se blížila divadelní přehlídka Nanečisto a mi ještě neměli název, ale měli jsme hotové představení. Nemohli jsme se shodnout. Tak Pavel a Bára navrhli „Špenát a kedlubna“. Nám všem se to moc zalíbilo a od té doby se tak jmenujeme.

Co vás na divadle baví?

Oliver: Na divadle mě baví to, že mě posouvá dopředu. Baví mě přemýšlet o věcech a divadlo mi proto dává důvod. Baví mě ta atmosféra. Ty lidi. Líbí se mi to a jsem vděčný mamce že mě sem přihlásila jako malé děcko.

Co vám na divadle vadí?

Kateřina: Na divadle mi úplně hodně nic nevadí, jen zde trávím dost času, což vadí spíš mé rodině než mně.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Kateřina: Dlouho jsme přemýšleli, co bychom chtěli dělat. Nakonec jsme se rozhodli pracovat s věcmi, které si myslíme, že v divadle ztvárnit nejdou. Zjistili jsme, že všechno jde, jen se toho nesmíme bát. A tak myslím, vzniklo téma strach.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Matěj: Pro mě je nejdůležitější scéna s pohyby, kde předáváme naši nejděsivější představu. Myslím, že je to předání něčeho nereálného a zároveň naše spojení strachů do jednoho velkého, takže vlastně i reálného, ale také se mi líbí, že člověk si může představit pod těmito pohyby třeba svůj vlastní strach, anebo něco úplně jiného, než jak mu je to předáváno.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Matěj: Za mě je nejzajímavější okamžik, když jdeme k lidem s balónky a špendlíky a působí to jako když je chceme prasknout. Líbí se mi na tom jejich očekávání a reakce.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Šimon: Při vymýšlení poslední scény s kamerami. Dlouho jsme nevěděli, jak na ni. Nakonec jsme ji ale dostali do stavu, který funguje.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Šimon: Hráli jsme zatím 2× a to jednou pro rodiče v ZUŠ a jednou na dětské scéně Louny. 1× jsme hráli takovou zkušební verzi, když jsme potřebovali připomínky od diváků.

Ptal se Josef Pekárek

DNES HRAJÍ...

... LDO ZUŠ VÍTĚZSLAVA NOVÁKA, JINDŘICHŮV HRADEC

JAMIEÁDA

Fotografie vyjadřují emoce v okamžiku, kdy se soubor dozvěděl, že postoupil na Dětskou scénu.

Jak vznikl název vašeho souboru?

Podle hlavního hrdiny naší hry.

Co vás na divadle baví?

Všechno – např. parta, sranda, možnost být někým jiným...

Co vám na divadle vadí?

Asi nic, možná dlouhé vybírání předlohy.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Protože jsme konečně našli vhodnou knížku jako předlohu a do inscenování jsme se pustili zvesela.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Výtvarná, zvuková a samozřejmě herecká. Proč? Uvidíte sami...

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Zajímavý detail – zubní kartáček slepený izolepou, zajímavý okamžik inscenace – Jamieho „očista“.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Zapomnětlivost hlavního hrdiny.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Prozatím jsme hráli 3krát pro každého pozitivně naladěného diváka.

Ptal se Josef Pekárek

MOŽNÁ NEVÍTE, ŽE...

...v České republice žije početná polská menšina. Nejvíce lidí hlásících se k polské národnosti žije v Těšínském Slezsku. Poláci zde mají své polské školy, tisk, pořady v rozhlase a regionální televizi, dokonce i mše v polském jazyce.

Je zajímavostí, že ne všichni lidé hlásící se k polské národnosti na Těšínsku hovoří polsky, ale místním nářečím (tzv. po našymu či po naszymu), které je směsicí polštiny, češtiny, němčiny a také slovenštiny.

Polská menšina u nás rozvíjí rozmanitou kulturní činnost. Největší zásluhy na tom má Polský kulturně osvětový svaz v ČR (PZKO). Angažuje se však také řada místních spolků. Těšínské divadlo jako jediné v ČR má dvě scény, a to českou a polskou. V rámci polské scény působí loutkové divadlo Bajka (Bajka Scena Lalek).

V Těšíně a v Cieszyně (polské části Těšína) včera skončil Mezinárodní divadelní festival bez hranic, který má svou tradici od roku 1990. Představují se na něm umělci z ČR, Polska, Slovenska, Maďarska, ale také z Ukrajiny, Rakouska a dalších zemí Evropy a Ameriky.

RM

SEŠLO SE...

... SÁVITRÍ, ANEB HRA STÍNŮ A BAREV

Brněnské divadlo Divadlo Líšeň uvádí na trh hru Sávítrí s motivem staroindického eposu Mahabharáta. Režisérem i autorem scénáře je Pavla Dombrovská, loutky obstarali Eva Krásenská a Martin Ondruš, scénu Jana Francová, hudbu Luděk Vémola. Jednalo se o stínovou hru, která byla sehrána čtyřmi herci. Příběh doladila orientální hudba z ručně vyrobených a netradičních nástrojů. Zaujalo nás užití barev, světel, prskavek a ostatních rekvizit. Na konci představení odhaleno ono kouzlo a tajemství stínohry. Diváci nezapomněli výstup plný rázu, emocí a světel ohodnotit bouřlivým potleskem. Velkým oživením byly i vtipné „sketche“.

laická porota z lidu

VČERA JSME VIDĚLI...

Přeháňka

O nebohém vlkovi a vychytralé Modré Karkulce

Už je čas, bratře?

ZVUK...

... je z definice mechanické vlnění v látkovém prostředí, které je schopno vyvolat **sluchový vjem**. Frekvence, které je člověk schopen vnímat, jsou značně individuální (16 – 20 000 Hz). Děje spojené se zvukem se nazývají **akustika**, stejně jako vědní obor zkoumající zvuk. Rozlišujeme i dílčí vlastnosti: výšku, barvu a hlasitost (intenzitu).

Podíváme-li se na zvuk jako na divadelní složku inscenace, můžeme o něm přemýšlet ve dvou základních kategoriích: **hlas a hudba**. Hlas jako lidský projev nabízí nekonečné možnosti vyjadřování a hlasových technik (např. rap, beatbox, growling, brumendo nebo zpěv, přednes či „robotický“ projev oproštěný od emocí). Kromě výše zmíněných tří vlastností je v divadle bezpodmínečně důležitá srozumitelnost – artikulace – slova neseného hlasem. Nesmíme však zapomenout ani na rytmus, melodii, gradaci atd. Hlas je totiž všudypřítomnou složkou představení od začátku do konce.

Zato s hudbou to může být v inscenaci složitější. Jsme-li rozhodnuti o jejím výběru a máme představu o všech nabízených (nejen temporytmických, ale i emocionálních, atmosférových, kontextových atd.) souvislostech, stojíme před rozhodnutím, zda zvolit hudbu **reprodukovanou**, anebo živou. Co se týče dětského divadla, Eva Machková v *Úvodu do studia dramatické výchovy* se jednoznačně kloní k druhé variantě: „*Jen velmi lze používat hudbu reprodukovanou, převážně půjde o hudbu živou, o snadno zvládnutelné hudební nástroje (zobcové flétny, kytary, xylofony apod.), na něž hrají většinou aktéři inscenace, děti či učitel. Obecně lze říct, že veškerá náročná a složitá divadelní technika – zvukové aparatury s orchestrální hudbou nebo* ***playbackem*** *– do dětského divadla nepatří přinejmenším proto, že kontrastují s dětským projevem a mohou ho přehlušit, potlačit.*“

S hudbou lze pracovat i po dramaturgické stránce, kdy ji lze použít jako podkres, který podtrhuje situaci (nebo naopak s ní kontrastuje – motiv komediálnosti) a do fikčního světa inscenace nepatří. V takovém případě se jedná o nondiegetickou hudbu, kdežto **diegetická hudba** je přímou součástí stvořeného světa, např. pouštění hudby z mobilu, cestou autem z rádia, zvuky sociálních médií apod. Existují však i přechodové případy, v nichž dochází k ozvláštňování.

V představeních 1. bloku jsme byli svědky různých přístupů k použití zvukové a hudební složky. V některých případech zvuk násobil energii hraní, rytmizoval dění na jevišti, tvořil prostředí (možná až scénograficky) či sloužil k přechodům mezi situacemi. Někdy by bylo zapotřebí více se dramaturgicky zaměřit na výběr a použití hudby v konkrétních situacích. Jak osvěživě třeba působil zvuk deště po západu Slunce v *Přeháňce*.

Nechci opominout ještě jednou rozdělení, a to **hluk – zvuk – ticho**. Hluk je z definice zvuk, který má rušivý charakter. Na druhé straně dobře použité ticho může tvořit napětí, vypíchnout důležitý okamžik, způsobit zastavení a kdo ví, co dalšího. Proto na něj nezapomínejte.

pep

PŘELOŽENO DO DIVADELNÍHO SLANGU...

... ANEB ZVOLÁNÍ TÝKAJÍCÍ SE ZVUKU V DIVADLE

Chybí nám stroj na vytváření zvuku větru.	***Nemáme na to vindmašinu.***
Netlač na hlas, trochu tišeji, prosím!	***Neforzíruj, trochu sordýnky, proboha!***
Nejsi slyšet, je potřeba, abys přidal na hlase.	***Jde z tebe jenom horká pára! Copak neumíš hrát na plnou hubu?***
Budete imitovat neurčitý text mluvícího davu.	***Budete dělat rebarboru.***
Nezdá se ti, že mluvíš příliš vysokým hlasem?	***Proč vyješ jako šakal?***
Pro vidinu potlesku by udělal cokoli.	***Pro lijavec by si i utíral nos židlí.***

DOPORUČENO Z KNIHOVNIČKY...

DOBYVATELÉ AKUSTICKÝCH SCÉN

Nakladatelství AMU vydalo v roce 2015 teoretický text, který není vzrušující a inspirativní jen pro odborníky, ale pro kohokoli se zájmem o současné umění (a o emancipaci zvuku). Publikace má v podtitulu *Dobyvatelé akustických scén. Od radioartu k hudebnímu divadlu (Goebbels, Neuwirth, Ammer, Oehring)*.

Autor knihy Lukáš Jiřička na příkladu čtveřice režírujících skladatelů z Německa a Rakouska ukazuje aktuální tendence ve světě hudebního divadla a experimentálního rozhlasového umění. Kromě historického a teoretického vhledu do postupné emancipace a rozvoje rozhlasového a hudebnědivadelního světa představuje autor čtveřici aktivních tvůrců – Heinera Goebbelse, Olgu Neuwirth, Andrease Ammera a Helmuta Oehringa –, jejichž tvorba pokrývá značné spektrum dramaturgických strategií, inscenačních a kompozičních metod a technik. Knihu doplňují rozhovory s dalšími umělci.

Autor píše o současnosti v umění, ale obrací se do zahraničí. Předkládá příklady i z historie, od B. Brechta. Hledání nových, překvapivých forem je všem rozebíraným umělcům společné podobně jako neúcta k dramatickému či jinému textu jako celku – může být rozbit podle potřeby, stane-li se pak součástí nového uměleckého díla dostatečných kvalit. V době postdramatického až postspektakulárního divadla, které existuje paralelně vedle populárního divadla pro široké publikum, se zvuk může stát vůdčím elementem, jemuž ostatní složky divadelního představení ustoupí.

I když se může anotace knihy zdát složitou, opak je pravdou. Doporučujeme k načerpání nových impulsů.

KOMIKS

... DIVADELNÍ SLOŽKY – ZVUK

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY NA INTERNETU
www.drama.cz/ds

STAŇ SE AUTOREM!

Pro všechny tvořivé přinášíme možnost vytvořit kaligram, báseň, která by napodobovala tvar vodního živlu na fotografii. Slovo kaligram je složeninou dvou řeckých slov, kalos – krásný a gramma – písmo.

Svá díla noste do redakce (sídlíme ve 3. podlaží Fabriky) a možná právě váš kaligram otiskneme v dalším čísle Deníku Dětské scény.

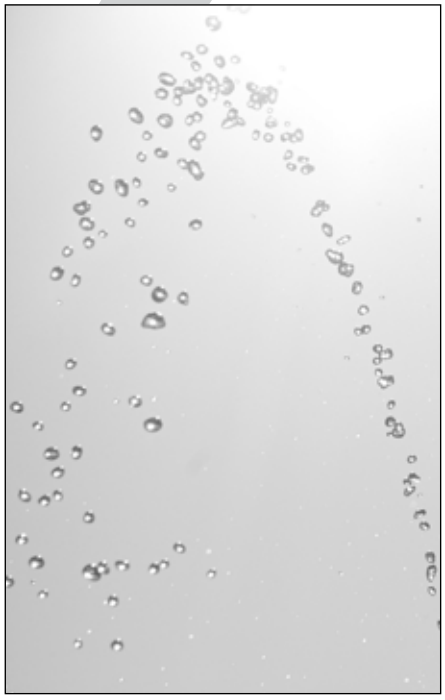

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

NEDĚLE 9. ČERVNA

8.00–8.45	dílny pro recitátory 2., 3. a 4. kategorie	SZŠ
9.00–11.30	**vystoupení recitátorů 2. věkové kategorie**	kino
9.00–13.00	semináře A–D	Fka, stodola
10.00–11.40	**2. blok přehlídky** – vystoupení pro veřejnost	
	Nižší princip, Kastrol, Soukromá ZUŠ Trnka, Plzeň	Fka
	Jamieáda, LDO ZUŠ Vítězslava Nováka, Jindřichův Hradec	Trám
	Fílelém, Kosode, Miedo, Špenát a kedlubna, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most	Tyjátr
13.00–14.30	beseda lektorského sboru s recitátory 2. kat. a jejich doprovodem	MMG
	diskusní klub pro doprovod recitátorů 3. a 4. kat. SZŠ	
	dílny pro recitátory 3. a 4. kategorie	SZŠ
	seminář R	Trám
15.00–16.50	**2. blok přehlídky** – vystoupení pro účastníky Dětské scény	
	Nižší princip, Kastrol, Soukromá ZUŠ Trnka, Plzeň	Fka
skupina A	**Jamieáda**, LDO ZUŠ Vítězslava Nováka, Jindřichův Hradec	Trám
	Fílelém, Kosode, Miedo, Špenát a kedlubna, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most	Tyjátr
skupina B	**Fílelém, Kosode, Miedo**, Špenát a kedlubna, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most	Tyjátr
	Jamieáda, LDO ZUŠ Vítězslava Nováka, Jindřichův Hradec	Trám
17.15–18.00	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 2. bloku	Fka-2. podl.
17.15–18.45	dětský diskusní klub	Fka-aula
18.15–19.30	veřejná diskuse o představeních 2. bloku	stodola
20.30	host přehlídky	
	S Jindrou, Dočasně pevný spolek, Svitavy	Trám

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
Tyjátr	Alternativní klub Tyjátr
SZŠ	Střední zdravotnická škola
MMG	Městské muzeum a galerie ve Svitavách
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 2.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Terezie Pecharová, Veronika Rodová, Roman Manda, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou. Uzávěrka čísla 2 - 8. června 2019 v 23:46. Náklad 200 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

3.

PONDĚLÍ 10.6.2019

Fabrika SVITAVY

ANTRÉ...

„Čímpak chceš jednou být, chlapečku/holčičko/Pepíčku/Terezko/Kubíčku/Kosprde...?“ Nevím, jestli existuje někdo, kdo se s touto otázkou v dětském věku nesetkal. Pravděpodobně ji každý z nás někdy slyšel a odpověděl na ni podle svých aktuálních preferencí. V závislosti na věku byla pak ta odpověď více nebo méně reálná.

Nepamatuji si už všechna povolání, která jsem kdy jmenovala v odpověď na takové otázky. S určitostí vím akorát to, že jsem jednu dobu toužila být žokejem, jít k cirkusu (to, když šel v televizi seriál Cirkus Humberto) a později jsem se chtěla stát veterinářkou. Jistě tušíte, že jsem se nakonec nestala ani jedním z toho. Už tehdy jsem si ale uvědomila tu závratnou výhodu dětského věku, totiž že si můžu na všechna ta možná i nemožná povolání hrát.

Roky běžely a já jsem kvůli školním a všelijakým dalším povinnostem měla stále méně času na hraní. Stále víc mi i připadalo, že už se to ani nesluší – nejsem přece už žádné malé dítě. Ale hravost je, jak praví nejedna učená kniha, součást lidské přirozenosti, a pokud ji nebudete potlačovat, může vám (o)kořenit všední život až do smrti. Stačí jen pro ni najít vhodný způsob vyjádření. Proto si někteří lidé vyhrají s lepením modelů letadel, jiní si pohrávají se slovy a píší texty nebo hrávají na rozličné hudební nástroje. Dospěla jsem k tomu, že si zase hraju, a dokonce je to podstatná součást mojí práce.

Představuji si, že touha stát se na chvíli někým jiným, vyzkoušet si, jak na naše nové role bude reagovat okolí, nás všechny přivedla sem, na Dětskou scénu. Prožít situace, které bychom jinak prožít nemohli, nebo se chovat jinak a překvapivě, než míváme ve zvyku, stále přivádí děti do dramaťáků, k divadlu a k herectví. Touha hrát a hrát si je dobrá motivace k hraní divadla. A divadlo se obvykle hraje s někým a vždycky pro někoho, takže se s ním pojí i určitá potřeba předvést se. Na tu ovšem pozor – když je předvádění moc, tak to kazí hru. Mezi hráči/herci i navenek pro diváky. Když to na nás někdo moc hraje nebo přehrává, tak to u nás, u diváků, prohrává.

Podle definice pojmu je hlavním cílem hraní si radost ze hry. Cesta je tu cíl.

ter

ZAPSALI JSME...

... NA BESEDĚ LEKTORSKÉHO SBORU S RECITÁTORY 2. KATEGORIE

Lektoři Radek Marušák a Martina Longinová ocenili, s jakou energií a chutí recitátor Tomáš Musil vystihl rvačku kocourů. Nesmí se však zapomínat na další rovinu textu, a to na vztah Modroočka a Kiki. Rvačka mezi kocoury se děje kvůli jejich vztahu. A další část textu je o tom, jak se z kocourka stal kocour, který se dokáže postavit protivníkovi a obhájit si své. Všechny tři části textu patří k sobě, jsou součástí jednoho příběhu. Lektoři zdůraznili význam práce s hlasem. Tenze, tlak na hlasivky může vytvořit nepříjemné zabarvení hlasu, jež může působit afektovaně. Eliška Zahrádková si vybrala náročnou předlohu. V záplavě pohádek jde ale o text s hlubším tématem. Je však těžké zprostředkovat atmosféru 50. let. Lektoři doporučili zvolit takový úryvek, aby k neporozumění kontextu nedocházelo, a nahlížet text očima diváků. Přednes začal banální situací, z níž vyrostla závažná věc. Pokud interpret od začátku předjímá vážnou situaci, ochuzuje se o možnost výstavby a vývoje příběhu. Přichází o možnost postupně odhalovat, co se v příběhu děje. Právě díky odhalování tajemství a momentu překvapení můžeme udržet diváka v napětí, co bude dál.

František Kaska a Vlasta Gregorová konstatovali, že Kristýna Sovová měla jasné představy, o čem hovoří, a umí jít do gradace. Pozor si má dát na vyrážení slov a povolené tělo. Táňa Smeykalová si zvolila text pro vyšší kategorii, ale zvládla to. Lektoři hovořili také o tom, že soustředění buduje napětí, nikoli povrchní malování hlasem. Gabriele Hejčové navrhli volbu jiného textu. Když text není dostatečně přesvědčivý, je těžké ho vystavět. Humor v textu jde podle Františka Kasky místy za hranicí vkusu. Lektoři povzbudili Gabrielu, aby četla a hledala to, co by ji osobně zajímalo.

Zuzana Jirsová a Lukáš Horáček s Natálií Tučkovou hovořili o uvěřitelnosti projevu a o tom, že recitátor divákovi sděluje také, co si v dané chvíli ve vztahu k textu myslí. Lektoři připomněli, jak zacházet s přímou řečí a uvozovacími větami. Řeč by měla plynout podobně jako řeč při vyprávění. Zuzana Jirsová Michaelu Drahému doporučila, aby si text vybíral a pracoval na něm jen tak pro radost, bez myšlenky, že jeho projev bude někdo hodnotit. S Antonínem Adamem se lektoři zabývali délkou a výběrem textu. Dlouhé texty jsou pamětně náročné, a proto pak sdělení nemusí držet od začátku do konce. Text možná potřebuje staršího interpreta s většími životními zkušenostmi, aby vynikla jeho humorná stránka. Adam si text možná schová a vrátí se k němu později. „Uvidíš jiné kvality textu, budeš mít jiné představy, budeš mít, o co to opřít,“ dodala Zuzana Jirsová.

Zapsal Roman Manda

NA SLOVÍČKO S...

... GABRIELOU ZELENOU SITTOVOU,

LEKTORKOU DISKUSNÍHO KLUBU PRO DOPROVOD SÓLOVÝCH RECITÁTORŮ

Vedeš diskusní klub pro doprovod recitátorů již podruhé. V čem jsi ho proměnila?

V loňském roce jsem si myslela, že to musí mít velkou koncepci. Titulkovali jsme, a tak jsme se dostali k jednotlivým výstupům. Letos vycházím z účastníků diskusního klubu, z toho, co oni potřebují rozebírat a pojmenovávat z poslechu recitátorů. Mluvíme o tom, co je potěšilo, překvapilo a zasáhlo. Nakonec se zabýváme shodnými problémy, které skvěle pojmenovávají.

Jak vnímáš hudbu v přednesu?

Myslím si, že přednes nemá hranice. Zastávám názor, že když použité prostředky posunou výklad textu o rovinu dál, tak tam patří cokoli. Ještě jsem se však s reprodukovanou hudbou v přednesu nesetkala. Ale za určitých okolností by tam patřit mohla. Není to však doporučení.

Jaký je správný či krásný zvuk přednesu?

Mně se líbí, když zní čeština. To stačí. To je nejlepší hudba.

Co by mělo být nejvyšší metou recitátora?

Divák, který na vás dobrovolně přijde. Řekne se třeba, že tenhle pořad bude dobrý a budou tam dobří recitátoři.

A jeho doprovodu?

Mně by stačilo, kdybychom dokázali s doprovodem odložit debaty o soutěžích, oceněních a umístěních.

Máš nějakou inspirativní knihu, kterou bys mohla doporučit ostatním?

Živé slovo, kterou vydalo sdružení Slovo a hlas. Jedná se o 45 (+3) zamyšlení nad tajemstvím poezie a hlasu. Uspořádal ji Vladimír Justl v roce 2004.

Ukaž, prosím, jak uchopit text pro recitaci.

Josef Pekárek

PŘEDSTAVUJEME VÁM...

... LEKTORKU DISKUSNÍHO KLUBU GABRIELU ZELENOU SITTOVOU

Co byste doporučila, aby si účastníci zabalili do svého pomyslného recitátorského batůžku? Co byste naopak z něho vyhodila?

1. Do batůžku nějakou knížku básniček k přemýšlení a nějaký zápisníček, do kterého se dají chytat nápady, zapisovat inspirace, asociace, úlovky, popisovat vidění, slyšení, vůně, pocity, zážitky... To všechno je recitátorův materiál průběžný i budoucí, i když se to tak třeba na první pohled nejeví. Z batůžku bych nic nevysypávala. Ať si s sebou každý nosí, co je mu milé. Ale na jevišti už potom batůžek a věci z něj většinou nejsou potřeba.

Vyzdvihněte nějakou zajímavou knihu pro děti nebo mládež. Čím je inspirativní?

2. Letos se mi zalíbila ***Polča*** (nizozemský autor Guus Kuijer), román v deníkové formě složený asi z pěti částí. Hlavní postavou je dívka Polča, která prožívá vlastně asi úplně normální dospívání v multikulturním světě a hledá své místo mezi rodiči, přáteli, tématy, moderním světem spolužáků, „starým“ světem prarodičů na venkově... Na té knížce je milé, že není podbízivá, ale mluvíme tady jen o kvalitních knížkách, že? Takže je na ní skvělé, že člověku dojde, jak těžké je dnes dospívat. A můžeme brát jednoho náctiletého vedle druhého, o každém by se dala napsat takhle kvalitní knížka.

Kdy jste byla poprvé na Dětské scéně? Popište nějaký zážitek s tím spojený.

3. To bylo v roce v 1999 v Zábřeze (správný tvar je dvojí – v Zábřeze i v Zábřehu) a tehdy jsem netušila, co to je Dětská scéna – prostě mě tam pozvali, abych na zahajování „jakési akce“ v kulturáku zarecitovala. Byla jsem tehdy maturantka ze zábřežského gymplu, co jezdila recitovat na Wolkrův Prostějov. Recitovala jsem Seifertovu Píseň o Viktorce, a protože jsem se do toho textu tehdy zamilovala, tak se mi na této první Dětské scéně asi hodně líbilo. A potom si pamatuju Dětské scény až ty trutnovské, když už jsem věděla, že to je nejzásadnější akce roku – tedy pro ty, kteří se zabývají dětským divadlem, dětským přednesem a dramatickou výchovou. A každý můj pobyt na kterékoliv z následujících Dětských scén byl vždycky něčím výjimečný. Jako Dětské scény samy. Díky za to!

GÁBININY POSTŘEHY...

Několik postřehů k diskusnímu klubu pro „odložený pedagogický doprovod“ aneb Co jsme při diskusích řešili a co by bylo dobré sdělit i těm, kteří tam nebyli.

1. Diskuse o těch, kteří daný den recitovali, s těmi pedagogy a rodiči, kteří nejsou jejich doprovodem, je vynikající platforma vyznačující se velkou svobodou v nastolených tématech. Souvisí to především s tím, že účastníci dané diskuse nejsou citově zainteresováni ve vztahu k diskutovaným recitátorům a jejich reflexe může být otevřená, nikdo se jí necítí být dotčen, pojmenování diváckých prožitků se jeví být objektivizované, věcné a ve velké míře ve shodě s tím, jak recitační výkony vidí lektorský sbor.

2. Bylo by nešťastné, kdyby recitátor po debatě s lektorským sborem odjížděl s pocitem zklamání ze svého vlastního pedagogického vedení. Je potřeba si uvědomit, že při poslouchání zpětné vazby možná slyšíme věci jinak, než byly míněny. Jedné recitátorce prý lektoři radili, aby v určitém místě básně zkusila dodržet její formu, tedy říct dva verše tak, aby bylo zjevné, že jde o dva verše, nikoliv jeden. To ji vyvedlo z míry, protože její paní učitelka jí prý naopak radila, aby verše propojila. Pravdu měly obě strany. Je potřeba verše propojit, protože význam plynule teče z jednoho verše do druhého, ale je potřeba pokusit se současně udržet mezi oběma verši maličkou a významem naplněnou pauzu, aby bylo poznat, že autor myšlenku rozdělil do dvou řádků. Říká se tomu PŘESAH a je to jedno z velkých kouzel přednesu poezie. Milí recitátoři, někdy nejsou věci černobílé. Chci to jen připomenout, aby někdo zbytečně neztrácel důvěru ve svého učitele. Poslouchejte, co vám kdo k vašemu přednesu říká, přemýšlejte o tom a klidně se na to potom s odstupem znovu ptejte – věcem je potřeba přijít na kloub. A protože i pedagog pracující s recitátorem je v dnešní době ohrožený druh stejně jako recitátor sám, važte si sebe navzájem.

3. Moc ráda bych osobně poznala toho „regionálního lektora“ (prý existuje), který rozšiřuje fámu, že se při přednesu nesmí používat gesta. Recitace je sdělování, sdílení, vypravěčství. Kdyby mi někdo zakázal gestikulaci při mluvení, nedokázala bych ani pozdravit, natož jít něco sdělovat na jeviště plnému sálu posluchačů. Milí recitátoři, nechte své tělo svobodně dýchat, neberte mu, co je mu přirozené, vyvarujte se jen těch gest, která jsou popisná, ilustrativní, zdvojují to, co je řečeno slovně, a z diváka tak dělají nedostačivého hlupáka, kterému je potřeba říct a pro jistotu ještě ukázat. Ten mýtus o zákazu gest při přednesu vznikl, protože není potřeba ukazovat směr, když říkám „tam“. Tak už konečně pryč s tímhle mýtem.

Gabriela Zelená Sittová

VČERA JSME VIDĚLI...

Tomáš Kisiel

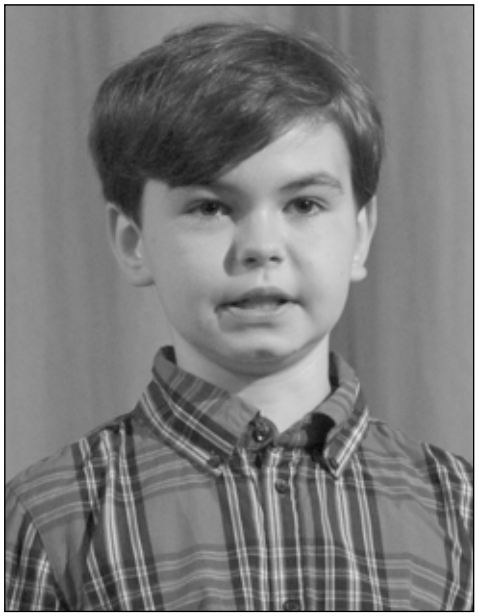

Antonín Adam

Natálie Tučková

NA SLOVÍČKO S...

... RECITÁTORY 2. KATEGORIE

Jak dlouho se věnuješ přednesu?
Co rozhodlo o výběru tvého textu?
S čím se při recitaci nejvíc potýkáš?
Zkus jednou větou vyjádřit svůj pocit těsně předtím, než jsi začal/a recitovat.

DEBORA TOEPFEROVÁ

(Josef Brukner: Proč má pes jazyk v hubě)

Přednesu se věnuji už dlouho – od 1. třídy. Paní učitelka jednou řekla, že má pro mě strašně pěknou básničku. A paním učitelkám se neodporuje... :-) Bojuji s tím, abych se nenechala rozesmát smějícím se publikem. Pomyslela jsem si, že se mi chce utéct.

Ty máš doma psa?

Nemáme psa. Vždycky jsem si přála mít na zahradě žirafu...

VÍTEK VODRÁŽKA

(René Goscinny: Kouřím)

Přednáším druhým rokem. Mamka mi říkala, že se hodně podobám tomu Mikulášovi. Já mám rád takhle vtipné texty. Nejvíc mě ničí tréma. Hodně pak přemýšlím o tom, co říkám a sekám se. Než jsem začal mluvit, měl jsem hrozný strach.

Už jsi zkoušel, tak jako Mikuláš, někdy kouřit?

Zkoušel. Ségra vzala tátovi cigaretu a šli jsme s dalšími kamarády na posed. Tam ji zapálila a posílali jsme si ji po kruhu. A musím říct, že se mi to nezdálo dobré!

TOMÁŠ MUSIL

(Jiří Kolář: Zachránil jsem Kiki)

Přednáším od 1. třídy. My jsme vybírali s babičkou, měli jsme několik textů a tenhle se mi líbil nejvíc. Potýkám se hlavně s výslovností, a abych dával důraz tam, kam patří. Když jsem vystoupil na jeviště, chtělo se mi otočit se a jít zpátky.

Kocourek Modroočko se v tvém úryvku popere, také už ses někdy pral?

Ještě jsem se nepral, ale kdyby o něco šlo, tak do toho půjdu.

PAVLÍNA KRIEGOVÁ

(Eva Papoušková: Kosprd a Telecí)

Přednáším prvním rokem. Paní učitelka mi dala na výběr a zrovna tenhle text se mi nejvíc zalíbil. Musím si dávat pozor, abych nepřehrávala. Řekla jsem si: „Jejda, tady je lidí!“

Už sis taky někdy oblékla nějakou divokou módní kreaci podobně jako Telecí z tvého úryvku?

Když jsem byla malá, taky jsem si dávala punčocháče na hlavu, protože mě rodiče stříhali nakrátko a já chtěla mít dlouhé vlasy.

ŠTĚPÁN PROSSER

(Roald Dahl: Úvodní slovo o čarodějnicích)

Cíleně se věnuji přednesu od podzimu. Pročítali jsme v dramaťáku různé texty a tenhle se mi nejvíc líbil. Stává se mi, že se spletu a změním slovo. Nejde mi to pak z hlavy a pořád to říkám špatně. Podivil jsem se, že je tady taková zvláštní ozvěna.

Koho ze svého okolí, podle návodu v tvém textu, podezíráš, že je čarodějnice?

Naše paní učitelka třídní.

Ptala se Terezie Pecharová

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z VYSTOUPENÍ RECITÁTORŮ 2. KATEGORIE

ZAUJAL TĚ NĚKTERÝ Z TEXTŮ SVÝM TÉMATEM?

Alžběta (12 let)

Proč má pes jazyk v hubě (autor Josef Brukner, pozn. red.), protože to bylo vtipné.

Šimon (14 let)

Goscinnyho text Kouřím (z knihy Mikulášovy patálie, pozn. red.). Jeho texty se vybírají k přednesu celkem často. Líbí se mi jeho styl vyprávění. Pro 2. kategorii přednesu je to dobrý výběr. Texty jsou vtipně napsané.

Linda (42 let)

Jak postarší hlava rodiny věší obraz (Jerome Klapka Jerome: Tři muži ve člunu, pozn. red.). To bylo ze života. Takovou situaci si umím živě představit.

Vojta (11 let)

Proč má pes jazyk v hubě (autor Josef Brukner, pozn. red.). Byl vtipnej a dlouhej tak akorát.

Kačka (17 let), Anna (19 let), Justýna (19 let) a Alžběta (17 let)

Úryvek z knížky Hana (autorka Alena Mornštajnová, pozn. red.). Bylo to trochu depresivní, něco jiného než ostatní texty. Všichni měli vtipný, povznášející texty, tenhle nebyl tak veselý.

Vojta (13 let)

Proč psi nesnášejí kočky (Marie Korandová: Pročpohádky, pozn. red.). Text je vtipnej, dokáže oslovit.

KTERÝ Z RECITÁTORŮ TĚ OSLOVIL SVOU INTERPRETACÍ?

Terezie (11 let)

Asi jak vyprávěla Natálie Tučková od Lindgrenové (Nocujeme na seníku, z knihy Děti z Bullerbynu, pozn. red.). Bylo to takový vyprávěcí.

Alžběta (12 let)

Asi Antonín Adam (Jerome Klapka Jerome: Jak postarší hlava rodiny věší obraz, z knihy Tři muži ve člunu, pozn. red.). Nerecitoval to tak, aby rozesmál diváky, ale hezky to vyprávěl.

Šimon (14 let)

Tomáš Kisiel (Miloš Macourek: Želva, pozn. red.). Zaujal mě svým přednesem. Říkal to se zaujatostí pro text.

Kryštof (10 let)

Lucka Hertlová (František Nepil: Než začne ptáček hnízdit, pozn. red.), jak říkala „sakramentský malty“. Text je vtipný.

Linda (42 let)

Debora Toepferová (text Proč má pes jazyk v hubě, pozn. red.). Bylo to energické a mělo to šťávu.

Vojta (11 let)

Natálie Tučková (Astrid Lindgrenová: Nocujeme na seníku, z knihy Děti z Bullerbynu, pozn. red.). Říkala to hezky. Bylo to záživný. Knihu znám.

Kačka (17 let), Anna (19 let), Justýna (19 let) a Alžběta (17 let)

Kryštof Daněk (František Nepil: Já Baryk a má vlaštovka, pozn. red.) svým projevem, jak vystupoval a měnil hlasy. Bylo vidět, že rozumí tomu, co říká.

Kryštof (12 let)

Všichni byli hodně šikovní. Nejvíc asi Eliška Zahrádková (Alena Mornštajnová: Hana, pozn. red.). Vybrala si dobrý text, který jí „sedl“. Uměla ho pěkně prodat. A potom Vítek Vodrážka (René Goscinny: Kouřím, kniha Mikulášovy patálie, pozn. red.). Knihu mám rád. Měl to pěkný a vtipný, dobře to zarecitoval.

Vojta (13 let)

Mně se hodně líbil Kryštof Daněk. Krásně to uměl podat, mluvil přirozeně.

VČERA JSME VIDĚLI...

David Josef Koller

Michael Drahý

Kryštof Daněk

ROZHOVOR S...

... KEITHEM HOMEREM, DLOUHOLETÝM ŘEDITELEM REDBRIDGE DRAMA CENTRE (R.D.C.) V LONDÝNĚ A LEKTOREM SEMINÁŘE A

Co pro tebe znamená Česká republika, co znamená pro Tvoji práci?

S českým prostředím dramatické výchovy udržuji dlouholetý vztah. Spojuje nás podobný přístup a náhled na dramatickou výchovu a divadelní práci. Navštívil jsem Českou republiku, a především Brno, mnohokrát. Redbridge Drama Centre spolupracovalo s divadelním souborem Pirko, s Centrem volného času Lužánky, s DAMU a dalšími subjekty. Docházelo a stále dochází k intenzivní výměně zkušeností, čeští studenti jezdili na stáže do R.D.C. Když jsem se stal ředitelem R.D.C., velmi mi záleželo na tom, abychom tyto vztahy pěstovali a dále rozvíjeli. Zmínil bych zde divadelního antropologa Eugena Barbu, který zdůrazňuje význam kulturní výměny. Je to efektivní způsob rozvoje osobnosti lidí, způsobů práce, myšlení a vidění světa.

Mohl bys čtenářům představit R.D.C.? Popsat, jak funguje, jak pracujete, co je vaším posláním?

R.D.C. se za léta, co existuje, hodně proměnilo. Původně to bylo místo, kde se pěstovala dramatická výchova pro školu, fungovalo jako nabídka školám. Takové organizace byly tehdy na mnoha místech Velké Británie. My jsme měli jedinečné postavení, protože jsme měli vlastní budovu, kde se mohli učitelé vzdělávat a mohli sem chodit se svými žáky. Tehdy zde pracovali čtyři stálí zaměstnanci jako učitelé a současně jako techničtí a administrativní pracovníci. Chodili jsme přímo do škol, nebo jsme třídy zvali do Drama centra. Pořádali jsme kurzy pro učitele. Snažili jsme se učitelům pomáhat, rozvíjet na školách dramatickou výchovou i divadlo. Součástí drama centra byl také divadelní soubor, kam chodili lidé od 14 do 21 let. Když jsem se stal ředitelem, rozšířil jsem činnost centra, začali jsme divadlo nejen hrát, ale i zvát jiné soubory. Třeba včerejší večerní představení bych k nám určitě pozval, chtěl bych, aby u nás hráli. Nabízeli jsme aktivity nejen školám, ale i místní komunitě, lidem z naší čtvrti. Když jsem před třemi lety z Drama centra odcházel, měli jsme 285 platících členů, dětí i dospělých. Nynější vedení R.D.C. se na divadlo orientuje ještě více, nabídka vzdělávání není v tuto chvíli tak silná. Když středisko začínalo, bylo to opačně.

Jak na Tebe působí přehlídka Dětská scéna?

Přehlídka se mi zdá skvělá, výborně organizovaná. Překvapilo mě, že je zde tolik mladých lidí, kteří se aktivně účastní seminářů a zajímají se o dramatickou výchovu. Vnímám je jako novou nastupující generaci. To je výborné. A co se týče představení, která jsem zatím viděl, moc se mi líbila Sávitrí. Tento způsob práce mi je blízký. Také mě zaujala práce dětí z Českého Těšína. Jak si užívaly pobyt na jevišti, cítily se tam bezpečně a sebevědomě. To je vynikající vizitka jejich učitelky.

Vnímáš nějaká specifika dětského divadla v ČR?

V Anglii je dlouhá silná tradice divadla hraného pro děti. Jedním z důvodů je i to, že na takové divadlo určitě dostanete diváky, rodiče sem vezmou své děti. Naopak divadlo hrané dětmi je v Anglii stále slabší, zatímco u vás se rozvíjí. Je to mimo jiné i tím, že osnovy jsou u nás velmi nabité. Moje dcera je učitelkou a nikdy neměla možnost se svými žáky vytvořit představení. Školní program je našlapaný a není zde na to prostor.

Máte nějakou podobnou přehlídku v Británii? Existuje tam nějaký systém přehlídek?

Nevím u nás o ničem podobném. My nejsme moc dobrá země na přehlídky. Byl jsem teď v Německu a tam jsou festivaly ve veliké oblibě, tak jako zde. Obdivuji to. Přijde mi to neuvěřitelné, že něco takového máte. Jsem rád, že toho mohu být součástí. A že jsem mohl přijet. Chtěl bych se sem znovu vrátit.

Jaké problémy řeší obor dramatická výchova v Británii?

Hlavním problémem je podle mě přetížené národní kurikulum, tak se do školních vzdělávacích programů nedostane nic navíc. Dramatická výchova je nyní v Británii na ústupu, mizí ze škol i z obecného povědomí.

Mohl bys pojmenovat nějaká základní pravidla své práce, principy, kterými se řídíš? Co je důležité pro učitele dramatické výchovy?

Když chcete dělat divadlo, musíte vědět, kam umístíte publikum. Odkud chcete, aby se na vás dívalo. Podle toho formujte celou akci. To je jedno z nejzákladnějších pravidel. Dále to zkoušejte říci různými způsoby, nebuďte závislí na slovech. A do třetice, v divadle všechno musí fungovat hladce, čistě, přesně, bez známky vnějšího úsilí. Musí to vypadat, jako že vše jde lehce, a přitom je za tím velké úsilí.

Čeho by se měl učitel dramatické výchovy vyvarovat?

Často vidím, že učitelé nechávají děti na divadle volně tvořit, ale nevybaví je řemeslnými divadelními dovednostmi. To je špatně. Řemeslné dovednosti jsou velmi důležité. Rozvolněnost může být neplodná. Dramatická výchova pak ztrácí reputaci. Dětem je divadelní vyjadřování vlastní. Sami od sebe přijímají role a pravidla: ten koberec bude moře, křeslo bude loď nebo pevnina. Dělají to přirozeně. Problém je v tom, že tuto schopnost nedovedou samy od sebe rozvíjet, tady jim musí pomoci učitel. Když se tak nestane, dochází k situacím, že třináctiletí použijí prostředky, které jsou adekvátní šestiletým. Učitel může ukázat, jak se vyjádřit na úrovni svého věku. V tom spatřuji podstatu práce učitele dramatické výchovy.

Co bys popřál dramatické výchově do budoucna?

Aby všichni učitelé v každé škole každý den používali dramatickou výchovu jako samozřejmý vzdělávací prostředek. Myslím, že by se pak děti více naučily, více by pochopily a svět by mohl být lepší.

Ptala se Veronika Rodová

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE A – Z UČEBNY NA JEVIŠTĚ

V dílně nazvané From the Studio to the Stage (Z učebny na jeviště), kterou vede Keith Homer, jsem pobyla celé dopoledne. Keith se věnoval herecké práci, užíval inspirativní a originální postupy. Proto bychom vám chtěli dění v semináři zprostředkovat, pokud možno, celé. Nyní přiblížíme druhou část dopoledne, první, delší, část uveřejníme v některém z příštích čísel.

„Nyní se zaměříme se na to, jak věc udělat, jak ji vyjádřit v divadelní akci. Každý si vezměte židli a postavte ji do prostoru. Představte si, že je velmi těžká. Snažte se židlí pohnout, ale je těžká a nejde to. Nejhorší, co by se vám mohlo stát je, že byste s ní opravdu pohnuli."

Všichni si to chvíli zkouší.

„Zkuste ještě jiný způsob, jak by s ní šlo ještě pohnout. Dobře, stačí. Všimli jste si, kolik se zde najednou objevilo zvuků? Využili jste všechno, co by mohlo posilovat představu, že je židle těžká. A zvuky jsou významné, posilují iluzi, kterou se snažíte vzbudit."

„Teď si zkuste představit, co všechno by židle mohla být. Zkoušejte si na ni sedat různými způsoby. Hledejte, na čem všem se dá sedět."

„Nyní to je židle ve vaší kanceláři. Práce je pro vás ale nudnou rutinou. Chodíte do kanceláře, jen abyste vydělali peníze. Odstupte od židle. Na koho ukážu, ten začne pracovat. Kdo dnes přijde do práce? Ty."

Postupně ukáže na všechny.

„Stačí. Teď se zaměříme na krátkou sekvenci. Sledujte mě."

Ukazuje krátkou etudu, ve které po sobě následuje pět prvků: otráveně přichází k židli, než si sedne, telefonuje, pak si do náprsní kapsy zastrčí tužku, otevře víko počítače, sedne a píše, napije se kávy z hrnku.

„Vyzkoušejte si to."

„Nyní budeme koncept rutiny, jejího divadelního ztvárnění, vytvářet společně. Gesta budou mnohem větší než v normálním životě. Vymyslíte si každý svou rutinu, pět vlastních pohybů. Dostanete k tomu papír, se kterým budete manipulovat. Pozor, neměli byste ho zničit. Sekvenci budete opakovat stále dokola, po páté pozici začnete opět jedničkou."

Každý si vytváří sestavu stále se opakujících výrazných pohybů s papírem. Keith nahlas počítá do pěti, všichni se sjednocují v rytmu.

„A teď, až řeknu šest, tak se všichni postavíte."

Pak představí novou sekvenci čtyř pohybů, které se všichni naučí a navážou na předchozí sekvenci.

„Pojedeme všichni stejně, v jednom rytmu. Na šest se všichni postavíte a pak se rytmus zpomalí. Důležité jsou zvuky papíru. Kdyby se někdo ztratil, počká a na šest se zase chytne."

Všichni si to zkouší.

„Pozor, je to pohyb, není to tanec. Zaměřte se jen na zvuky papíru, zkuste eliminovat jiné zvuky. Teď budu počítat jen já a po chvíli přestanu. Budete se řídit zvuky papíru. Rytmus by se vám nyní už měl dostat do krve."

Opět všichni zkouší.

„Začalo to fungovat, drželi jste rytmus podle zvuku papíru. Buďte přesnější, někdo je trochu rozmazaný. Teď z toho uděláme scénu. Stojíte kolem, jeden vykročí ke své židli a začne svou sekvencí. Pak ke své židli přijde druhý a připojí se na první dobu. Postupně budete přicházet, až budete v prostoru všichni. Pak budete zase postupně odcházet. Nejtěžší to má ten první, který musí celou dobu držet rytmus a odchází jako poslední. Je důležité, aby v části osobní rutiny nebyly stejné zvuky, jako ve společné sekvenci. A nyní to zkusíme s hudbou."

Určí, kdo půjde, jako první, a udá rytmus. Pak pouští hudbu (skladbu Slow and Funny – Cleaners z filmu Never on Sunday) a probíhá celá společná herecká akce. Na závěr Keith reflektuje práci.

„Nejde zde o psychologii, jde o hereckou práci, o techniku, která může být herci užitečná."

Zaznamenala Veronika Rodová

VČERA JSME VIDĚLI...

Gabriela Hejčová

Táňa Smeykalová

Matyáš Hubálek

VČERA JSME VIDĚLI...

Lea Juřenová

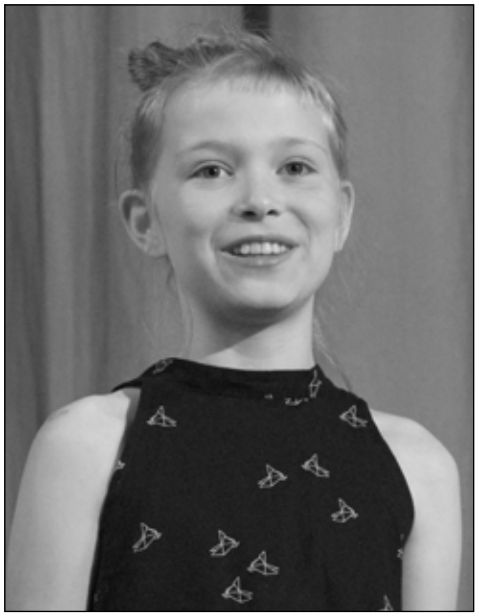

Anežka Marie Novotná

David Stupka

ZAPSALI JSME...

... Z VEŘEJNÉ DISKUSE

NIŽŠÍ PRINCIP

Pozitivní ocenění z řad studentů středních škol a veřejnosti: porušování pravidel a zákonů klasické výstavby dramatu; ztvárnění postav (nuda a nízká energie); nelineární způsob vyprávění; neustálé bytí v pozoru, aby nám jako divákům nic neuniklo; přemýšlení o tématu; očekávání, co bude následovat; různorodost v mikrosituacích. Na druhé straně byly zmíněny překážky, které bránily uchopení smyslu: neznalost motivací; hlasitost a srozumitelnost projevu; hledání point, které nenastaly; zda byly dané motivy aktuální, např. alkoholismus; co úloha pozorovatelky „Smrti“ v rohu; zda by děti ještě neměly do rolí a tématu dorůst. Moderátor diskuse Roman Černík to shrnul tak, že jsme se hodně bavili o tom, jaké bychom představení chtěli mít, tj. o nenaplněných očekáváních a potřebách diváků. Ocenil však pokus jít neprošlapanou cestou. Michaela Homolová dodala, že všechny situace vedly k hlavnímu tématu, kterým byla nevšímavost a lhostejnost teenagerů.

JAMIEÁDA

Pozitiva a ocenění: jednotný styl kostýmů a rekvizit; jasnost tématu; síla „trojjedinosti“ matky Jamieho; proměna a využití rekvizit (židliček) na scéně; zpěv a rytmizace při přestavbách; jasnost, čitelnost, uzavřenost a srozumitelnost situací; humor. Problematické okamžiky a otázky v hlavách účastníků diskuse se objevily následující: smích v roli a vypadnutí z napětí a role; zda je předloha vhodná pro daný věk herců a zda už text náhodou tzv. „nepřerostli“. Jiřina Lhotská dodala, že by inscenaci prospělo přesnější zadání situace, a to i po stránce herecké. A více se zaměřit na rozehrání vztahů Jamieho s partou, její hierarchii atd. Parta (svoboda) je totiž protipólem matky. Roman Černík shrnul diskusi, že se jednalo o srozumitelné a dobré představení, kde byl využit chór a zajímavě se pracovalo s divadelními znaky, i když to mělo jisté rezervy (především v druhé části s „jednodomou“ upíří matkou).

FÍLELÉM, KOSODE, MIEDO

Seminaristé a účastníci diskuse se kladně vyjádřili k: napětí vzbuzovanému nafouklými balónky a strachu z jejich prasknutí; kontaktu s divákem; fyzickému pojetí inscenace; jednotné kostýmní stylizaci; schopnosti donutit diváka k přemýšlení nad tématem strachu v mnoha rovinách; temporytmu a napětí; proměně situace s kamerou (od bezpečí po strach ze sledování); udržení pozornosti akcí na jevišti i mezi diváky či k performativitě představení. Rezervou se zatím jeví plné nasazení aktérů v oblasti fyzického divadla, která by měla jíž až za hranici snesitelnosti. Text je výsledkem sběru materiálu souboru.

Zapsal Josef Pekárek

... Z DISKUSÍ DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

NIŽŠÍ PRINCIP

Jako první se na podiu představil soubor Kastrol z Plzně. V diskuzích děti kladně hodnotily autorské zpracování, udržení rolí i přes velký počet členů na jevišti, skvělé použití lavice jako hlavní rekvizity. Je tu ovšem fakt, že některým divákům přišly části příběhu nejasné a nesrozumitelné. Co se týče zvládnutí velkého prostoru, soubor Kastrol prohlásil: „Bohužel nemáme zkušenosti s tak velkým prostorem, a proto nás nebylo vždy dostatečně slyšet.“ Diváci se často ptali na význam „upíra“ v kontextu představení a také na časové prodlevy, vyplněné hudbou, mezi jednotlivými scénami. Zajímavým faktem bylo, že soubor dokázal secvičit hru za pouhý víkend.

JAMIEÁDA

Jediné dnešní představení, které bylo inspirováno literární předlohou, zahrál soubor LDO ZUŠ Vítězslava Nováka z Jindřichova Hradce. Představení se obecenstvu velmi líbilo především díky rozmanitému využití rekvizit. Herci byli též chváleni za zřetelný hlasitý projev a za zapojení živé klavírní hudby. Dalšími pozitivy hry bylo zaplnění celého jeviště, ztvárnění „tříhlavé matky“, celkový kontrast mezi matkami a správné uchopení rolí. Jediným nejasným bodem byla scéna, kdy hlavní postava Jamie plakal na konci celého příběhu. V diskuzi jsme se od souboru dozvěděli, že se k nim připojili dva noví členové.

FÍLELÉM, KOSODE, MIEDO

Jako poslední se nám představil soubor Špenát a kedlubna pocházející z Mostu, který funguje pouhý rok a půl. Soubor během své existence přišel o dvě členky, čímž v souboru zůstala pouze jedna dívka a tři chlapci. Na představení diváci velmi ocenili použití jednoduchých, ale výstižných rekvizit, dále zapojení pohybu, rytmu, propojení s dechem a slovem a také to, že mohli být součástí hry. Díky otázkám jsme se dozvěděli, jak vznikl název inscenace, a to překladem slova „strach“ do různých jazyků (italština, japonština a španělština). Velmi zajímavým zjištěním bylo, jakým způsobem herci získávali odpovědi na otázku, co v nich vzbuzuje strach. Ze získaných nahrávek dokázali poskládat námět ke své hře. Soubor prohlásil: „Díky tomuto způsobu získávání námětu jsme se naučili, jak komunikovat s neznámými lidmi a nestydět se.“

Kateřina Formánková a Justýna Lecianová (SPgŠ Futurum, Praha)

VČERA JSME VIDĚLI...

Eliška Zahrádková

Viktorie Dufková

Tereza Honzlová

Eliška Příleská

Vojtěch Johanides

Viktorie Hylská

Lucie Hertlová

Kristýna Sovová

Tomáš Jílek

VČERA JSME VIDĚLI...

Nižší princip

Jamieáda

Fílelém, Kosode, Miedo

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSE LEKTORSKÉHO SBORU

NIŽŠÍ PRINCIP / KASTROL, SOUKROMÁ ZUŠ TRNKA, PLZEŇ

Nedělní blok inscenací otevřelo představení **Nižší princip** souboru **Kastrol Soukromé ZUŠ Trnka z Plzně** v režii **Michala Stona.** V této autorské inscenaci soubor nastoluje témata odcizení, míjení se, nekomunikace. Vidíme obraz světa, ve kterém se příběhy lidí navzájem prolínají, ale vzájemně jsou si lhostejní.

Inscenace je zajímavá nejen tématem, ale především formou. Soubor zde záměrně pracuje s pomalým temporytmem a monotónností. Před našimi zraky se odehrává množství malých setkání, které se záhy mění v míjení se, nenaslouchání, nevšímavost. Jednotlivé postavy jsou nastoleny a vracejí se v dalších a dalších setkáních. Přesto, že celý tvar působí chaoticky, každá postava má svou linku, svůj příběh, který se proplétá s těmi dalšími. Bohužel je velmi obtížné sledovat veškeré dění. Všechny informace, které jsou poskytnuty, mají stejnou hodnotu, takže je těžké odlišit podstatné od méně podstatného. Od diváka to vyžaduje velkou trpělivost a velmi pozorné soustředění, aby si všiml náznaků, drobných jevištních akcí, které odkrývají význam a záměr inscenace. Bezesporu jde o počin, který vyvolal bohatou diskusi a otevřel celou řadu otázek.

Významným prvkem inscenace je samotné jednání hráčů, které využívá jemné, minimalistické prostředky, subtilní provedení dialogů. Stačí pohled, jemné gesto, napětí či povolení těla, způsob chůze. Souboru se povedlo naplnit tento záměr v představeních velmi rozdílně. Zatímco v dopoledním provedení bylo možné ocenit přesnost, promyšlenost, precisnost, odpolední tyto kvality z velké části postrádalo. Soubor se touto inscenací vydal na tenký led divadelní formy, která je lákavá, ale přináší mnohé potíže. Přes všechny problémy je cenná právě snahou experimentovat, prozkoumávat nevyšlapané cesty.

JAMIEÁDA / LDO ZUŠ VÍTĚZSLAVA NOVÁKA, JINDŘICHŮV HRADEC

Soubor **LDO ZUŠ Vítězslava Nováka z Jindřichova Hradce** pracoval s velmi oblíbenou předlohou, která láká mnohé divadelní soubory – Jamie a upíři Briana Jacquese. Text poskytuje vděčný materiál, který umožňuje různé způsoby zpracování.

Soubor pod vedením **Františka Oplatka** nabídl sevřený a stylizovaný začátek příběhu s poměrně jasně naznačeným tématem. Úvodní scéna přináší trefnou stylizaci, je dobře scénicky zvládnutá, má potřebný temporytmus. Pojetí několikanásobné matky vytváří působivý obraz nesnesitelné mateřské péče, kterému jak hráči, tak diváci v hledišti (dle reakcí) velmi dobře rozumí. Škoda, že se úvodní stylizace v dalších scénách vytrácí a je nahrazena civilním jednáním, které přináší některé problémy. Prvním je nejasnost vztahů mezi partou a Jamiem. Není úplně jasné, čím jsou pro něj zajímaví, proč by se chtěl před nimi „ukázal". Není nastolen kontrast mezi nesvobodným životem s matkou a svobodou života s partou. Problém je také v tom, že hráči představují dětí mladší, než ve skutečnosti jsou. Např. málo uvěřitelná je situace, kdy si Jamie hraje s hračkami. Škoda také, že stylizace mnohohlavé matky není variována v matce – upírce, která je (podle slov Jamieho) mnohem horší než ta lidská. V podání souboru je lidská matka mnohem nesnesitelnější než ta upíří.

Scénografické řešení zpočátku funguje velmi dobře. Židle vytvářejí plot, náhrobky na hřbitově. A také první přestavba scény je zdařilá. Postupem času se pracuje se scénou stále méně tvořivě a navíc množství židlí a dalších komponentů působí neohrabaně při dalších přestavbách. Kvalita inscenace tkví v nabídnuté, ale nedotažené stylizaci, která poskytuje potřebný nadhled a humor. K tomu má soubor dostatečné dispozice a invenci, jak to ukázal v první části představení.

FÍLELÉM, KOSODE, MIEDO / ŠPENÁT A KEDLUBNA, ZUŠ F. L. GASSMANNA, MOST

Inscenaci divadla poezie se záhadným názvem **Fílelém, Kosode, Miedo** uvedl soubor **Špenát a kedlubna, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most** pod vedením **Pavla Skály a Barbory Gréeové.** Hned v úvodních minutách se dozvíme, že název ukrývá slovo strach v různých jazycích. Pojítkem textů a obrazů, které svou hrou čtyři interpreti vytvářejí, je téma strachu, a to, jak nás ovládá a jak se s ním vyrovnáváme. K tomu přispívá velmi dobře zvolená rekvizita, nafukovací balónky. Promyšlená práce s nimi vytváří působivý divadelní znak. Z opravdovosti, se kterou interpreti texty prezentují je patrné, že jde o jejich osobní výpověď, o téma, které je zajímá. Inscenace je ukázkou přístupu, kde je kladen důraz na fyzickou akci v kombinaci s osobní výpovědí. To klade nároky na velmi dobrou vybavenost interpretů. V tomto případě všichni čtyři disponují mnohými dovednostmi. Především dovedou vytvořit napětí a pracovat s ním ve prospěch sdělení, dovedou udržet temporytmus jednotlivých obrazů i celku, dobře pracují s pauzou, s pointováním jednotlivých obrazů. Někde se to pochopitelně daří výborně (např. v obraze „kamery všude"), někde jsou rezervy v dotažení pohybu, v přesnosti, v nasazení ve fyzickém jednání (tento typ divadla vyžaduje, aby interpreti šli na hranici svých osobních fyzických možností). Rezervy mají interpreti ještě v přesné a kvalitní výslovnosti. Jistě není jednoduché zajistit dobrou srozumitelnost při náročném fyzickém jednání, ale právě proto by pomohla důslednější artikulace. V každém případě jde o velmi zdařilou a inspirující práci, která nám přinesla mimořádný zážitek.

Hana Cisovská

VČERA JSME VIDĚLI...

Nižší princip

Jamieáda

Fílelém, Kosode, Miedo

VČERA JSME VIDĚLI...

Nižší princip

Jamieáda

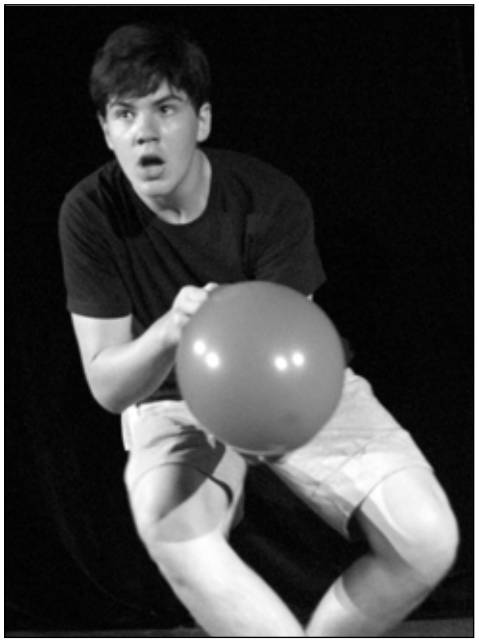

Fílelém, Kosode, Miedo

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 2. BLOKU

NIŽŠÍ PRINCIP

Alexandr (18 let)

Musím vstřebat, co jsem viděl.

Elena (18 let)

Chyběla dynamika a akce. Postavy na sebe podle mě nereagovaly.

Alexandr (17 let)

Absurdní až vtipné. Ze začátku jsem se nudil, ale poté vlastně i smál.

Vítek (20 let)

Zaujal mě způsob budování napětí, ale nezdálo se mi to dotažené.

Hanka (39 let)

Budu si pamatovat hudbu. Čekala jsem hlubší pointu, nepochopila jsem smysl dané postavy.

Marie (17 let)

Příliš mě to nezaujalo. Necítila jsem z toho emoce.

Sabina (17 let)

Bylo to velice zmatené. Nepochopila jsem děj. Bez emocí.

Maria (17 let)

Vůbec nevím, jaký to mělo význam.

Klára (17 let)

Pochopila jsem, že se to týkalo problematiky mladých, ale ne pointu. Málo kontaktu s divákem.

JAMIEÁDA

Alice (17 let)

Bylo to vtipné, téma bylo super, akorát někdy hercům nešlo rozumět.

Eliška (17 let)

Herci byli skvěle sehraní.

Jana (39 let)

Líbila se mi scénografie. Šlo vidět, že si to děti užívají.

Anna (18 let)

Hodně se mi to líbilo. Skvělé téma a zpracování.

Monika (40 let)

Líbily mi vzorce chování, rozdíl vnímání. Dřív jsem to vnímala stejně, ale jelikož jsem sama matka, pohled se lehce změnil.

Lenka (38 let)

Překvapila mě scéna s upíří matkou. Matky jsou všude stejné.

Patricie (17 let)

Líbilo se mi to. Oceňovala jsem odvahu hlavního hrdiny.

Jan (17 let)

Na to, že tam bylo amatérské vybavení, se mi to moc líbilo.

Václav (17 let)

Cítil jsem se jako doma.

Lucie (17 let)

Hezky provedeno. Herci mluvili nahlas.

FILELÉM, KOSODE, MIEDO

Lucie (17 let)

Zajímavé zpracování. Výborné propojení s pohybem.

Táňa (44 let)

Překvapilo mě, jak jde hrát i velké divadlo s malým počtem herců. Skvělé spojení mluveného slova s pohybem. I když tam bylo málo jednání, moc se mi to líbilo.

Lukáš (21 let)

Mám dojem, že jsem si rozšířil své spektrum strachu.

Kateřina (17 let)

Líbila se mi originalita a zajímavost příběhu. Dobré napětí.

Anna (16 let)

Oceňuji práci s mimikou, procítěnost. Věděli, o čem hrají.

Klára (18 let)

Líbila se mi vtipnost a pravdivost.

Monika (18 let)

Bylo to originální a navodilo to ve mně strach.

Anna (11 let)

Originální. Vyvolalo to ve mně emoce.

Lucie (12 let)

Bylo to uvěřitelné a líbilo se mi, jak to bylo provedené.

Patricie (17 let)

Nepotřebovali k tomu nic, jen svá těla.

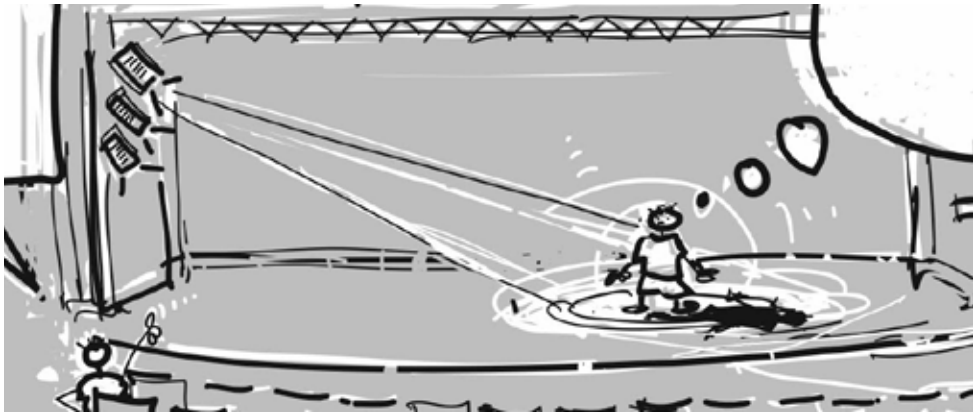

VČERA JSME VIDĚLI...

Nižší princip

Jamieáda

Fílelém, Kosode, Miedo

ZAPIŠ SI...

... DOJEM Z DNEŠNÍHO DNE

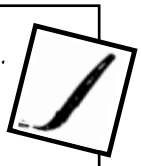

Fotografie vyjadřují emoce v okamžiku, kdy se soubor dozvěděl, že postoupil na Dětskou scénu.

... TŘI BOTY, ZŠ A MŠ TŘEBOTOV

SAMÍ ZNÁMÍ

Odpovědi dětí jsme nahrávaly na diktafon, a pak je doslova přepsaly sem.

Václava Makovcová a Jana Barnová

Jak vznikl název vašeho souboru?

V Třebotově se našly tři ztracený boty, a tak vznikl ten název Tři boty toho souboru. Jedna paní, co dělala soubor, šla kolem tří bot, potom došla do školy a zeptala se, jestli by se ten název nemohl jmenovat Tři boty. Že protože naše vesnice se jmenuje Třebotov jako Tři boty.

Co vás na divadle baví?

Mě baví, že vždycky když to zahraju, tak potom jsem šťastná, že jsem to udělala dobře a když jsem zjistila, že jsem postupovala do Svitav, tak jsem byla úplně hrozně šťastná. Že jsem s kamarády. Srandovní divadlo je dobrý. Když herci dokážou spolupracovat, to je takový poříkadlo, že když jeden spadne, druhý ho zvedne. Trošku něco strašidelnýho. Mě baví někdy, že jste prostě v tom stresu, že se něco stane, a na konci zjistíte, že se nic nestalo.

Co vám na divadle vadí?

Mně se nelíbí, když ti herci do toho nedávají, že se do toho nevžívají, a pak vlastně jim to neuvěříme, a to divadlo nestojí za nic. Mně se nelíbí, když ty herci třeba dělají nebezpečný věci, anebo tam třeba je něco strašidelnýho, anebo si ze sebe dělají takový ošklivý vtípky.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Napadlo nás to tak, protože jsme si vyhledali nějaký pěkný básničky, složili jsme je dohromady a udělali jsme z toho jedno velký divadlo. A bylo to vtipný. Aby to ty diváky pobavilo a aby z toho měli radost a aby se tomu mohli zasmát a aby měli z toho takovej hezkej zážitek a aby mohli vědět, že děti taky toho dokážou hodně udělat.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Nejdůležitější je pro mě velryba, protože já tam hodně, asi tak dvě věty a musím na to dávat hodně ten výraz, že nesmím to odfláknout, ani jako to udělat hrrr. Podle mě je tam ta zvuková spíš, že je tam nejvíc těch zvuků. Ten krokodýl. Pro mě jsou nejdůležitější ty pohyby. Zpívání. Pro mě je důležitý všecko, protože když zkazíme zpívání, pohyb nebo cokoliv jinýho, tak vlastně to divadlo už bude stát za starou belu.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Polospodky. Krokodýl. Mrož Jelikož. Autobus s husama. Mě baví to, kde nic neříkám. Velryby.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Velryby. Podle mě při ročních obdobích. U mrožů. U chození a plazení. Kly o kly cvakly. Pro mě byl nejtěžší můj partner, který se koukal všude jinde, nebo si lehl a nevšímal si ničeho. Ani mě.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Hrajeme pro publikum a pro radost, abychom neseděly jako líné pecky doma, protože když budeme jenom sedět a něco třeba hrát na počítači, tak si nic neužijem, ale třeba takhle si zahrajem nějaký divadlo, to nás prostě jako baví. Tak já si myslím teda, že prostě divadla jsou důležitý, že se při tom divadle někdo něco dozví a hrály jsme před dětma v družině, v Nové Strašecí a to je všechno.

Ptal se (a redakčně krátil) Josef Pekárek

... HOP-HOP INDIÁNI, ZUŠ OSTROV

LIŠKA S DOBROU NÁLADOU

Jak vznikl název vašeho souboru?

Název souboru HOP-HOP vznikl už za vedení ostrovského literárně-dramatického oboru Soňou Pavelkovou, byla to část textu jedné inscenace. Název převzala moje učitelka Irena Konývková a když jsem přišel do Ostrova učit, směl jsem ho také začít používat. Což je pro mě čest a závazek. Soubory se vždy dělily a rozlišovaly názvem inscenace nebo její zkráceninou. Proto je tento soubor Lišky nebo Indiáni. Máme v tom sami trochu zmatek.

Co vás na divadle baví?

Když ho můžeme hrát ostatním. Hrát jim co nás baví.

Co vám na divadle vadí?

Když se musí moc zkoušet.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Měli jsme v ročníku kluky, kteří mluvili trochu sprostě a ani si to neuvědomovali, tak jsme se zabývali tím, co se s tím dá dělat, a jestli mluvit sprostě a klít má nějaký význam.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Herecká. Protože je to inscenace, na které se všichni hodně naučili, a první inscenace, se kterou vůbec vystoupili na veřejnosti.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Když to začne, všichni ztuhnou a začíná se hrát. Snad se to zase podaří.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Po premiéře, kdy jsme ji pak skoro rok nehráli a všechno museli celé překopat vybrousit, zpřesnit...

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Vloni jsme měli premiéru a třikrát jsme hráli pro první třídy. Potom až teď na Dětské scéně.

Ptal se Josef Pekárek

DNES HRAJÍ...

... STONOŽKA VE SPRŠE, ZUŠ F. L. GASSMANNA, MOST

DÉŠŤ A PAK TICHO

Jak vznikl název vašeho souboru?

Jednou na hodině jsme vymýšleli název pro náš soubor. Někdo řekl, že budeme stonožka. A někdo další, že stonožka ve sprše. Nejdřív jsme to brali jako srandu, ale pak jsme se shodli, že to je super název. A tak vznikla Stonožka ve sprše.

Co vás na divadle baví?

Baví nás, když vyjdeme na jeviště a začne v nás proudit taková ta trémová krev. A pak si to vždycky užijeme a je to super. Taky nás baví, že na dramaťáku můžeme být sami sebou, ale zároveň si můžeme vyzkoušet různé role.

Co vám na divadle vadí?

Nevíme. Asi nic.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Měli jsme spoustu nápadů, o čem bychom mohli hrát. Ale asi nejvíc jsme řešili téma šikany. Po pár hodinách dramaťáku nám Bára přinesla předlohu, která byla právě i hodně o šikaně. Příběh se nám strašně líbil, a tak jsme se do toho pustili.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Zvuková je pro nás hodně důležitá hlavně kvůli vytvoření atmosféry. A pak určitě všechny ostatní taky.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Když vyjde Slunce. Všichni si představíme, jak pomalu vychází, je to jako bychom viděli něco, na co se moc těšíme a co nevidíme celý život, a pak najednou jo. Je to jako by nám bylo doopravdy větší horko a je to příjemný.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Když jsme řešili, jak vytvořit atmosféru Venuše. Dlouho jsme si povídali o tom, jak se tam lidem žije, jaký to pro ně je. Když už jsme to pak věděli my, potřebovali jsme to nějak předat divákům, aby to na ně působilo stejně, jako na nás.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Zatím jsme inscenaci zahráli celkem třikrát. Jednou na divadelním festivalu Na(ne)čisto, kde to bylo ještě hodně nanečisto. Pak jsme hráli na Dětské scéně v Lounech a potom pro rodiče a kamarády.

Ptal se Josef Pekárek

... MAŠMYŠ, DIVADLO PRO ZLIČÍN, PRAHA 5 – SOBÍN

KAMARÁDKA

Jak vznikl název vašeho souboru?

M: Za to může mé pětileté já. Pamatuji se, že jsme seděli na koberci, já přišla s MašMyšem a celou dobu si to pleteme s myšmašem. K: Jako předškoláci vymysleli původně název Myškamarád. Kamarád se díky změnám osazenstva souboru někam vytratil.

Co vás na divadle baví?

M: Všechno. Kreativita. Vymýšlení věcí. Že se může zahrát skoro všecko. Může se to pak ozvláštnit, i když je to třeba úplná kravina. Že když jsem na jevišti, hraju za někoho jinýho a mám pocit, že mám prostě takovej druhej život. A těch životů mám i víc, protože mám i víc rolí. Neřeším tak svoje problémy.

Co vám na divadle vadí?

D: Někdy se to musí trošku drtit. A cejtím, že jsem protivná, když bychom to mohli dopilovat, aby to bylo lepší, ale není čas. M: Jo. Mě to baví. Vždycky máme málo času. Ale vždycky jsme to stihli. A že nemáme zkoušky víckrát týdně.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

M: Minulé představení končilo happy endem. Chtěli jsme změnu. A chtěli jsme původně horor, ale nějak z toho sešlo. Došli jsme k šikaně a depresi... Dana nakonec vzala předlohy, a vytvořili jsme si z toho text Kamarádky. Chtěli jsme nějaký lidský témata, oproti předchozí inscenaci.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

M: Herecká. Protože když bude v představení třeba chyba ve zvuku, tak to neudělá tolik, jako když se budeme dívat na představení, kde do toho nikdo nedává emoce a jenom odříkává text. Ale já mám ráda ten pohyb, je to akčnější než zvuk, tak...

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

M: ... když tam Sofča ničí ty obrázky, to je taková silná scéna... Původně tam ovšem vůbec nebyla. A propletenej začátek a konec. Věta, která vlastně zazní na začátku, se objeví až někde uprostřed nebo na konci představení, to mi přijde jako zajímavej detail.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

M: Když jsme zjistili, že nám tam chybí pořádná zápletka. Neustálé šikanování bez vyvrcholení. D: Problém byl v tom, když odešla jedna /Mašmyška/ a přestala jsem tomu věřit. K: Protiúkol pro Sofču, protože holky jsou kamarádky a ona mi má na jevišti dělat sviňárny. Co si o ní budou myslet diváci?

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

D+K+M: Kamarádku jsme hráli dvakrát na přehlídce, a pak jsme si ji dali před oběma přehlídkama, ne? Takže čtyřikrát jsme ji zatím hráli. Jinak hrajeme i pro veřejnost... v tý naší zkušebně většinou. Pak děláme den divadla... anebo když nás někdo někam pozve.

Ptal se (a redakčně hodně krátil) Josef Pekárek

SEŠLO SE...

... VÝLET PRO DĚTI ZE SOUBORŮ

Soubor Stonožka ve sprše na prohlídce hasičské stanice aneb Kde je voda, tam je Stonožka jako doma.

foto Vladislav Steinbauer

ZAHLÉDLI JSME...

... na veřejné diskusi o představeních

... v dětském diskusním klubu

... v redakci

VČERA JSME VIDĚLI...

... S JINDROU

Dočasně pevný spolek Svitavy vznikl k příležitosti POSEDU 2018 a je věnován Jindřichu Pevnému. Proslavil se jako výtvarník, divadelník a muzikant.

Celým vystoupením se nesla vzpomínka právě na Jindřicha Pevného. Program byl rozdělen do čtyř částí, na kterých pracoval pokaždé jiný divadelní spolek.

V první čtvrtině diváky zaujalo provedení Modré panny. Dále následovala krátká divadelní balada za použití obrazových postav. Ve třetí části byly fascinující měnící se obrazy přímo před zraky diváků. Vystoupení bylo ukončeno písněmi, které napsal sám Jindřich.

Z celého představení byla vidět úcta, přátelství, společné vzpomínky s kolegou, a to vše se podařilo divákům přidat.

laická porota z lidu

SEŠLO SE...

KATOVNA DĚTSKÉ SCÉNY

Mám na zdi vytištěný kreslený vtip z Divadelních novin ze série *Jsem Fagi*. Je na něm neblaze proslulá historická postava muže s rukama za zády. Černá patka a střižený knír jako atribut jeho karikatury. V komiksové bublině nad hlavou je vepsána tato replika: „Fagi, mám touhu ubližovat bezbranným...“ Dívka Fagi, v tričku s potiskem DĚTSKÁ SCÉNA, stojící vedle, odpovídá: „A slyšel jste někdy o porotování na divadelních amatérských přehlídkách?“

Po sobotním rozboru – diskuzi s Romanem Černíkem a Irinou Ulrychovou, zástupci lektorského sboru, jsem nabyl přesvědčení, že končí platnost tohoto vtipu. A obrázek, kolem něhož jsem chodil se zlomyslnou ublíženeckou ironií: „To máte za všechny ty roky!“ se studem a omluvou sundám. V učebně č. 312/1 svitavské Fabriky jsem se totiž zúčastnil přátelského, fundovaného a empatického povídání tří osob se stejným sociálním a odborným (zde doufám, že i z mé strany) statusem. Jen oni dva nahlíželi na představení inscenace s otevřeným pohledem plným konkrétních otevřených otázek, které otvíraly mojí inscenátorskou do sebe uzavřenou konzervu. Když navíc druhý den v Deníku Dětské scény vyšla jejich interpretace reflexe *Přeháňky* v podobě, která dokonale reprodukovala verbální projev lektorského rozboru do podoby tištěné, řekl jsem si, že ten obrázkový vtip nejenom sundám, ale i zničím. Děkuji Irino a Romane.

Jenže: Když jsem jakž takž přetlumočil dětem další ohlasy z diskuzí, přetištěné v Deníku, vylezla z nich nečekaná zpětná vazba. Jedna paní učitelka v zákulisí veřejného foyer vede ke svým zhruba desetiletým dětem plamenný názor spravedlivého arbitra dobrého dětského divadla: „Doufám, že už nic horšího, než *Přeháňku* tady neuvidíte.“ Další paní odchytne jednoho chlapce z mého souboru, zahltí ho průjmem otázek typu? „Proč vybouchlo to slunce? Co se stalo s Margot, když vylezla ze skříně taková apatická?“ Kluk neměl jasno s významem slova apatická a tak odpověděl: „Nevím.“ Načež se tato spasitelka špatného divadla obrátila ke svým potenciálním učedníkům a teatrálně zvolala: „No jo, když to neví ani samotní herci, jak to potom máme vědět my diváci?“

Takže: Obrázek se vrací zpět na své místo, jen v jedné bublině poopravím text: „A slyšel jste někdy o ambiciózních učitelích (učitelkách) a vedoucích dětských divadelních souborů?“

Věnuji se divadlu přes třicet let, na Dětské scéně nejsem poprvé a jen tak z něčeho se neposesouvám. Moje divadelní vidění a prostředky vložené do inscenování jsou někdy komplikované a dětem jejich tvůrčí vývoj moc neulehčují, ale jsem si jistý, že výchovně jsem nikdy nepochybil.

Jiří Rezek, učitel dramatické výchovy a vedoucí souboru 6. r. LDO ZUŠ Jindřichův Hradec

SEŠLO SE...

Líbilo se nám tu, děkujeme!
Líbilo se nám to, děkujeme!
Bylo to svěží, jak ulice po dešti,
budeme se osvěžovat ještě
dobrými vzpomínkami.
Děkujem všem; každý byl veršem
v té básni. Každý, kdo přišel a sdílel
a sdílel sebe, byť jen úsměvem.
Cesta těch mnohých vedla přes verše
a knížky, a přemýšlení a memorování,
a proto ten zástup lidí a dětí byl
lehký, jako když obracíte listy,
a proměnlivý zároveň, jako už to s knížkami je.
Co si budem povídat.
Bylo skvělé, že se prolnula přehlídka
přednesu s divadýlkama, a byla korunována
pohádkou se silným nábojem – takovým
kouzelným nápojem pro všechny. Byli
milí pořadatelé, a dík všem ostatním, kdo
přehlídku spíchli. (Mravenčí usilovnost!)
Věci dělané s láskou se poznají.
Všem, co jsme, byť jen potkávaly, máváme.
Všem přejeme, aby potkávali
další dobré texty, verše,
a hlavně lidi.
* * *

Po létě přijde zima,
ale pak další léto.
Tak na shledanou!
(A třeba i jinde!)

Zuzana Špůrová
Dominika a Františka Bokovy

MILÍ RECITÁTOŘI, DĚKUJEME ZA SETKÁNÍ S VÁMI. VAŠE LEKTORKY DÍLEN PRO RECITÁTORY.

MARTINA, KRISTÝNA, SILVIE, LENKA, LINDA, VANDA A ARGI

SEŠLO SE...

SOUHRNNÁ PŘEDPOVĚĎ NA OBDOBÍ DĚTSKÉ SCÉNY

Dobré ráno ve Svitavách

Dnes bude oblačno,
místy jasno, přívalové
srážky se sněhem.
Teplota 15°C - 38°C
ale celkově krásně!

HERECTVÍ...

... je tvůrčí umělecká činnost. Podílí se rozhodujícím způsobem na vzniku a existenci každého divadelního počinu. Jinak řečeno: máme-li herce a diváka, vzniká divadlo. Ústředními pojmy jsou **hra v roli** a **fikce**, tedy postup, při němž se člověk stává někým nebo něčím jiným, a to fiktivně, „**jako**“. Herec tak činí s úmyslem představit svou fiktivní postavu divákovi, jednat v ní, sdělit její myšlenky a emoce. Vstup do role je klíčovým momentem jak pro hereckou tvorbu, tak pro dramatickou výchovu. Rozdíl je ovšem v tom, že v dramatice jde v první řadě o to, aby vcítění do postavy hráč využil pro sebe jako příležitost podívat se na témata hry novým způsobem, který může obohatit jeho pohled na svět. V dětském divadle se pak v ideálním případě obě roviny vstupu do role prolínají.

Herectví je tvořeno optickým i akustickým materiálem, který má herec k dispozici, tedy jeho tělem, hlasem a vůbec vším, co od něj publikum během představení smyslově vnímá.

Základním materiálem pro hereckou tvorbu je hercovo **tělo**. Celek i jeho detaily (mimika, gesta) a všechny hercem přímo i nepřímo produkované zvuky (hlasové projevy, tleskání, dupání, hra na hudební nástroj, apod.) To je doplněno veškerou jeho činností s předměty, které během svého výkonu herec přímo či nepřímo ovládá (maska, kostým, rekvizity, loutky). Herec je tak zároveň materiálem i tvůrcem své herecké kreace a propůjčuje herecké postavě vlastní, obvykle umělecky zformovanou, osobnost. Využívá svůj intelekt, emoce, představivost, ale i své fyzické danosti (vzhled, charakteristický pohyb) a možnosti (např. umí/neumí udělat salto).

Z herectví by se nikdy neměla vytratit hravost, která je součástí lidské přirozenosti, aby herec vytvářel vlastní, svébytné dílo, a ne pouze napodoboval hereckou kreaci někoho jiného. Herecká **tvořivost** je proto záměrně rozvíjena různými postupy a **metodami**. V herecké tvorbě má být obsaženo řemeslo i umění. Znamená to, že herec má zvládnout určité **techniky** a nabýt určité **dovednosti** (např. technika jevištní řeči, ale i schopnost se soustředit nebo naopak vědomě uvolnit) a zároveň musí jeho hra působit na diváka přirozeně a spontánně.

Herecký výkon se zpravidla rodí ve spolupráci s režisérem a v interakci s dalšími složkami inscenace. Také na jevišti často není herec sám a jeho herectví je vnímáno i skrze jeho schopnost (nebo neschopnost) herecké **spoluhry**. Dalším prvkem ovlivňujícím herecký výkon v danou chvíli, na daném místě je publikum, se kterým se herec nutně dostává do většího či menšího kontaktu a se kterým se vzájemně ovlivňují. Schopnost bezprostředně reagovat na podněty zvenčí by tedy měla také patřit do výbavy herce, ba někdy je **interakce s diváky** přímo klíčovým inscenačním prvkem představení.

ter

PŘELOŽENO DO DIVADELNÍHO SLANGU...

... ANEB HEREC, TEN TVRDÝ CHLEBA MÁ

Nová členka souboru se ukázala být výbornou herečkou, která si dovedla poradit s hereckým úkolem a plně diváky zaujala.	*Ta nová akvizice se ukázala být herenda – cejtila to a vod začátku držela diváky u huby!*
Měl problémy s temporytmem.	*Hrál to jako Čechova a nebyl schopnej hodit tam kvalt.*
Herec měl v historické hře bohatý kostým, včetně nalíčených vrásek, plnovousu a plešaté paruky.	*Na tu dobovku byl vyekvipírovanej až na půdu: měl na ksichtě nadělaný koleje, fusak na bradě a na hlavě glacnu.*
Na zájezdovém představení vstoupil herec na jeviště tak energicky, že upadl přes dřevěnou lať v dekoraci, čímž porušil plynulost výstupu a představení muselo být přerušeno.	*Na tý putovačce vlítnul na plac s takovým ajfrem, že se přerazil o lajsnu, přetrhnul nit a opona šla dolů.*
Spontanní herec zastínil svým výkonem činoherce v hlavní roli.	*Ten puďák toho hamleta v hauptce úplně přečůral.*

DOPORUČENO Z KNIHOVNIČKY...

HERECKÉ TECHNIKY A ZDROJE HERECKÉ TVORBY

s podtitulem Příručka pro adepty a studenty herectví

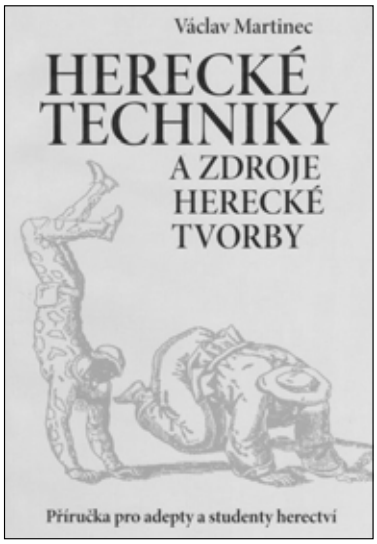

Tato kniha je určena adeptům herectví a klade si za cíl nabídnout jim řadu postupů, jak herec může pracovat a tvořit. Snaží se také zodpovědět otázky typu: co je herectví, co je talent a herecká profesionalita. Rozlišuje vnitřní a vnější herecké techniky. Vnější technika zahrnuje výslovnost, barevnost hlasu nebo vědomé formování pohybu. Podle autora jde o základní „hereckou gramatiku“. V pasážích o vnitřní technice vychází z poznatků K. S. Stanislavského a upozorňuje, že je potřeba pracovat s odlišnou psychikou každého jednotlivého herce. Zde musíme plně respektovat různost mentality jednotlivců: odlišnost temperamentů a povah, citlivost smyslů, různost zážitků.

Jak může herec zacházet se svými city a hlubinnými pudovými podněty, jak je má přetavit do charakteristiky a způsobu jednání vytvářené postavy, to jsou pracovní procesy s jistými pravidly, která se však obtížně popisují. Tělesná i duševní průprava herce směřuje ke zvládnutí širokého spektra pohybů a proměn, a to s jediným cílem: vytvářet obrazy, které dokáží v divácích vyvolat silné zážitky.

Cvičení, která kniha popisuje, jsou tříděna podle jejich směřování k vnitřním a vnějším projevům herce. Herecká průprava založená na vnější technice zahrnuje herecké nastartování (cvičení koncentrace a tvůrčí aktivity), řeč a hereckou mluvu, zpěv a herecké pojetí pohybu. Vnitřní technika se zabývá metodikou Stanislavského, objevováním a vyjadřováním vlastního já, vytvářením jevištní postavy a zabrousí i k herecké meditaci jako hlubinnému zdroji herecké tvorby.

KOMIKS

... DIVADELNÍ SLOŽKY – HERECTVÍ

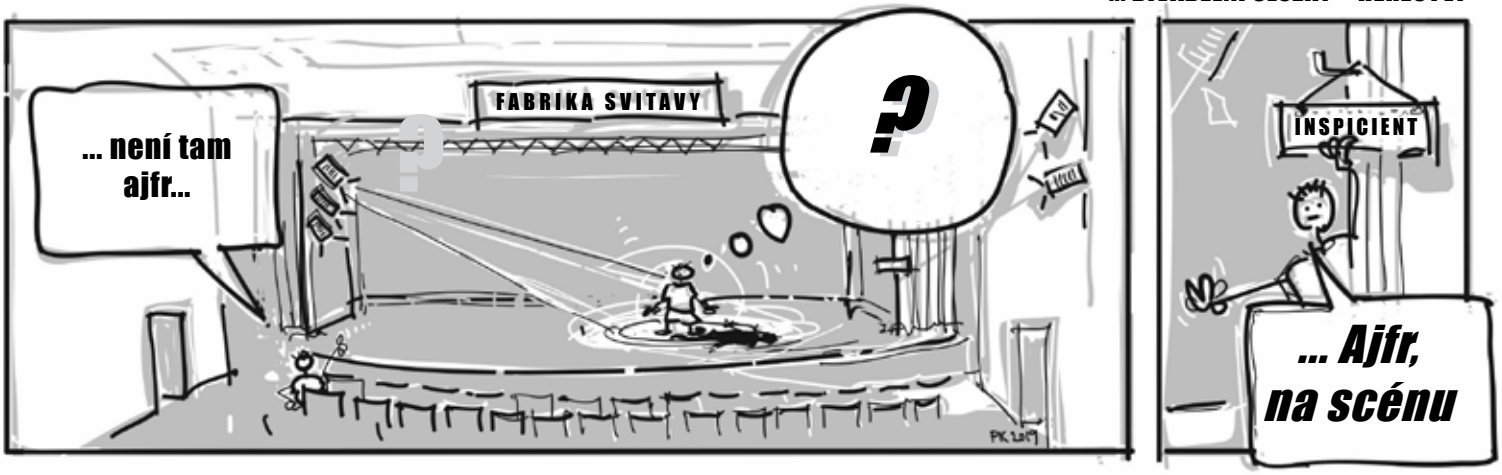

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY NA INTERNETU
www.drama.cz/ds

STAŇ SE AUTOREM!

Pro všechny tvořivé přinášíme nový úkol:

Vytvořte na některém vámi zvoleném místě ve Svitavách živý obraz, setrvejte v něm jednu minutu a pozorujte reakce okolí. Své dojmy z reakcí nebo fotografie živého obrazu nám noste do redakce (sídlíme ve 3. podlaží Fabriky) a možná právě váš výtvor otiskneme v dalším čísle Deníku Dětské scény.

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

PONDĚLÍ 10. ČERVNA

8.30–12.30	semináře A–D	Fka, stodola
9.00–10.45	**3. blok přehlídky** – vystoupení pro veřejnost	
14.00–15.55	**3. blok přehlídky** – vystoupení pro účastníky Dětské scény	
	Samí známí, Tři boty, ZŠ a MŠ Třebotov	Fka
	Liška s dobrou náladou, HOP-HOP Indiáni, ZUŠ Ostrov	Fka
skupina A	**Kamarádka**, MašMyš, Divadlo pro Zličín, Praha 5 – Sobín	Trám
	Déšť a pak ticho, Stonožka ve sprše, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most	Tyjátr
skupina B	**Déšť a pak ticho**, Stonožka ve sprše, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most	Tyjátr
	Kamarádka, MašMyš, Divadlo pro Zličín, Praha 5 – Sobín	Trám
16.30–17.15	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 3. bloku	Fka-2. podl.
16.30–18.00	dětský diskusní klub	Fka-aula
17.30–19.00	veřejná diskuse o představeních 3. bloku hosté přehlídky	stodola
20.30	**Hore**, MoDRé TRaKy, Vráble (Slovenská republika)	Fka
21.00	**Točkolotoč**, Svitavy (koncert)	stodola

Fka	Fabrika Svitavy
kino	Kino Vesmír
Trám	Divadlo Trám
Tyjátr	Alternativní klub Tyjátr
SZŠ	Střední zdravotnická škola
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 3.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Terezie Pecharová, Veronika Rodová, Roman Manda, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou. Uzávěrka čísla 3 - 9. června 2019 v 23:46. Náklad 150 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

ÚTERÝ 11.6.2019
Fabrika SVITAVY

ANTRÉ...

„Francouzský filosof René Descartes jednoho dne pronesl: „Myslím, tedy jsem.“ Já bych tento citát mírně poupravil: „Pohybuji se, tedy jsem.“ Vím, že když se pohybuji, žiju, zakouším, poznávám, hraju si, pracuji, odpočívám, sdílím, naslouchám, raduji se, někdy i trpím, tvořím... Pohybem vyjadřuji svůj záměr či myšlenku. A protože jsem, tak se pohybuji. A také se někdy nepohybuji. Ale ono to úplně nejde, nepohybovat se, neboť jsem (jak bych mohl dýchat, kdybych se nehýbal?). V klidu pak mohu zažít kontrast chvilkového zdánlivého nehýbání se a pak zase vzhůru vstávat a něco dělat.

Nevím, jak to máte vy, milí čtenáři, ale když mám nějaký tvořivý úkol nebo hledám inspiraci, v tu chvíli mi většinou pomůže právě pohyb, například chůze. Jdu někam a nechávám svůj úkol takzvaně „uležet“. Mysl se buď věnuje jiným věcem, anebo se vyprazdňuje. Ne nadarmo napsal vietnamský budhistický mnich Thich Nhat Hanh knihu Chodím a medituji. *Hlava se zastaví, tělo se pohybuje (Co byste na to řekl, pane Descarte, když v tu chvíli je má hlava téměř prázdná, a přesto jsem?). A tak chodím, anebo dělám nějakou činnost, a ono se někde v hloubi něco začne rodit. Někdy se to rodí pěkně dlouho, jindy krátce. Ale když to přijde, že se nápad začne rodit, to je vám krásný a radostný pocit. Teď mě napadá, že i dítě, když se rodí, musí projít kus cesty, než se dostane na tento svět. A když se nápad zrodí, nastává tvůrčí pohyb, tvůrčí aktivita, díky níž může vzniknout třeba báseň, kterou jednou přednese recitátor Dětské scény, nebo vznikne námět pro divadelní inscenaci, již pak v relativním pohybovém klidu můžeme zhlédnout na svitavských divadelních prknech. Možná obdobným způsobem tvořil své obrazy a psal své básně Jindřich Pevný. Ať je to tak, anebo jinak, včerejší přestavení S Jindrou se mnou hnulo. Tam uvnitř. Říkal jsem si, že je škoda, že už odešel. Zdá se, a slova to dokládají, že i na věčnost musíme odejít. A jak je to s pohybem na Onom světě? Kdo ví...*

Pane Descarte, promiňte mi mou troufalost vám oponovat, ale díky vám a pohybu vznikl právě tento úvodník. „Jsem, a tak se pohybuji.“

Roman Manda

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE D – OD LITERATURY K DIVADELNÍMU TVARU

Jakmile jsem vstoupila do místnosti, kde pracuje Hana Nemravová (chtěla jsem působit nenápadně), Hanka na mě vypálila otázku „Jakou knihu jsi naposledy četla? A jaké bylo její ***téma****? V hlavě se mi udělalo prázdno. Zaskočili mě. Takovéto přivítání jsem jako redaktorka ještě nezažila. Po chvíli rozum zase naskočil, a tak jsem zahájila malou přednášku (naposledy jsem četla knihu Mary Stewartové Smrt krále Artuše) a tím přirozeně vplula do dění.*

„Téma bychom si měli vždy pojmenovat. Je to pojistka, když se v příběhu ztratím. Vždy si zkuste stanovit téma příběhu. Chcete si ho ještě znovu přečíst?“

Jde o Návštěvu malé smrti spisovatelky Kitty Crowther.

„Enykybenyky, začne ten, kdo se narodil v srpnu. A uděláme to tak, že jeden po druhém vyslovíte své téma. A sednete si někam do prostoru. Kdo bude mít téma, ke kterému by se chtěl přidat, tak si přisedne.“

Seminaristé jeden po druhé vyslovují svá témata.

„Moje téma je přátelství. Přátelství a láska, které jdou až za hrob. Něha. Naděje. Strašidla. Tajemství přátelského vztahu. Přátelství navěky.“

„Teď udělejte skupiny, jak to cítíte, které téma je vám nejbližší.“

Vznikají tři skupiny.

„Máte před sebou papír a na něj nejdříve napište osnovu příběhu. K tomu potom dopište situace, potencionální události, které ale v příběhu nejsou. Mohly ty tam ale být. Hledejte jejich náznaky. Situace napište na barevné papírky a nalepte je na papír.“

Skupiny chvíli tvoří.

1. Představení postavy Malé smrti	**1. Představení smrti**	**1. Osamělost Malé smrti**
2. Osamocení Malé smrti	**2. Příchod do království mrtvých**	**2. Seznámení s Evelínou**
3. Evelína	**3. Setkání s Evelínou**	**3. Čas her**
4. Setkání Malé smrti a Evelíny	**4. Cesta do nového života**	**4. Odloučení**
5. Navázání přátelství	**5. Opuštěnost smrti**	**5. Návrat andělské Evelíny**
6. Odchod Evelíny	**6. Objevené přátelství**	**6. Naděje a láska pro všechny**
7. Andělské shledání	**7. Pokojný odchod**	

„Posuňte se k papíru vedlejší skupiny a prostudujte, co se na papíru sešlo.“

Skupiny se posouvají o papír dále.

„Nyní odhodíte předsudky ke svým výtvarným schopnostem. Použijete plastelínu a vymodelujete postavičky, které by se do příběhu a situací hodily. Mimo Malé smrti a Evelíny. A možná zjistíte, že tam nějakou postavu, třeba zelenou mrtvou žábu, potřebujete, že se tam hodí, že by v příběhu mohla hrát důležitou roli. Vymodelujete ji a doplníte popiskem.“

Skupiny tvoří u papíru jiné skupiny a tvoří.

„Nyní se posunete k dalšímu papíru.“

Hanka vysype nafukovací balónky, žluté, šedé a černé (mimochodem vystihují barvy

literární předlohy).

„Balónek je symbolem hudební skladby. Napíšete na něj, jaká skladba by příběh doprovázela. Můžete pracovat každý sám nebo celá skupina."

Balónky postupně přibývají.

„Bušení srdce, Hraní melodie na skleničky, Kroky duší – ťukání dřívek, ukolébavka, nalévání vody do lavoru..."

„Nyní se vraťte ke svému papíru. Budete tam mít plno dárečků. Všechno si dobře prohlédněte, podrobně prostudujte." Chtěli byste se na něco zeptat? Není vám něco jasné? A začne: enykybenyky, duben."

„Kdo vymodeloval krále? Povedl se." „Jak byla myšlena andulka?" „Pták byl v pokoji Evelíny a cítil, že tu už dlouho nebude. Zároveň pták symbolizuje volnost." „Co znamenají rybičky?" Evelína má v pokoji akvárium. Povídá si s nimi." „Akvárko by mohla mít i Malá smrt. Ale byly by to kostřičky rybiček."

„Na základě toho, co dnes vzniklo, do zítra navrhnete svou představu představení. Kde se příběh odehrává. Jaké v něm jsou postavy. Napíšete bodový scénář. Tři P: Prostředí, Postavy, Příběh. Děkuji.

Zaznamenala Veronika Rodová

NA SLOVÍČKO S...

... HANOU NEMRAVOVOU, LEKTORKOU SEMINÁŘE D

UČITELKOU LDO ZUŠ UHERSKÉ HRADIŠTĚ A VEDOUCÍ DIVADELNÍHO SOUBORU DOHRÁLI JSME

Jak jsi se stala učitelkou dramatické výchovy?

Učitelkou jsem se stala, protože mě to ve škole hodně nebavilo. Hodně nebavilo! Do dramaťáku jsem chodila od malička. Jsem z Plzně, pak jsem se přestěhovala na Moravu, začala učit na ZUŠ, nejdřív trochu, a pak nakonec naplno. Také jsem se přihlásila na DAMU, studovala jsem na katedře výchovné dramatiky. To už jsem měla děti. Studovala jsem se dvěma malými dětmi na krku.

Proč sis vybrala knihu Návštěva malé smrti jako téma práce semináře?

Dělali jsem tento příběh se souborem. Byla to moc hezká práce. Dodnes na to všichni vzpomínáme. A tak jsem si to tady chtěla zopakovat. Příběh je pro divadlo dobrý, má totiž díry, nabízí prostor pro vlastní tvorbu. Velký prostor. Mám ráda témata, která nějak nabourávají tabu.

Proč je schopnost tematizovat důležitá?

Téma je důležité. Může se totiž stát, že když se hluboce zanoříme do příběhu, tak někam utečeme. A téma je kořínek, ze kterého příběh klíčí. Když mám pojmenované téma, mohu se vrátit zpět ke kořenům. Téma příběh pročistí. A také se může při práci stát, že zjistíme, že téma je jiné, a tak můžeme formulovat téma jinak. Zasadíme novou rostlinku příběhu.

Nedávno jsem pracovala s učitelkami českého jazyka. Měli jsme formulované téma příběhu, a pak jsme si rozdaly role a ten příběh zkoušely přečíst očima té postavy. Očima staré panny, ředitele gymnázia, očima řidiče autobusu. A objevily jsme tak nová témata. Paní učitelky byly překvapené. Do té doby to chápaly tak, že téma je jen jedno, takové, co se učily ve škole. Překvapilo je, že si každý člověk může v příběhu najít svoje téma.

Jaký jsi v poslední době dostala dárek?

Dostala jsem obývákovou lupénkovou pilku, abych mohla vyřezávat loutky (pila ve tvaru „U" s rukojetí, lze jí řezat dřevo, plast, kov i další materiály, pozn. red.). Je na elektriku a funguje podobně jako šicí stroj. Má elegantní design, je černo, modro stříbrná. Dámská lupénková pilka. Mám z ní ohromnou radost.

Ptala se Veronika Rodová

ZAHLÉDLI JSME...

VČERA JSME VIDĚLI...

Samí známí

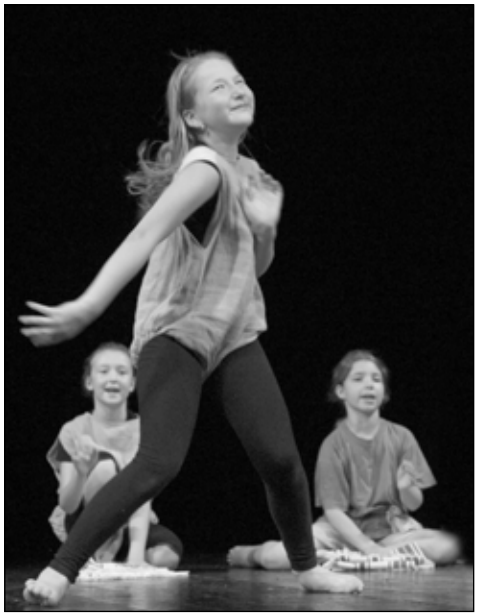

Liška s dobrou náladou

Kamarádka

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSE LEKTORSKÉHO SBORU

SAMÍ ZNÁMÍ / TŘI BOTY, ZŠ A MŠ TŘEBOTOV

Skupina dětí ve věku 7–8 let ze souboru **Tři boty** ZŠ a MŠ Třebotov zdařile scénicky pojala texty Emanuela Frynty a Christiana Morgensterna. Vedoucím souboru **Václavě Makovcové** a **Janě Barnové** se podařilo vytvořit scénický tvar, ve kterém je dětem evidentně dobře. Využívají nabídnuté texty ke hře a spontánnímu dětskému projevu, ze kterého čiší optimistické poselství o radosti z pobývání na tomto světě. Je obdivuhodné, jak děti v tomto věku dovednou pracovat s veršem a sdělují význam textu. Někdy „uteče“ humor, který jednotlivé texty mají, ale je nahrazen jinou hodnotou, dětskou hrou, rytmickým ztvárněním nebo situační pointou. Velkou devizou je nadšení, se kterým děti hrají, jejich soustředění a partnerské vnímání. Je třeba poznamenat, že vzhledem k věku dětí je soustředění kvalita velmi prchavá, což se trochu projevilo v odpoledním bloku. V některých okamžicích je také náročné uhlídat nezměrnou energii dětí tak, aby práce s hlasem, zejména ve sborových recitacích, byla udržena v hranicích přirozeného sdělování. Tam pak zaniká srozumitelnost, která je jindy velmi precizní a vzhledem ke zkušenosti hráčů obdivuhodná. V práci na této inscenaci se skupina učí také orientaci v prostoru. Napomáhá tomu vymezení hrací plochy kobercem, na kterém se představení děje. Ten přispívá také k pocitu bezpečí na jevišti (dle slov jednoho lektora „přivezli si kousek Třebotova sebou“). K jistotám, které pro radostné pobývání na jevišti jsou dětem vytvořeny, patří také přítomnost jejich vedoucích na jevišti, živá hudba, která jim pomáhá držet tvar (a často se také přizpůsobuje zpěvu dětí).

Inscenace je ukázkou velmi dobré práce s poměrně velkou skupinou malých dětí tak, aby byla zachována jejich dětská spontaneita, ale zároveň byla načata cesta k budování divadelních dovedností.

LIŠKA S DOBROU NÁLADOU / HOP-HOP INDIÁNI, ZUŠ OSTROV

Soubor **HOP-HOP Indiáni**, ZUŠ Ostrov s vedoucím **Ondřejem Šulcem** se nechal inspirovat indiánským příběhem z knihy Jak se Lišáček stal Lišákem, kterou napsal Jaime de Angulo. Soubor v úvodu poutavě navozuje atmosféru indiánského vyprávění, zejména velmi dobře vybranou hudbou, ale také jednoduchými scénickými prostředky (koberečky) evokující indiánské motivy. Díky nim hráči proměňují prostředí a pracují s nimi jako se zástupnou rekvizitou v průběhu celé inscenace. Z divadelního tvaru je zřejmé, že se soubor věnuje práci s metaforou, dovede v zásadě velmi tvořivě zacházet s tímto prostředkem, ale ne vždy je jeho záměr naplněn k dobru věci. Např. pokulhává představa proměny koberečku v ostrý šíp, kterým je možné něco ulovit. Také se někdy více a někdy méně daří vytvořit dojem konkrétního prostředí, kterým liška putující za svými rodiči prochází. I z dalších situací vyplývá, že vznikly díky improvizacím v procesu tvorbu. Například hra s personifikovanou kostkou je dobrým nápadem, ale samotná podstata situace zůstává nenaplněná. Napětí ze hry, radost z výhry či zklamání z prohry se ze situace v konečném divadelním tvaru vytratily.

Hlavní problém inscenace je možné vidět v nedostatečné motivaci postav k jednání, což se odráží na nevybudovaném napětí, na malém zaujetí hráčů pro hru, na absenci jednání slovem. Liška se rozhodne dokázat rodičům, že je dobrým lovcem, ale nevidíme úsilí, kterým to uskutečňuje, kterým překonává překážky. Mnohé informace jsou řečeny, ale nejsou podpořeny vlastním jednáním a tím v konečném důsledku zanikají.

Soubor si vybral velmi zajímavou předlohu, která skýtá mnoho možností k prozkoumávání a mnoho příležitostí ke hře. Také dovede pracovat s fantazií při vytváření obrazů a metafor. To tvoří dobrý základ pro rozvoj dalších divadelních dovedností.

KAMARÁDKA / MAŠMYŠ, DIVADLO PRO ZLIČÍN, PRAHA 5 – SOBÍN

Autorská inscenace Kamarádka vznikla jako společné dílo členů souboru **MašMyš** ze Zličína a jejich vedoucí **Dany Svobodové**. Na režii se podílel také Karel Tomas. Hra zpracovává téma manipulace, prozkoumává její nenápadné, ale nebezpečné strategie, a zaznamenává dopad na jedince. Činí to prostředky civilního herectví, které je nejvýznamnější součástí inscenace a zároveň její kvalitou. Jednání skupiny dívek je uvěřitelné, přirozené a většinou dobře motivované. Přitom situace, které dívky (zejména dvojice hlavních představitelek) prožívají, by mohly svádět k překročení do nepřirozené exprese. Naštěstí se to neděje, a to z velké části také díky promyšlené dramaturgii, která je založena na jasných a stručných dialozích, na dobře vystavených situacích. Vyprávění a komentáře hlavní představitelky posouvají děj v čase a také umožňují jistý odstup.

Scénografická stránka inscenace je velmi jednoduchá. Vytváření různých prostředí se děje pomocí dvou černých kostek. S tímto prostředkem se pracuje někdy velmi významově (např. v situaci, kdy Nela „přetahuje“ dívky na svou stranu a ony si přesedají na její kostku), jindy slouží k vytvoření prostředí víceméně popisně (vytvoření pokoje Tiny). Scénografie pracuje významově i s barvami. Nela je charakterizována červenou barvou, stejně jako „módní doplňky“, kterými si zavazuje nové kamarádky. Slabším místem je pojetí postavy učitele. Inscenaci schází

VČERA JSME VIDĚLI...

Samí známí

Liška s dobrou náladou

Kamarádka

VČERA JSME VIDĚLI...

Déšť a pak ticho

Samí známí

Liška s dobrou náladou

nápad, jak vytvořit postavu učitele tak, aby byl uvěřitelný. Snad je cesta v promyšleném kostýmní znaku a přiměřené stylizaci. Také by stálo za úvahu promyslet, jakou funkci mají hlasy promlouvající k Tině na začátku a na konci inscenace; kdo je pronáší, zda jsou to hlasy konkrétních postav a jak to souvisí s úlohou té které postavy v příběhu.

Inscenace je cenná svým tématem, ale také způsobem zpracování, zejména přirozeným, ale přesvědčivým jednáním postav.

DÉŠŤ A PAK TICHO / STONOŽKA VE SPRŠE, ZUŠ F. L. GASSMANNA, MOST

Podruhé se na této přehlídce objevila dramatizace povídky Raye Bradburyho Léto v jediném dni, kterou tentokrát představil soubor **Stonožka ve sprše**, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most pod vedením **Barbory Gréeové**. Souboru se podařilo jednoduchými, ale účinnými divadelními prostředky nastolit atmosféru života na Venuši. Obrazy každodenních rituálů odkazují k uniformitě a šedi života na Venuši. K výrazným prostředkům vytvářejícím prostředí patří také zvukový plán – neustálý a protivný zvuk deště. Zároveň je zdařile prezentováno očekávání mimořádné události, východu slunce a představ, jaké o něm mají ti, kteří si na něj nepamatují v kontrastu se vzpomínkami Margot. To přispívá k uvěřitelné motivaci vztahu dětí k ní a naopak. Jednoduchými, ale účinnými prostředky je vyvolán pocit vycházejícího slunce. Jednání hráčů je soustředěné a partnerské.

Jedním z otazníků inscenace je funkčnost lampiček po stranách jeviště. Jejich význam tkví v posílení atmosféry pochmurnosti, kde je nutné svítit pouze umělým osvětlením, což je možné vytvořit běžným jevištním svícením. Další významnější funkci ale neměly nebo nebyla odkryta. Dramatické lince a napětí by patrně pomohlo zdůraznit tíživost situace Margot zavřené ve skříni. Nevidíme příliš její omezení, nevidíme ani její snahu dostat se ven. Soubor by jistě našel způsob, jak to udělat důrazněji. Také je nevyužita příležitost více odlišit hru dětí v pochmurné atmosféře deště a v době, kdy jsou v zajetí slunečního svitu. Nabízí se možnost více využít vytvoření kontrastu těchto dvou odlišných situací. Inscenaci by také slušel jednoznačnější závěr.

Tato dramatizace známého textu je dokladem velmi dobré práce s dětským kolektivem, která dala vzniknout ucelenému, dobře komunikujícímu tvaru.

Hana Cisovská

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 3. BLOKU

SAMÍ ZNÁMÍ

Sabina (17let)

Děti měly vědomí o čem hrají, bylo to humorné a šlo vidět, že si to samy užívají. Energii přenesly i na mě.

Natálie (17let)

Bylo to přizpůsobeno pro děti. Líbilo se mi, že každé dítě mělo svou roli a uměly své texty.

Hanka (39let)

Bylo vidět, že to děti baví. Oceňuji hudební doprovod, upoutaly mou pozornost.

Eliška (16let)

Nápaditá předloha, vhodná pro práci s dětmi.

Vítek (20let)

Líbil se mi nápad choreografie.

Marie (17let)

Oceňuji hlasitost dětí při mluvení a zapamatování velkého množství textu.

Elena (18let)

Měli to kreativní a dokázali si udržet mou pozornost.

Marie (17let)

Dětem šlo rozumět a šlo vidět, jak si vystoupení užívají.

Patricie (17let)

Líbilo se mi to moc, vzhledem k věkové kategorii. Děti byly velmi šikovné. Měly dobré rýmy.

Josef (18let)

Líbila se mi choreografie, protože fungovali jako skupina. Choreografie vycházela z textu a šlo vidět, že si paní učitelky daly záležet.

LIŠKA S DOBROU NÁLADOU

Jindřich (15let)

Líbil se mi hudební doprovod.

Jana (55let)

Práce s koberci a námět byl velmi zajímavý.

Petra (49let)

Záslužná práce s dětmi a skvělá práce pedagoga.

Nina (60let)

Líbil se mi princip práce s rekvizitami. Děti si uvědomovaly možnosti využití koberců.

Marie (17let)

Mohli lépe pracovat s hlasem, ale líbilo se mi, jak používali jednu rekvizitu v celém představení.

VČERA JSME VIDĚLI...

Déšť a pak ticho

Eliška (17let)

Děti nedokázaly udržet energii, smály se v nevhodný moment a kazilo to celý dojem.

Marcela (40let)

Líbila se mi práce s koberci a muzika.

Adela (17let)

Začátek se mi líbil, ale poté mě to už nenadchlo. Celkově to bylo strohé.

Vojta (14let)

Líbilo se mi to, ale kostýmy mě moc nezaujaly, byly málo propracované.

Daniel (17let)

Bylo to hezky zpracované a líbilo se mi, jak pracovali s osuškami.

KAMARÁDKA

Lucie (29let)

Téma mě vtáhlo do mých školních let, je to silné téma.

Pavlína (52let)

Bylo to hodně o pravdě, současnosti a věčnosti. Moc se mi to líbilo, autorská tvorba je bomba.

Martina (18let)

Líbilo se mi téma, ale nepochopila jsem proč to dělala zrovna Nela.

Klára (17let)

Skvělý herecký výkon, dostatečná hlasitost, dobře zvolené téma a udržení dějové linie.

Maria (17let)

Líbilo se mi výstižné téma a zpracování tématu šikany. Oceňuji gestikulaci a mimiku herců.

Jitka (46let)

Šlo vidět, že to herce baví. Oceňuji téma.

Eliška (15let)

Líbila se mi práce s kulisou a tématem.

Anička (18let)

Líbila se mi práce s tématem, konkrétně se šikanou.

Eliška (17let)

Oceňuji herecké výkony a odvahu hrát o takovém tématu.

Kuba (19let)

Moc se mi to líbilo, ale nechápu, proč to Nela dělala.

Leoš (60let)

Moc se mi to líbilo.

DÉŠŤ A PAK TICHO

Marie (17let)

Bylo to pěkné a hezky propracované.

Hana (39let)

Líbilo se mi to, protože mám ráda sci-fi žánr.

Saša (18let)

Vyjasnění okolnosti.

Lukáš (21let)

Mohlo by být méně postav. Nezajímavý motiv učitelky.

Petra (21let)

Hlasový projev byl dostatečný, ale rušil mě déšť.

Maggie (17let)

Lepší než předešlé vystoupení. Skvělé odůvodnění detailu, ale nedozněl konec.

Lucie (17let)

Pochopitelné téma, ale nedořešený konec.

Pepa (18let)

Pokažený konec, ale skvělé ztvárnění deště.

Dagmar (43let)

Drželi mě v napětí a cítila jsem beznadějnou atmosféru.

Matyáš (19let)

Líbili se mi efekty se světlem, ale ocenil bych více rekvizit.

Kamarádka

Déšť a pak ticho

ZAPIŠ SI...

... DOJEM Z DNEŠNÍHO DNE

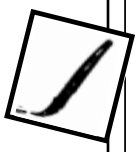

PŘEDSTAVUJEME VÁM...

... LEKTORSKÝ SBOR DĚTSKÉHO DIVADLA

Všem lektorům jsme položili tři stejné otázky:

1. Co byste doporučil/a, aby si účastníci zabalili do svého pomyslného divadelního batůžku? Co byste naopak z něho vyhodil/a?

2. Doporučili byste účastníkům přehlídky nějakou podnětnou knihu ze svého oboru? Čím je inspirativní?

3. Kdy jste byl/a poprvé na Dětské scéně? Popište nějaký zajímavý zážitek s tím spojený. A poté jsme je požádali, aby prostřednictvím svých rukou znázornili odpověď na otázku: Jak uchopit divadelní text?

JIŘINA LHOTSKÁ

1. Otevřené oči a srdce. A co by si balit neměli? Jak to vypadá, tak příliš teplé oblečení.

2. To je těžké, ale jakákoli kvalitní kniha může být inspirativní.

3. Myslím, že to bylo někdy v roce 1985-6, když se DS konala v Kaplici. Vzpomínám si na pana profesora Ivana Vyskočila, který tam tehdy nezapomenutelně interpretoval texty, určené především dětem, z knížky Písničky bez muziky Emanuela Frynty.

HANA CISOVSKÁ

1. Do opravdového batohu či kufru doporučuji zabalit: dobré boty pro přecházení mezi scénami a na večerní tanec ve Farní stodole, velký zápisník na zaznamenávání dojmů a nových kontaktů, plavky a deštník (pro oba případy počasí). Do toho imaginárního pak: zcela jistě dávku spánku do zásoby, větší než malé množství tolerance a ochoty přijmout nabízená představení, chuť se setkávat a debatovat. A hlavně úsměv. Proč? Aby nám bylo dobře!

2. Když jsem si půjčila a přečetla knihu Catherine Gueguenové ***Cesta ke šťastnému dětství* s podtitulem *Empatická výchova ve světle nejnovějších poznatků o mozku a emocionálním vývoji dítěte***, bylo mi jasné, že si ji musím koupit. Inspirativní je především to, jak autorka popisuje vztah mezi citovým prostředím, ve kterém dítě žije a tím, jak se vyvíjí jeho mozek. „Ano, mnoho lidí – i když samozřejmě ne všichni – dnes ví, nebo alespoň tuší, že bezpečné a laskavé citové klima je pro správný vývoj dítěte „příhodné“. Kdo však ví, že toto klima je naprosto nezbytné pro správný vývoj jeho mozku?“ (Z předmluvy ke knize).

3. Při této otázce se mi před očima vybavila přehlídka *Kaplické divadelní léto* (která předcházela Dětské scéně). Bylo to v roce 1974 a já jsem byla členkou souboru Klobouček Klimkovice. Kromě mnoha zážitků mi v hlavě utkvěla návštěva divadla s otáčivým hledištěm v Českém Krumlově. Už nevím, co hráli, ale to otáčení bylo bezva. A taky jsem poprvé viděla hrát divadlo mimo budovu, v přírodě.

IRINA ULRYCHOVÁ

1. A co kdyby byl batůžek úplně prázdný, aby v něm bylo co nejvíce místa na nové zážitky, zkušenosti a přátelství?

2. Pokud by to nemuselo být přímo z oboru, pak knihu Pavla Koláře ***Labyrint pohybu***, protože mluví o tom, jak v těle (ale i v životě) všechno souvisí se vším. A z oboru? Básničky Shella Silversteina ***Jen jestli si nevymejšlíš*** (kterou ale není třeba doporučovat, myslím si, že ji všichni znají). Nejsou to jen fajn texty pro přednes, ale nabízejí i spoustu témat pro interní práci

v hodinách dramaťáku. Dokáží oslovit jak menší děti, tak i puberťáky.

3. V Kaplici. Nepamatuji si rok (byla to buď poslední nebo předposlední přehlídka tam konaná). Přihlásila jsem se do semináře k Miladě Mašatové. Vycházeli jsme z Krymských pověstí a dospěli jsme k divadelnímu tvaru. A pro mě to byl zážitek vpravdě iniciační. Tak silný, že i když tělo už pak dávno bylo zpátky v Praze, duše ještě stále setrvávala tam...

MICHAELA HOMOLOVÁ

1.Zrak, hmat, sluch, čich a hlavně chuť.
2. Dívejte se kolem sebe a poslouchejte.
3. To bylo dávno, ještě v minulém tisíciletí, jistě mi odpustíte, že si z toho moc nepamatuji, ale nepochybně to mělo vliv na moje další životní směřování.

ROMAN ČERNÍK

1. Do „divadelního baťůžku“ určitě doporučuji zabalit radost ze hry, radost z objevování, radost z překvapování se a také radost ze spoluhry. Proč? Myslím, že člověk obecně má dělat to, co mu přináší radost, byť za tím má a může být úsilí i odříkání, vůle a kázeň. To všechno, tedy pokud je myšlen symbolický batoh. Do reálného na přehlídku stačí to samé, co na tábor nebo výpravu (rozhodně kápézetka!!!) a určitě sešit na deník adresy a poznámky... o hře a svobodě.

2. Eugen Fink: ***Oáza štěstí***. Rozhodně. Protože je o smyslu hry pro lidskou společnost, protože je o svobodě, o svobodě ve hře. A pak ***Karkulína ze střechy***, páč je vo tom samým a taky o sladkých koláčcích.

3. Prachatice v roce 1993 a rád vzpomínám na společný výlet našeho tehdy ašského souboru s plzeňsko-nýřanskými Rámusáky pěšky přes přehradu (s koupačkou) do Husince a do rodného domku Jana Husa. Bylo krásně, šli jsme, mluvili, slunili se... domlouvali věci... všechno kolem vonělo...

JIŘÍ POKORNÝ

1. Odpověď na první otázku je jednoduchá – sami sebe. (Od dychtivosti vnímat až po toleranci v soudech.)

2. Na otázku druhou nedokážu jednoznačně odpovědět –
V naší „dramaťácké“ knihovně máme víc než 200 titulů, mezi kterými se těžko rozhoduje, které doporučit a které přejít a nechat „u ledu“. Z teoretických a teoreticko-praktických samozřejmě publikace „matky dramatické výchovy v Česku“ Evy Machkové (a že jich napsala), Pepy Valenty (když napíšu ***Metody a...***, měl bych napsat i desítku dalších), Luďka Richtra – zase od jeho ***Praktického divadelního slovníku*** po..., Pavla Vacka, Jardy Provazníka, Radka Marušáka, Hanky Budínské, Milady Mašatové a desítky dalších českých autorů až po ty tvoje. A jak nenapsat alespoň dvě zahraniční autorky Morganovou a Saxtonovou a vynechat třeba Waye a další. Zkrátka vybrat jednu, dvě, deset – neumím. (I Soňa Pavelková by se urazila už proto, že jednu jsem za „dřevních dob dramatické výchovy v Československu“ vydával u nás na KKS.)

3. Prvně jsem byl v Kaplici v roce 1976 na jeden den, (to přece novému metodikovi KKS pro divadlo bohatě stačí) a s tím se váže zážitek z roku 1977, kdy jsem převzal jako metodik pro divadlo i dětské divadlo. Jako „herec a výtvarník“ budějovického souboru D 111, který hrál m. j. v Zahradní slavnosti na Hronově a dokonce v divadle Na zábradlí a měl od Havla podepsaný text s věnováním, jsem byl přesvědčen, že dětské divadlo je stejné jako divadlo pro dospělé, akorát že ho hrají menší lidi – herci. V tomto smyslu jsem v roce 77 připravil v Táboře krajskou přehlídku Táborské práče a pozval nejlepší „tetičky metodičky té doby“ Evu Machkovou, Zdenu Joskovou, Hanku Budínskou, Soňu Pavelkovou a jihočeskou Evu Horákovou „do poroty“, aby nakonec vyřkla soud, které dítě obdrží jakou cenu za herecký výkon atd. Byl jsem poněkud rozhořčen, když mi tyhle paní řekly, že se žádné ceny neudělují, a vůbec jestli jsem byl někdy na kaplické Sorboně!
To byl přesný výrok z mého pohledu od pohledu „zkrachovalé hraběnky“ Zdeny Joskové. Rozešli jsme se poněkud naštvaně a další rok jsem se já „velký herec“ přihlásil do semináře v Kaplici, abych tedy „okusil“, co mi bylo v Táboře nabízeno. Pár let jsem pak v Kaplici i jinde „chodil kanálama“, jak jsem se před „tetičkama“ styděl. Nicméně byl jsem později vzat na milost, ale to už je jiná historie.

ver

VČERA JSME VIDĚLI...

... TOČKOLOTOČ

Koncert svitavské folkové skupiny Točkoloč byl zahájen ihned po představení Hore. Skupina zaujala svižnými písněmi s cikánskou tematikou, ale došlo i na ploužáky. Všichni byli koncertem nadšeni, tančilo se a publikum se několikrát dožadovalo přídavku. Točkolotoč mu vyhověl až do svého naprostého fyzického vyčerpání. I po koncertě setrvali účastníci v dobré náladě a družných rozhovorech.

laická porota z lidu

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSÍ DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

SAMÍ ZNÁMÍ

První představení, které začaly děti rozebírat, bylo od souboru Tři boty, který do Svitav přijel z Třebotova. Dětem se především líbily barevné kostýmy a oceňovaly souhru pohybu se slovy. Co se týče verbální části, všichni se shodli, že dětem bylo téměř v každé části dobře rozumět, vyjadřování bylo srozumitelné a jasné. Zazněla tu také otázka, proč měly klobouky a koberec? Zjistili jsme, že koberec používaly z důvodu bezpečnosti a využití prostoru. Klobouky sloužily jako rekvizity, byl využit například jako volant.

LIŠKA S DOBROU NÁLADOU

V dnešním představení Indiáni (souboru HOP-HOP) děti především oceňovaly hudbu, artikulaci a důvěryhodnost. Zaujal je „motiv chování jedinců“ a skvělé herecké výkony. V diskuzi také padla kritika – „nebylo poznat, že jde o pádlování, byla nedostatečně vložená energie“. Velice kladně byl ohodnocen kostým, zpracování zvířat dětmi a vytvářené vlny.

DÉŠŤ A PAK TICHO

Další představení, které děti rozebíraly, byl od souboru Stonožka ve sprše z Mostu. Byla zmíněna dobře zvolená předloha a její zpracování. Vybraná hudba a depresivní zvuky ladily s bouří. V diskusi bylo velmi oceněno téma, kterým byla pro účastníky diskuse šikana. Některým dětem přišel konec nedokončený, ale zjistilo se, že se řídily podle předlohy. Dále bylo oceněno, že děti použily vlastní mobily pro ztvárnění deště.

KAMARÁDKA

V posledním diskutovaném představení, které předvedl soubor MašMyš z Prahy, byly zmíněny imaginární rekvizity, pochopitelnost a podle slov jednoho z diváků „dobře pojaté představení“. Funkční hudba měla podtrhnout výrazné části, hlasitost hudby a projev herců byl velice výrazný. Padly různé názory, ale všichni se shodli na výraznosti a intenzitě hudby. Soubor MyšMaš si toto téma vybral z důvodu aktuálnosti a ztotožnění.

ZAPSALI JSME...

... Z VEŘEJNÉ DISKUSE

SAMÍ ZNÁMÍ

Na diskuzi o této inscenaci zaznělo opravdu mnoho ocenění. Týkala se jednak samotných herců, kteří vzhledem k svému věku dokázali srozumitelně a se sdělením recitovat verše, byli disciplinovaní a bylo na nich vidět, že se hrou s básničkami dobře baví. Že tomu tak mohlo být, byla zásluha vedoucích, které připravily dětem bezpečný prostor, a to jak fyzicky – přivezeným kobercem, který jasně vymezoval hrací prostor, tak výstavbou inscenace, v níž byl prostor pro svobodný pohyb i návrat k pevnému gestu. Pro někoho vyvstala otázka, co mělo být hlavním sdělením představení a čím to děti obohacuje. Jiní měli na tuto otázku jasnou odpověď – byla to chuť hrát si s básničkami a radost z této hry.

LIŠKA S DOBROU NÁLADOU

Přítomným se líbilo využití koberečků různými způsoby, rytmizace v představení, zejména prvek hry s kostkou a srozumitelný příběh. Počáteční dobře navozenou atmosféru indiánské kultury ovšem mnohým rozbíjelo použití zcela neindiánského sakrování. Někteří měli dojem, že se v příběhu ztrácí díky nedostatečnému vizuálnímu rozlišení postav příběhu (různých kmenů). Bylo škoda, že iniciační cesta Lišky a některé další situace nebyly důsledně naplněny.

KAMARÁDKA

Účastníci diskuse ocenili nejprve technické prostředky (práci se světlem oddělujícím vypravěčku od děje), manipulaci s imaginární rekvizitou, temporytmus, práci s pauzou. Dále všechny zaujalo zpracované téma šikany a manipulace druhých. Výstavba inscenace s „rámcem“, kdy se na konci vracíme zpět k počátku, skrze vnitřní hlasy. Nezapomnělo se ani herecký projev dívek, který se blížil psychologickému herectví. Mezi dílčí nedostatky patřila úprava zevnějšku při hraní, zvýšená pozornost diváka při práci s náznakovou scénou či uvěřitelnost kluka jako učitele ve zvoleném hereckém klíči představení.

DÉŠŤ A PAK TICHO

Diskutující vyzdvihli na posledním představení sjednocenost kostýmů; využití mobilů k živému nahrání „zvuků deště“ a jeho zasmyčkování jako podkres představení; využití hracího prostoru; jasné kostýmové rozlišení role učitelky; působivost a atmosféru inscenace i to, že k předloze nepřistoupili černobíle. Někteří pak byli třeba rušeni „zvukem deště“, který jim přehlušoval hlasy a srozumitelnost herců; nepřesností v pohybové choreografii při čištění zubů, jídle atd.; malou zvědavostí při setkání se Sluncem; vytvořením velké skříně, v níž je zavřena Margot, z živých lidí; a konečně samotným závěrem, kdy „konec nebyl koncem“ a diváci si nebyli jisti, zda mají už tleskat. Zde by bylo potřeba více zpřesnit význam situace. Jinak nastala pochvala za skvěle vystihnutou poetiku předlohy a dobrou volbu prostředků.

Zapsali ter-pep

ROZHOVOR SE...

... ŠTEFANEM FOLTÁNEM, VEDOUCÍM SLOVENSKÉHO SOUBORU MODRÉ TRAKY A SAŠOU ŠTEFKOVOU, PRACOVNICÍ NÁRODNÉHO OSVETOVÉHO CENTRA V BRATISLAVĚ

Můžete pro čtenáře Deníku dětské scény popsat způsob práce vašeho souboru?

Štefan: Způsob práce je pokaždé jiný. Každé představení si žádá jinou přípravu. Já teď budu mluvit o přípravě představení, které jste viděli.

Kde jste vzali námět a proč jste si ho zvolili?

Štefan: Nejdříve jsme měli prázdné papíry a téma volnost a létání. Děti kreslily obrázky a ty jsme pak využili v představení. Co nakreslili, se použilo při kreslení na dřevěnou plochu. Jako hlavní motiv jsme využili obrázek chlapce na kole s křídly, které nakreslil Maťo, jediný kluk ze souboru. Ptali jsme se ho, co to znamená. Vyprávěl nám, že mu umřel dědeček a on se s ním nestihl rozloučit. Proto nakreslil kolo, kterým by mohl za dědečkem letět. Všechny to zasáhlo. Bylo to silné téma. A tak jsme si ho zvolili jako téma představení.

Jaký je váš podíl na představení?

Štefan: Usměrňoval jsem nápady dětí. Přemýšleli jsme, jak se dá poslat vzkaz mrtvému člověku. Vrstevníci se snaží Saše pomoci poslat dopis mrtvým rodičům. Tady se to posunulo od původního nápadu. Maťo je v našem představení snílek, chlapec na kole s křídly, kterého Saša nakonec v příběhu potká. Při tvorbě představení jsme zažili těžký měsíc, kdy jsme řešili, co má člověk, kterému někdo umře a on se s ním nestihne rozloučit, dělat. Má ukončit život, aby se mohl setkat s tím, kdo odešel? Děti ale říkaly, že to není řešení, že musí být na světě někdo, pro koho tu jsme. Když je Saša, které umřeli rodiče, malá, někdo v životě ji čeká, ale ještě neví kdo. Možná životní láska nebo někdo jiný. A na konci příběhu na ní čeká snílek Maťo. A možná je to člověk, který Sašu pochopí. Když představení hrajeme, hodně lidí za námi chodí, že něco podobného řeší. Že se nestihli s někým rozloučit. Byli jsme překvapení, že to oslovuje tolik lidí. Myslím, že práce na představení členy souboru ovlivnila, že formovala jejich postoj v této otázce.

Jak váš soubor vznikl?

Štefan: Pracujeme při základní škole. Jsme školní kroužek. Vycházíme z principů tvořivé dramatiky. Kroužek existuje šestnáct let, celou dobu ho vedu já. Jinak na škole učím slovenštinu a informatiku.

Jak je to se systémem divadelních přehlídek a dětského divadla na Slovensku?

Saša: Systém je v podstatě stejný. Začínáme regionálními přehlídkami, potom jsou krajské, a pak se postupuje na celostátní přehlídku *Zlatá priadka*, která je v Šaľe. Obdobou vašeho Jiráskova Hronova je naše Scénická žatva v Martině. Je to takový festival od dětského divadla přes experimentální divadlo až po divadlo pro dospělé. Střetnou se na ní všechny druhy a žánry divadla. Scénická žatva je nejstarším festivalem neprofesionálního divadla v Evropě.

Jak je to s dramatickou výchovou na Slovensku? Dozvěděli jsme se, že na základních školách se neučí.

Saša: Hlavně to není na vysokých školách. Tam se to neučí. Řada našich studentů jezdí do Brna nebo do Prahy. Je náročné to prosadit přes ministerstvo. Každou chvíli se nám ministři mění. Taky to sami zažíváte. Vždy je to proces jakoby nanovo. Ale pokusy, aby se dramatická výchova začala učit na vysoké škole, jsou stále.

Kde vedoucí divadelního souboru může získat vzdělání?

Pracuji v Národním osvětovém centru (obdoba NIPOSu, pozn. red.) a snažím se mít v celostátních kolech zajímavé workshopy a také přivést na krajské přehlídky zajímavé lektory, od kterých se vedoucí mohou učit. Ale to vždy záleží na organizátorovi krajské přehlídky. Když chce, získá grant a má prostor, tak umí udělat velmi dobré „vzdělávačky“. Zájemci o divadlo se vzdělávají nejčastěji tímto způsobem, anebo navštěvují festivaly a workshopy v zahraničí. Je to vzdělávání praxí.

Ptali se Roman Manda a Veronika Rodová

Hore

VČERA JSME VIDĚLI...

Hore

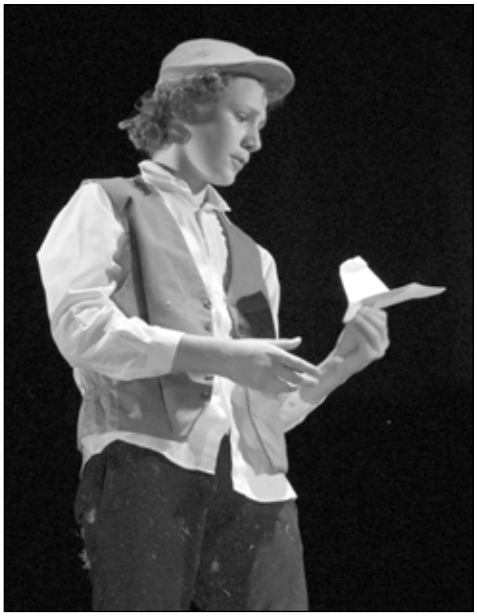

Hore

Hore

Fotografie vyjadřují emoce v okamžiku, kdy se soubor dozvěděl, že postoupil na Dětskou scénu.

... BERTY, SVČ LUŽÁNKY, BRNO

BERTA A MLADÁ

Jak vznikl název vašeho souboru?

Vznikl podle názvu naší první společné inscenace – podle výrazné postavy z té inscenace.

Co vás na divadle baví?

VŠECHNO – hlavně HRÁT, ŘÁDIT, můžeme se chovat normálně nenormálně.

Co vám na divadle vadí?

Místo, kde zkoušíme.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Protože Monika.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Pohybově-herecká, protože hodně hrajeme a hýbeme se.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

OHEŇ-VODA-ČAROVÁNÍ.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Vždycky, když dostaneme záchvat smíchu.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Hrajeme pro rodiče, kamarády, spolužáky, na přehlídkách, a to občas.

Ptal se Josef Pekárek

... JEDNABÁSEŇ, ZUŠ JIŽNÍ MĚSTO, PRAHA 4

HNUTÍ

Jak vznikl název vašeho souboru?

Tak před deseti lety – další z trapných nápadů Evy (vedoucí souboru). Za tu dobu se už úplně proměnilo obsazení souboru... nezůstal kámen na kameni... ale trapný název zůstal.

Co vás na divadle baví?

Jak kdy...

Co vám na divadle vadí?

Jak kdy...

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Chtěli jsme zažít něco děsně dramatickýho, trochu sci-fi a taky něco děsně vážnýho... prostě něco děsnýho!

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Asi herecká... protože... tam snad nic jinýho ani není... jo, kromě štaflí.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Každý ať si najde ten svůj...

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Asi než jsme to konečně celý napsali.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Před DS 3x... na dvou pražských divadelních přehlídkách a na společným představení všech souborů dramaťáku naší školy.

Posíláme jediné společné foto, které letos máme (jsme tam skoro všichni a sluší nám to). „Pocit úlevy."

Ptal se Josef Pekárek

... PARAMIAN, DRAMATICKÁ ŠKOLIČKA SVITAVY

NA ARŠE V ŠEST

Jak vznikl název vašeho souboru?

Název PARAMIAN vznikl složením počátečních písmen jednotlivých členů souboru: Pája, Ráchel, Mikuláš a Anička. Chybí Tadeáš, ten přišel až letos.

Co vás na divadle baví?

Baví nás volnost projevu a pohybu.

Co vám na divadle vadí?

Pevný scénář. Tím brzdíme a omezujeme naši schopnost improvizace a kreativitu

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Knihu Na arše v šest přinesla Jana a my se jí už nepustili.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Slovo, pohyb, situace.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Zklamání, že v kufru není Bůh, ale Mikuláš

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Nastaly potíže s kufrem, resp. s Mikešem, který vyrostl a do kufru se těžko vejde...

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Představení jsme hráli asi 5x pro děti i rodiče, ale někteří už z něho rosteme... viď, Mikeši?

Ptal se Josef Pekárek

DNES HRAJÍ...

... STUDIO ŠRÁMKOVA DOMU, MKS SOBOTKA

SRDCE HVOZDU

Jak vznikl název vašeho souboru?

Podle Šrámka a jsme studio a původně se soubor scházel v jeho domě. Vymyslela to prý nějaká předchůdkyně Lady. Soubor je strašně starý, tak co my víme?

Co vás na divadle baví?

To, že jsme spolu, a hlavně s klukama. Hry, kraviny... V pauzách fotbálek mezi reflektorama. Baví mě na tom představení, když mě tam Filip přenáší. Mohlo by to být ještě delší. Fajt mezi Pepou a Kubou.

Co vám na divadle vadí?

Ty dlouhý zkoušky. Když se něco musí stokrát opakovat. Když se zapíská konec pauzy.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Chtěli jsme něco dobrodružného, a tak jsme šli do knihovny. Lada přinesla knížku a nám se líbila. Já jsem si přečetl nejdřív jen recenzi na ni. Šli jsme do lesa na klacky, ale některý byly moc suchý a praskaly, tak jsme museli znova. Filipa jsme zvolili pro hlavní roli. A Pepa si vybíral ze tří postav, kterou chce hrát, ale nakonec vlka nehraje. A navíc Pepova postava je v knížce holka!

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Nejdůležitější je prostor a světla! A klacky!!! Plavání, já rád plavu. Herectví a režie. Naše herectví. Kamča, i když tam nehraje! Lada je trenér. Lada to vymyslí, natrénuje, seskupí útok a my pak skórujeme! A kvůli ní musíme chodit do posilky!

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Tam, kde nehraju! Tam, kde se říká RYCHLÝ MOKRO! Medvídek.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Ta řeka! Poooojď k nááám! Ta voda! Klacky, rytmus... Všecko.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Jednou týdně – vlastně ne, to je zkouška. Většinou před Vánoci premiérujeme. Nejčastěji se hraje pro školu, pro sobotecký. Na soutěžích. A pro Fráňu Šrámka – tedy na festivalu.

Ptal se Josef Pekárek

... DIVADLO VYDÝCHÁNO, ZUŠ LIBEREC

PŘÍBĚHY Z KONCE PŘEDMĚSTÍ

Jak vznikl název vašeho souboru?

Divadlo Vydýcháno – Málem jsme se udusili. (Jedna z učeben je zcela nevětratelná). Podnázev této skupiny: Mezikontinentální balistická rodina – vznikl z přebreptu na zkoušce.

Co vás na divadle baví?

Pohyb – Jídlo! – Nemáme rády volný čas. – Opuštění reality – Když vznikne vtip/překvapení pro diváka/divadelní zázrak.

Co vám na divadle vadí?

Nedostatek vzduchu – diváci, pot – zdržování v realitě – přemýšlení, učení se textů – stres, než se ukáže, že to funguje.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Přišla knížka – krásná – hráli jsme si s jednotlivými povídkami – a bavila nás nejednoznačnost příběhů, něco mezi vzpomínkou a městskou legendou.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Výtvarná – předloha je výsostně výtvarná a přeložit ji do divadelního jazyka nejde jen lusknutím prstů; pohybová – někdy musí i krásný text stranou.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Ocas Dugonga – požár – pohřbívání – Jídlo – Erik.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Když jsme se pokoušeli povídky s otevřeným koncem řadit za sebou. Měli jsme několik hezkých začátků a několik zajímavých konců

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Zatím jsme zvládli jen předváděčku v ZUŠce a přehlídky DS a ZUŠ. Hlavně jsme mezi tím zvládli přijímačky na střední. Další hraní máme domluvené na podzim na festivalu Divadlo v Bunkru a na Literárních pozdravech.

Ptal se Josef Pekárek

SEŠLO SE...

... HORE

Slovenský soubor MoDRé TRaKy nám představil svou hru s názvem Hore. Režisérem je Štefan Foltán. Ve hře se nám během třiceti minut představilo osm vynikajících herců.

Malá holčička se snaží poslat dopis svým rodičům, které už na světě nezastihla. Na konci hry se setká s mladíkem, který zůstává po jejím boku.

Originalita, preciznost, vtipnost, promyšlenost – to vše vyvrcholilo v úžasný emoční zážitek.

laická porota z lidu

AUDIOKNIHA

dětská audiokniha roku BYSTROUŠKA 2019

Nejlepší dětské audioknihy končícího školního roku budou letos už podruhé oceněny Cenami Bystrouška, které uděluje Asociace vydavatelů audioknih ve spolupráci se Sdružením pro tvořivou dramatiku. Soutěž je specifická tím, že její vítěze vybírá výhradně dětská porota. V loňském nultém ročníku soutěže hodnotili audioknihy členové Dismanova rozhlasového dětského souboru, letos bude audioknihy hodnotit další dětský divadelní soubor, doporučený Sdružením pro tvořivou dramatiku.

Dětská porota bude vybírat díla ve třech kategoriích podle věku posluchačů:

Audiokniha pro děti ve věku 4–6 let
Audiokniha pro děti ve věku 7–11 let
Audiokniha pro děti ve věku od 12 let

Obliba audioknih mezi dětmi předškolního a školního věku v celém světě výrazně stoupá. Odborníci to dávají zejména do souvislosti s dostupností tzv. chytrých telefonů, které jsou dnes pro poslech audioknih nejpoužívanější technickou platformou. A zatímco pedagogové obvykle mobily v dětských rukou vidí neradi, v této souvislosti je vítají. Dokonce identifikovali celkem dvacet pozitiv, která poslech audioknih dětem přináší. Patří mezi ně mimo jiné rozšiřování slovní zásoby, podněcování představivosti a podpora soustředěného poslechu, což vede děti k respektu k mluvenému projevu a jeho vnímání. A pokud by měl někdo námitku, že audioknihy vedou děti k lenosti otevřít si tištěnou knihu? Právě naopak! Ukazuje se, že z konzumentů audioknih vyrůstají nadšení čtenáři.

www.cenybystrouska.cz

PŘELOŽENO DO DIVADELNÍHO SLANGU

... ANEB ANI HNOUT!

Najali herce, aby krotil jiného herce, ale byl to herec bez pohybových schopností.	*Angažovali nějaký dusítko, ale bylo to dřevo.*
Herečka, která chodí na poslední chvíli, stále nastupuje pozdě na scénu, protože si v denní místnosti herců dlouho upravuje paruku.	*Ta kvaltovní herečka pořád prosírá svoje antré, protože si ve šmajchlkabinetu dlouho šteluje matraci.*
Není divu, že na jevišti strnul bez pohybu – vždyť měl ještě kocovinu!	*Není divu, že na place hrál balvan – dyť z něj šly ještě prapory!*
Sólista tančil s enormním fyzickým nasazením a diváci odcházeje tleskali.	*Baryšnikov tam ještě krájel pajšl a voni už dělali walking ovation.*
Točkolotoč zahrál taneční přídavek, abychom mohli provozovat vícesměrný pohyb.	*Točkolotoč dal nachtanc, abysme se mohli svíjet v rytmu jak bajadéra.*

SEŠLO SE...

Do redakce přišla vaše první autorská tvorba, a to výzva z třetího čísla. Jedná se o performativní akci v ulicích Svitav - vytvoření živého obrazu. A děvčata to uchopila kreativně.

ŽIVÝ OBRAZ

Přemýšlely jsme, jaký živý obraz máme ztvárnit, nakonec jsme se rozhodly pro jeden z dnešního představení, které nás velmi oslovilo. Poznáte, o které šlo představení?

P.S. Vydržely jsme stát minutu, vydržely bychom stát i déle, bohužel kolem nás zrovna nikdo neprošel... :)

Johana Bublíková za holky z DDS Jitřenka

POHYB...

... je jednou ze složek divadelní inscenace. V divadelní inscenaci se uplatňuje především v jednání postav, které ztvárňují herci nebo loutky. Pohyb podle Luďka Richtera zahrnuje přesuny (z místa na místo), pohyby celým tělem (náklony, otáčení, usedání, uléhání, vstávání ústící v tělesné pozice), gestiku (zejména pohyb rukou) a mimiku (výrazy tváře). Pohyb předchází slovu, a to jak ve fyziologickém slova smyslu (nejprve se musíme nadechnout, v těle vzniká určité napětí, aby slovo mohlo zaznít), tak i hereckém (hercův pohyb i mluva vychází z celého těla). Není náhodou, že slova **pohyb**, motiv a motivace spolu souvisejí. Motiv má etymologický původ v latinském slově *movēre* neboli **hýbat** (se). Motiv je tedy pohnutkou k jednání postavy, a to se projevuje nejprve skrze hercovo tělo.

Eva Kröschlová hovoří o tom, že pohyb je přírodní jev, jenž má své zákonitosti, avšak málokdo se jimi řídí (pomineme-li předškolní děti, primitivní národy a odborníky na pohyb). Během života vlivem různých okolností na svou pohybovou přirozenost zapomínáme a vytváříme si nezdravé pohybové návyky.

Pohyb je součástí herecké průpravy. Během výuky **jevištního pohybu** se adepti herectví učí znovu porozumět **přirozenému pohybu** a na něm stavět svou hereckou výbavu. Jakmile si znovu osvojí přirozený pohyb, mohou pracovat i s náročnými umělými pohyby (např. taneční technika, akrobatické prvky ad.).

Základem práce s tělem jsou dechová cvičení. Ta na začátku probíhají vleže. Skrze dech se herci učí srovnat tělo, uvolnit napětí v těle a soustředit se na sebe, na svůj vnitřní prostor. Pak se kupříkladu prostřednictvím hudebních podnětů učí vnímat vlastní tělo. Pohyby jsou zpočátku velmi jednoduché a klidné. V této fázi práce bývají využívány různé rekvizity (šátky, šály), protože když se studenti najednou mají začít pohybovat, nevědí si rady s pažemi. Rekvizita je zaměstná, přivede k činnosti, avtak studenti nepřemýšlejí nad tím, co mají s pažemi udělat. Rekvizita pomáhá rozhýbat celé tělo a objevovat pohybové možnosti těla. Vyučující hledá motivaci k pohybu pro studenty, a tak vymýšlí různá cvičení a jejich varianty. Posléze jsou studenti vedeni k tomu, aby začali vnímat prostor kolem sebe. Cíleně se vydávají do různých míst v prostoru. Dostávají přesné zadání s jasnou motivací a cílem (obdobně platí, že cokoliv v životě děláme, má to určitý cíl). Postupně se učí např. **vícesměrmému pohybu**. Skrze něj mapují prostor celým tělem (v různých směrech a v různých úrovních prostoru). Učí se pracovat s napětím a uvolněním. Zkoušejí si rovnovážná cvičení, proměny tempa a rytmu pohybu neboli **temporytmu** a také **dynamiky** pohybu (např. chůze, běh). Učí se **fázování pohybu**, neboť pohyb někde začíná a někde končí. To platí i v životě. Když někomu podáváme ruku, jde o konkrétní pohyb, který končí stisknutím ruky, ne jenom nastavením ruky bez stisku. Obdobně i replika má svůj začátek a konec.

Dalším stupeň pohybové výuky jsou partnerská cvičení a improvizace s využitím výše uvedených principů. Odtud cesta může vést k improvizování situací a postav (dvou, později i více) a dále až k herecké práci na inscenaci. Pohybová průprava jde samozřejmě ruku v ruce s průpravou hlasovou a mluvní.

ro

Zdroje:
KRÖSCHLOVÁ, Eva. *Jevištní pohyb: Herecká pohybová výchova*. 2., doplněné. Praha: AMU, 1998. ISBN 80-85883-32-5.
Pohybová výuka Evy Polzerové.
RICHTER, Luděk. Praktický divadelní slovník. Praha: Dobré divadlo dětem, 2008. ISBN 978-80-902975-8-6.

SEŠLO SE...

PÍSEŇ DNEŠNÍHO DNE

Liška, stonožka, myš, tři známí
kamarádka, déšť, indiáni samí
ticho ve sprše máš s náladou
hop-hop boty a pak dobrou.

Kateřina Mališková, DDS Jitřenka

DOPORUČENO Z KNIHOVNIČKY...

JEVIŠTNÍ POHYB

s podtitulem Herecká pohybová výchova, autorka Eva Kröschlová

Tato skripta Akademie múzických umění jsou určena studentům herectví, režie, loutkoherectví, dramaturgie,choreografie a zájemcům z řad učitelů literárně dramatických a případně i tanečních oddělení základních uměleckých škol. Jevištní pohyb je jedním ze základních pilířů hereckého projevu. Kniha se však nezabývá pouze jevištním pohybem v užším slova smyslu, ale víceméně vším, co souvisí s problematikou jeho výuky.

Informace jsou v knize zpracovány formou hesel. Autorka se zabývá nejprve základními pojmy, jejichž teoretické pozadí je obvykle ve výuce podáváno jednorázově, takže během praktické výuky většinou jejich povědomí vyprchá. Když pak nastane u studenta fáze rekapitulace, potřebuje si je vyvolat a rozšířit, tentokrát s větší šancí porozumět. Tato skupina hesel je proto zpracována podrobněji, aby si čtenář mohl dávat věci do širších souvislostí. Nalezneme zde pojmy jako přirozený pohyb, vyvážené držení těla, psychofyzické uvolnění, dynamika, rytmus apod.

Druhou skupinu tvoří hesla týkající se výukových disciplín, z nichž je pochopitelně heslo **Jevištní pohyb** rozpracováno nejvíce a obsahuje i objasnění doporučované metody. Na každé z obecných hesel navazuje příslušná skupina pojmů, přičemž každý z nich lze dohledat v části obsahující podrobná hesla. Tato část tvoří většinu knihy a je zde k nalezení vše od Achillovy šlachy, přes Kontaktní improvizace či Scénický tanec po Životosprávu.

Dodatek publikace popisuje nápravná cvičení, kterými lze bojovat proti vadám vzniklým návykem nesprávného držení těla.

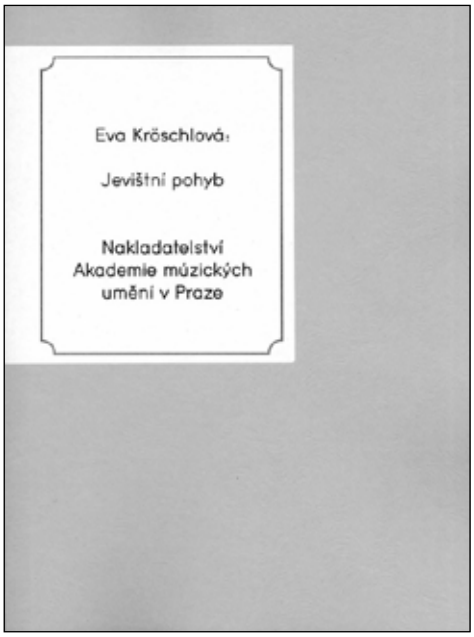

KOMIKS

... DIVADELNÍ SLOŽKY – POHYB

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY NA INTERNETU
www.drama.cz/ds

DEMENTI...

Písně, které zakončily nedělní doprovodný program *S Jindrou*, nenapsal samotný Jindřich Pevný, jak uvádí článek na s. 85 třetího čísla, ale Karel Šefrna. Omlouváme se za chybně uvedenou informaci.

laický brigádník z lidu

STAŇ SE AUTOREM!

Pro všechny tvořivé přinášíme tentokrát tento úkol: Vytyčte si trasu (na začátek raději kratší) z místa A do redakce Deníku Dětské scény. Zpomalte svou chůzi na minimum. Plně se soustřeďte na svůj dech a pohyb. ***Po ce-lou do-bu po-ma-lý po-hyb.*** *Až dojdete do cíle, pomalu otevřete dveře, pomalu a vědomě vstupte a pozdravte. My vám s plným soustředěním a úsměvem na rtech opětujeme váš pozdrav. Pro připomenutí: sídlíme ve 3. podlaží Fabriky.*

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

ÚTERÝ 11. ČERVNA

8.30–12.30	semináře A–D	Fka, stodola
9.00–11.50	**4. blok přehlídky** – vystoupení pro veřejnost	
14.00–16.50	**4. blok přehlídky** – vystoupení pro účastníky Dětské scény	
skupina A	**Příběhy z konce předměstí**, Divadlo Vydýcháno, ZUŠ Liberec	Trám
	Srdce hvozdu, Studio Šrámkova domu, MKS Sobotka	Trám
	Hnutí, JEDNABÁSEŇ, ZUŠ Jižní Město, Praha 4	Fka
	Berta a Mladá, BERTY, SVČ Lužánky, Brno	Fka
skupina B	**Hnutí**, JEDNABÁSEŇ, ZUŠ Jižní Město, Praha 4	Fka
	Berta a Mladá, BERTY, SVČ Lužánky, Brno	Fka
	Příběhy z konce předměstí, Divadlo Vydýcháno, ZUŠ Liberec	Trám
	Srdce hvozdu, Studio Šrámkova domu, MKS Sobotka	Trám
17.15–18.00	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících ve 4. bloku	Fka-3. podl.
17.15–18.45	dětský diskusní klub	Fka-aula
18.15–19.45	veřejná diskuse o představeních 4. bloku	stodola
20.00 skup. B	**Na arše v šest**, Paramian, Dramatická školička Svitavy	Trám
21.15 skup. A	**Na arše v šest**, Paramian, Dramatická školička Svitavy	Trám

Fka	Fabrika Svitavy
Trám	Divadlo Trám
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 4.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Terezie Pecharová, Veronika Rodová, Roman Manda, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou. Uzávěrka čísla 4 - 9. června 2019 v 23:35. Náklad 130 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY 5.

STŘEDA 12.6.2019
Fabrika SVITAVY

ANTRÉ...

Definice slova Inspirace: dech a dýchání se v mnoha kulturách užívá jako metafora života, ale také ducha nebo myšlenky. I v češtině užíváme slova jako nadšení nebo duchaplný. Starověká představa inspirace (řec. enthyméma) navázala na posvátné nadšení (entuziasmus) věštců, kteří při slavnostech upadali do extáze, a přenesla je i na básníky a umělce.

Ve vztahu s divadlem je využíváno jako údiv sledujících diváků nad tím, co básník nebo představení dokáže vyvolat prostřednictvím pohybu a slov. Pro mě osobně je inspirace hlavně ve významu nápadu, vnuknutí, podnětu, kterých se mi na Dětské scéně dostává v hojném počtu, a to je i důvod, proč jsem tu po třetí jako účastník seminářů nebo i jako performer. Přehlídku Dětská scéna považuji za skvělou možnost pro osobní rozvoj a také pro rozvoj dramatické výchovy v Česku. Velkou inspirací jsou diskuse, kde člověk porovnává své názory a naslouchá postřehům ostatních diváků s různými zkušenostmi v oblasti dětského divadla a dramatické výchovy.

Dramatická výchova je pro mě v životě velkým milníkem, který má pro mě velký význam. Sám jsem členem dramatického souboru Bezejména Liberec, kde jsem členem 8 let. V příštím roce mě čeká čtvrtý ročník střední pedagogické školy, a také maturita. Osobně si myslím, že otázku, co po škole, mám vyřešenou. Chci se hlásit na katedru výchovné dramatiky na DAMU. A pokračovat v „dramaťáku“ z druhé strany.

Inspirace je pro mne spojená ještě v jednom významu, a to ve významu dechu. Dech pro mě jako zpěváka, recitátora, performera je velmi důležitý a součástí správné mluvy, zpěvu i napětí. Dnes bylo v sálech trochu vydýcháno, a vydýcháno na druhou, kde právě správně posazený hlas byl velmi důležitý. A to jako lyrická součást představení, která se opravdu povedla.

Na závěr musím vyzdvihnout organizaci přehlídky, která je opravdu perfektně připravená a jsou vidět léta zkušeností.

Jakub Kubíček (18 let)

NAHLÉDLI JSME DO...

... DO SEMINÁŘE B – DIVADLO JAKO UDÁLOST

Seminář B pracuje ve stodole a tento prostor je tak pro seminaristy zároveň materiálem ke zkoumání, experimentování. Když jsem v průběhu dopoledne přišla, začínali právě ve třech skupinkách přemýšlet o tom, jak v daném prostoru ztvárnit témata a situace, k nimž v průběhu předchozích dní dospěli. Jak se jim to podařilo, bychom pak ve středu večer mohli vidět jako ukázku práce tohoto semináře.

Některých seminaristů jsem se vyptávala na to, co v uplynulých dnech v semináři dělali a jakým způsobem dospěli k nynějším akcím.

První den bylo hlavním úkolem seminaristů velmi důkladně prozkoumat prostředí stodoly. Prošli ji skutečně od spodu až na půdu a každý pak měl za úkol postavit se na místo, které ho intuitivně přitahovalo. Společně pak rozebírali motivace svojí volby, která je podle Tomáše Žižky ovlivněna i znamením zvěrokruhu, ve kterém se každý narodil. Také na veliký balicí papír vytvořili „mapu“ stodoly, ve které byly některé její části horami, jinde byl strom nebo řeka. Hledali a vyznačovali také, kde se ve stodole nachází např. nějaká triáda.

Lidské temperamenty (sangvinik, cholerik, melancholik a flegmatik) spojili se čtyřmi základními živly a v následujících rozehrávaných situacích vstupovali do rolí ovlivněných těmito vlastnostmi. Jiná cvičení pracovala s tělem a jeho energií – vyslovování písmen, slov či vět s určitou energií nebo emocí, zrcadlení jeden druhého nebo objevování limitů svého pohybu v závislosti na představě. V určitou chvíli zkoumali také kam a jak „napasovat“ svoje tělo v prostoru stodoly. Cvičení ovšem probíhala i venku, před stodolou. Opět byla zaměřena na tělo, tentokrát v pohybu.

Dnes ráno měl každý za úkol přecházet kruh nějakým stylem chůze a druhý měl následně jeho chůzi přejmout. Přesto se chůze v průběhu cvičení proměňovala, protože každý do ní chtě nechtě vložil něco ze své individuality. Variací pak bylo jít a v polovině chůzi diametrálně změnit.

Dalším úkolem, který seminaristy naladil a otevřel další práci, bylo říkat v kruhu po jednotlivých slovech větu. Do věty se pak dostával různý rytmus, měnila se vzdálenost mezi lidmi, pozice těla. Plazilo se po zemi, šeptalo se, mluvilo do trávy i křičelo do zdi. Jelikož se vše odehrávalo na trávníku před stodolou, což je místo, kde byl kdysi složen hnůj, rapovalo se slovo „hnůj“ a kombinovalo se to s větou: „Vítová Veruna viděla ve věži velmi velikého vlka. Víte, Vávro, vemte vidle, vyžeňte velmi velikého vlka ven!“

Seminaristé mi také vysvětlili, jak dospěli k dnešní práci, tedy na základě čeho vytvořili právě tři skupiny, jaké má každá skupina zpracovat téma a k čemu nyní směřují. Na začátku všeho byly slovně-výtvarně vyjádřené informace o Svitavách. Objevovala se v nich historie i současnost města, ale též slova, která působila jako nonsens. Každý měl říct, co ho zaujalo a proč, a tím vznikly skupiny s určitým společným tématem. (Původně to dokonce byly čtyři skupiny, jedna však bohužel zanikla, když její členové museli v průběhu týdne nečekaně odjet. Chybí tak skupina, která se chtěla zabývat historií Svitav od jejich prapočátku.)

Ve zbývajícím čase jsem měla možnost pozorovat práci dvou skupin na přípravě krátkých instalací na jejich téma. Jedna skupina, která si pracovně říkala „svatba“, si zkoušela scénovat událost svatby, na kterou se nedostavila nevěsta a svatba přesto proběhla. Ve svém pojetí využili meotar a promítání stínových siluet na zeď.

Druhá skupina („rodina“) vymezila v prostoru stodoly domečky představující Svitavy a vymýšlela, jak ztvárnit odsun Němců a následné dosídlení Svitav. Použili lepící pásku, židle a plánují scénu podkreslit zvuky. Máme se tedy ve středu večer na co těšit!

Zapsala Terezie Pecharová

NA SLOVÍČKO S...

... TOMÁŠEM ŽIŽKOU, LEKTOREM SEMINÁŘE B

Mohl bys nám přiblížit, čím se na tvém semináři zabýváte?

My se tady všichni zaobíráme pohledem na divadlo jako událost. Jak vzniká, kde jsou ty impulsy. Nejdřív jsem chtěl, aby si lidi prošli seznamováním, ale nejenom mezi sebou, ale i s prostorem. Vydefinovali jsme si, že veškeré naše zkušenosti můžeme verbalizovat nebo předvádět obrazově. Hledat k čemu nás vlastně ta zkušenost s prostředím – tím širším – přivedla. Protože je vnitřní prostředí člověka, pak je prostředí skupiny, pak prostoru, v našem případě té stodoly, a nakonec prostor v širším kontextu města. A to mi přišlo zajímavé, aby pochopili, že skrze sebe transponují výpověď o historii Svitav. Jde o jistou empatii, vcítění se do poměrů místního obyvatelstva. Například jsme si osídlovali stodolu, což byla taková zážitková zkušenost. Tím si seminaristi začali prostor určitým způsobem přivlastňovat, poznávat a najednou samo sebou přišlo téma odsunu a dosídlení. Prostor sám je nám dramaturgem.

Jedná se tedy o určitou cestu k divadlu?

Jsou dvě možnosti, buďto máš téma a doplníš k tomu tu správnou ilustrativní podobu. Nebo to otočíš. Říkáš si: tady je proluka mezi domy – co znamená taková proluka ve společnosti? A ono ti to samo nějaké téma dá. S dětmi se ten druhý způsob tolik nedělá, ale to je chyba. Tím se sklouzává k určitému stereotypu. Experiment podle mě není v tom, že se někdo třeba natře na bílo nebo hraje nahý, ale že hned od začátku nemusíš mít jasný koncept.

Co když se mi zdá, že prostor, ve kterém se nacházím je příliš známý a nepodnětný?

I známý prostor se může proměnit událostí, okolnostmi. Třeba obyčejná třída se promění tím, že v ní děti spí nebo se v ní něco vyšetřuje a všechno se vysype na hromadu. Najednou se prostor proměňuje v nějakou jinou dispozici a vede děti k pozorování, zamyšlení a potažmo k tématu. Stimuluje k vyprávění jejich vlastních příběhů, k autorství. Neříkám, že by se mělo v experimentu jenom tápat, ale ta zážitková zkušenost je důležitější než výsledek, který dospěje k předávání divákovi. Když to ženeš jenom k tomu, aby to mělo výsledek, tak úplně jinak hlídáš, aby striktně bylo něco tak, jak si to představuješ, jak to máš napsané. Toho já jsem úplně odpůrcem! Mně zaráží, že konvence nás nutí pořád manévrovat do určitých formátů.

Experiment tedy neleží v prostředcích, které použijeme, ale vychází zevnitř?

Musí se vyjít z chuti se něčeho dopátrat. Jestliže má divadlo být společenským aktem, tak tam musí být nějaká společná otázka nebo aspoň hledání té otázky, ptaní se, sonda, rozbor zážitků. Protipólem je jakási industrializace divadla, designování. Proto jsou pro mě důležitější divadelní události víc než replikování. I jednorázový happening může přinést zkušenost, která zůstává. Proč se bavit jenom o divadle posledních 100 let zpátky? My se musíme zkušenostně vrátit dál, do antiky, do středověku, kdy se pracovalo s živou akcí a ojedinělost místa a času hrála neskutečně silnou roli. Pořád uvažujeme o scéně jako rámečku, ale lepší bylo uvažovat v kruhu, kterým jakoby můžu prostrčit hlavu a být uvnitř. Divák stejně jako aktér. Vytvářet společenství, ne že jedni jsou tam a druzí tady. Tím pádem můžeš upravovat třeba dispozici sezení nebo úhlu pohledu, klidně udělat průvod...

V současné době musí být divadlo pro děti atraktivnější než mobil, čili musí působit na všechny smysly a zaujmout je natolik, že jsou tam, účastní se, tvoří. A tím jsme zpátky u experimentu. Já vnímám experiment tak, že se vydám za nějakou zkušeností. Takže jsme zase u toho kruhu, v jehož středu je, zjednodušeně řečeno, divadlo a je jedno z kterého bodu vycházíš – jestli je to prostor, text, světlo – důležitá je ta cesta, kterou projdeš a uprostřed se stane ta událost.

Ptala Terezie Pecharová

ZAHLÉDLI JSME...

... v semináři A

... v semináři C

... v semináři D

VČERA JSME VIDĚLI...

Příběhy z konce předměstí

Srdce hvozdu

Hnutí

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSE LEKTORSKÉHO SBORU

PŘÍBĚHY Z KONCE PŘEDMĚSTÍ / DIVADLO VYDÝCHÁNO, ZUŠ LIBEREC

Podnětným dramaturgickým počinem byl výběr předlohy pro inscenaci **Divadla Vydýcháno ZUŠ Liberec Příběhy z konce předměstí** Shauna Tana. Soubor pod režijním vedením **Lukáše Horáčka** představil divadelní tvar plný osobité poetiky a obraznosti. Nespornou kvalitou inscenace je soustředěná a přesná práce souboru na jevišti, zaujetí každé z dívek a schopnost vytvářet (někdy více někdy méně) abstraktní obrazy. Tím se tento divadelní tvar blíží divadlu poezie. Vytvářené obrazy jsou nápadité, mají atmosféru, kterou podtrhují dívky přesným sdělením významů z textu. Přesto by inscenaci (zejména v dopoledním bloku) slušela větší přesnost (např. v povídce Noc želví záchrany představa pronásledovatelů) a v některých obrazech i přesnější motivovanost (především, když se hodně mění polohy krabic, jejich přenášení někdy působilo mechanicky). Mluvený projev je v tomto typu divadla velmi důležitý, proto soustředěný zážitek rušila nepřesná výslovnost některých hráček.

Každá z povídek má svůj způsob vyprávění, svou pointu, která může být pro diváka i otevřenou možností, jakýmsi tajemstvím (zejména závěrečný obraz má mnoho možných výkladů). Nejvíce prostoru v diskusi bylo věnováno základnímu scénickému prostředku – krabicím a jejich symbolice. Divákům nebyl nabídnut jejich přesný význam, ale evokují lépe pocit předměstí, než reálné prostředí. Ne zcela snadno je možné vystopovat jednotící linku celého divadelního tvaru. Zdá se, že je víceméně kaleidoskopem jednotlivých povídek. Jistou linku někteří mohou spatřit v tématech přijímání jinakosti až divnosti, zvláštního druhu lidskosti.

Inscenace patří k tomu nejzajímavějšímu letošní přehlídky. Cenná je zdařila snaha objevovat neotřelou divadelní poetiku dětského divadla. Objevný je také samotný text, který nabízí prostor pro představivost a pro hledání významů.

SRDCE HVOZDU / STUDIO ŠRÁMKOVA DOMU, MKS SOBOTKA

Dramaturgicky zajímavá volba se objevila také u další inscenace dnešního dne. Soubor **Studia Šrámkova domu, MKS Sobotka** se nechal inspirovat románem Michelle Paverové Bratr vlk, který je součástí cyklu Letopisy z hlubin věků. Ocenění si zaslouží volba předlohy pro chlapeckou skupinu a hodnoty, které jsou v ní obsaženy – zodpovědnost ke svému poslání, přátelství, pomoc, odvaha atd. Je patrné, **že** kluky příběh baví, užívají si ho a chtějí jej sdělovat. Problém se objevuje v dramatizaci tak košaté předlohy. Z rozsáhlé spleti motivů a situací není jednoduché vybrat ty, které jsou pro vyprávění jednoho úseku důležité, které je nutné ponechat, a které naopak nutno opustit. Tak se pro diváky mohla otevírat celá řada otázek. Např. jaký význam mělo předávání nožů mezi otcem a synem, co to je Nanuak, který má Torak získat, v čem vlastně tkví nebezpečí, které přináší medvěd atd. To, co je podstatné pro příběh je cesta za splněním poslání a překonávání překážek, které v tomto cíli stojí. V tomto kontextu je třeba dodat, že příběh nemá uspokojivý konec. Vidíme sice, že mise končí obětováním se jedné z postav, ale nevidíme dopad, zda byly kmeny zachráněny.

Soubor pod vedením **Lady Blažejové** nastolil zajímavě atmosféru mýtů starodávných kmenů především díky práci chóru, který celé vyprávění zahajuje, a kostýmů evokující prehistorickou dobu. Chór má zásadní roli a plní několik úkolů a rovin: je otcem, který posílá Toraka na cestu, je vypravěčem a posouvá děj, je rádcem Torakovi, je hvozdem atd. Nápad využití chóru je nosný a pro tento typ předlohy jistě vhodný. Problémem v této inscenaci je stále stejný způsob mluvního i pohybového projevu, který neodlišuje jednotlivé úkoly chóru. Navíc jeho sošnost ubírá na dynamice a zajímavosti. Jiná práce s hlasem a pohybem chóru by mohla pomoci vytvořit pocit nebezpečí v podobě neustále blížícího se medvěda, jeho narůstání (medvěd je „každým úlovkem silnější“) a další okamžiky, které by usnadnily budovat napětí nejen v divácích, ale také držet vnitřní napětí v samotných hráčích.

Soubor svým nápadem vyprávět příběh prostřednictvím chóru poskytl velmi poutavý vizuální zážitek. Mladí muži také dokázali, že dovedou vyprávět velké příběhy o důležitých hodnotách tohoto světa.

HNUTÍ / JEDNABÁSEŇ, ZUŠ JIŽNÍ MĚSTO, PRAHA 4

Silné a aktuální téma nese autorská inscenace **Hnutí** souboru **JEDNABÁSEŇ, ZUŠ Jižní Město, Praha 4** pod režijním vedením **Evy Hodinové.** Jde o promyšlenou a dramaturgicky dobře vystavěnou studii totality, jejího zhoubného charakteru. Vidíme také mechanismy, které uplatňuje k udržení své moci – vymývání mozku při hodině dějepisu, manipulace strachem, hledání vnějšího nepřítele, rituály potvrzující moc, síť udavačů atd. K pozitivům inscenace patří prostředky, kterými je tento obraz divákům podáván. K základním patří velmi dobré herecké vybavení členů souboru, jejich jasné a motivované jednání v postavách, úsporné, ale přesné dialogy. Skupina „vyvolených“ není bezejmenný dav, je individualizovaná,

VČERA JSME VIDĚLI...

Příběhy z konce předměstí

Srdce hvozdu

Hnutí

VČERA JSME VIDĚLI...

Berta a Mladá

Příběhy z konce předměstí

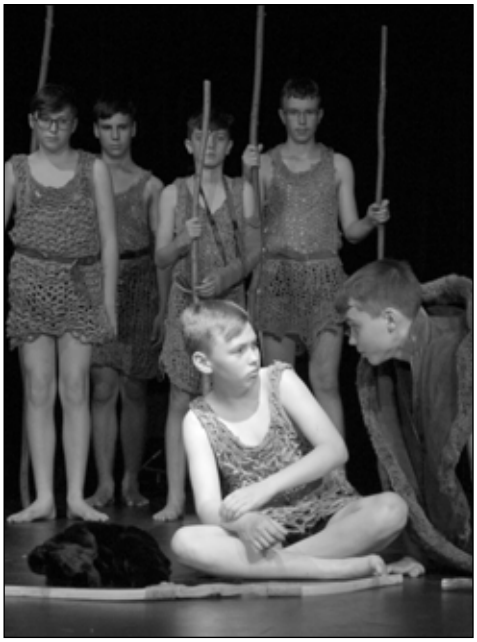

Srdce hvozdu

každá postava má v příběhu svůj úkol. Scénicky jim pomáhají štafle, které nejsou nijak objevným prostředkem, ale zde slouží především v naznačení nadřazenosti (jak strážkyně, tak symbolicky samotných „vyvolených“).

Příběh je vyprávěn čistě a situace se logicky propojují, ale problematickým se jeví závěr inscenace – probuzení ze snu. Přesto, že dialog Anety a maminky má napětí, situace „byla to jen noční můra“ oslabí naléhavost sdělení. Klíčovou postavou v příběhu je babička a její dopis Anetě. Představitelka babičky dopis prezentuje s velkou naléhavostí a uvěřitelností, jeho obsah je ale poněkud formální a postrádá potřebnou „lidskost“. Mohl by lépe prezentovat větší citovost a opravdovost světa ve Vnějších Zónách.

Celkově je inscenace příjemným, i když dle obsahu sdělení mrazivým zážitkem. Zdá se, že problematika totalitních režimů není jen otázkou minulosti, ale tito mladí lidé cítí její hrozbu i dnes. Upozorňuji nás na to velmi naléhavým a tvořivým způsobem.

BERTA A MLADÁ / BERTY, SVČ LUŽÁNKY, BRNO

Inspirací pro hru **Berta a Mladá** souboru **Berty, SVČ Lužánky, Brno** se stala známá a často dramatizovaná předloha Tomáše Pěkného Havrane z kamene. Členky souboru a jejich vedoucí **Monika Jelínková** se ale nechaly předlohou jen volně inspirovat a vytvořily vlastní přístup. Ponechávají některá dějová fakta a motivy, některá mění. K významným patří podtržení tématu nepřijetí vrstevníky (v případě Mladé) a ostatními členy vlastní skupiny (u Berty). Dramatizace tak respektuje skutečný věk představitelek.

V příběhu se střídají dva světy – svět čarodějnic a svět venkovských děvčat, které představuje stejná skupina hráček. Což může podporovat vyznění tématu inscenace. Proměna se děje ale až příliš malou kostýmní změnou. Škoda, že světu čarodějnic není věnováno více prostoru, více nápadů, více prokreslení. Otázkou k zamyšlení je také postava Berty, která není jen hlavní čarodějnicí, ale také svým vyprávěním posouvá děj a plní úkol harmonikářky. Inscenaci by prospělo zpřesnit a oddělit její funkce.

Nejdiskutovanější otázkou je herecký projev dívek, který se nehodí k pojetí dramatizace, ve které je zdůrazňován mystický svět. Představitelky v rolích vesnických dívek komunikují s divákem, „obracejí na diváky“, ruší „čtvrtou stěnu“. To se hodí lépe k jinému divadelnímu žánru.

Inscenace je zajímavá svým přístupem k původní předloze. Nabízí nové pojetí, novou cestu. Je sympatická snahou přizpůsobit téma předlohy aktuálnímu věku hráček.

Hana Cisovská

ZEPTALI JSME SE...

... NA DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 4. BLOKU

PŘÍBĚHY Z KONCE PŘEDMĚSTÍ

Václav (16 let)

Nepochopil jsem děj, ale líbilo se mi jejich ztvárnění příběhu.

Aneta (17 let)

Líbily se mi jejich herecké výkony, šlo jim dobře rozumět a nebyly tam rušivé efekty, jen jsem nepoznala konec.

Lucie (17 let)

Měli to pěkně zahrané, jen to bylo složité na pochopení.

Jan (18 let)

Pěkná práce s materiálem.

Filip (17 let)

Zajímavé zpracování scény a světelných efektů.

Marta (39 let)

Představení mě pohladilo u srdíčka.

Vítek (20 let)

Pěkné zpracování rekvizit na mnoho způsobů.

Elena (18 let)

Nepoznala jsem konec, líbilo se mi, jak využívaly krabice.

Dagmar (17 let)

Nepochopila jsem děj, ale měli hezké výtvarné zpracování.

Josef (18 let)

Líbila se mi gradace překvapení, věděli přesně, co mají dělat.

SRDCE HVOZDU

Tomáš (17 let)

Bylo vidět, že děti pro to mají zápal, a hezká práce s rekvizitami.

Patrície (17 let)

Oceňuji hezkou práci s rekvizitami (nejvíce se mi líbila řeka).

Klára (17 let)

Bylo to pro mě srozumitelné téma, lidé se hodily na jednotlivé role.

Ivan (21 let)

Oceňuji unisonost vypravěčů a komentáře v průběhu představení.

Anna (17 let)

Pěkné zpracování, mluvili srozumitelně a nahlas.

Natálie (17 let)

Líbilo se mi, že tam hráli kluci a že sebe používali jako rekvizity. Dojal mě konec.

VČERA JSME VIDĚLI...

Berta a Mladá

Tomáš (15 let)
Líbilo se mi sjednocení kostýmů a rekvizit.

Eliška (17 let)
Líbila se mi práce se světly a kostýmy a taky, jak se s tím samotní kluci poprali.

Saša (18 let)
Oceňuji příběh z doby pravěku.

Gábina (29 let)
Líbily se mi kostýmy a šlo na nich vidět, že si to užívají.

HNUTÍ

Lenka (18 let)
Líbilo se mi téma, u kterého jde vidět, jak jde lidi zmanipulovat.

Ondřej (20 let)
Líbil se mi konec, který jsem nečekal.

Lucie (17 let)
Dobře ztvárněné, dalo se to pochopit a byl dobrý konec.

Hana (29 let)
Líbilo se mi sjednocení kostýmů, že nikdo nevyčníval.

Marie (17 let)
Dobrý herecký výkon a skvěle se vyžívali ve svých rolích.

Patrície (17 let)
Líbilo se mi, že hodně využívali pohybu.

Vítek (20 let)
Pěkně si prozkoumali téma, líbilo se mi, jak zahráli způsob masové manipulace.

Hanna (35 let)
Hezky ztvárněno podle předlohy, pěkné téma.

Lucie (16 let)
Pěkně zvolené téma.

Nina (50 let)
Je to velice důležité téma, kde se přichází o svobodu, a když budeme hodně nepozorní, tak může znovu stát tato situace.

BERTA A MLADÁ

Natálie (17 let)
Holky krásně zpívaly, bylo to velice pěkně udělané.

Sabina (17 let)
Bylo to udělané neobvyklou a zábavnou formou.

Marcela (40 let)
Líbila se mi práce holek, jak se přeměňovaly z dívek na čarodějnice a naopak.

Karolína (17 let)
Dívkám šlo krásně rozumět, ale neintonovali.

Petra (18 let)
Líbilo se mi téma a celou dobu představení měly dívky energii.

Martina (15 let)
Líbilo se mi, že to mělo jasný konec a dobře zvolily hudební prvky.

Eliška (17 let)
Vadilo mi, že dívky neintonovaly, ale jinak moc povedené.

Hana (39 let)
Dobře zvolené aktuální téma, děvčata byla velmi šikovná.

Klára (18 let)
Hezky zvolené téma, ale rušilo mě, jak děvčata zpívala, protože mi to tam nesedělo, a v některých fázích zpívala falešně.

Lucie (17 let)
Líbilo se mi téma, bylo to dobře rytmicky zpracováno a děvčata krásně zpívala.

Sabina Šimáčková, Marie Andrysová, Marie Strnadlová – SPgŠ a SZŠ Krnov

Hnutí

Berta a Mladá

PŘEDSTAVUJEME VÁM...

... LEKTORY SEMINÁŘŮ

Všem lektorům jsme položili tři stejné otázky: 1. Co byste doporučil/a, aby si účastníci zabalili do svého pomyslného divadelního batůžku? Co byste naopak z něho vyhodil/a? 2. Doporučili byste účastníkům přehlídky nějakou podnětnou knihu ze svého oboru? Čím je inspirativní? 3. Kdy jste byl/a poprvé na Dětské scéně? Popište nějaký zajímavý zážitek s tím spojený. A poté jsme je požádali, aby prostřednictvím svých rukou znázornili odpověď na otázku: Jak uchopit divadelní text?

KEITH HOMER

1. Put in: An open mind and an open heart. A box full of new and old ideas. A willingness to try an idea again – even for the 10th time. Helpfulness and team work. A good memory – remember the audience is there. Take out: A closed mind and heart. An empty box of ideas. A 'blocking' attitude.

2. Book: ***Beyond the Floating Islands*** by Eugenio Barba, ***My Life in Art*** – Stanislavski.

3. I have never been to Svitavy and so have no experiences to talk about. But I am excited to meet new 'open-minded' people.

TOMÁŠ ŽIŽKA

1. Asi poznámkový blok a tužku. A vyhodit předsudky.

2. Pro divadelníky bych doporučoval Hermanna Hesseho **Siddhárta**. Je v tom obsažený ten experiment, hledání toho svého, čemu bych věřil. Když se nakonec hrdina stává převozníkem, je dobré se zamyslet, kdo je tím převozníkem v divadle a jakou tím na sebe bere zodpovědnost.

3. Já jsem byl na Slovensku, a to byla Scénická žatva, někdy v roce 1987 nebo 1986 a včera mi připomněla Míša (Homolová, pozn. red.), že ona, když byla na základce, tam viděla naše představení (my jsme byli výtvarníci) a že si to dodnes pamatuje. To mě překvapilo, protože já jsem to už dávno zapomněl.

NINA MARTÍNKOVÁ

1. Do batůžku? Doporučuji klíč od domu. Cestovat za zážitky i poučením můžeme svobodně a s lehkostí po celém světě, když víme, že se máme kam vrátit, že tam doma máme lidi, kteří nás mají rádi a na dálku nad námi rozprostírají neviditelná ochranná křídla. Tak tedy klíč, jako symbol domova.

Nedoporučuji zbytečnosti. Z těžkého batohu bolí záda

2. Je z oboru nás všech. Znepokojuje mne situace na naší politické scéně a množství dezinformací, které kolují mezi lidmi. A tak bych doporučila všem dospělým, kteří nejsou lhostejní k tomu, do jakého světa vyrostou naše děti, knihy amerického historika Timothy Snydera. Ta poslední, ***Cesta k nesvobodě: Rusko, Evropa, Amerika***, vyšla letos v nakladatelství Paseka, Prostor. Ta předchozí ***Tyranie – 20 lekcí z 20. století*** stojí rozhodně také za přečtení.

3. Na Dětské scéně jsem byla poprvé v Kaplici asi v roce 1974 jako členka SUPu (Studio uměleckého přednesu). Byl to soubor Lidové školy umění z Pardubic – Polabin. Nevystoupili jsme tam s vlastní dramatizací, ale hráli jsme hru Miloše Macourka, která vyšla v DILII, Jedničky má papoušek. Hrála jsem paní Papouškovou. Dnes bych se za to hodně styděla. Vlastně jsem se styděla už tehdy.

HANA NEMRAVOVÁ

1. Napadají mě samá patetická moudra. Tak raději nic doporučovat nebudu. Možná je nejlepší přijet s prázdnou.

2. S. Rimmon-Kenanová: ***Poetika vyprávění***, ***Strukturalismus pro začátečníky***. Základní příručka pro chaotiky hledající systém.

3. Nevím, kolik mi bylo. Moc ne. Asi se to ještě nejmenovalo Dětská scéna. Byla jsem členkou souboru Sluníčko. Nepamatuji si, co jsme hráli, nepamatuji si ani jediné cizí představení. Pamatuji si jenom, že jsem byla někde bez rodičů, a velmi jsem si to užívala.

JIŘÍ POKORNÝ

V předchozím čísle nám chyběla fotografická odpověď na naši otázku. Proto ji otiskujeme nyní. Ostatní odpovědi lektora naleznete v čísle 4.

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSÍ DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

Děti se během diskuse měly zamyslet nad příběhem, kostýmy, hudbou, co se jim líbilo, co se jim naopak nelíbilo a jak herci hráli v jednotlivých představeních. Měly vymyslet ocenění pro každou hru, kterou viděly (herecký výkon, postavy).

PŘÍBĚHY Z KONCE PŘEDMĚSTÍ

Často zmíněným negativem bylo velké množství obrazů a nejasný začátek. Pro člověka, který nezná předlohu, může být vystoupení k nepochopení. Ale zazněla zde věta: „Vůbec jsem to nechápala, ale líbilo se mi to!“ Oceňovala se práce s krabicemi, avšak pro někoho působily rušivým dojmem. Dále se řeklo, že bylo výborné využití světel a vhodná hudba. Nejlepší částí představení byla scéna se želvičkami. Byla i poznámka k nepřesnému počtu (řekly 9 a na jevišti jich bylo 6). Velké ohlasy vzbudila nejednotnost kostýmů i pizza. Některým nevadila, jiní by upřednostňovali prázdnou krabici, a aby pizza byla imaginární.

SRDCE HVOZDU

Velkým plusem bylo prý složení skupiny, neboť jde o soubor, kde hrají hlavně chlapci. Všechny zaujal poutavý začátek oproti pomalejšímu prostředku. Dále pak ztvárnění medvěda, využití rekvizit, vysoká přirozenost při hraní, zpracování kostýmů, vyobrazení zesnulých zvířat, a především „skoro až realistické napodobení zvířecích zvuků“. Podle diváků byl soubor velmi jednotný. Velkou otázku vyvolávalo zvíře, které hlavní hrdina zabil. Nebylo zcela zřejmé, zda se mělo jednat o ovci či jelínka. A také co je nanuak.

HNUTÍ

Od souboru jsme se dozvěděli, že začal představení nacvičovat v září 2018. Ostatní soubory vyzdvihovaly využití štaflí na jevišti, hudbu, která dobře podtrhovala text, a krásné světelné efekty. Dále bylo pochváleno vybrané téma („vymývání mozků“) a herecké výkony. Problémová byla učitelka, která by měla být více důsledná a méně milá, pro některé byl problémem i samotný závěr. Účastníci diskuse se často rozcházeli v názoru na zakončení. Některým se sen jako konec líbil, avšak ostatní by ocenili otevřený konec. Divákům vadilo obcházení hlavní hrdinky a nebylo jasné, že kluk pozoruje Anetu.

BERTA A MLADÁ

Diváci chválili dramaturgii, ale někdy se v názorech rozcházeli. Důvodem byly opakující se situace (příchody a odchody). Vyzdvihovala se plynulost, návaznost, nevycházení z rolí, soustředěnost a fungování ve skupině, živá hudba (doprovod na akordeon). Dalším nejasným prvkem pro diváky byli kostýmy, větev, masky, začátek a konec příběhu. Divákům, kteří znají předlohu, chyběl kamenný havran. Ke konci padlo, že soubor si toto téma zvolil sám a s otázkou ohledně havrana a větve se setkal již dříve, a proto nebyl vůbec zaskočen.

Kateřina Novotná, Daniel Šubotník, Lola Vejvodová a Eliška Veseláková
2. ročník lycea SOŠPg Čáslav

SEŠLO SE...

... NA ARŠE V ŠEST ČI VE ČTVRT NA DESET!

Dramatická školička Svitavy na jevišti divadla Trám předvedla představení dle předlohy Ulricha Huba: Na arše v šest. Bůh se rozhodl na svět seslat povodeň. Holubice shání pár od každého druhu zvěře, když vybírá vhodné tučňáky, narazí na problém. Tři tučňáci se rozhodnou dostat svého kamaráda na záchrannou loď. Představení plné vtipu, humoru a zábavy vyvrcholí zdárným návratem na Zemi po povodni.

Představení sklidilo obrovský potlesk a herci měli během představení, co dělat, jelikož se publikum neustále smálo.

laická porota z lidu

DOJMY...

... NA ARŠE V ŠEST

Johanka (12 let)

Byla jsem na tom 2x a moc se mi to líbilo, bylo to hrozně vtipné.

Marie (16 let)

Bylo to nápadité a vtipné, jen škoda, že se u toho herci smáli.

Eliška (17 let)

Vtipné, s příběhem. Výborné použití megafonu a otáčejících se rekvizit.

Marcela (40 let)

Vtipné, třešnička na dortu dnešního večera.

Markéta (51 let)

Nápadité, museli pracovat hodně s příběhem, a to se jim velice povedlo.

VČERA JSME VIDĚLI...

Na arše v šest

PŘEDSTAVUJEME VÁM...

... LEKTORKY DĚTSKÝCH DISKUSNÍCH KLUBŮ

Letos jsme měli na Dětské scéně dvě lektorky dětských diskusních klubů. V sobotu a v neděli si soubory povídali s Kateřinou Ondráčkovou, kterou v následujících dnech vystřídala Tereza Machková. I jim jsme položili tři stejné otázky: 1. Co byste doporučil/a, aby si účastníci zabalili do svého pomyslného divadelního batůžku? Co byste naopak z něho vyhodil/a? 2. Doporučili byste účastníkům přehlídky nějakou podnětnou knihu? Čím je inspirativní? 3. Kdy jste byl/a poprvé na Dětské scéně? Popište nějaký zajímavý zážitek s tím spojený. A poté jsme je požádali, aby prostřednictvím svých rukou znázornily odpověď na otázku: Jak uchopit divadelní text?

TEREZA MACHKOVÁ

1. Pomyslný, anebo asi raději skutečný, divadelní deníček – pro zapsání všech zajímavých a inspirujících divadelních nápadů a zážitků. A vyhodit? Rozhodně vyhodit breptání a šustění během představení.

2. Jako pro mámu tří dětí, původní profesí knihovnici a nynější učitelku LDO, jsou pro mne knihy pro děti knihami z mého oboru. A nějakou takhle na povel vyzdvihovat je těžké. Skoro deset let se, díky postupně dorůstajícím dětem, při večerním předčítání stále vracím ke knihám Astrid Lindgrenové. ***Ronja, dcera loupežníka*** se mi neomrzí ani třikrát za sebou. A když to vezmu pracovně-ZUŠkově, tak jsem velmi

ZAPSALI JSME...

... Z VEŘEJNÉ DISKUSE

PŘÍBĚHY Z KONCE PŘEDMĚSTÍ

Účastníci diskuse ocenili soustředěnost aktérek, kvalitní projev při interpretaci textů, na nichž je inscenace postavena. Převážně pozitivně byly vnímány i zvolené scénické prostředky a práce s nimi. Diváky zaujaly texty pro svou zvláštní neukotvenost, rozeklanost (např. o vodním buvolovi, zahraničním studentovi) i absurditu (o balistických raketách). Představení působilo jako soubor jednotlivých čísel, jež jsou propojeny dominantním scénickým prostředkem (krabicemi). To potvrdil i vedoucí souboru. Účastníci besedy si kladli otázky: Proč jsou texty spojeny v celek? Jaké je téma inscenace jako celku? Řadu otázek vzbuzovaly krabice. Mají nějaký metaforický význam? Krabice totiž často nepřinášely žádný významový posun, změnu, obohacení či kontrast ve vztahu k textu.

SRDCE HVOZDU

Vyzdvižena byla práce s ryze chlapeckou skupinou i zvolený námět. Představení připomínalo iniciační rituál. Diváci pozitivně vnímali kostýmy, práci s holemi a světelné efekty. Problematicky byla vnímána dramaturgie inscenace. Z dějově bohaté předlohy byl vytvořen koncentrát, který některé motivy a témata opomíjel nebo nedotáhnul (darování nože, putování hlavního hrdiny a význam plnění úkolů, vlkova smrt, důsledky dokončené mise pro hrdinu a pro hvozd). Rezervy byly vnímány v použití chóru: Je otcem, vypravěčem, rádcem, duchem? Kdy je kým? Chór bývá obvykle vševědoucí a vševidoucí, ten, kdo ví více než ostatní, kdo je schopen nahlížet jednání postav, posunout děj. Chór svou mluvou a jednáním působil monotónně, nepřinášel podněty, které by příběh pomohly posunout.

BERTA A MLADÁ

Diváci pozitivně hodnotili, že si dívky hru užívaly a hrály na hudební nástroje. Ocenili choreografii čarodějnic, scénu i inspiraci pouličním divadlem. Jako kotvící prvek působil popěvek dívek a jeho opakování. Přepracování uměleckého díla může přinést něco nového a živého, avšak s sebou nese velká rizika, zda to bude fungovat. V původní předloze Juliana čarovala z nutnosti přímo životní, i za cenu porušení pravidel a sebeobětování. V tomto případě mladá čarodějnice nenaplňovala tak velké úkoly. Padl návrh hledat závažné situace přiměřené věku dívek. Bylo doporučeno rozvinout motiv osamělosti a touhy malé čarodějnice patřit do skupiny. Větší důslednost by diváci ocenili při práci s maskami, aby bylo jasné, kdy dívky představují čarodějnice a kdy vesnická děvčata.

HNUTÍ

Mluva dětí působila přirozeně. Děti (věk 13–17 let) naplnily situace osobnostním herectvím, uměly naslouchat, vytvářet jednotlivé vztahy, pracovat s vnitřním temporytmem. Besedující ocenili práci s žebříkem, věrohodně vytvořenou atmosféru tísně, manipulace a totality. Zajímavé bylo, že s tématem inscenace přišly samotné děti. Diváci ocenili dramaturgii. Byl vybudován přesný tvar s jasnými parametry, situace byly jasné, přesné, dialogy neupovídané. Zklamání přinesl závěr, šlo jen o sen. Soubor si je toho vědom. Údajně už neměl čas a síly příběh dále rozvíjet. Diváci navrhovali otevřený konec – dívka zůstane ležet na žebříku (na mučícím zařízení).

Zapsali ro–ver

... lektorský sbor dětského divadla v bouřlivé diskusi o shlédnutých představeních

ZAHLÉDLI JSME...

... v dětském diskusním klubu

... při zapisování aktivit v dětském diskusním klubu

... ve stodole při veřejné diskusi

nadšena z ***Poetického slovníčku dětem v příkladech*** od Radka Malého.

3. Na Dětské scéně jsem byla poprvé v roce 2003 v Trutnově. Jezdila jsem i v několika následujících letech, takže mi ty zážitky z Trutnova splývají. Na některá tehdejší představení stále vzpomínám. A na lidi, se kterými jsem se potkala, a kteří už mezi námi nejsou.

KATEŘINA ONDRÁČKOVÁ

1. V batůžku nesmí chybět dobrá nálada a dále divadelní naladění, divadelní pobavení, divadelní souznění, divadelní prožívání, divadelní zažívání, divadelní přátelení, divadelní tvoření, divadelní užívání. Vyhodit jen nedivadelní soutěžení a nedobré naladění, které způsobuje špatné zažívání, a pak jsme z toho otrávení.

2. Má oblíbená kniha pro děti a mládež je od Petry Soukupové ***Bertík a čmuchadlo***. Je o devítiletém chlapci, kterému se rozvedli rodiče a on tuto nelehkou situaci řeší tím, že je naštvaný a rozzlobený. Dělá mamince potíže, žárlí a chce, aby bylo všechno jako dřív. S celou situací mu pomůže zvířátko čmuchadlo, které mu vysvětlí, že vztahy nejsou tak jednoduché a že vše, co je na světě důležité, má. Knížka je krásně napsaná a je velkým zrcadlem i pro dospělé. Velmi svým žákům na střední škole doporučuji knihu od Niny Martínkové ***Hra a divadlo***. Myslím, že je velmi srozumitelně napsaná a je plná nápadů a inspirace, jak dělat ucelené lekce a jaké metody volit k naplnění tématu a cíle. Je velmi hravá a divadelní a pro všechny začínající velmi hravě divadelní.

3. Na Dětské scéně jsem byla poprvé jako dítě někdy v sedmé třídě. To byla dětská scéna v Trutnově. Byl to pro mě obrovský zážitek. Všude spousty lidí, velký potlesk, velcí odborníci, úžasná atmosféra. Tenkrát jsem měla oholené vlasy a hrála klučičí roli. Moc jsem se snažila to zamaskovat, ale všichni to poznali. Když dělám divadlo s dětmi, nestavím je do rolí opačného pohlaví. To bylo velké ponaučení.

Fotografie vyjadřují emoce v okamžiku, kdy se soubor dozvěděl, že postoupil na Dětskou scénu.

... JITŘENKA, SVČ OPAVA

PŘÍBĚH JEDNOHO TRIČKA

Jak vznikl název vašeho souboru?

Název Jitřenka byl první a nejlepší, o jiném už nebyla řeč.

Co vás na divadle baví?

Zkouším si být někdo jiný, než ve skutečnosti jsem, to mě baví. Baví mě dramaťácká parta a týmový duch. Baví mě radost z toho, když se představení povede. Baví mě proces, tvoření a práce s příběhem.

Petra: Když je hotovo, tak kouzlo okamžiku, moment setkání lidí tady a teď. V přípravné fázi celý proces hledání, tvoření a nacházení.

Co vám na divadle vadí?

Někdy mě otravuje, když jednu a tutéž scénu zkoušíme pořád dokola. Vadí mi, když si na soustředění objednáme pizzu, ale Petra nás k ní nepustí, dokud se nám to nepovede. Trápím se, když se mi nedaří najít svou postavu.

Petra: Strnulost, šablonovitost, opakování.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

No přišla s tím Petra, hodně jsme se o tom bavili, ze začátku jsme nevěděli, jak to uchopit, ale potom nás to bavilo víc a víc. Když jsme přišli na klíč, šlo to samo.

Petra: Téma mi leželo v hlavě už velmi dlouho, ale bylo to moje téma. Ale řekla jsem si, že když má být člověk a jeho dílo autentické, musí jít s kůží na trh. Nezalekla jsem se a přišla s tématem za dětmi... Tenkrát to ještě nebylo jejich téma, ale nyní si už troufám říct, že ano. A tak to má být.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Jednoznačně rytmická, ale bez hudby by to nebylo ono. Ale všechno ostatní je taky důležité.

Petra: Všechny, ale v našem představení je nejdůležitější rytmus a dynamika.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Ten ať si najde každý divák.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Než jsme našli klíč.

Petra: Než jsme přišli na způsob, princip vyprávění příběhu. Obrovským potěšením bylo, že klíč k tomu, jak příběh uchopit a vyprávět, našla Bára, nejstarší členka našeho souboru. V tu chvíli, když řekla svůj návrh mi došlo, že skutečně fungujeme jako organický celek, prostě pecka, velká radost. To byl bod zlomu, pak už to šlo jako po másle.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Premiéra proběhla na konci března 2019 na prknech loutkového divadla v Opavě, což je naše domovská scéna. Na stejném místě jsme „Příběh jednoho trička“ reprízovali v rámci celosvětové kampaně „Fashion revolution week 2019“ pro veřejnost. Inscenaci bychom rádi uvedli i v příštím školním roce, pro školy a pro veřejnost. V procesu domlouvání je také možnost zahrát na festivalu dobročinnosti „Advent plný křídlení“ v ostravském Gongu, který prezentuje a propaguje neziskový sektor.

Ptal se Josef Pekárek

... ŽÁDNÍ LENOŠI, ZUŠ NOVÉ STRAŠECÍ

TŘI MALÉ RAKVIČKÁRNY

Jak vznikl název vašeho souboru?

Už dávno před námi se soubor sám pojmenoval Lenoši, prý proto, že se cítil líný. Skupina, která je pak vystřídala, změnila název na Žádní lenoši. Od té doby to jméno má každý meziročníkový soubor v naší škole.

Co vás na divadle baví?

Že se můžu stát někým jiným, než jsem doopravdy. Předávat příběhy lidem. Baví mě hrát Smrtku, protože můžu všechny zabít a vyváznu z toho dobře.

Co vám na divadle vadí?

Nervozita moje i všech. Když nám Iva řekne, že do toho, co hrajeme, už nebude mluvit, a pak do toho stejně mluví. Někdy dlouhé dohadování.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Původně to bylo moje absolventské vystoupení a nechtěla jsem od toho odejít. Zajímalo mě zkusit pracovat s loutkou. Loutky jsou pro mě nová zkušenost, chtěla jsem to zažít.

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Asi výtvarná. Myslím, že se na ty naše loutky pěkně kouká, je to pro diváky zajímavé. Pro mě režijní, protože bez režie by to byla katastrofa. Pro mě zvuková složka, protože musíme vydávat zvuky, které se hodí k loutkám a k tomu, co dělají.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Když se za paravánem zabíjíme během hry jedna o druhou a o paravá**n**.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Když jsme si usmysleli, že bude nejlepší přilepit květináč s kytkou na suchý zip k paravá**n**u. Když jsme dlouho nemohli zkoušet prostřední rakvičkárnu **a ještě jsme neměli vyrobený strom.** Když nebylo volno v divadelním sále a zkoušeli jsme v nejmenší místnosti ve škole, kam se nevešel ani paravá**n**. Hráli jsme za židlí a fakt to nešlo.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Nejčastěji pro Ivu na dramaťáku, ale taky pro spolužáky, když potřebujeme poradit. Třikrát jsme hráli pro rodiče, pak na přehlídkách. Od února do konce června 2019 asi desetkrát, možná víc.

Ptal se Josef Pekárek

DNES HRAJÍ...

... BUBU, KLUB DĚTSKÉ KULTURY, VSETÍN

PRINC (?)!

Jak vznikl název vašeho souboru?

Nevíme – soubor existuje už 14 let, a to jsme byli ještě mimina.

Co vás na divadle baví?

Kamarádi a svobodný prostor k vlastnímu projevu.

Co vám na divadle vadí?

Zmatek – námi vytvořený.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Protože to Klárka řekla a taky... ach ti draci...

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Všechny složky jsou pro nás důležité, a hlavně ta loutková.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Přestavba scény.

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Závěr – to byl problém.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Hrajeme 2x měsíčně – pro MŠ, ZŠ i veřejnost.

Ptal se Josef Pekárek

... STORY THEATRE, CLASS ACTS, PRAHA 3

JOURNEYS

Jak vznikl název vašeho souboru?

Úplně první představení, která jsme dali dohromady – to jsme ještě ani nebyli skutečný soubor – byla v Městské knihovně v Praze v rámci pořadu Storytelling. A protože jsme vyprávěli příběhy, stories, přišel nám ten název vhodný. Také byl jednoduchý, což je důležité, když je to v angličtině.

Co vás na divadle baví?

Hledat nápady, co bychom mohli hrát, a pak přemýšlet o tom, jak je realizovat. Detailní zkoumání příběhů a postav skrz divadelní proces. Setkávání se zajímavými, nápaditými a velkorysými lidmi, kteří se chtějí dělit o své nápady a talent. Momenty, kdy prvotní nápady na scéně dostávají konkrétní tvar. Pocit společného úspěchu, když se představení dokončí. Čas strávený s přáteli. Je toho hodně...

Co vám na divadle vadí?

Před každou zkouškou se u nás ve zkušebně musí vytřít podlaha... Momenty, kdy nikdo nevěří, že se představení povede... Obava, že se na něco zapomene.

Proč a jak jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Naše představení je založené na skutečných příbězích – jsou to příběhy předků dětí z našeho souboru. Už léta jsem chtěla inscenovat příběh z naší rodiny (moje děti jsou také v souboru) – o Phebe Flarty, která byla odeslána z Británie do Austrálie, když jí bylo 15, protože ukradla 3 mušelínové šály. Ale přišlo mi, že pro ostatní děti ve skupině by bylo zajímavější, kdybychom přidali i příběhy jejich předků. Naštěstí máme v souboru několik sourozenců, takže nebylo třeba inscenovat 17 příběhů – i 11 je na jednu show až až...

Která divadelní složka je pro vás v inscenaci nejdůležitější a proč?

Pro mě je nejdůležitější mít dobrý příběh. Když nemáte dobrý příběh, tak dělat divadlo nemá smysl. Takže asi dramaturgie. Samozřejmě, když nemáte dobrou režii, scénografii, herce, muziku atd., z dobrého příběhu dobré divadlo nebude, ale příběhem musíte začít.

Popište nejzajímavější detail, okamžik vaší inscenace.

Součástí naší inscenace je film o sedmnáctiletém židovském chlapci (byl to pradědeček rovnou tří členů Story Theatre), který žil před válkou ve Vídni. Jeho rodiče se rozhodli poslat ho do Irska v roce 1939 – a doufali, že mu tím zachrání život. Otec mu dal na cestu kolo, které měl s sebou ve vlaku z Vídně, a pak na něm část cesty také jel. Ta rodina (část je dodnes v Irsku) to kolo stále ještě má! To reálné kolo bylo tedy použito v části filmu, která se natáčela v Irsku. Zároveň se natáčelo v Praze (což měla být Vídeň), a tak bylo třeba najít podobné kolo, protože to skutečné nebylo možné z Irska do Prahy na natáčení dostat...

Kdy nastal největší zásek, zádrhel při zkoušení?

Když jsme představení chystali, cítila jsem ohromnou zodpovědnost – abychom příběhy předvedli podle představ dětí i jejich rodin. Abychom ctili ducha jednotlivých postav – reálných osob. Bála jsem se, aby někdo neměl pocit, že jsme jeho předka zesměšnili nebo ho prezentovali v nějaké nelichotivé situaci. Tahle obava vedla k několikerému přepisování scénáře, ale myslím, že celek je ve finále díky tomu silnější.

Jak často, kolikrát a pro koho inscenaci hrajete?

Celkem jsme hráli pětkrát: čtyřikrát v divadle D21 v Praze, především pro naše rodiny a přátele. Jednou jsme hráli na festivalu Otvírání (Pražské kolo). Také jsme se zúčastnili festivalu o dokumentárním divadle, který se konal v Praze na Nádraží Bubny (místo, odkud byli za války deportováni židé do koncentračních táborů).

Ptal se Josef Pekárek

SEŠLO SE...

Do redakce osobně došel další autorský počin! A opět se jednalo o živý obraz. Autory se stala Anežka Novotná s Vítem Gajdošem z Tanečního studia Light, kteří minutu nehybně stáli u fontány. Vydrželi statečně celou dobu přesto, že je jejich kamarádi lechtali. Dokonce se k obdivování netradiční živé sochy prý přidali i místní kolemjdoucí. Jen vícero takových akcí!

ZAPIŠ SI...

... DOJEM Z DNEŠNÍHO DNE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

PODĚKOVÁNÍ...

Milá redakce Dětské scény!

Jako už tolikrát, i dnes máme potřebu napsat vám všem organizátorům a účastníkům přehlídky, že jste nás v posledních dnech udělali šťastnějšími, a že svět je krásnější.

Letos jsme asi strhli několik rekordů – pravděpodobně jsme patřili k nejmladším účastníkům, nosili jsme podivuhodně čistá stejná trika (kouzlo?), peří létalo i ve vchodu Fabriky (zase kouzlo), brýle, batohy, čepice atd. mizely jako živé (mega-kouzlo) a pobyli jsme na přehlídce asi ze všech souborů nejdéle. A víte proč?

Protože přehlídka Dětská scéna je opravdu pro děti a my jsme tady strašně moc a moc rádi! Každý se tady o nás stará jako o nejváženější návštěvníky (samozřejmě nejen o nás) – všichni nás zahrnují laskavostí, péčí, shovívavostí, obdivem a přátelstvím. Chtěli bychom mít v Praze takovou krásnou Fabriku a Trám a Tyjátr a milující kuchařky, co nám jen nekydnou divnou kaši na talíř, ale hladí nás úsměvem a vaří jako andělky, a taky bazén a lesy s rybníkem na dosah a partu dospělých organizátorů, kteří pro nás neváhají udělat cokoli.

Mezi všemi na Dětské scéně panuje vzájemná úcta a týden ve Svitavách nás naučí víc než měsíc ve škole. Nejen proto, že už jsme skoro pidi odborníci na divadlo – ale učíme se od vás, jak poklidně vést různorodou komunitu, jak mít přesné informace o programu a možnostech – abychom si vše mohli svobodně užít podle svých možností. Učíme se tady něco navíc o životě, o sobě samých a o druhých.

Je nám tady komfortně – jak Pepa zakřičel na jednom představení „No jo, **Samí známí** – tihle jsou taky naši kámoši“. Děti usoudily, že kdyby měly dvě Lenky, mohly by tu být dvakrát. Děti si myslí, že se tady všechno dělá s radostí a opravdově, tým přehlídky se určitě nikdy nehádá a na nic nezapomíná! Na „uměleckém náměstí“ totiž mají „vydloubátka“ (podloubí – pozn. Lenky) a fontánu se stříkadlem a Trafiku (Fabriku – pozn. Lenky). Nejlepší podle dětí byla představení Poláků, to balónkové o strachu, o tučňácích a stínové divadlo. Bavilo je peří a skvělé programy, plakáty, trika, hrnky...

Jedinou slabůstku děti našly v tom, že kdosi založil „relaxační koutek“, protože tam byla dost nuda a navrhují pro příště „Relaxa**K**ční koutek“.

Ale nejvíc ze všeho děti vášnivě vzpomínají na přehlídkové diváky, kteří jim dali zažít tak nesmírný úspěch. Děti opakují, že všechno ve Svitavách je veliké – divadlo, radost, úspěch a pan Vláďa!

Dobrodružství nekončí, dobrodružství čeká – ale nyní nás čeká nejméně celý rok, kdy na otázku **„Bratře, už je čas?“** bude bratr velitel opakovat nedočkavým rytířům **„Ještě ne, bratři! Ještě dlouho ne...“**

S poděkováním Vítek, Honzík, Kilián, Eda, Jonáš, Pepa, Vojta, Karlička** (je boží)**, Luisa, Anežka, Amálka, Adélka, Anička, Ranja, Johanka, Julie a Lenka, Anna a Aneta a Toňou.

SCÉNOGFAFIE...

... je výtvarná stránka dané inscenace neboli ztvárnění prostoru pro představení. Scénografie formuje prostor jeviště pro dramatickou akci a začleňuje jeho prvky do celkového scénografického řešení. Slouží myšlenkovému obsahu inscenace, vizualizuje ho a podporuje cíl inscenace. Zahrnuje řešení scény – tedy **prostor**, v němž se hraje, včetně **osvětlení**, **kulis**, **rekvizit**, popřípadě **loutek** a rovněž i **kostýmy**. Do těch se počítá také **líčení** herců nebo **masky**.

Uspořádání jednotlivých scénografických (ale i hereckých) prvků na jevišti se nazývá **mizanscéna**. Ta může napomoci podtrhnout význam sdělení a situací – dynamika, harmonie, chaos, řád, důležitost atd.

Divadelní **prostor** je všechen prostor, do kterého během představení vstoupí herci a diváci (prostor, který může divák během představení vidět), ale i prostory, kam sice diváci nevidí, ale v nichž vznikají zvuky, které publikum vnímá. Divadelní prostor má tři součásti: **hlediště** – prostor pro konzumenty díla, **jeviště** – prostor, kde se něco jeví, děje a konečně **skryté prostory**, odkud se line zvuk nebo z nich u loutkového divadla animují herci loutky. Třetí jmenovaný prostor může v divadle chybět, jeviště a hlediště však nikoliv, maximálně se mohou v krajním případě po celou dobu představení překrývat (např. jsou-li diváci stále na jevišti nebo hraje-li se stále v hledišti). Podoba jeviště a jeho umístění vůči hledišti vychází z historického vývoje pojetí.

Z hlediska hracího prostoru rozlišujeme několik variant uspořádání: vyvýšené hlediště s jevištěm v úrovni podlahy; arénu (kruh); poloarénu (půlkruh); avenue (ulici), kde diváci sedí naproti sobě a hraje se mezi nimi; čelně (hlediště a jeviště na stejné úrovni) či kukátkový prostor. (*E. Machková – Jak se učí dramatická výchova, s. 172-3.*)

Práce se **světlem** je v dětském divadle upozaďovaná disciplína, možná i z důvodů náročnosti nebo nedostatečného technického vybavení souboru či nevyhovujících prostor k jeho použití. Naštěstí se během letošní přehlídky objevilo několik inscenací, které se světlem (baterkami, barevný filtry, lampičkami, bodovými reflektory) pracovaly. Světlo je významný scénografický prvek, protože jeho použitím můžeme směrovat divákovu pozornost na celek nebo detail. Můžeme pracovat s barevnými filtry pro podtržení atmosféry situace. A nezapomeňte, že opakem světla je **tma**. Bez ní se v divadle neobejdeme a jistě už sami přijdete na to, k čemu všemu by mohla být dobrá.

ter-pep

PŘELOŽENO DO DIVADELNÍHO SLANGU

... ANEB ZHASNI!

Zakopl o svítidlo poskytující rozptýlené světlo a spadl do kužele světla reflektoru směřujícího kolmo k zemi.	*Zakopl o vanu a spadl do sprchy.*
Policisté zatkli ve vlásenkářské dílně její zaměstnankyni, takže mi nestihla připravit na premiéru paruku pro pastuchu nebo blbce!	*Chlupatý vlítli do chlupárny a sebrali tam tu ženskou, takže mi nestihla dodělat trávník na premču!*
Byla to nezajímavá hra, plná předstíraných citů, ale těsně před koncem jednání, spadl ze sady reflektorů na jednom tahu reflektor s příkonem 1000 W na jeviště a hned z toho bylo napínavé drama!	*Byl to strašnej cajdák, ale těsně před aktšlusem spadlo z baterie jedno kilo na bínu a hned z toho byla vzrušovačka!*
Dobrým nasvícením, chlácholil se režisér, divák nepostřehne vzhledové nedostatky herečky středního věku, jejíž make-up a oční linky byly poněkud přehnané.	*To sežerou světla, utěšoval se rejža, když uviděl anštandtku napajcovanou tělkou a s augnráfkama jak Kleopatra.*

DOPORUČENO Z KNIHOVNIČKY...

RECYKLOVANÉ DIVADLO

Kniha představuje několik vzájemně provázaných trendů v současné divadelní architektuře. Jejím ústředním tématem je recyklace. Velkou část prezentovaných projektů spojuje využití recyklovaných materiálů. Ekologické myšlení však současní architekti projevují také snahou o revitalizaci zanedbaných **prostorů** či adaptaci nejrůznějších nevyužívaných staveb. Kniha se dotýká také problematiky pohyblivé divadelní architektury a stavbami vznikajícími v těsné spolupráci s komunitou uživatelů. Zkoumá také aplikaci tzv. sociálně zodpovědného marketingu v oblasti kulturních projektů. Obsáhlou úvodní studii doplňuje anketa se čtyřmi významnými evropskými architekty. Součástí publikace je i 60 profilů realizovaných divadel doplněných bohatou obrazovou dokumentací.

Pro nás mohou být inspirativní reálné případy právě „jiného“ divadelního prostoru než klasického „kukátkového“. Jsou zde popsány případy projektů, kdy se hrálo v mysliveckých posedech, aréně vytvořené z balíků sena, ve vyřazených kino sedačkách, nebo na veřejných záchodcích adaptovaných na malou divadelní budovu. Kromě toho můžeme pracovat i s představou znovuvyužití a znovupoužití starých objektů, předmětů a prostorů.

Kniha vyšla v nakladatelství Grada v roce 2015, autory jsou Vojtěch Poláček a Vít Pokorný.

Možnost k částečnému náhledu knihy: https://www.grada.cz/recyklovane-divadlo-8918/

pep

KOMIKS

... DIVADELNÍ SLOŽKY – SCÉNOGRAFIE

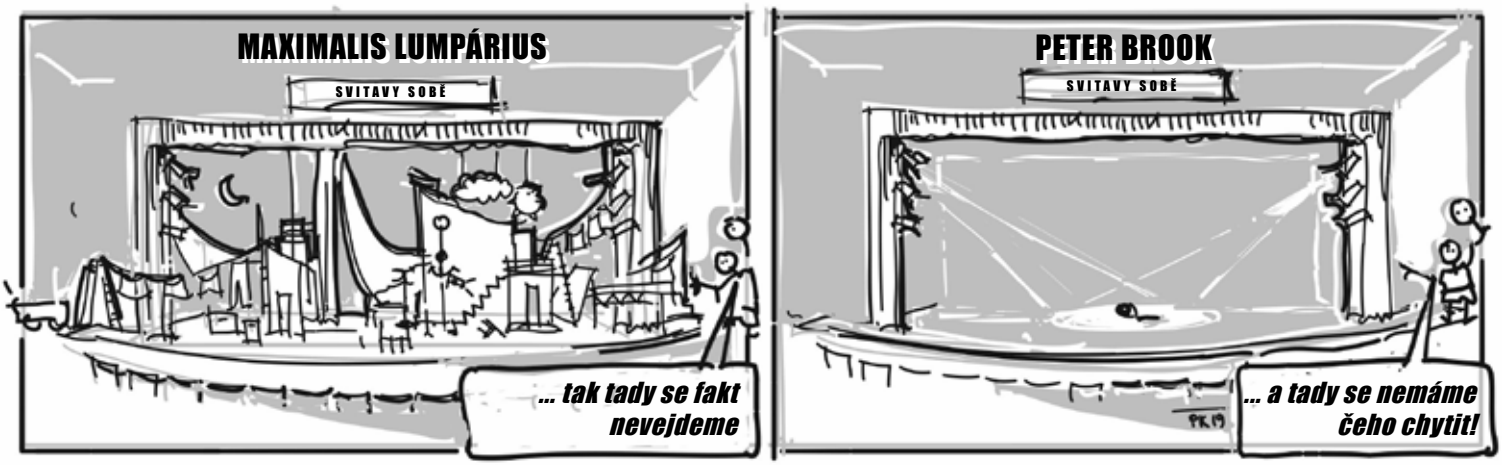

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY NA INTERNETU
www.drama.cz/ds

DEMENTI...

Píseň dnešního dne z úterního čtvrtého čísla (s. 103) složil soubor Stonožka ve sprše z Mostu, říká Tereza Machková. Omlouváme za vzniklý šum, který vznikl podáním dvou různých informací.

STAŇ SE AUTOREM!

Pro všechny tvořivé přinášíme tentokrát tento úkol: Vytvořte na některém vámi zvoleném místě ve Svitavách instalaci (umělecké seskupení předmětů) z různých materiálů podle vlastní volby. Umělecky ji vyfoťte, umělecky ji pojmenujte a přineste co nejrychleji k nám do redakce na 3. podlaží. Umělecky tím ozdobíte poslední číslo Deníku Dětské scény!

METEO PŘEDPOVĚĎ

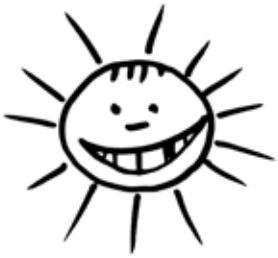

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

STŘEDA 12. ČERVNA

8.30–12.30	semináře A–D	Fka, stodola
9.00–11.40	**5. blok přehlídky** – vystoupení pro veřejnost	
14.00–16.40	**5. blok přehlídky** – vystoupení pro účastníky Dětské scény	
	Journeys, Story Theatre, Class Acts, Praha 3	Fka
skupina A	**Tři malé rakvičkárny**, Žádní lenoši, ZUŠ Nové Strašecí	Tyjátr
	Princ (?)! BUBU, klub dětské kultury, Vsetín	Tyjátr
	Příběh jednoho trička, Jitřenka, SVČ Opava	Trám
skupina B	**Příběh jednoho trička**, Jitřenka, SVČ Opava	Trám
	Tři malé rakvičkárny, Žádní lenoši, ZUŠ Nové Strašecí	Tyjátr
	Princ (?)! BUBU, klub dětské kultury, Vsetín	Tyjátr
17.15–18.00	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 5. bloku	Fka-3. podl.
17.15–18.45	dětský diskusní klub	Fka-aula
18.15–19.45	veřejná diskuse o představeních 5. bloku	stodola
20.30	**ukázky z práce seminářů**	Fka, Trám, stodola

Fka	Fabrika Svitavy
Trám	Divadlo Trám
Tyjátr	Alternativní klub Tyjátr
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 5.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Terezie Pecharová, Veronika Rodová, Roman Manda, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou. Uzávěrka čísla 5 - 11. června 2019 v 23:59. Náklad 100 ks.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

6

ČTVRTEK 13.6.2019
Fabrika SVITAVY

AKTŠLUS...

Nepatřím zrovna k nadšeným milovníkům úvodníků, „otvíráků“ či, jak se dnes často módně používá, editorialů. Úplně nejhorší je, když mě někdo o vyprodukování takového útvaru požádá. Pokud mě náhodou nějaké téma napadne, vyjádřím ho jednou větou, ale kýžený řetěz asociací se neodstartuje. Ještě větší noční můrou jsou pro mě v přehlídkových zpravodajích tak oblíbené ankety. Když na mě někdo vybafne sekvenci zajímavých otázek – ano – napadne mě často i vtipná, neotřelá a duchaplná odpověď, bohužel zpravidla až tak čtrnáct dní po akci. Před časem jsem si proto jednu anketní odpověď předem připravil, a to pro případ, že se mě někdo někdy zeptá, co vnímám jako **nejdůležitější v dramatické výchově a dětském divadle**. *Protože se mě ale nikdo na nic neptá, prozradím svou odpověď v tomto entrée. Mou odpověď asi nenajdete v oborových příručkách a metodikách. Tím nejdůležitějším pro mě není dramaturgie, není to spontaneita dětské hry či jevištní projev dětí, není to ani volba předlohy, ba ani koberec ve třídě. To nejpodstatnější pro mě je, že by dramatická výchova i divadlo s dětmi vždycky měly být VELKÝM DOBRODRUŽSTVÍM. Dobrodružstvím hry, dobrodružstvím skupinové spolupráce, dobrodružstvím hloubkového průzkumu textů a následného hledání inscenačních klíčů a nápadů. Velkým dobrodružstvím by měla být* **režie** *divadelní inscenace, ať už pro členy, tak i pro vedoucího souboru. Sám jsem měl to štěstí, že jsem prošel kroužky a soubory, které mě z tohoto hlediska zcela uspokojovaly. Přeju ten zážitek dětem ze všech dramaťáků a souborů na světě. A – nic ve zlém – ale vedoucí, který se ničemu takovému ve své práci ani nepřiblíží a bude s dětmi prostě* **secvičovat** *či* **trénovat** *divadelní hry nebo bude děti pouze* **používat** *k naplnění svých předem daných záměrů, udělá líp, když se poohlédne po nějaké jiné práci či zálibě.*

Přeju Vám mnoho krásných dobrodružství až do příští Dětské scény!

Jakub Hulák

JEŠTĚ JEDNOU JSME NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE A – Z UČEBNY NA JEVIŠTĚ

Toto je slíbené pokračování dílny Keitha Homera, ale pozor! Tato část předcházela tomu, co již vyšlo. Keith se od rána druhého dne věnoval hereckým dovednostem. Jakmile promluvil, naskočila mi husí kůže a já se ocitla v sále redbridgského Drama centra, na všech seminářích, které jsem tam zažila. Keithův hlas má dynamiku a rytmus, které hluboce působí. Pod jeho vedením ze sebe vydáte všechno.

Herecká cvičení zaměřená na představivost a akci

„Začneme **hezky** a **pomalu**. *Walking slowly. Slowly..... Stop*! Nyní, když se potkáte, pozdravíte se dobré ráno. Pokaždé jinak, způsob si budete sami vymýšlet... A teď pospícháte... A teď potkáváte ty, co nechcete vidět. Pozdravíte je a hledíte rychle zmizet... A teď, když se potkáte, tak se zděsíte... Teď si představte zeď. Máte ji natřít. Je to jednoduché zadání, ale záleží na provedení, na tom, jak to uděláte. Vyprávíte krátký příběh beze slov. Jen skrze akci. Možná je na zdi místo, kam nedosáhnete, stejně to ale musíte namalovat. Teď dám Kamile imaginární plechovku se sprejem.“

Kamila natahuje ruku a přijímá plechovku, Keith klade důraz na přesnost provedení.

„A teď držíte plechovku všichni. Toto je dobrá technika. Když řeknete, máte v ruce imaginární plechovku se sprejem, někdo to neudělá. Ale takhle ji najednou drží všichni. Teď chci, abyste s tou plechovkou tajně nasprejovali graffiti. Je noc a vy chcete něco posprejovat. Něčím sprostým.“ *Akce.*

„Až tlesknu, někdo přichází a vy musíte zmizet. Musíte v prostoru najít nové místo, kde budete sprejovat.“

Akce.

Teď plechovku, co držíte, schovejte do tašky. Máte tam plno dalších plechovek. Jste umělci graffiti. Chcete nelegálně nasprejovat velkou barevnou plochu. Chcete, aby to bylo krásné. Ale je to nelegální. Běžte do prostoru, nebuďte u reálných stěn, vaše zeď je imaginární. Buďte co **nejpřesnější**, **nejčistší**, **nejasnější** (*very sharp*, *very clear and very precise*). Sprejujete v prostoru. Bacha, někdo jde! Snažte se, abyste nepřitáhli pozornost, zase se přesuňte na nové místo. *Stop*.“

Malování vlastního portrétu

„Toto cvičení je od Stanislavského, jde o **zvnitřnění vnější akce**. Je to dobré cvičení vizualizace, představovat si něco, co není. Jak vyjádřit to, co prožívám. Sedněte si na zem. Teď jste malíři, skuteční umělci. Představte si, že jsem vám dal talent velkého malíře. Před sebou máte vodu, štětce, barvy, vše, co potřebujete, abyste mohli vytvořit dobrý portrét. Kreslíte velké dílo, dáváte si záležet. Malujete vlastní portrét, jak si myslíte, že vás vnímá okolní svět. Snažte se to v portrétu zachytit. Nezapomínejte, že jste skuteční umělci, máte potřebné vzdělání. Jste mistři! Dostanete ještě minutu, abyste portrét dokončili. *Stop*. Teď portrét zmizí a portrétem se stanete vy sami. To, co jste vyjadřovali na plátně se dostane do vašeho těla. Nestane se to naráz, stane se to postupně. Portrét přejde do vašeho těla. Já si teď prohlédnu galerii portrétů, jak vás vidí svět.“

Keith upřesňuje, že taková cvičení můžeme dělat i s malými dětmi, ale vždy záleží, jak to uděláme. Třeba kolik času cvičení věnujeme. Stanislavskij by to dělal tři hodiny. Taková cvičení jsou součástí hereckého výcviku, cílem je pracovat s tím, jak vnímáme sebe jako herce. Teprve, až poznáme sami sebe, tak můžeme vstoupit do role. Kým se stáváme, využívat pro to, kým jsme. To je Stanislavského metoda. Jak poznat sám sebe a využít to při budování postavy.

Živé obrazy

„Teď zkusíme jedno introspektivní herecké cvičení. Řeknu téma a číslo. První půjde do prostoru a zaujme pózu, která nějak téma vyjadřuje. Další ho doplní. V obraze bude tolik lidí, kolik je číslo. Jde o to navazovat, a ne zničit, co už vzniklo. Můžete představovat všechno, co potřebujete, lidi i věci."

Témata jsou Titanic (6), Pohřeb (7), Svatba (8), Vloupání (5). Keith podněcuje, aby diváci popisovali, co na obraze vidí a co by to mohlo být.

Romeo a Julie

„Vytvořte 4 skupiny. Budeme pracovat s příběhem Romea a Julie. Je to nejznámější příběh vůbec. Všichni ho znají. Všechny mladé dívky chtějí být Julií a všichni mladí muži chtějí být Romeem. Všichni chtějí být krásní, mladí a zamilovaní. Ve skupině se pobavte a vyberte střed příběhu. Až se shodnete, tak ten okamžik (*snapshot*) ztvárníte jako živý obraz. Všichni musí být do obrazu zapojeni, i kdyby šlo o scénu, kdy je Julie sama v ložnici. Můžete být lidmi i věcmi. Máte na to pět, šest minut. Hledáte **střed, srdce příběhu**."

Pak jedna skupina po druhé předvádí, co vytvořili. Ostatní diskutují, o jakou scénu se jedná: Smrt Tibalta, balkónová scéna, Smrt Julie, Po smrti Tibalta.

„Tohle je tedy podle vás střed. Nyní si představte, že točíte film. Jak by vypadal **poslední záběr**? Poslední políčko filmu. Nemusí tam být lidi. Máte na to tři minuty. Teď obraz uděláte, podržíte ho a zůstanete ve štronzu. *Make your picture. Hold your picture. Stop your picture*."

Všichni stojí ve svých obrazech.

Obrazy jsou jasné, dobré. Nyní se pomalu vrátíte do prvního obrazu. Velmi pomalu, jako když se čokoláda rozpouští na slunci. Jak jsme to cvičili včera. Je to trochu nefér, možná byste to potřebovali nacvičit, ale **zkuste to**. Když dotvoříte předchozí obraz, zastavíte se a setrváte v něm. Až budete ve štronzu, budu vědět, že jste skončili. Teď bych chtěl vidět třetí obraz. **Začátek příběhu**."

Skupiny dotvářejí třetí obraz sekvence.

„Obrazy jsou nyní vytvořené. Uděláte první a pomalu přejdete do druhého. Setrváte v něm a pomalu přejdete do třetího. Setrváte. Obrazy jsou samy o sobě jednoduché, ale my se zaměříme na přechody. Důležité je, jak to máte celé pod kontrolou. Jak je to **přesné**, **čisté** a **jasné**. Pustím vám k tomu hudbu (Nino Rota, The Godfather, https://www.youtube.com/watch?v=X-jdl9hcCeg), pracujte, hudba bude znít, aby se vám **dostala do krve**. Budete neutrálně přicházet do prostoru z různých stran a budete přecházet z jednoho obrazu do druhého. Skupiny pracují současně, každá ve svém prostoru. Pozor, aby se to nezměnilo v tanec."

Nakonec to každá skupina předvede ostatním, využije celý prostor. Keith práci uzavírá metodickou poznámkou.

„Technika tří obrazů je dobrá, když pracujete na velké věci, složitém ději a chcete získat esenci příběhu. Je dobré začít uprostřed, ne na začátku. Když začnete na začátku, lidé se zděsí, kolik toho ještě musí udělat. Začít uprostřed je přirozenější. Když máte tři obrazy, můžete je doplnit druhým a čtvrtým. Začnete uprostřed, jdete na konec a vrátíte se na začátek. Budete překvapeni, do jaké hloubky se dostanete."

Zaznamenala Veronika Rodová

VZPOMÍNKA Z DÁVNOVĚKU...

*... Psal se rok 1981 a divadelní soubor Pirko (akronym jména **Pi**onýrský **r**ozhlasový **ko**lektiv, pozn. redakce) jel na festival do Dánska, Anglie a Francie. Bylo mi patnáct a cesta do zahraničí byla regulérním zázrakem. V osmdesátých letech Anglie, Dánsko ani Francie pro občany ČSSR (Československé socialistické republiky) neexistovaly, představovaly nedostupnou chiméru. Psala jsem tehdy cestovní deník pro svou spolužačku Kateřinu. Zápisky jsem nedávno našla. Nabízím pohled patnáctileté puberťačky na Drama centrum v londýnské Redbridge.*

Pondělí 6. července

Dnešek byl fantastickej! Ráno jsme vstali (probuzení v 8.00 hod). Hned po typické anglické snídani (lupínky + mlíko + cukr, tousty, máslo, marmeláda, káva) jsme jeli do WORKSHOPU *[Redbridge Drama Centre, pozn. red.]*. Byla jsem dost zklamaná, protože všichni vyprávěli o tom, co jim rodina dala, jaký mají desky atd. *[Bydleli jsme v rodinách a někteří dostali jako dárek vinylovou hudební desku, což byl v té době, vedle magnetofonových kazet, jediný existující hudební nosič, pozn. red.]*. Protože jsem neměla oblečení na improvizace (nikdo nám to neřekl), musela jsem pracovat v bílých manšestrákách (mám je maso zazeleněný) *[nežádoucím způsobem obarvené trávou, pozn. red.]*. Dopoledne se improvizovalo společně (= Francouzi + Češi + Angličani). Šlo o to pozdravit co nejvíce lidí za 2 minuty, o komunikaci bez ruk a slov, o stavbu Londýna, Paříže, Brna a mostů a o vytvoření vlastní řeči. Potom byl lunch. Po obědě bylo chvíli volno, a pak se rozjela improvizace s Francouzama (přehánění zla). Prvně jsme měli zavřené oči a vnitřně si představovali zlo. Pak vnější tvar. Nakonec etida ve skupině (Radek, Danuška, Jura, Lenka, Laďa) na téma havárie *[Radek Balaš, Dana Svozilová, Jiří Dvořák, pozn. red.]*. Po tomto beti-beti jsme s vedoucími šli do Redbridge na procházku (v každým obchodě lady Diana a princ Charles). *[Blížil se den jejich svatby, 29. července 1981, pozn. red.]*. Po návratu jsme se podívali na hrozně zajímavý představení WORKSHOPU podle knihy Dickense *[šlo o historický román Barnabáš Rudge a inscenace se jmenovala Anatomy of a Riot, Anatomie vzpoury, pozn. red.]*. Podobný jako na špagátě *[divadlo Husa na provázku, pozn. red.]*. Teď jsem se vykoupala a jdu spát. Je to tady hrozně maso, ale vůbec si nepřipadám jako v Londýně. Ahoj!

zapsala Veronika Rodová před 38 lety

ZAZNAMENALI JSME...

... PREZENTACI SEMINÁŘE A

Výstup na jevišti Fabriky shrnoval týdenní práci seminaristů pod vedením Keitha Homera. Skládal se ze dvou samostatných částí. První zpracovávala téma každodenní rutiny v kanceláři s akcentem na skupinovou identitu, charakter a jednu vyčleněnou postavu uklízečky (Eliška Vobrubová). Jevištní ztvárnění spočívalo v hudebním motivu, který tvořil rámec skupinové choreografie. Ta dávala prostor pro opakující se synchronní i individuální akci, která byla dynamická a ukazovala ubíjející rutinu. Druhá část byla věnována divadelnímu zpracování chóru v prologu příběhu Oidipus král. Tísnivá hudba podbarvovala expresivní pohybovou skupinovou akci, ze které se postupně vyčlení královna Iokasté (v podání Evy Davidové), která porodí Oidipa. Ukázka čerpala z inscenace Youth Theatre Workshop, kterou v 90. letech Keith Homer režíroval ve Velké Británii.

Zachytila Veronika Rodová

... PREZENTACI SEMINÁŘE B

Seminaristé pod vedením Tomáše Žižky vpodvečer ve farní stodole prezentovali výsledek své práce: *Svit-A-Vy*. Ta se věnovala historii Svitav s akcentem na poválečný odsun obyvatelstva. Nejprve využili venkovní dvorek, dřívější hnojiště, ke hře se slovy, kde se objevuje písmeno „U“ (hnůj, dvůr...). Poté si přítomní mohli prohlédnout živé sousoší tří dam („sudiček“). Program se přesunul dovnitř stodoly, kde jsme mohli zhlédnout několik rozehraných situací (vyhnání od „lokálu“ – odsun, seznámení dvojice přes igelitovou překážku, svatba pouze s ženichem a chybějící nevěstou, zabydlení a další odsun, obrazy jako otevřená okna, cesta bludištěm), které vycházely z genia loci místa. Výrazná zde byla práce s prostorem farní stodoly, světlem a živou „syntetickou“ hudbou, o kterou se postarali Šefrnovi. Prezentace plně využila všechny nabízené divadelní složky. Dobré je uvědomit si i to, že diváci se zúčastnili akce, performance. Přesouvali se po prostoru dvora (odsun, stěhování) i v interiéru stodoly, byli usazeni jako svatební hosté, kteří sledují zvláštní obřad, až nakonec byli vyzváni, aby prošli panáčkem („dostrkali ho holemi“) do středu bludiště, a tak se stali součástí akce.

Zapsal Josef Pekárek

ZAHLÉDLI JSME...

... na prezentaci semináře A

... přípravu semináře A

... na prezentaci semináře B

ZAHLÉDLI JSME...

... na prezentaci semináře B

... práci v semináři C

... práci v semináři D

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE C

Seminaristé se prakticky věnovali pojmu mizanscéna. Pracovali s židlemi jako symbolem postav ve vzájemném vztahu a v konkrétní situaci. Vzniklé situace pojmenovávali (titulkovali) a naopak na základě různých témat (žárlivost, touha) pomocí židlí vytvářeli mizanscénu. Prostřednictvím černobílých fotografií vytvářeli situace dvou postav. Fotografie titulkovali, postavám vkládali do úst repliky, rekonstruovali příběh (minulost, přítomnost, budoucnost). Z nastřádaného materiálu vznikl krátký scénář o šesti replikách. Studenti ve trojicích scénář inscenovali, přičemž hledali jiný kontext situace, než který vyplynul z fotografií.

Konkrétní nabídnuté předměty (míček, klobouk, nůžky, kamínek ad.) posloužily jako námět pro tvorbu a vyprávění příběhu. Seminaristé se tak prakticky seznamovali se stavbou dramatické situace. Vyprávění příběhů ve dvojici posloužilo jako příprava pro inscenační práci trojic. Výsledný tvar měl podobu sledu živých obrazů ve spojení s vyprávěním. Příběhy byly žánrově pestré (např. historická freska, rodinné drama, thriller).

Poslední den semináře bude věnován průpravným hrám pro divadlo.

Zapsal Roman Manda

... SEMINÁŘE D

Seminaristé ve skupinách pracovali na režijně dramaturgické koncepci příběhu ***Návštěva malé smrti***. Skupiny měly za úkol připravit „scénický otvírák“, něco jako filmovou upoutávku, která by představovala esenci celé inscenace. Navzájem si výstupy přehrávají a diskutují o jejich srozumitelnosti:

Jaké starosti může mít maminka Malé smrti? A kde se vezme pírko? Možná by mohlo Malé smrti vypadnou z kapsy, když si hraje s Evelínou. Nepochopila jsem, komu patří ruka, Evelíně nebo Malé smrti? Je vaše pojetí stále ještě pohádkou pro malé děti? Hráli bychom to pro dospělé. Ono záleží, jaké by bylo složení souboru. Mohly bychom tam přidat i rodiče nebo andělský chór. Malá smrt by byla jedinou postavou, která by mluvila. Ostatní by se vyjadřovali jen gesty a pohybem. Hanka uzavírá: „Má ještě někdo moudrou poznámku? Ne. Tak teď dostanete domácí úkol: scénář, který jste napsali, si rozdělíte na sekvence a každý zpracuje jednu část, rozepíše dialogy. Pak to dáte dohromady a vznikne společná verze. Budete škrtat. Kdo neškrtá, není náš! A nezapomeňte, že součástí textu jsou i scénické poznámky!“

Seminaristé se rozcházejí na oběd a stále diskutují o možnostech příběhu a jeho inscenování.

Zapsala Veronika Rodová

VČERA JSME VIDĚLI...

Tři malé rakvičkárny

Princ (?)!

Příběh jednoho trička

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSE LEKTORSKÉHO SBORU

TŘI MALÉ RAKVIČKÁRNY / ŽÁDNÍ LENOŠI, ZUŠ NOVÉ STRAŠECÍ

Drobný divadelní tvar, který si připravil soubor **Žádní lenoši, ZUŠ Nové Strašecí** pod režijním vedením **Ivy Vachkové** odpovídá zcela jasně názvu **Tři malé rakvičkárny** (v odpoledním bloku **Čtyři malé rakvičkárny**). Asi sedmiminutové představení je vtipné, jednotlivé etudy jsou pointované. Soubor si je dobře vědom principů „rakvičkáren" a ty se snaží respektovat. Vzhledem k tomu, že se na cestu této poetiky vydali poprvé, jde o velmi zdařilý pokus. Rezervy můžeme vidět v celkové razanci hraní. V rakvičkárnách nejde o příběh, či umělecké ambice, typické jsou morbidní situace, bití a černý humor. To vše by mohlo mít v inscenaci větší gradaci. Také zvukový plán, který je pro tento druh divadla typický, by mohl být dynamičtější i rozmanitější.

Na této drobničce je cenná poctivost cesty k této formě loutkového divadla. Soubor ukázal smysl pro humor a chuť pro sebe objevovat novou divadelní poetiku.

PRINC (?)! / BUBU, KLUB DĚTSKÉ KULTURY, VSETÍN

Druhým dnešním setkáním s loutkovým divadlem byla inscenace **Princ (?)! souboru BUBU klubu dětské kultury, Vsetín.** Podobně jako v předchozím divadelním tvaru nešlo tolik o příběh nebo myšlenku, ale o zábavu, která je založena na využívání možností loutek a hry s nimi, na absurdních situacích a jejich pointování. Nutno říci, že se to souboru dobře daří. Jejich hra má nadsázku, umějí využít možnosti loutky, mají dovednosti jak k vedení loutek, tak dovednosti verbálního projevu. Jako příklad je možné uvést skvělý divadelní nápad, když si princezna balí věci do kabelky. Škoda jen, že žádná ze všech těch „užitečných" věcí nebyla využita při záchraně prince či pro překonání překážek na cestě. Příběh je velmi jednoduchý, poskytuje absurdní situace, včetně samotného osvobození prince. Za úvahu stojí přemýšlet o jiné možnosti vzhledu dračí sluje tak, aby byla loutka patrná a mohla více jednat. Také je drobný zádrhel v motivaci jednání draka, když jej princ začne komandovat. Bylo by dobré vyjasnit, proč ho poslouchá. Pochopitelně řešením hodným humoru této inscenace.

To jsou ale jen drobné připomínky a poznámky k jinak velmi příjemnému divadelnímu tvaru, který přináší radost divákům i souboru samotnému.

PŘÍBĚH JEDNOHO TRIČKA / JITŘENKA, SVČ OPAVA

Autorská inscenace souboru **Jitřenka, SVČ Opava** přinesla závažné společenské téma dětské práce a těžkých pracovních podmínek v zemích třetího světa. Uchopit toto téma přes příběh trička vyrobeného v jedné z továren a vidět svět jeho očima, je velmi dobrým nápadem. Také základní pohybový a zvukově rytmický obraz textilní továrny, který se několikrát vrací, je tvořivý a působivý. Stejně tak jsou zdařilé i další situace, jako je cesta triček v kontejneru nebo módní přehlídka, které jsou také založeny na rytmicko-pohybové stylizaci. Soubor je dobře vybaven jak po stránce mluvní, tak pohybové, a na jevišti je schopen partnerské souhry. Hráči vědí dobře, co mají předávat divákům a činí to s velkým nasazením a soustředěním. Působivost sdělení se vytrácí tam, kde se to děje až příliš přímočaře, tam, kde soubor nenechá diváka, aby si udělal úsudek sám. K diskusi se nabízí několik otázek dramaturgie a režie inscenace. Zdá se, že je neukončen motiv vzkazu v lahvi, přesto, že je významně na začátku exponován. Trochu nešťastné je, že nejsou zřetelně odděleny postavy triček a postavy dětí, příběhy se proplétají a tak se zdají být některé neukončené. Inscenaci by slušelo lépe promyslet expozici krvavých skvrn na tričkách, aby divák měl šanci tuto skutečnost lépe vnímat. Nevyváženě působila zvuková stránka inscenace, propojení živé a reprodukované hudby. Problematicky se jeví také veršovaný text, který má různou kvalitu, někdy sdělení a tématu pomáhá, někdy jde spíše proti zamýšlenému účinku inscenace.

Soubor s vedoucí **Petrou Bublíkovou** přinesl ve své hře naléhavé a neotřelé téma, které obohacuje dramaturgii současného dětského divadla. Umožnuje dětem vyslovovat se k závažným otázka světa. A to tvořivým způsobem.

VČERA JSME VIDĚLI...

Tři malé rakvičkárny

Princ (?)!

Příběh jednoho trička

ZAPIŠ SI...

... DOJEM Z DNEŠNÍHO DNE

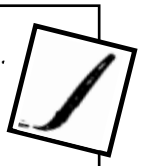

VČERA JSME VIDĚLI...

Journeys

Tři malé rakvičkárny

Princ (?)!

JOURNEYS / STORY THEATRE, CLASS ACTS, PRAHA 3

Motiv cest je základním principem propojení několika příběhů předků dětí ze souboru **Story Theatre, Class Acts, Praha 3.** Cenná je samotná skutečnost, že děti inscenují opravdové příběhy svých pra (pra) rodičů a jejich cest odněkud někam. Rámec čekání na vlak, který má zpoždění, umožňuje klást příběhy za sebou bez nutnosti většího logického propojení – děti si prostě vyprávějí. Výrazná je složka hudební, hra má charakter muzikálu. Nutno říci, že tuto složku děti velmi dobře zvládají a pomáhá jim k tomu živá hudba. Výraznou charakteristikou inscenace je různorodost použitých divadelních prostředků – loutkové divadlo, živé obrazy, stínohra, film... Přesto, že se můžeme cítit růzností zahlceni, množství se zde stává principem sdělování. Každý příběh je odehrán trochu jinak, originálně. Některé divadelní prostředky jsou dětmi zvládnuté výborně, jiné (zejména loutkové) mají ještě rezervy. Zajímavá a důležitá je postava nádražáka, která se nejen prolíná celou inscenací, ale postará se o pointu celé divadelní hry svým příběhem a jakýmsi poselstvím: každý si nese příběh svých předků, i když si toho není vědom.

Soubor s vedoucí **Leah Gaffen** přinesl kromě zajímavého tématu a látky také divadelní formu, která se na přehlídce divadla hraného dětmi neobjevuje tak často.

Hana Cisovská

ZEPTALI JSME SE...

... NA DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 5. BLOKU

JOURNEYS

Natálie (17 let)

Líbilo se mi použití stínu. Hudba, která do toho hraje, je inspirující v příběhu. Někdy nenaskakovaly titulky správně.

Sabina (17 let)

Líbilo se mi téma, zajímavě zpracována historie. Líbilo se mi využití videa ve hře a jejich zpěv.

Pavlína (52 let)

Nebyla jsem připravená na délku představení, po nějaké delší době jsem čekala na konec, jinak představení bylo výjimečné v rámci tohoto festivalu.

Slávka (50 let)

Spousta zajímavých práci, například s loutkami.

Lucka (17 let)

Krásně zpívali, líbilo se mi, jak dobře vymysleli použití titulek, z hereckého hlediska to bylo výborné a nádherné představení hudebních nástrojů.

Klára (18 let)

Přišlo mi to příliš dlouhé, ale zajímavé, velmi mě zaujal každodenní příběh příbuzných a hraní na klarinet.

Marta (25 let)

Zaujal mě hudební doprovod a příběhy. Na mě to bylo dokonce příliš dlouhé a ocenila bych výbornou angličtinu.

Hana (35 let)

Moc se mi líbilo použití plátna při představení.

Lenka (38 let)

Moc se mi to líbilo a dojalo mě to.

Františka (20 let)

Oceňuji, že mluvili anglicky. Titulky byli užitečné, ale hodně přeskakovali. Oceňuji také hru na nástroj.

PRINC (?)!

Daniela (34 let)

Líbilo se mi to moc, hodně překvapivých momentů a nápadů a hravost, nejvíce se mi líbilo, když se princezna dozvěděla, že dostane prince a půl království.

Petra (45 let)

Bylo to skvělé, pohádku krásně zahráli.

Šárka (18 let)

Pěkná hudba a nadsázka, bylo to dobrý, ale nepochytila jsem téma.

Vítek (20 let)

Jednoduché, prosté, prostě krásné.

Bára (19 let)

Hrozně moc se mi líbil nápad, moc úžasné.

Maria (17 let)

Hezký hlasový projev, dobře provedené.

Magdaléna (22 let)

Obdivuji jednoduchost rekvizit, přirozenost, hravost, komičnost a temporytmus.

Kateřina (17 let)

Líbila se mi práce s rekvizitou, ztvárnění draka a text písniček.

VČERA JSME VIDĚLI...

Journeys

Johanka (12 let)

Přišlo mi to nápadité, zaujalo mě, že tam hrály starší děti a připravily si divadelní představení pro malé děti, hudba a drak.

Aneta (14 let)

Bylo to vtipné, zajímavé loutky, protože měly vykulené oči a práce s jednou rekvizitou zakomponovaná do několika míst.

TŘI MALÉ RAKVIČKÁRNY

Lucie (30 let)

Vtipné, odlehčené, líbilo se mi to.

Julie (16 let)

Ocenila bych temporytmus, radost ze hry, a to, že to bylo vtipné.

Irina (66 let)

Přišlo mi, že zkouší jiný typ práce, zajímavým způsobem zvládají práci se zkratkou, pointou, rytmizaci pohybu a zvuku.

Eva (41 let)

Jednoduché, vtipné, z mého pohledu to bylo o věčném boji člověka proti smrti, proti lidské špatnosti, marnosti našeho snažení, relativita lidského štěstí.

Klára (22 let)

Loutky, komičnost, nápady, jak vyzrát nad smrtí byly zajímavé, i když se to nakonec nepovedlo, výtvarně nádherné.

Hanka (přes 50 let)

Vtipné, i přesto, že se ke mně smrt blíží, tak se mi to líbilo, radostná energie, ztvárnění loutek.

Johanka (12 let)

Bylo to zajímavé a nápadité, moc se mi to líbilo.

Simona (17 let)

Moc se mi to líbilo, bylo to zajímavé.

Jana (70 let)

Bylo to krátké a vtipné, líbilo se mi to.

Pavla (23 let)

Líbila se mi kreativita a bylo to vtipné.

PŘÍBĚH JEDNOHO TRIČKA

Sabina (17 let)

Líbilo se mi, jak ukazovali vlny, stejné oblečení a účesy, krásný děj, trošku mě rušil stále se opakující doprovod.

Mája (17 let)

Líbilo se mi téma, šly na nich vidět pocity.

Lucka (17 let)

Moc se mi to líbilo, zajímavé téma, pěkná pohybová práce.

Jan (19 let)

Doprovod hudby mě trošku rušil, líbily se mi však návrhy triček, hlasitost, srozumitelnost, nápaditost a dobrý herecký výkon, přineslo mi to energii.

Elena (18 let)

Oceňuji pohrávání s myšlenkou se zaměřením na dnešní problémy.

Eliška (17 let)

Cítím se provinile, že nakupuji v těchto obchodech.

Veronika (24 let)

Obdivuji, že všichni se sjednotili do černé barvy a odlišnost od jiných představení, díky špatnému konci.

Jarmila (41 let)

Měli jasné téma, pěkná rytmická složka, líbilo se mi to

Dominika (13 let)

Moc hezké a zajímavé téma.

Vendula (23 let)

Líbilo se mi, že byli všichni oblečeni do černé barvy. Představení bylo nápadité, zajímavé a smutné, čímž se liší od ostatních.

Ptaly se Lucie Redlichová, Natálie Pydychová, Patricie Polcarová – SPgŠ a SZŠ Krnov

Příběh jednoho trička

Journeys

ZAPSALI JSME...

... Z DISKUSÍ DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU

Poslední dětská diskuse letošního ročníku Dětské scény začala známou aktivizační hrou „Bomba, potopa, medvěd“. Následně se děti rozdělily do menších skupin, ve kterých debatovaly o představení, které si vybraly. Vyjadřovaly se ke scénografii, dramaturgii, a dokonce udělovaly i ceny, např. za herecký výkon.

JOURNEYS

Soubor Story Theatre, který zahrál celé představení v anglickém jazyce byl pochválen za perfektní angličtinu, zpěv a vhodné využití rekvizit a loutek. Obrazné uschování příběhů do kufrů děti zaujal. Záporně byly hodnoceny místy zmatené titulky, míchání několika divadelních prvků (stínohra, mini film, loutkové divadlo) a tichost některých herců. Všechny velice zaujalo zakomponování reálných příběhů předků herců. Speciální cenu děti udělily za originální a ozvláštněné představení.

TŘI MALÉ RAKVIČKÁRNY

Soubor Žádní lenoši ze ZUŠ Nové Strašecí zaujal své herecké kolegy vtipným zpracováním smrti. Děti se shodly na vhodném užívání zvuků a citoslovce. Diskutovalo se o závěru hry, jestli měla opravdu smrt vyhrát. Zároveň některým dětem nebyl konec zcela jasný. Všichni se ale shodly na jednoduchosti příběhů a udělily jí cenu.

PRINC (?)!

Představení souboru BUBU ze Vsetína bylo chváleno za krásnou práci s loutkami. Všechny zaujala multifunkční scéna, loutka draka a herectví. V diskusi nezazněla žádná větší otázka, dětem přišel děj srozumitelný a nápad prohození charakteru prince a princezny se všem líbil. Speciální cenu získal soubor BUBU za rozesmáté publikum.

PŘÍBĚH JEDNOHO TRIČKA

Poslední diskutované představení souboru Jitřenka z Opavy děti hodnotily kladně. Výtvarné zpracování kostýmů všichni ocenili. Líbilo se jim i ztvárnění kontejneru na oblečení. Oceněna byla i synchronizace a rytmus tleskání. Diskutovalo se o hudebním podkladku, který se některým líbil a jiným ne. Děti si stěžovaly na nejasný a neemotivní konec. Vyvstala otázka ohledně krvavých skvrn na některých tričkách. Děti udělily cenu za přesné načasování situací.

Filip Prokop, Václav Němec a Jan Fulín – 2. ročník pedagogického lycea SOŠPg Čáslav

ZAPSALI JSME...

... Z VEŘEJNÉ DISKUSE

TŘI (ČTYŘI) RAKVIČKÁRNY

Ocenění: vtip a nadsázka; jednoduchost prostředků; využití stejných maňásků pro všechny části; morbidnost rakvičkáren; zvuky a jednoslovné výroky. Problematická místa se mohla objevit v rozpoznatelnosti postavy Smrti, kdy nebyl dán dostatečný čas s jejím seznámením. Jiří Pokorný by doporučil větší razanci a mlácení, avšak jednalo se o první loutkovou práci souboru. Irina Ulrychová představení pojmenovala jako školu koncentrace a soustředění na základní situace. V odpoledním bloku byla přidána jedna část (s otrávenou květinou) jako bonus.

PRINC (?)!

Ocenění: téma feminismu; zajímavost zpracování loutkového draka; scénografie krabice (!), která tvořila vždy pootočením nové prostředí díky jednoduché a rychlé změně; humor a nadsázka; temporytmus a souhra s radostí ze hry. Byla zmíněna jedna komplikace, a to proměna prince, kdy jsme neviděli ránu do hlavy. A stačí to k „rozsvícení“ v hlavě?

PŘÍBĚH JEDNOHO TRIČKA

Ocenění: téma globalizace a vztah k materiálu, ale i ekologie; jednoduché prostředky (strojový pohyb se zvukem tvořením sborovým pleskáním na tělo) k vytvoření továrny; práce s dokumentem na divadle; práce s rýmy a personifikace triček. Diskuse se rozvedla okolo způsobu sdělení, a to do jaké části jde o působivost a kdy už začíná (nepříjemná) agitace. Pro některé byly za hranou i poslední okamžiky představení, kdy postavy odcházejí z jeviště a dotýkají se oblečení diváků. Cítili se nekonformně. Na druhou stranu se přemýšlelo, zda herci mají pod značkovými trička lokální či eko-výrobky. Autorský text i myšlenka personifikace předmětu vznikla při práci s vedoucí na tématu. Bylo zajímavé se setkat s vážným tématem.

JOURNEYS

Ocenění: hudební složka a zpěv dětí; vyprávění příběhů svých předků; vysoká divadelní estetika a vybavenost dětí. Diskuse se rozvedla nad mnohostí použitých výrazových prostředků (loutky, film, píseň, básně, živé obrazy atd.), kdy nebyl zřetelný výběr a řazení. Šlo spíš o dojem. Každá z částí měla důraz jiné prostředky. Délka představení byla značná, protože každé z dětí „vyprávělo“ příběh předka. Irina Ulrychová ocenila, že z toho neudělali „doják“, ale zvolili formu dokumentárního divadla a emocionální složka závisela spíše na hudbě, než na projevu dětí.

Poslední veřejnou diskusi ve stodole zakončil moderátor Roman Černík slovy: „Děti jsou zeleň světa,“ protože práce s nimi má budoucnost.

Zapsal Josef Pekárek

REŽIE...

... Jde o tvůrčí aktivitu, která má rozhodující podíl na vzniku inscenace. V slovním základu slyšíme latinské sloveso *regō* (*regere, rectum*) – řídit, vést, spravovat. Na stejném základu je postaveno například i slovo král, královna, království (rex, regina, regnum) nebo také dirigent, erekce a korekce.

Režisér tvoří a koncipuje jednotlivé složky inscenace, sjednocuje její strukturu s ohledem na organizační a estetický soulad. Rozhoduje, zda půjde o divadlo herecké, loutkové či třeba divadlo masek, zda půjde o druh epický či lyrický, o formu činoherní, hudební, pohybovou, výtvarnou atp. Režisér, jako hlavní autor, tedy nese **odpovědnost** za podobu inscenace. Režii však může vykonávat i tvůrčí kolektiv, což je vlastní amatérskému divadlu i divadlu hranému dětmi.

Režisér hledá nejsrozumitelnější a nejúčinnější jevištní prostředky, jež by sdělovaly zamýšlené významy. Jevištním prostředkem je vše, „co divák uvidí a uslyší“: jevištního prostor, zvuková a hudební složka, choreografie a také volba způsobu hraní. L. Richter poukazuje na obtížnost tohoto úkolu. Srozumitelnost a účinnost jsou totiž věci v podstatě protikladné. Srozumitelné je většinou to, co je běžné, opakující se a typické, zatímco účinné bývá to, co překvapí a může být na první pohled i nesrozumitelné. Nejúčinnějšími nástroji režiséra je tvorba mizanscény a práce s temporytmem.

Termín **mizanscéna**, pochází z francouzského *mise en scéne*, doslova „dát na scénu“. Rozumí se tím uspořádání lidí a věcí v prostoru v dané chvíli, prostorově pohybová kompozice hereckých akcí, která nese význam (ve vztahu k dané situaci). Termín **temporytmus** zavádí Stanislavskij. Jde o proměnlivé vztahy tempa a rytmu, které vytvářejí časoprostorovou formální i významovou dynamiku a projevují se zejména v pohybu, mluvě a zvucích inscenace. Temporytmus navozuje v herci i divácích žádoucí psychosomatické stavy, posiluje významy motivu (např. pomalé údery nebo kroky evokují smutek nebo vážnost), přispívá k charakterizaci jednotlivých postav, vytváří žánr a styl inscenace. Člení celek na části a umožňuje akcentovat podstatné motivy a momenty.

Hlavním úkolem režiséra je vedení herců. Konstantin Sergejevič Stanislavskij (1863-1938), který byl letos v Deníku dětské scény několikrát jmenován, založil divadlo MCHAT (Moskevské umělecké akademické divadlo) a zásadně proměnil režijní přístup k herci. Vycházel z teze, že organické spojení těla a mysli, které vnímáme jako přirozenost jednání, mizí, jakmile herec vkročí na jeviště. Když se ocitneme na jevišti, má tělo sklon stát se nadbytečným, nedostatečným či nesouvislým: jedná zbytečně, ztrácí přirozenost, kterou mělo před tím. K tomu, abychom tuto přirozenost, **hlas lidského života**, znovuvytvořili, je zapotřebí práce, studia a techniky. Konstantin Sergejevič proto vypracoval vlastní metodiku výchovy herců, tzv. **Stanislavského metodu**, která ovlivnila celou světovou divadelní praxi a znamenala přelom v divadelní pedagogice. Kladl důraz na psychologické splynutí herce s postavou, usiloval o jejich plné ztotožnění. Vyžadoval, aby herci roli prožívali, své chování na jevišti museli umět zdůvodnit. Trval také na tom, aby herci byli všestranně vybavení, tj. aby kromě hraní zvládali akrobacii, šerm, improvizaci, zpěv, hudbu i tanec. Vnější a vnitřní technika se měly navzájem doplňovat. Byl přesvědčen o bohatství tvůrčí podstaty člověka a o její nevyčerpatelnosti. Zdroj k této podstatě pak vede přes hluboce zvládnutou hereckou techniku. A zajímavost na závěr: Stanislavského knihu *Moje výchova k herectví, z deníku hereckého adepta* nepřeložil nikdo jiný než tatínek Jakuba Huláka, Jaroslav.

Literatura:

Barba, E. & Savarese, N. (2000). *Slovník divadelní antropologie. O skrytém umění herců*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. Divadelní ústav.

Richter, L. (2013). *Praktická dramaturgie v kostce*. Praha: Dobré divadlo dětem.

Richter, L. (2008). *Praktický divadelní slovník*. Praha: Dobré divadlo dětem.

Ryčlová, I. (2002). *Konstantin Stanislavskij, nenáviděný i uznávaný*. Centrum pro studium demokracie a kultury. Dostupné z https://www.cdk.cz/konstantin-stanislavskij-nenavideny-i-uznavany.

Stanislavskij, K. S. (1946). *Můj život v umění*. Praha: Svoboda.

Stanislavskij, K. S. (1946). *Moje výchova k herectví, z deníku hereckého adepta*. Praha: Athos.

ver

PŘELOŽENO DO DIVADELNÍHO SLANGU...

... ANEB MAMINKA A REŽISÉR MAJÍ VŽDYCKY PRAVDU!

Ten nový režisér vnímal sám sebe jako K. S. Stanislavského a ještě na poslední zkoušce před premiérou všem hercům naznačoval, jak danou situaci zahrát, jako kdyby je měl za špatné herce.	*Ten novej rejža si o sobě myslel, že je snad Konstantin Sergejevič a ještě na generálce nám všem předehrával, jak kdybysme byli šmíráci!*
„Je to velká role, tak ať se ti to podaří, jinak budu litovat, že jsem ti rozvrhl práci na určité období!“ řekl mi režisér.	*„Je to role jako kalendář, tak ať je to čistý jako sklíčko, jinak budu litovat, že jsem tě dal na ferman!“ řekl mi šafář.*
Na tuto výpravnou podívanou není potřeba jemná režijní práce, neboť je to jen divácky atraktivní inscenace pro diváky, kteří nic nechápou.	*Na tenhle šauštyk není potřeba jemná krajka, dyť je to jenom tahák na holanďany.*
Režíroval mne s velkými nároky na herce, měl dojem, že hraji příliš potichu, přitom nebylo možné zvládnout prostor hlasem pro velký hluk komparsu, diváků a orchestru a podobně. Jestli se situace nezlepší, změním angažmá!	*Pořád mě drezíroval, říkal, že je to moc piánko a přitom přeřvat se to nedalo. Jestli to tak půjde dál, budu stěhovat kufry!*
Významově bohaté zvolání vyjadřující klení, zoufalství, ale i vděk a chválu divadla.	*Kráva divadlo!*

Rubriku připravovala Terezie Pecharová s využitím zdroje: http://stych-ezin.sweb.cz/Slovnik/List-A.html

KOMIKS

... DIVADELNÍ SLOŽKY – REŽIE

SEŠLO SE...

SVITAVY 2019 A JÁ

Sedím sama na jevišti v prázdném sále divadla Trám, všude kolem mě je tma. Konečně tady si můžu pořádně a sama protřídit myšlenky.

Celý den přemýšlím, co mám vlastně napsat. Celý dnešní den byl ve znamení stresu a nervozity, ale také, a to hlavně, týmové práce.

Na letošní přehlídku jsem přijela v sobotu 8. 6. a už od začátku až do konce byla neuvěřitelně pestrá. Od veselých po vážná témata, od loutkoherců až po stínové divadlo... Přátelská atmosféra. Mnohdy zvláštní (ale většinou dobrá!) jídla v jídelně. Nezapomenutelné divadelní i hudební zážitky. Vždy zajímavé dětské diskuze. Všechny ty milé úsměvy... Snad nejkrásnější moment celé přehlídky pro mě byl, když soubory, které se navzájem neshodly na dětské diskuzi o představení jednoho z nich, si večer společně sedli, všechno si vyříkali a nakonec se rozešli v přátelském duchu a veselým „tak zas někdy!“.

Hrozně si přeji, abych tuhle atmosféru mohla zažít ještě někdy. Snad ano.

Moc děkuju všem za letošní ročník.

No... tak snad zas někdy, ahoooj! :)

Johana Bublíková, 12 let, DDS Jitřenka

tričko z triček

HAIKU NEJKLIDNĚJŠÍHO ŠÉFREDAKTORA

vous důstojný tvář
mladistvá klid v hlase
Josef Pekárek

zenový šéfredaktor
redaktoři v klidu
píší, píší, píší pís!

ver

DEFILÉ LEKTORSKÉHO SBORU DĚTSKÉHO DIVADLA...

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY 2019

ČTVRTEK 13. ČERVNA

8.30–12.00	semináře A–D	Fka, stodola

Fka	Fabrika Svitavy
stodola	farní stodola svitavské římskokatolické farnosti

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY – ČÍSLO 6.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Terezie Pecharová, Veronika Rodová, Roman Manda, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou. Uzávěrka čísla 6 - 12. června 2019 v 21:02. Náklad 80 ks.